SCRIPTUM
SUPER APOCALYPSIM CUM
IMAGINIBUS

CODEX SAEC. XIV. ARTE PHOTOTYPICA

EDITUS.

ARTE PHOTOTYPICA EXPRESSIT HENRICUS ECKERT

115.

MUSEJNÍ KNIHOVNA
JIHLAVA

722

ČK 2456/90

SCRIPTUM

SUPER APOCALYPSIM

CUM IMAGINIBUS

(WENCESLAI DOCTORIS).

Codex Bibliothecae Capituli Semper Fidelis Metropolitani

Pragensis

IN SOLEMNEM MEMORIAM ANNI JUBILAEI

AB ERECTO EPISCOPATU PRAGENSI NONGENTESIMI

EDITUS

A S. F. CAPITULO METROPOLITANO

MERCES RESTAURANDAE ECCLESIAE METROPOLITANAE DICATA.

Barnabas Wais

PRAGAE 1873.

ARTE PHOTOTYPICA EXPRESSIT HENRICUS ECKERT.

PROCURATIO LIBRARIA COMMISSA EST BIBLIOPOLAE C. R. UNIVERSITATIS PRAGENSIS J. G. CALVE (O. BEYER).

003 (UKF)

1517330

54 D 206121

NÁRODNÍ KNIHOVNA

1004040491

1004040491

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY
UKF
6

JAR
19/UK 4039

Proëmium.

Inter manuscriptos codices antiquissimae bibliothecae Capituli Metropolitani Pragensis exstat „Scriptum super Apocalypsim cum imaginibus", olim **Wenceslai Dortum** nomine appellatum, quod praetiosissimis ejusdem thesauris accensent eruditi omnes. Admirantur enim numerosas in eo **delineationes** ad illustrandam Apocalypseos interpretationem compositas et summa solertia exaratas, quae sui temporis vestium tam sacrarum quam saecularium, aedium, armorum aliarumque rerum formam exactam exhibent, et auctoris tum artem tum eruditionem mirifice commendant. Quod autem ex peritorum judicio peculiare pretium eis addit, nexus est et ut ita dicam cognatio ipsarum cum aliis antiquissimis, quibus patria nostra gaudet, picturis linearibus, imo momentum etiam, quod in efflorescentem paternam artem nostram habuisse existimantur.

Verum etiam **textum codicis nostri** vix spernendum esse censemus. Est enim commentarius in Apocalypsim theologicis lectoribus haud ingratus, historicis autem acceptissimus. Namque auctor noster expositionibus suis decursum historiae ecclesiasticae et profanae inserit ita, ut in gestis singulis visiones Apostoli impletas esse demonstret.

Quaeritur primum de **tempore**, quo codex noster originem habuerit, qua in re textum ipsum et librum nostrum distinguimus.

Illum si lustramus, varia nobis occurrunt originis indicia. Auctor (cap. XIX.) tres ordines equestres, Joannitarum, Teutonicorum et Templariorum recenset, inter

quos Templarios necdum ulla suspicione et persecutione agitatos. Haec itaque post annum MCXCI., quo ordo inter tres illos novissimus Teutonicorum confirmatus est, et ante annum MCCCXI., quo Templarii acerbo judicio suppressi sunt, scripta esse nemo negabit. Verum etiam de S. Francisco et S. Dominico eorumque fratribus non rarae inveniuntur laudes (imprimis cap. XXI.) ita, ut jam elapsis annis MCCIX. et MCCXVI., quibus fratrum minorum et praedicatorum ordines initium habuere, nostrum commentarium literis datum esse ne ullum quidem dubium remaneat. Altera autem ex parte inter „imperatores“, quorum gesta recensentur, ultimus nominatur Fridericus hujus nominis secundus (cap. XXI.), qui terram sanctam ex Saracenorum potestate liberavit (MCCXXIX.), nuper autem sanctam Romanam Ecclesiam oppugnare coepit. Cujus quum neque e vita decessus, qui in annum MCCL incidit, neque regni privatio anno MCCXLV declarata commemoretur, haud dubie commentarius noster ante hos annos fuit exaratus.

Dum igitur ex allatis notitiis patescit, textum non ante annum MCCVI. et non post annum MCCXLV. esse conscriptum, jam directum accedit testimonium. Legimus enim pag. 246. ad finem: „Anno Domini MCCXLIV., quando cessavit episcopatus, haec scripta, antequam eligeretur Dominus Innocentius Papa Quartus, qui modo sedet, quamvis ante pene totus liber fuisset consummatus.“ *)

Quod auctorem commentarii attinet, praeprimis animadvertendum erit, ipsum jam capite primo (pag. 5.) et postea pluribus locis semet „homini laico nullius sacri ordinis nullaque liberali arte instructo“ opponere. Fuit ergo frater quidam regularis. Recurrimus etiam ad verba, quae in prima libri introductione (pag. 3.) leguntur: „Quodam vero die dominico, cum nos prout potuimus praeparassemus ad communionem, quaedam nobis apparuerunt obscure; cum autem circa haec noster fluctuaret intellectus, factum est tertia die, cum Corpore Domini Nostri Jesu Christi communicaremus, sine quo Agno in coelo neque in terra neque sub terra quisquam librum aperire valebit, ut ipse nos in tantum instrueret, quod eodem die partem libri maximam intelligeremus impletam secundum ordinem historiarum, aliaque postea nos docuit.“ Nonne ex his suspicari licebit, scriptorem

*) Innocentius IV electus est die 25. Juni 1243. Num in hoc lapsus calami describentis?

non ad Missae sacrificium sed ad frequentem (omni tertia die) communionem se praeparantem fuisse fratrem majoribus ordinibus carentem, eum autem adeo solertem in studiis sacris, ut diu noctuque fere aliud nihil mente volveret, et adeo pium, ut omnis sapientiae fontem in solo Deo quaereret? Si dein ad finem libri (cap. XXII.) transeamus, auctor iste laudibus sanctorum patrum Dominici et Francisci abundat, ita tamen, ut praecipuus sancti Francisci et fratrum minorum amor ex omnibus eluceat. Quibus pensatis vix errabimus, si ipsum inter Fratres minores sancti Francisci quaeramus. Idem denique in fine codicis nostri me cognovisse puto. Exstat ibidem sat ampla antiquissimi atramenti macula, sub qua scriptum aliquid latere videtur. Nescio quis olim maculam hanc eradere conatus sit ita, ut cum ea scriptum quoque hinc inde deleretur; nuper vero mediis chemicis applicatis ad momentum haec legi: „Explicit Scriptum super Apocalypsim . . . . . latii fratris minoris.“

Quod attinet ad **locum**, quo liber noster primum exaratus sit, non rara in textu ipso indicia patent.

Primum est, quod auctor de fonte historiarum suarum profitetur. Legimus enim pag. 13.: „Historiae, in quibus haec primitus didicimus, in idioma teutonicum translatae fuerunt, quae modo latinis conscriptae sunt verbis.“ En isthic vestigium antiquissimi operis germanici. En auctorem in lingua ista optime versatum. Si dein ad historias ipsas, quae enarrantur, animum advertimus, per ordinem nobis praeter Imperatores et Pontifices Romanos producuntur reges „Alaricus“, „Jesericus“, „Hodoacharus“, — reges Gothorum, reges Francorum, Pipinus praeprimis et Carolus, in quos plurimum laudis impenditur (pag. 168—182), imperatores demum gentis Germanorum ab **Ottone primo** usque ad **Fridericum secundum** (cap. XVI.—XXII.). In his vero omnes quae Henricum IV. inter et Gregorium VII., et postea inter Fridericum I. et Alexandrum III., et tandem inter Fridericum II. et Gregorium IX. controversiae agebantur, latius et diffusius exponuntur (cap. XIX.—XXII.). In iis etiam aevi illius expeditiones cruciatorum dissertissimis explanantur verbis. (Cap. XVIII.—XIX.) Si auctorem nostrum in enarrandis Germanorum gestis copiosiorem videmus, num fortuito ipsi accidit, ut fere nihil de Franco-Gallis et Italis sui temporis referat? Quid autem, si capite XX.

*

(pag. 241.), ubi de secunda cruciatorum expeditione sermonem facit, Conradum (III.) regem commemorat atque paenes eum „et regem Franciae“, ita ut in illo regem quasi suum cernat et in altero peregrinum? Quid porro, si apostolorum gentium fere nemo uberioribus verbis nominatur praeter Sanctum Bonifacium apostolum Germanorum? (Pag. 162, conf. 127.) Attendamus tandem in nominibus allatis scribendi rationem. Jesericus ille et Hodoacharus, Hermenhildus, Hildericus, Adalgisus cum „Karolo“, Widekindo, Godeschalco, Godefredo, Baldewino — quem alium nobis contestantur, nisi auctorem libri germanum? Quis denique fonte etiam germano commodius uti potuit, nisi ipse germanus?

Haec de **textu originali. Verum codex noster ipsius auctoris manu conscriptus non est.** Hoc jam menda hinc illinc occurrentia indicant, quae non tam ex calami temeritate quam legentis errore prodiisse videntur. Sic legimus pag. 3. biscentum 44 (244) pro bis centum 44 (288), pag. 5. dicentes pro discentes, pag. 8. dicens pro dicentis, pag. 34. setis pro sedis, pag. 167. Carnomannus pro Carlomannus, pag. 169. Philippus pro Pipinus — et plura similia. Pag. 166. 194. 196. 204. 223. singula verba fors difficilius legenda vacuis spatiis indicantur. Ad haec etiam pertinere mihi videtur lapsus ille pag. 246, ubi loco anni MCCXLIII ponitur annus MCCXLIV. Praeterea autem manum codicis nostri saeculo non decimo tertio sed decimo quarto adscribendam esse gnarus palaeographorum nemo infitiabitur. Quum itaque textus originalis absque dubio jam anno MCCXLIV. (rectius MCCXLIII.) exaratus fuerit, liber noster nil nisi exemplar transscriptum (copia) esse potest, — **sed additis imaginibus.** Frustra enim in ipso textu aliquam imaginum indicationem quaeres, verum etiam in his, quae exstant, imaginibus cum peritissimis arte vix solas imitationes suspicaberis. Quid ergo probabilius, quam **descriptorem textus insimul fuisse imaginum artificem atque librum nostrum non quoad textum quidem, sed quoad delineationes esse opus originale.** Imo non adversor autumanti, id in causa fuisse, quod fors descriptor ipse in fine libri clausulam illam deleverit, ne sibi aut alteri soli vindicare censeretur, quod omni jure debebatur utrique.

Quae autem exemplaris nostri et delineationum ejus patria?

His ut respondeam, de integumento codicis nostri vetustissimo, cui anno MDCCCLII. novum suffectum est, quaedam commemorare liceat. Illud ex multis aliquando schedis cartaceis conglutinatum et involucro membraneo obductum — nunc dissolutum novum nobis thesaurum historicum reddidit. Ex involucro ceteroquin certe vacuo solum quidem segmentum superest novo nunc integumento agglutinatum, in quo pristinus codicis titulus „Scriptum super apocalypsim cum imaginibus" et serius adjecta verba „Wenceslai doctoris" leguntur. In schedis autem illis XXIII epistolas originales variorum, inter quos ipse Leo rex Armeniae eminet, invenimus omnes ad Cardinalem Lucam Fieschi (alias de Flisco) inscriptas. Accedunt his aliae quinque absque omni fere dubio ad eundem Cardinalem directae, in quibus nunc nomen accipientis desideratur, — et aliae denique duae, quae fors appellationis via in manus ejusdem pervenerunt. Exstant praeterea quinque fragmenta actorum judicialium, quorum tria nominatim in **curia Avenionensi**, reliqua testantibus argumentis internis certe ne alibi usquam gerebantur. Adsunt insuper duo fragmenta actorum confirmationum, quorum alterum expresse, alterum verosimillime in eadem curia apostolica tractabantur. Adsunt tandem consignatio quaedam expensorum domesticorum, notulae proventuum, et actus notarii de debito comitis Bariensis, — omnes aetatis ejusdem cum epistolis citatis. In omnibus fere documentis istis exceptis duobus dies quidem exhibitionis nominatur, annus autem deest.

Quis Lucas ille Fieschi fuerit, aliunde satis nobis constat. E nobili Genuensium familia natus, Hadriani V. Papae nepos, a Bonifacio VIII., qui ab anno MCCXCIV usque ad annum MCCCIII ecclesiam rexit, Cardinalis-Diaconus tituli S. Mariae in via lata renuntiatus est. Pontifici suo per nobiles Columnienses Anagniae capto fidelis comes adstitit eumque populo ad arma vocato liberavit. (MCCCIII.) Clementem V. Papam anno MCCCVIII. in exilium Avenionense comitatus multis abhinc iisque gravissimis negotiis publicis adhibitus est. Anno MCCCX (cum aliis quatuor Cardinalibus — Nicolao Ostiensi, Arnoldo Sabino, Bernardo Albanensi episcopis et Francisco de S. Maria in Cosmedia presbytero) ad Imperatorem Henricum VII. tunc in Italiam profectum et Genuae commorantem abiit ibique a latere ipsius remansit. Italis ex genere suo magisque ex gestis olim Anagniensibus carus

multum ad reconciliandas Imperatori civitates allaboravit. Anno demum MCCCXII in Urbe Romana coronam accipienti adstitit. Ex eo tempore nonnullae earum, quarum mentionem fecimus, epistolarum prodiisse videntur. Peracta Henrici coronatione Avenionem rediit paulumque invalescentibus tunc Cardinalibus ex Gallia oriundis a negotiis publicis quievit. Illis etiam annis quasdam ex literis nostris eum recepisse arbitramur. Sub Joanne Papa XXII., qui annis MCCCXVI usque MCCCXXXIV rexit, ad novas legationes adhibitus in Anglia primum et Gallia inter reges bellis decertantes pacem et amicitiam restituit. (MCCCXVII.) Mox atrox etiam belli incendium Anglos inter et Scotos exortum extinxit. (MCCCXVIII.) Inimicitiis etiam Helvetios inter et dominos Sabaudiae et Delphinatus flagrantibus pia servitia adhibuit. Iterum in Italiam reversus dissidia inter Apuliae (Neapoleos) et Trinacriae (Siciliae) reges componere studuit. Quum dein Imperator Ludovicus (Bavarus) annis MCCCXXVII usque MCCCXXIX Italiae regiones imperio suo revindicare conaretur atque in negotio hoc usque ad constitutionem antipapae (Martini) procederet, **Lucas** noster senio jam pressus frequenti saltem commercio literarum, quae magnam ad partem in reliquiis nostris supersunt, cum rebus Italicis communicavit. Anno tandem MCCCXXXVI die ultima Januarii Avenione vitae suae cursum consummavit. Sepultus est primum in ecclesia Fratrum minorum in ipsa civitate Avenionensi, unde corpus postea a cognatis in urbem Genuensem translatum ad hunc usque diem in templo S. Laurentii requiescit.

Hisce pensatis quis contradicat, codicem nostrum non in Bohemia, non in Germania, neque ullo alio loco quam Avenione colligatum fuisse, quum nullibi nisi Avenione omnes integumenti partes conquiri potuerint? Illae ex diversis annis et dissitissimis regionibus directae ad Cardinalem Lucam literae, ubinam colligebantur, nisi in ipso pulpito Cardinalis? ubinam collectae cum illis aliis actis Avenionensibus conjungebantur nisi in ipsa civitate Avenionensi?

Quum vero nec ulla alia isti integumento accesserit schedula postremo Cardinalis anno posterior, conjicere etiam licebit, codicem nostrum brevissimo post annum obitus (MCCCXXXVI) tempore colligatum fuisse, ita ut sic novum atque directum et loci et temporis, quibus codex noster conscriptus fuerit, accrescat testimonium.

Habemus ergo, ni fallimur, textum saeculi XIII. ex Germania, transscriptum autem cum delineationibus originalibus primi dimidii saeculi XIV. ex Gallia meridionali.

Quo autem modo codex hic in Bohemiam et in bibliothecam capituli metropolitani pervenit ibique nomen Wenceslai Dortum nactus est?

Prima mihi opinio subvenit, regem et imperatorem nostrum Carolum IV. cum aliis cimeliis etiam librum istum Avenione, ubi anno MCCCXL in negotio erigendi archiepiscopatus Pragensis versabatur, in patriam nostram attulisse atque ecclesiae neo-metropolitanae ab ipso fundatae donavisse. Primum negare non audeo, alterum autem demonstrare non possum. Antiquissima enim ecclesiae nostrae inventaria ad ipsius Caroli dies redeuntia varios quidem libros et in ipsis etiam dona regia, quinimo duo etiam manuscripta apocalypseos enumerant, nostrum vero codicem „cum imaginibus“ non recensent. Mox autem ad ipsum codicem refugienti alia quaedam indicia occurrerunt. Juxta textum enim glossae non paucae adparent juniori quadam manu saeculi XV. adscriptae, quae omnes fere ad ipsam textus interpretationem spectant. Inter istas autem pag. 81., ubi de persecutione ecclesiae catholicae ab Arianis parata sermo fit, appositum est: „prout his temporibus in Bohemia“. Sic etiam pag. 82., ubi de Gothis Arianis agitur, ad vocem Gothorum adjicitur „et Husitarum“. Pariter pag. 215. in margine ponuntur „Husitae“.

Habemus ergo glossatorem saeculi XV., qui tempore Husitarum, qui in Bohemia, et qui illis ibi diebus vixit, quo Catholicis persecutiones ab Husitis parabantur. Ne ullum ergo dubium, glossas istas aut ex ipso bellorum husiticorum tempore (MCCCCXX—MCCCCXXXVII), — aut ex annis turbulentis, qui regimen Georgii regis anteibant (MCCCCXXXIX—MCCCCLVIII), — aut ex seriori ipsisque Catholicis infestiori hujusce regis imperio (MCCCCLXII—MCCCCLXXI) originem duxisse. Primum difficile creditur, quum eo tempore nec studiis nec viris catholicis in Bohemia locus esset. Alterum et tertium vero similius, ita tamen, ut ratione scripturae habita magis in alterum inclinemus. Imo jam eadem nobis manus esse videtur, quae nobis in actis Wenceslai de Krumlow, doctoris decretorum, decani capituli nostri et annis MCCCCLIV—MCCCCLX archiepiscopatus Pragensis administratoris iterum iterumque recurrit. Hunc vero Wenceslaum a patria de Krumlow dictum a juventute sua et

postmodum cum commisso sibi grege catholico multa ab Husitis passum esse scimus. Hunc etiam die XIII. Decembris MCCCCLX violentis inimicorum suorum insidiis occubuisse acta nostra capitularia demonstrant. Hunc tandem libros suos bibliothecae Capituli reliquisse notissimum est. Accedit vero etiam **testimonium tituli**, qui in involucro nostri codicis ex antiquiore tegumento transsumtus patet: „**Scriptum super Apocalypsim cum imaginibus**“ — et juniori manu additum — „**Wenceslai doctoris**“, — „Wenceslai doctoris“, non „Wenceslai Dortum“, quod nonnulli per errorem legerunt. Non auctorem ibi legimus sed possessorem, neque etiam translatorem sed donatorem, cujus nomen grata illorum dierum manus libro donato inscripsit.

Librum vero nostrum jam a Caroli temporibus in Bohemia adfuisse impugnare non audemus, quum praeter metropolitanam aliis etiam ecclesiis et monasteriis libros pretiosos a munificentissimo rege donatos esse sciamus. Non ergo omnino negandum est, **Wenceslaum doctorem** hunc librum jam in patria nostra aliquo modo acquirere potuisse, quod profundius ipsius in eo studium indicare videtur. Si autem non prius, saltem anno MCCCCLVIII opportunam eum acquirendi occasionem nactus est. Hoc enim anno **Wenceslaus noster limina Apostolorum visitavit** rationem de administratione archiepiscopatus Pragensis redditurus. Tacemus de facilitate codices aliquos Romae coëmendi; monendum autem prae omnibus esse censemus, ipsum a Sanctissimo Patre Pio II., amico quondam suo, multum amoris et favoris expertum esse variaque dona et privilegia in patriam retulisse. Num codex noster inter illa dona fuerit, nescimus, certissimum autem est, eum inde a morte Wenceslai (MCCCCLX) in bibliotheca capitulari pio studio asservari.

Superest ut pauca etiam de **editione** nostra dicamus. Anno labente (MDCCCLXXIII) **Ecclesia nostra Pragensis jubilaeum noni ab erecto episcopatu** (nunc archiepiscopatu) **saeculi celebrat.** Inter alia, quae capitulum nostrum metropolitanum in solemnem festi memoriam grato offert animo, **codicem hunc toties laudatum suis sumtibus luci publicae dare decrevit.** Opportune nuper inventa nobis **Phototypiae** ars obvenit, per quam delineationes summa qua voluimus fide reddi et multiplicari posse existimabantur. Quod cum photographus noster Henricus Eckert attentaret, effici etiam posse censebatur, ut integer iste liber recenti illo et inusitato modo

imprimatur adeoque manuscriptum originale toties quasi multiplicatum in lucem edatur. Et ita actum est.

Noverit autem lector benevolus, codicem nostrum in chartis rudioribus conscriptum esse, ideoque per photographiam, quae phototypiam antecedit, effigiem nobis non in singulis aeque exactam omnique desiderio superiorem reddidisse. Quod quum non alio modo, quam per deminutionem editionis emendari potuisset, nos vera et accurata codicis exempla praeferentes negligendum esse censuimus.

Si tandem sub finem introductionis (pag. 2.) de „**paragraphis rubeis et alterius coloris**“ sermo fit, „**quorum illi sensum scriptoris** (i. e. S. Joannis), **isti autem intellectum mysticum declarent**“, confitendum est, eos per phototypiam non alio quam nigro colore reddi potuisse. Hujusmodo autem „paragraphi“ non sunt nisi puncta quaedam et lineae initiis enuntiationum appositae, quas gnaro lectori nullius omnino pretii esse ideoque potius negligi posse putavimus.

Sequuntur

Regesta

ACTORUM, QUAE IN OPERCULIS CODICIS NOSTRI INVENTA SUNT.

1.	Florentiae 20. Julii a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi**: Frater Bonaventura de S. Severino, ordinis eremitarum S. Augustini, rogat pro Lafranchina sorore sua misera subsidium. Orig. lat. cart.
2.	Papiae 3. Sept. a. ?	**Ad nobilem virum N .** : Frater Illvardus, administ. ecclesiae Papiensis, urget sub poena excommunicationis censum retentum, ab incolis Valentiae oblatum. Orig. lat. cart.
3.	Romae 15. Sept. a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi**: Jacobus de . . . . . supplicat nomine fratris sui Silvestri pro canonicatu ecclesiae S. Mariae Viterbii aut S. Mariae in via lata vacante. Orig. lat. cart.
4.	a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi**: N. petit collationem praebendae. Orig. lat. cart.

5.	a. ?	**Ad reverendum N.**: Consulente archiepiscopo Januense foemina petit, ne in necessitatibus suis derelinquatur. Orig. lat. cart.
6.	Soriate, districtus Pergamensis a. ?	**Ad Cardinalem Lucam de Fieschi:** N . . . de domo Rivola (?) et Henricus miles et Robertus et alii de domo Borgis (?) in causa Martini de Feraria Canonici Pergamensis. (Recommendant eum.) Orig. lat. cart.
7.	Avenione a. ?	**Papa ad abbatissam Blazileae** (?) ord. S. Bened. et ad archiepiscopum Bisuntinensem: Recommendatio Guielmi Berandi presbyteri ad beneficium ecclesiasticum. Concept. lat. cart.
8.	Florentiae a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Accorrimbonus de Tolentino, priores artium et vexillifer justitiae et consilium communitatis Florentiae gratias agunt pro promotione novi pastoris. Orig. lat. cart.
9.	Anexiati (Anecii) 6. Aprilis a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Amadeus comes Gebenensis rogat avunculum suum (Cardinalem), ut conferat ad promotionem fratris Garilii (?) de Rocheta monasterii Bellae villae Lugdunensis dioecesis. Orig. lat. cart.
10.	Asti 26. Aug. a. ?	**Ad Lucam Fieschi Cardinalem:** Mercia de Rothariis dolet, quod negotium apud Dominum suum cuidam Benedicto commissum infauste procedat. Orig. lat. cart.
11.	Saonae 19. Apr. a. ?	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Marianus de Auria dat nuntium de officialibus suis in Sardiniae partibus constitutis, qui in Jacobi archiepiscopi Turritani (Sassari) et ecclesiae ejus partibus disposuerunt. Orig. lat. cart.
12.	11. Apr. 1324.	**Fragmentum libri Confirmationum:** Confirmationes ad varias ecclesias, Deodati, la Estroa (?), Guielmi de Ponte, Gosberti, Armerici de Saonaco etc. Orig. lat. cart.
13.	3. Junii c. 1322—1329	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Leonus rex Armeniae et . . . sinus comes Curchi gubernator regni, ut eis subsidium pecuniae, quod nuper summus pontifex per archidiaconum Boniventanum destinavit pro necessitatibus regni Armeniae, praestetur, ne regnum periculis subjaceat. Orig. lat. cart.
14.	18. Oct. 1326.	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Matthaeus episcopus Beritensis (?) de infirmitate sua et adventu suo in Famagustam, mittit oleum cum granis „somac“ vocatis. Orig. lat. cart.
15.	Urbe vetere (Orvieto) 1. Sept. (1328 ?)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Zacharias de Urbe vetere (Orvieto) commendat fratrem suum (S. archidiaconum), cum episcopus morti proximus sit. Orig. lat. cart.

16.	Octob. (?)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Nuntiatur, comitem nepotem Cardinalis esse in tractatu cum D. Delphino de pace restituenda; — Teutonicos de Basilaea et Berna, qui castrum Pela Domini de Novocastro obsidebant, per Ludovicum de Sabaudia fugatos esse. Orig. lat. cart.
17.	30. Oct. (1328)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Theobaldus de Brusatis, praepositus Novariensis, nuntiat, Bavarum (Ludovicum imperatorem) cum suis apud Luccam congressum habuisse, eum ad obsidionem Januae se conferre et dein Apuliam et Calabriam subjugare velle. Orig. lat. cart.
18.	Januae (Genuae) 19. Novb. (1328)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Carolus de Flischo (Fieschi), palatinus et Lavantinus comes recommendat delatores epistolae Antonium Infantem et Joannem Salicum de Diano, qui in honorem S. Ecclesiae regis (Roberti) servitia sequi volunt. Orig. lat. cart.
19.	Januae 28. Decbr. (1328)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Consilium 12 sapientium constitutorum pro negotiis communitatis Januensis rogat, ut ambassatores regios Aymerium de Bancio et Joanneum de Aqua blancha legis doctorem adjuvet, missos ad sedem apostolicam ad impetrandam facultatem, qua Januenses possint mercari ad terras Aegypti et Soldani. Orig. lat. cart.
20.	Decbr. (1329)	**Ad N.** (Cardinalem Lucam Fieschi?) Fragmentum epistolae de statu bellico in Italia. Orig. lat. cart.
21.	Verseyer 27. Jan. (1329)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Aymes cliens de Savoye: avunculo suo Lucae Cardinali de Fieschi in causa dispensationis matrimonialis inter Raoul de Arveniche (?) et Margaretham filiam Joannis de Avieme. Orig. in lingua gallica cart.
22.	Januae 16. Febr. (1329)	**Ad Cardinalem Fieschi:** Leonardus Rainaldi de Janua, canonicus Bononiensis, habens commissionem ab episcopo Bononiensi nuntio apostolico nuper Januam advecto, exigendi reditus primi anni omnium beneficiorum tempore a Papa reservato in provincia Januensi vacantium; quaerit, quid facere debeat occasione vacantis praepositurae Trigaudii, et significat, quod canonici et capitulum S. Mariae de Vineis velint summo Pontifici de canonicatu ecclesiae suae supplicationem facere. Orig. lat. cart.
23.	(1329)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Nicolaus Marchio nuntiat, dominum de la Scala civitatem Luccam occupasse, et alia de statu belli in Italia. Orig. lat. cart.

*

24.	(1329)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Frater Placentinus nuntiat de venditione quadam. Nom. Vicecomes Mediolanensis, Janacius de Sagnucoro (?), Columbus de Maltoro, Franciscus de Placentia, — et Leonardus de Arcellis et Calvus de Calvis vicarii legati. Orig. lat. cart.
25.	Parisiis 13. Decbr. (1329)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Archiepiscopus Viennensis nuntiat, regem Angliae ad regem Franciae et Angliae venisse, ut homagium tamquam dux Aquitaniae praestet, — et gaudet de pace restituta, quae per Aureliam, Basconiam et alibi publice proclamata est. Orig. lat. cart.
26.	(?)	**Fragmentum actorum confirmationum:** Presbyter Laurentius (rector ?) ecclesiae S. Mariae de (Decimo ?) dioeces. Ballariten. (?) constituit procuratorem ad obtinendum beneficium coram Oddone archiepiscopo. Orig. lat. cart.
27.	(?)	**Fragmentum actorum judicialium:** Mag. Ricardus recurrit ad sedem apost. contra Guielmum archiepiscopum Cassellensem, quem accusat de violenta occupatione ecclesiae. Orig. lat. cart.
28.	(?)	**Fragmentum actorum judicialium:** Controversia de jurisdictione inter Magistrum et fratres hospitalis in . . . . ex una et Petzagnem (?) militem ex altera parte. Orig. lat. cart.
29.	Cistercii tempore cap. generalis (?)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Guielmus generalis abbas Cist., definitores et capitulum generale gratias agunt pro laboribus, quibus eos apud curiam apost. promovet, et commendant suum ordinem. Orig. lat. cart.
30.	(?)	**Ad Cardinalem** (Lucam Fieschi ?): ut evocet praepositum et canonicos ad petendum a Papa pallium pro archiepiscopo Strygoniensi. Orig. lat. cart.
31.	(?)	**Ad N.** (Cardinalem Lucam Fieschi ?) Petitio, ut abbatem monasterii S. Andreae Avenionensis civitatis compellat, Bermundum Andigerii, priorem ecclesiae de Barreto, monachum suum adigere, qui hospitium Mariae uxoris Joannis de Matiscone in civitate Avenionensi prope ecclesiam S. Laurentii dimittat, nec amplius occupet. Orig. lat. cart.
32.	(?)	**Actus notarii publici** Guidonis de Leona de debito 2000 fl. pro comite Bariensi (?) contracto per Jacobum Bencini. Orig. lat. cart.
33.	(?)	**Computus expensarum** domesticarum (Cardinalis Lucae Fieschi ?) Orig. lat. cart.

34.	(?)	**Ad reverendum Patrem** (Lucam Fieschi ?): N. de S. Desiderio ad requisitionem Manuelis de Placentia et Palmerii de Mamponeto petit, ut Joanni clerico XX librae de expensis contra abbatem monasterii S. Petri supra Dinam (?) in curia factis restituantur. Orig. lat. cart.
35.	(?)	**Fragmenta indicis quorumdam redituum.** Conc. ling. gall.
36.	(?)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Philippus de Arborio ord. praedic. conventus Vercellensis petit, ut ipsi conferatur abbatia monasterii S. Andreae Vercellensis vacans per mortem abbatis Francisci. Orig. lat. cart.
37.	Avenione die 27. Junii (?)	**Fragmentum actorum judicialium:** Alamanna, relicta Fardelli Gandu(lphi) de Pistorio civis Avenionensis, haeres universalis dicti Fardelli Gandu(lphi) de Pistorio in causa haereditaria ante Curiam Avenionensem constituit procuratorem. Orig. lat. cart.
38.	(?)	**Ad Cardinalem Lucam Fieschi:** Hugo de Triano et Maria de Triviano (?) preces speciales Domino Papae porrexerunt pro nepote suo Pisone electo (episcopo) Thelesino, ut transferatur ad episcopatum Melfiensem vacantem in curia. Petunt suffragium. Orig. lat. cart.
39.	Avenione (?)	**Fragmentum actorum judicialium** in curia apostl.: Causa Guielmi de Cassiano cum M. Arnoldo de Cammoribus. Orig. lat. cart.
40.	(?)	**Fragmentum actorum judicialium:** De vulneratione cujusdam canonici per Henricium Gadulaum. Orig. lat. cart. mutilatum.

Hae literae et fragmenta in archivo Capituli metropolitani Pragensis asservantur.

PRAGAE, die 13. Junii MDCCCLXXIII.

ANTONIUS FRIND,
CAPITULI SEMPER FIDELIS METROPOLITANI PRAGENSIS CANONICUS,
AD MANDATUM CAPITULI
EDITIONIS HUJUS REDACTOR.

INDEX

SCRIPTI SUPER APOCALYPSIM,

qui in ipso textu pag. 1. et 2. legitur.

Incipiunt capitula.

Capitulum 1. De beatitudine observantium librum et de adventu judicis . . . . . Pag. 5.

Capitulum 2. De angelo et episcopo Ephesi ecclesiae et de Polycarpo Smyrnaeorum episcopo . . . . . Pag. 12.

Capitulum 3. De Sardensi episcopo . . . . . Pag. 22.

Capitulum 4. De concordia regni David et de regno Jesu Christi filii ejus secundum carnem . . . . . Pag. 29.

Capitulum 5. De quatuor scriptoribus David et quatuor scriptoribus Jesu Christi filii ejus designatis per animalia . . . . . Pag. 41.

Capitulum 6. De Agno i. e. corpore Christi, qui aperit librum istum, et de Spiritu Sancto, qui procedit ab ipso filio Dei in modum oculorum et cornuum; in evangelio namque dicit eum Johannes procedere a Patre. Quomodo ille, qui sedet in equo albo, exierit vincens eos, qui Dominum persecuti fuerant, et quomodo Nero interfecerit Petrum et Paulum — et de persecutione Domitiani, quando (rocte quomodo) ista vidit Johannes, et de innumeris martyribus . . . . . Pag. 52.

Capitulum 7. De Constantino, qui habuit signum Dei vivi et pacem fecit ecclesiae, ut possent fideles servire Deo die ac nocte in templo ejus . . . . . Pag. 68.

Capitulum 8. De angelo Domini exercituum, qui dedit de orationibus omnium sanctorum super altare, hoc est, quod psalmi, qui sunt de orationibus omnium sanctorum, dicerentur in universis ecclesiis et quasi incensum ascenderent ante Deum. De multis haereticis, qui impugnant ecclesiam, quali eos specie viderit Johannes . . . . . Pag. 77.

Capitulum 9. Quomodo angelus exterminans nomine exterminaverit 300 episcopos et quomodo illi, qui adoraverunt daemonia et simulacra, modo conversi ad Dominum orant communiter pro omnibus fidelibus . . . . . Pag. 89.

Capitulum 10. Qualiter signata sit vox tonitruorum usque ad dies septimi angeli et de dulcedine libri Justiniani . . . . . Pag. 102.

Capitulum 11. De mensura altaris et templi et adorantium in eo habemus celebritates dedicationum ecclesiarum, et quomodo ignis exiens de ore duorum testium multitudinem haereticorum interfecerit . . . . . Pag. 109.
Capitulum 12. De templi apertione purificationis Sae. Mariae, et quis dictus sit Michael, et de auxilio Si. Michaelis archangeli . . . . . Pag. 126.
Capitulum 13. De plaga gladii bestiae, et de exaltatione Sae. Crucis Pag. 137.
Capitulum 14. De Machometo bestia, qui dixit se interpretari vetus et novum testamentum, propterea Sarraceni recipiunt multos libros nostros, — et de falsis signis, quae ei adscribuntur. De monte Sion et virginibus et de regularibus Si. Augustini et de ordine Si. Benedicti, et quomodo regnum Francorum auro sapientiae sit coronatum . . . . . Pag. 160.
Capitulum 15. De angelis fundentibus phialas et quomodo Dominus vindicet sanguinem Sanctorum . . . . . Pag. 173.
Capitulum 16. De regibus congregatis in proelium. De beatitudine illorum, qui custodiunt vestimenta sua et de vocibus eorum, qui primo crucem praedicaverunt contra infideles. Pag. 180.
Capitulum 17. De muliere et bestia et quomodo Agnus vicerit eos, — et qui cum eo vocati sunt per crucem, dicti sunt fideles et electi . . . . . Pag. 194.
Capitulum 18. De fugiendo a Babylone et de luctu et de igne et fumo ejus ad literam . . . . . Pag. 202.
Capitulum 19. De laude Dei pro damnatione meretricis magnae et de destructione fornicationis et aeternis nuptiis Agni, et quomodo de exercitibus in equis residendis (recte residentibus) sint eorum imitatione adhuc exercitus in ecclesia scilicet fratrum Hospitalis et Templi et Domus theutonicae Sae. Mariae . . . . . Pag. 210.
Capitulum 20. De resurrectione prima et de mille annis, de Antichristo et Helia et Enoch et de Gog et Magog et de judicio . . . . . Pag. 235.
Capitulum 21. De ultima civitate, quae habet in fundamentis nomina 12 apostolorum, in quibus nominantur a praedicatoribus Fratres minores, ut sit secundum Salomonem civitas firma, et quomodo gentes ambulant in limine ejus . . . . . Pag. 262.
Capitulum 22. Quomodo pro modica paupertate cum Deo regnabunt in saecula saeculorum, et quomodo nocentes noceant, et quomodo sancti sanctificentur, et quomodo Dominus veniet ad reddendum unicuique secundum opera sua et per observationem libri pacificatio angelorum consequatur . Pag. 288.

Expliciunt capitula.

Ex officina typographica Cyrillo-Methodiana Pragae.

Incipiunt capitula ca. primi ·
De beatitudine observantium librum et
de adventu iudicis .2. De an-
gelo et epo ephesi ecce et de policarpo smir-
neorum epo 3 De sardensi epo 4
De gloria regum david et de regno
ihu xi filii eius secundum carnem 5 De 4or
scriptoribus eius et 4or scriptoribus ihu xi filii
eius designatis per animalia 6 De agno
et corpore xpi qui aperit librum ipsius et de
spiritu sancto qui procedit ab ipso filio dei in
modum oculorum et cornuum. In euangelio
namque dicit eis iohes pacem a patre. Quod
ille qui sedet in equo albo exierit vincens
eos qui deum persecuti fuerunt, et quod Nero
interfecit petrum et paulum, et de persecu-
tione domiciani, qui ista vidit iohes,
et de innumeris martiribus .7.
De ostensione et huius signi dei vivi,
et pace facta ecce ut possent fideles p-
vivere deo die ac nocte in templo eius.
.8. De angelo dni extraneo qui
dedit de orationibus omnium sanctorum super al-
tare, hoc est per psalmum qui fit de orationibus
omnium sanctorum dicentium et dimissis eatis et
qui incensum ascendunt ante deum. De mul-
tis hereticis qui impugnant ecclesiam, ipsi eos
ipse viderit iohes 9 Quod an-
geli exterminans nove exterminavit
300. epos et quod illi qui adoraverunt
demonia et similia, in quasi ad deum
orant cotidie pro omnibus fidelibus 10 Qualiter
signata sit vox tonitruorum usque ad
tempus angeli et devoraverit librum ipsum
manu 11 De mensura altaris et
templi et adorantium in eo hominis celeb-
rates dedicationum ecclesiarum et quod vomens
exiens de ore duorum testium interfecit
hereticorum interfecit. 12 De templi
apertione purificationis sancte marie, et festis
dicatis sancti michaelis, et de auxilio sancti
michaelis archangeli. 13 De
plaga gladii bestie, et de exaltatione
sancte crucis. 14 De macho-
meto bestia qui dixit se interpretari
vetus et novum testamentum, ipsa sarrace-
ni recipiunt multos libros nostros, et de
falsis signis que ei ascribuntur. De monte
syon et virginibus et de regularibus
sancti augustini et de ordine sancti benedicti
et quod regnum francorum auro sapientie sit
coronatum. 15. De angelis fun-
dentibus phialas, et quod dns vindicat
sanguinem sanctorum 16. De regibus
congregatis in prelium. De beatitudine illorum
qui custodiunt vestimenta sua, et de dotibus
eorum qui per eam perducuntur fideles.
.17. De muliere et bestia,
et quod agnus vicit eos et qui cum eo vo-
cati sunt per crucem, sunt fideles et electi
.18. De fugiendo a babylone
et de luctu et de igne et fumo eius

narum 19 De laude dei pro
destructione meretricis magne, et de
structione fornicationis et eternis nup-
tiis agni, et quod de exercitibus in equis
residentibus per eorum ministerium adhuc
certatur in ecclesia, scilicet fratrum hospitalis et
templi et domus theutonice sancte marie.

20 De ratione prima, et de mi-
lle annis. De antichristo et helya et enoch,
et de gog et magog et de iudicio

21 De ultima civitate que
est in fundamentis nova 12. apostolorum
in quibus innuantur a predicatoribus fratres mi-
nores, ut sicut per salomonem civitas
firma, et quod gentes ambulant in lumine
eius 22 Quod pro modica paupertate
te cum deo regnabunt in sola glorie,
et quod noctes nocuit, et quod sitientes
ficantur, et quod dominus veniet ad redden-
dum unicuique secundum opera sua, et per observa-
tionem libri purificatio angelorum [illegible]
tur. explicunt capitula.

Nota quod in meis sensu per [illegible] pos graphos [illegible]
signavimus crystalis vero zelum per colores
alterius [illegible] pographos declaramus.

Iohannes apostolus et evangelista quod ipse liber
dei qui predicabat, missus est in exilium
a domiciano cesare in pathmos
insula, ubi hanc apocalipsim vidit audivit
et scripsit. Qui inter reliquos novi testamenti
libros prophetia vocatur. Nam et excellentiori
cunctis prophetis loquitur. Qualis enim concor-
dia est inter legem et evangelium, talis est
concordia huius libri cum voluminibus cunct-
orum prophetarum. Unde dominus dicit. Non veni sol-
vere legem aut prophetas, sed implere. Eze-
chiel. quod alia vidit. sic quod alia vi-
dit iohannes etc. Sicut zacharie ostensi sunt
equi rufi, nigri, albi, ac varii, ita
ostensi sunt iohanni equus scilicet albus, niger, rufus,
pallidus. Et sic in multis ipsi concordant prophete,
ut ostendatur unus deus novi veterisque testa-
menti etc. Non corporalibus oculis ipse iohannes vidit
sed ymagines mente intuendo et in eis veritatem
intelligendo. Sed quod hominibus narrare dicitur liber
in apocalipsi a. sigillis signatus ostenditur quem
si dederis homini scienti litteras ut legat,
respondebit tibi, non possum, signatus est enim. Quanti
hodie se putant nosse litteras, tenent sig-
natum librum, nec aperire valent, nisi ille re-
seraverit qui habet clavem david, qui aperit et ne-
mo claudit, claudit et nemo aperit. Ce-
terum. Apocalipsis iohannis tot habet sacramenta
quot verba. parum dixi pro merito volu-
minis laus omnis inferior est. In verbis

singula multiplices latere sententie. Cum
recenti nostra compareret memoria gesta esse,
si forte eius uestigia prophetata fuissent, quesiuimus
in uerbis huius libri eorum concordiam, cuius
materiam exstitisse prophetis et gentibus diuer-
sis et regibus multis esse non reperimus.
Nouerit uero dominus dominicus, cum nos prout
potuimus speculassemus ad inueniendum, quedam
nobis apparuerunt obscura. Cum autem circa
hec noster fluctuaret intellectus, festiue
die tanta ad corpus domini nostri Ihesu Christi festi-
uitatis conuocaremur, sicut quod agno in celo, neque
in terra, neque subtus terram quisquam librum aperire ua-
lebat, nisi ipse nos tamen instrueret, quod eodem
die preter libri maximam intelligentiam imple-
tum per ordinem hystoriarum ac aliarum prophetia
nos docuit. Quid uero intelligentie continet
liber, inter cetera que longum esset enarrare
est dicere sex angelos [illegible] esse eorum, ac
beatos qui [illegible] continuant. Qui fidem adhi-
bere uoluit, quod agnus sua gratia indigno
layco ~~[illegible]~~ reuelare dignatus sit, gra-
tias agat deo et agno. Ceteri audire
non uolentes quod nos tam impletum dicamus,
quius non appareat per superficiem littere huius
libri signati, quemadmodum iudei credere
recusantes quod messias, id est dominus noster Ihesus
Christus uenerit, cum per superficiem prophetie adhuc
non habitet leo cum agno, pardus cum
hedo, uideant si aliquid gaudeat eos

ex uelis et tenebris per abstrusas. Deinde
quod iam repetentes et nunquam ad ordinem
repletorum capitulorum libri peruenientes
id est usque ad i[illegible] quod ipse tetigit de die induc-
tum. Dicit uos accipimus de agno, qui est
rex regum et dominus dominantium, attendimus
allemare siue allemare tenebras et
obscuritate. Id est signaculorum cetera huius
uoluminis uerba, que sub mysterio latent,
quemadmodum ipse agnus sub mysterio gra-
neretur, qui habet claues potentie ac scientie dauid
patris sui per carnem, allemans tenebris mi-
steriorum nam nomine expositionis. De cla-
ue potestatis dicitur ad Petrum: Tibi inquit
dabo claues regni celorum. De claue
uero scientie dicit scribis et phariseis: Ue
uobis legisperitis qui tulistis clauem scientie.
Ut manifestum sit agnum id est Christum dominum
habere potestatem scientiam regnumque dauid patris
sui. Describuntur per scientiam sua sub regno
ipsius 24or seniores sic sub regno dauid fue-
runt 24or principes scientiarum per ordina-
tionem scientiamque dauid describuntur ex sub
regno eius et bis centum 24or milia
per xii in quolibet .12. mensium anni dauid et Sa-
lomonis .24or milia fuerunt, hoc erit
simul octo milia et octoginta milia, et
ducenta milia, sic bis centum 88 milia
in simul computata, equaliter eodem modo per omnia
inueniuntur. Unus autem iste cum senioribus

sub regno domini nostri ihesu christi qui est et
dux ducum, in cedentibus superhumerale complu-
rimum, quia eius imperium multiplicatum est. Per
ysaiam dicentem: multiplicabitur eius imperium
et regni eius non erit finis. Sed Iohannes vi-
dit .vii. stellas in dextera illius qui apparuit
in similitudine filii hominis, in quo loco tamen ob-
scurior latet hystoria, ut se comperiat cuius
in quarto loco sive hostio repperit. Primo namque
loco stella ponitur. In secundo namque loco sive
hostio in angelis devolvitur, secundum id: stellas quas
vidisti angeli sunt. In tertio hostio aliquis
homo reperitur, per angelum Smyrne ecclesie
dicitur: Esto fidelis usque ad mortem, cum angelus
simpliciter mori nequeat. In quarto etiam
loco sive hostio Policarpus episcopus ponitur,
qui secundum ecclesiasticam hystoriam ab apostolis fuit
ordinatus Smyrne ecclesie episcopus, qui post Iohannem
diu vixit. Non certum quod vitas sanctorum per ordinem
[illegible] tenendum, quia in primo loco non apparet, sed in
quarto, concedendum omnino quod tenenda sunt. Concordans
cum vitas hystorie in tanta prudencia lateat di-
ffusissime [illegible] ad litteram, unde certa quia
duo testes amicti saccis habent potestatem
claudendi celum ne pluat diebus prophetie
eorum, aquasque in sanguinem convertendi, ac quod contra
dantur. De ipsis testibus scriptum est, quod ignis
exiet de ore ipsorum devorabit inimicos
eorum, et si quis eos voluerit nocere, sic eum oportet
occidi. Si autem inimicos eorum spiritualiter

occisuros fore possibile est, ipsi intelligi esse spiritu-
aliter occidendos. Si autem de materiali igne
de ore eorum exituro qui ad litteram devorabit
occidentque inimicos eorum, necessarium esse credo
credendum quod ipsi corporaliter permanent. Sed ipsi sta-
tim celum ascensuri referuntur, iudeique
eternum futurum [illegible] videlicet quod per tres et dimidium Iohannes
refert, quasi dicat se vidisse operantes in mansione
super [illegible] domini post dicte iudeorum [illegible]
sit, in quo nemo valeat operari. Sed et prophetas
[illegible] regnare mille annis cum Christo, antequam sol-
vatur Sathanas de carcere suo. Hec si scripta
repperimus plurimum de magno anno, cum secundum
Iohannem, mille annis [illegible] finitur et sunt, quo
libro de prophetis et gentibus et linguis et regibus
multos exponemus. Sed quibus secundum anglicum
ista prophetia apertissime esse nosscuntur. Apocalipsis
namque pervadit. Hoc sermonem intelliges per
omnes propheticas scripturas sua inspiratione non
fit. Non est voluntate humana allata est
aliquando prophetia et cetera. De hiis duobus testibus
plura manifestius narrabimus. Ne a celis
minus videantur differre, ponimus aliam
exponemus, quod nostrum loquitur de futuris,
ac tamen ista scriptura referuntur esse impleta in ...
per eam prophetatur volumen. Agultra namque post
post in diebus magni [illegible] aliisque temporibus
que iam facta sunt, per Salomonem dicentem:
Quid est quod fuit ipsum quod futurum est.
Quid est quod factum est ipsum quod faciendum est. [alii Beati]

hoc emendatores libri non apponant, maxime cum de
ante domini nostri Ihesu Christi apostolus certificet.
Alia expositio quod nos et intellectum verum sic capiunt.
Apocalypsis.

Apocalypsis grece, latine dicitur revelatio, cum dicit apocalypsis, simpliciter dicendum est. Et iste modus locutionis cum diminutive ubi frequenter invenitur in divinis scripturis. Nam Salomon ait in titulo ubi parabole Salomonis. Ihesu Christi, a patre data Christo secundum humanitatem. Ipse et accepit eam a divinitate ubi quam eam accepit, sicut ac si ita commonet attendite hanc visionem quia visio revelata est in Christo Ihesu. Materia status ecclesie, totiusque primitive ecclesie. Qualitas tribulationes multas et extremas continet consolationes. Locus brevis, labor, eterna premia, intentio pacientes omnia facere. Preparat auditores benivolos et attentos sic ibi: Iohannes septem ecclesiis que sunt in Asia. Gratia vobis et pax. Quam dedit illi, ut manifestaret servis suis, id est palam faceret, id est ad palam faceret verbis et exemplo. Servis suis, non iudeis, non phariseis, de his que oportet fieri cito. Ad breve tempus venturarum, ut nolle, ut paterentur tribulationes. Et significavit, vel significavit Deus filio, filius Iohanni sub sigillo, ne vel se fuerit pertendi, et gratius sit fidelibus sic exercitio et studio consequitur. Per signa ostendit mittens per angelum suum personam Christi humanitatem,

qui testatur ubi ipsius Christi servo suo Iohanni, non simplex, verbum qui testimonium perhibuit humanitatis, id est verbo, id est de divinitate quam de humanitate, ubi dei filius vocatur verbum, quia per eum mundus testatur et significatur, et in mundo patris, et testimonium Ihesu Christi quecumque vidit, id est hys corporalibus, ut passum, vel palam vite, ut fuisse cum patre ante omnia.

Beatus qui legit, qui dedit nobis hanc curam, quia a me accepit, qui legit, ut littera vel clerici, et qui audiunt, ut laycus, vel audiunt, quia plures possunt uno legente possunt audire. Iste ad loquitur ad dicentes ex super dictum est de layco colligitur esse hos nullius scientie ordinis, nullaque liberali arte instructus. Verba prophetie huius et servant ea que in ea scripta sunt. Servat qui fide Christi et ecclesie non violat et timet in eam minata, et quod servit promissa. Tempus enim prope est, verbis quia non longa mora laboris quia premia remunerationes. Iohannes septem ecclesiis que sunt in Asia. Iohannes principaliter dedit illis quibus magis erat consultus, per simile aliis, vel per septem universe ecclesie, quia septenarius universitatem designat, vel quia septiformi spiritu illustratur. Ephesus fuit metropolitana sedes, in qua Iohannes presedit. Gratia vobis, id est remissio peccatorum, et pax, id est quies a viciis ab eo, id est a Deo, qui est olim, ut incorruptibilis, iam immutabilis, per humanitatem, et qui erit eternaliter

spiritus natus. et qui venturus est talis venturus est. et si modo non appareat talis. et a septem spiritibus, id est a septiformi spiritu qui in conspectu throni eius sunt illuminans eos in quibus sedet dominus, scilicet angelos, et sanctos homines in quibus nunc sedet et iudicat, nec in futuro iudicabit. Nam anima iusti sedes est sapientie. Introducit sanctus Iohannes aliorum sicut hystoriam ubi videtur expedire. Spiritus idem sonat quod caritas, unde attribuitur spiritui remissio peccatorum et alia dona totius trinitatis, ut intelligamus trinitatem ex sola dilectione operari. Et a Ihesu Christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum. Commendat Christum filium qui hanc revelationem per angelum suum fecit Iohanni, quasi dicat: credite huic revelationi quam Christus manifestavit qui pro nobis passus est et resurrexit. Personam patris tacet quia nemo de deo creatore male intellexerat. Posuit personam et spiritus sancti, de quibus nascimur in ecclesia heretici. scilicet Rex, et primo mortuorum dicitur regnatio, scilicet dominus, qui regnat in eo cum sedet filius hominis in sede maiestatis sue. Et est hinc quod primus resurrexit dominus noster Ihesus Christus, apostolus non mortuus, et per ipsum alii sunt resurgere. Si ipse non resurrexisset omnes tenerentur vinculis mortis. Ihesu Christo dicit qui se esse deum non per innocentem mortem negavit quod nos non crearet, surrexit et est impassibilis. Vel primus sed martiris cantium, quia peccatum non fecit, vel testis operum

morum in die iudicii, quando dicet: Vidistis me esurientem et sitientem, et venite benedicti patris mei percipite regnum. Et princeps regum terre ad litteram, vel regum terrarum regentium terrenitatem, princeps terrenarum potestatum potens eas removere et ad utilitatem suorum permittens ipsos servire.

Qui dilexit nos et lavit nos, id est sola dilectione nos lavit a peccatis originalibus vel actualibus nostris, non suis sed nostris, quia non peccavit, in sanguine suo, non vituli non arietis sicut in veteri lege. Et fecit nos regnum et sacerdotes, id est potentes vitiis resistere et pro nobis et pro fratribus nostris metipsos creatori offerentes, et patri suo benivolo. Et ipsi gloria quantum ad se, et imperium quantum ad alios in secula seculorum amen.

Ecce venit cum nubibus, id est cum sanctis quos apostolus designat per nubem dicens: Ideoque et nos tantam habentes impositam nubem testium. Unde prophetarum loquitur quasi qui presentia videbat futura: Ut ecce virgo concipiet et pariet filium. Unde debetis eum evangelizare et laudare, quia ipse est qui venturus est ad remunerandum cum nubibus, id est cum sanctis qui nubes fuerunt contemplacionibus aliis et miraculis faciendis. Vel sicut in nube ascendit, in nube veniet. Per quam intelligimus dei clementiam que bonis est refrigerium et illuminacio, malis terror et excecatio, quod significatum est per nubem que eduxit filios Israel de Egypto, quibus fuit illuminato

pharaonem excecato et terror. Ita in die
iudicii videbunt deum bonis illuminato et
malis excecato et terror. Et videbit
eum omnis oculus tam boni quam mali. boni
ut letentur mali ut confundantur. videbunt,
alia translatio. videbit eum omnis terra talis,
i. d. tales videbunt qualis ipsi venturi
non credebant et qui eum pupugerunt ut py-
latus et iudei. et tunc plangent se super eum
i. dolebunt respicientes eos qui fideles
super eum erant quia non tamen dolebunt de ipso
tamen quod repellentur a tali consortio.
Vel plangent se seu collident se super eum i.
poterunt resistere ipso eius ad similitudinem
lapidum et fictilium. omnes tribus terre i. terre-
ni et divites eciam. amen ac si diceret
erit hoc in veritate.

Ego sum alpha et o. Alpha apud grecos pri-
ma litera post o. vero finitima. ista exponit
in eo quod sequitur principium et finis principium
ante quod nullus ut a quo omnia ceperunt. finis
post quod nullus ut in quo omnia terminabuntur. dicit
dominus qui erat et qui est et qui venturus est
in die iudicii omnipotens. per inspiracionem recte est.
vel valet quia ipse promisit se venturum. vel post
missam salutacionem reddit auctorem i. d. non
a me hoc dicimus est sed ab ipso et ut credamus.

Ego iohannes frater vester in veritate fidei et par-
ticeps in tribulacione et regno et patientia in ihesu
i. per illam fidem tribulor sicut et alii. per quod

et regni pervenire patiens sustinui ihesu
deo christi in nobis ex. i. d. Scio quod tribula-
ciones ex christi patientes sufficitis ut
sitis participes eius regno. Nam si compatimur
et congregabimur. Finita salutacione per-
dit ad narracionem ponendo et persone
locum temporis loci tempus quod valet ad
commendacionem ipsius revelacionis. fui in insula
que vocabatur pathmos ad literam pathmos
mos et interpretatur firmitas i. tribulacio in qua
magis celestia fidelibus aperiuntur. Ecce
comparatur insule quia sicut insula maris procellis
tunditur ita ecclesia persecutoribus marinorum
i. mundanorum affligitur. propter verbum dei quod
predicabat. et testimonium christi ihesu. i. propter te-
stimonium divinitatis et humanitatis christi.

Et fui in spiritu in excessu. i. in excessu
mentis in dominica die. ad literam aliud in
dominica die i. in spiritu i. mente post resurrectio-
nem christi solet res gestas ex tempore no-
tari ut abraham in fervore diei angelos
vidisse dicitur. loth in vespere sodome
vespere. salomon non sompnians sapientiam
nocte suscepisse. et audivi i. cognovi
post me. post se audit quia de preteritis
edocetur in anteriora vero contemplationis
extenditur. Alios respice a monitu est. Aliud
post se audit quia a lege et prophetis hoc in-
tellexit predictum. vocem i. manifestationem
magnam quia de magnis et de futuris

locutum erat tanquam tube loquentis mecum
que excitat ad bella. dicens quod vides
vides, vel quod visum est scribe in libro
ad docendum, vel in mente retine, et mitte
.i. exhibe que sunt in asya ephesum et smyrne
et pergamo et tyathire et sardis et phi
ladelphie et laodicie ad docendum. que
nomina et mistice exponuntur. Ephesus
secundum primum verbum ephesus interpretatur voluntas mea,
que in est voluntas dei, quem operibus de
lectatur. Sed et de quibus scribitur ut pro hoc
exemplum quod lapsi plane corriguntur. secundum secundum
ephesus interpretatur consilium .i. dignis consilio
sunt lapsi consilii vel voluntas mea.
Smyrna canticum interpretatur, vel quod mirra
ab amaritudine passionum. Pergamus divi
sio cornuum interpretatur, quod apte convenit
in quos bonis et malis inter eos discrimina
facit ut cognoscantur peiores, et exaltentur
cornua iusti. Tyathira illuminata dicitur, vel
viva hostia vel illuminata que in hac di
ta illuminat proprie quod cum et mali. Sardis
principium pulcritudinis, vel apta propter
pulcritudinem. Philadelphia amor fratris
vel salvans hereditatem que per fraterna dilec
tionem acquiritur hereditas. Laodicia inter
pretatur in domino vel tribus amabilis. et
io quos sic .i. quos de cognitis ad
altiora penetranda. ut memoria

huius de speciebus ut viderem vocem que
loquebatur mecum .i. intelligerem. et conversus
.i. per quos vidi .vii. candelabra aurea
.i. ecclesias in veteres ut illuminatas sapien
tiam ubi. Sic aurum per ignem probatum, et
percussionibus extensum candelabrum
efficitur. Sic ecclesia tribulationibus pur
gata et ictibus tribulationum in longanimi
tate extensa consummatur. Candelabra
io significant ecclesias, quia sicut candelabra
portant lumen, et aliis subserviunt, ita ecclesia
verum lumen quod est Christus portat, et aliis pre
dicando ipsius claritatem demonstrat.
Aurea io dicitur ecclesia quia caritate et sapientia
est fulgida. Sic ea candelabra habent lon
gitudinem superiores pedes portant
et lumen altitudinem illuminant ita ecclesie
longanimitatem habent in et caritate fulgent
et ab ea sustentantur ecclesie, et nodos .i.
virtutum corroborationes. et in medio .i.
in cordi .i. candelabrorum aureorum. Sic
nam ubi duo vel tres congregati
fuerint in nomine meo, in medio eorum sum.
Similem filio hominis. angelus non est ex
filius hominis, sed in similitudine filii hominis domi
num ihesum quod fuit mortuus et est vivus
in secula seculorum et apparet vestitum podere
.i. vestitu sacerdotali usque de quo alibi dicitur
[illegible]

tanquam poderem honoris et pertinentem
ad mamillas zona aurea. Per zonam
accipitur zona iustitie. per auream vero zonam
significandam iustitiam olim iustitie scribarum et
phariseorum sic aurum excellit alia me
talla. Daniel videt angelum cinctum
ad renes in veteri testamento quia ibi car
nalia opera constringebantur. hic mamille quia
in novo testamento et cordis cogitationes
inhibentur. Daniel videt quod antiquus die
rum sedit et vestimentum eius erat tanquam
nix candidum et capilli eius tanquam lana
et nix alba et munda in eius similitudine
scilicet hic. Caput autem eius candidum et ca
pilli erant candidi tanquam lana alba et
tanquam nix. Caput ecclesie est Christus per apostolum quo
in tumulis sunt mine dealbatum et tunc sic
albus id est immaculatus et innocens agnus ad
occisionem ductus est quod innocentia agni per
albam lanam designatur cui capiti ad
herent fideles sicut omnes maculas
attenuatas? mundamus. Ezechiel nam
omnes sunt homines in specie capillorum quorum
alii sunt gladio occisi et quidam igne cre
mati. Fideles etenim si antiquus capiti ad
herent fiunt per crucem velud coccinum
maculati quasi nix sunt dealbati et si fuerint
quasi vermiculus rubri efficientur velud lana
alba gratia munditie et puritatis ipsius
capitis. Unde caput per prophetam dicit.

Si fuerint peccata vestra ut coccinum ut nix
dealbabuntur. et si fuerint rubra quasi vermi
culus quasi lana alba erunt. Et oculi eius
velud flamma ignis. oculi id est spiritus sanctus
quia ut ignis illustrat et probat velud in ca
mino clavos. Unde filius dei scripsit ad
quendam dicens. Ego sum qui probo renes et
corda cum iam premisisset. Hec dicit filius
dei qui habet oculos ut flammam ignis. Et
pedes eius similes auricalco sicut in camino
ardenti. pedes id est humiles et ultimi
gradum quia non possunt auro assimilari de quibus
pedibus apostolus ait. Non dicit caput pe
dibus non estis mihi necessarii. quod assimilantur
auricalco quod nisi eos igne tribulationis
cum ceteris claris quod per aurum designantur
oportet esse probatos sicut per ignem nos examinasti
nasti et cetera. a quibus si non exit rubigo
peccati non coniunguntur in corpore Christi. Hic in
telligitur qualiter examinet mobilius ex
cellentiora quod talis probat extrema.
Et vox illius tanquam vox aquarum multarum
Sub veteri testamento prophetaverunt
homines multi. Et vox ipsorum angeli solvebant
sic vox ipsorum multarum quia alia variatur
in similitudine Ezechiel ut de quatuor animalibus.
alia in specie Zacharie, ut de diversis equis
alia ut de Daniele sicut de bestiis quia quedam
cum visa una semina alias per diversa
prophetis de hiis quasi dicit angelus. Quasi

quod vidisti scribe in libro et cetera. Et habebat in dextera
sua vii stellas. Quia sicut stellas eos de sum-
mo opere atque puro in ministerium operum cele-
stium sic et apostolos assumpserat. quod per dexteram
designatur. ut in ipso celesti opere quasi stel-
le aliis in exemplum lucerent / ac ut sinistre quod
dextera faceret ignorarent. Et de ore eius
exibat gladius ex utraque parte acutus
absque prophetali denique voce exibat de
ore eius verbum dei / quod hinc id est exibat de
parte culpas operis resecat / alia vero parte
pravas cogitationes abscidit. De gla-
dio de ore dei procedente dicit apostolus.
Gladium spiritus quod est verbum dei. Et facies
eius sicut sol lucet in virtute sua. Quia sicut
dicitur sol iustitie facies id est presentia divina
illuminat omnem hominem venientem in hunc
mundum. In scriptura de fumo putei
sol obscuratus describitur quod minores
claritas fuisse non dubitetur quia in templo
dei velut iudicibus solis fulgebat ob-
scuratam doctrina hereticorum pravitate. Sicut
autem sol in virtute sua existens potenter
quasi nebulam funditus repellit et fugat.
sic a presentia dei dissipantur ipsi ac fu-
giunt. Unde scriptum est. Exurgat deus et
dissipentur inimici eius et fugiant qui oderunt eum
a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant
et cetera. Aliter exponitur hoc de angelo

qui in principio apparuit Christus. quia non filius hominis sed simi-
lis quia apostolus non meretur. Unde dicitur vestitum
podere id est sacerdotali veste. scilicet carne in qua
se obtulit et cotidie offert representans
se deo patri. Vel poderis est ecclesia qua
vestitur deus. que est talaris / quia usque ad finem
mundi permanebit. Et precinctum usque ad
mamillas. ex quo significatur nobis ut co-
gitationes cordis restringamus. Zona
aurea id est cingulo caritatis. Caput
autem eius candidum / caput Christus in quo omnia
nostra ad regimen ecclesie. Et capilli eius
candidi id est cogitationes / tanquam lana
alba id est vestimentum quod frigus id est vitia
et tanquam nix. Nix candidior est et
saturata. per hunc candorem immortali-
tatis notatur. Et oculi eius velud fla-
ma ignis id est spirituales in ecclesia qui ex utraque
parte vident. Scilicet dona spiritus sancti quia
post Christum habuit ut David / post ecclesia accipie-
ris qui illuminant et faciunt ardere.
Et pedes eius similes aurichalco sicut in ca-
mino ardenti. Aurichalcum est genus me-
talli et ceteris magis decoquitur preciosior
fit. Et dicitur septies preciosior auro. Aliud
autem electum omne. pedes ultimi fideles
vetant in novissimis temporibus similes
aurichalco excocto quia sicut aurichalcum
per coctionem mutatur in colorem auri

nota

ita et fideles illi post modicam tribula-
tionem tempore antichristi mutabuntur in meli(us)
= vel aliter i. multi fideles qui miraculis tem-
poralibus recipiunt forte naturam sicut au-
ricalcum quod sepe incenditur et meliorem
accipit colorem. Alia translatio habet auri-

calcum lybani per quod ostenditur in illa
regione ubi dominus crucifixus est circa ma-
xime illa tribulatio habitura est. Et vox
illius tamquam vox aquarum multarum per id
est predicatio illius obtinet
virtutem aque que mundat. ut quasi vox ta[illegible]

multa ipsi recipiunt quam comparantur [illegible]
per fluxum vini magis vos stare celestem
Et habebat in dextera sua .a. stellas septem
ille ipsi qui debet lucere aliis verbo et ex-
emplo quia et si perstiterint stelle vocantur
[illegible] in dextera i. in po-
tioribus donis que per dexteram significantur.
Et de ore eius exibat gladius ex utraque
parte acutus i. diffinitivus eius exem-
plicatio que utrumque secat in veteri testa-
mento carnalia opera in novo [illegible].
Et facies eius i. similes ipsi lucebunt
i. similes fient ipsi sicut sol lucet in

virtute sua i. in medio sicut in nubibus
ut quasi fixus erit in eterno ut sicut ipse
Christus in regno quam sol [illegible] Et cum
vidissem eum cecidi ad pedes eius
tamquam mortuus. Huic simile peccata dicit
qui cecidit ad pedes eius ut adoraret
eum posuit dexteram suam super me et
posuit super eum dexteram celestis auxi-
lii et per hoc confortavit eum quia iam fuit quasi
mortuus loquens per non tremere per conso-
latoria exempla. Dicens Noli timere
ego sum primus et novissimus quia ego
mortem non [illegible] propter me cum omnibus

primus et novissimus et vivus et n(on) h(abe)t
et fui mortuus p(ro)p(ter) vos et ecce sum vi-
vens in s(ae)c(u)la s(ae)c(u)lor(um). Q(ua)si dic(ere)t no(n) timeam(us)
q(uia) manifeste s(ur)rexi, n(on) ap(osto)l(u)s morior,
et habeo claves mortis et inferni. Id (est) noli
timere, n(on) moriens p(ro)p(ter) hanc visione(m),
q(uia) habeo potestate(m) sup(er) morte(m). Non patiar
et vos tempt(ar)i sup(ra) id q(uo)d potestis
s(ed) f(aci)e(m) q(uia) habeo potestate(m) sup(er) dyab(o)lu(m) et sup(er)
memb(r)a ei(us). Dyab(o)l(us) e(st) mors q(uia) c(aus)a mor-
tis. Inferni e(st) ... i(n) quib(us) h(abe)t locu(m).
De clavib(us) potestatis dic(itur) d(omin)us ad Pe-
tru(m): Et tibi dabo claves regni celoru(m).
Alii exponu(n)t h(oc) de pedib(us): Cecidi
ad pedes ei(us), i(d est) p(ro)ieci natura(m) humana-
m ad similitudine(m) ultimo(rum) fideliu(m),
ut ita par(um) cu(m) par(te) ... passur(us) s(um)
ultimi fideles, vel par(iter) imitari ve-
stigia ei(us) tamq(uam) mortu(us) mu(n)do
mortu(us), deo viven(s), nil terrenitatis
capiens. Et posuit dext(er)a(m) sua(m), i(d est) auxi-
liu(m) suu(m) s(u)p(er) me, confortante(m) s(e) me, i(d est)
sup(er) vires humanitatis, dicens: p(ro) pec-
catores vel sepultos noli timere
pati p(ro)p(ter) me tribulationes, certa sic dom(us)
e(st) intelligend(a).

Scribe e(rgo) q(uae) vidisti, s(cilicet) in passione et
r(esurrecti)o(n)e et cetera q(uae) s(un)t i(m)pleta, et que s(un)t,
i(d est) p(rese)ntes tribulationes, s(ed) p(er)secutio Do-
miciani, p(rese)ntes p(er) auxiliu(m) et q(uae) o(portet) fi(er)i
i(n) ultimis fidelib(us), q(uo)r(um) ex(em)plis multi
debent animari. Post hec, i(d est) statu(m)
ecc(lesi)e us(que) ad consummatione(m) s(ae)c(u)li.

Sacramentu(m) septe(m) stellaru(m). Sacramentu(m) dic(itu)r
ubi a(liu)d videt(ur) et aliud intelligit(ur). Q(ua)s vidisti
i(n) dext(er)a mea et septe(m) candelabra aurea,
septe(m) stelle angeli s(un)t septe(m) eccl(es)iar(um) et
septe(m) candelabra septe(m) eccl(es)ie s(un)t. Hic angelos
exponit, et i(n)cipit facere singulis ammo-
nitiones, q(uas) singule ... eccl(es)ie possu(n)t
s(ed) d(iver)sa memb(r)a cuiuslib(et) ecc(lesi)e. Prima visio
e(st) de correctione eccl(es)iar(um). C. 2 (Cap. II.)

Et angelo Ephesi eccl(es)ie scribe, i(d est)
ep(iscop)o scribe, de cui(us) manu peccat(a)
subditor(um) requirit(ur) et sic cu(m) ... subdi-
tos iudicat(ur) n(on) p(rese)ntit. Circa illa
temp(or)a n(on) i(n)venim(us) maiore(m) ep(iscop)um Ephesi
p(re)fuisse q(ua)m s(an)c(tu)m Tymotheu(m), q(ui) discipulus
fuerat Pauli ap(osto)li et ab ipso ap(osto)lo e(ss)e ep(iscopu)s
consecratus Ephesi eccl(es)ie. De isto Roma-
nis scribens inquit: Salutat vos Timo-
the(us) adiutor meus, i(d est) q(ui) cooperatur. Salutat
vos Gay(us) hospes meus. Hic e(st) ille cu(m)
Iohes scribit i(n) canonica, gaudens q(uia)
f(rat)rib(us) supe(r)venientib(us) ministrabat. Apostolus

ephesi ecclesie dns thimotheus eps

mortuus
ad tymo
theum qui
diu uetu
s erat
dyo. ego
ut de libro
.i. in olor
et tps mee
resolutionis
instat / tu
aut vigi
la. et e/ot
rem. Nemo adolescentiam tuam contep
nat. per hoc videtur ipse diu vixisse post
paulum / Dicitur quod illa que sunt de officio horarum
in libro predicto prius non fuit ee revelata quam
ista que a multis in hystoriis predictis facile
possunt reperiri / hystorie in libris hiis primitus
scriptum in ydioma theutonicum trans
lata fuerunt quod in .. litteris conscripta sunt
libri / hiis et pp dictas historiarum
scriptores possunt ee confuse / ne alius vi
deantur consonare. Alie namque hystorie
ab ista discrepant quod ponit lucas
euangelista quemadmodum ibi ubi dicit he
rodem dixisse herodiadem fratris sui
philippi uxorem / a quo discrepat egesippus
et iosephus / Beda autem scribit de vitanti

posse testari hystorie. Quapropter in hoc
libro si forte ad occurrunt emendari
dum in hystoriis certis ve scriptis hoc
solum premittimus fidem adhibentibus ro
mane ecclesie. Hec dicit qui habet .7. stel
las. hec et prenitur adhuc dicitur
si penitere volueris in dextra sua .i. in opere
ministerii celestis qui ambulat in medio
.7. candelabrorum aureorum / sic dona
dividens / ut nemo quiescat. et ce.
per in visitando et ambulando in illis.
Scio opera tua .i. apostolo / et laborem et
tribulationem / et patientiam tuam quia non
murmuras de dilato premio. Et quia
non potes sustinere malos cum tue in
firmitatis / id est non potes pati ma
los quin expellas vel emendes / Et
temptasti eos qui dicunt se apostolos esse
et non sunt .i. pseudo predicantes contra ea et no
tis tamen ubi mentiuntur .i. in ecclesia / cum
tempore tali iohannis fuerunt filii apostoli .s.
heretici marchion / ebion / cherintus
in asia recta fide corrumpere nitentes
xpm minorem patre predicantes qui
namque filii apostolorum expectabant / apostoli namque
missi erant. Nam isti qui non erant
missi a xpo sed a dyabolo. De talibus ier.
prophetam dicit inquit. Ipsi currebant

cum ego non misi eos. Et diiudicasti eos
mendaces. Isti per baratriam sunt scilicet terra a britonibus
et ab anglo illi dederunt et qui mendaces
sunt reputati sunt machinare depnari
ab ecclesia reiecti et patientiam habes in
malis que ipsa egerunt per potestates terrenas
et sustinuisti propter nomen meum non per huma
na laude hoc fecisti sed propter nomen meum
glorificandum ut alii decete sumerent exemplum.
et non defecisti. notatur eum humani de
fectus fuisse ut auxilium sueceperit. sed
habeo hoc ad cumulum pertinet. adversum
te. i. contra coronne tue quod caritatem
tuam primam reliquisti. Ipse namque opus quod
caritate primo ceperat timore consumma
re tendebat. Unde et ad suorum memo
ratum eum scribit apostolus dicens. Re
suscites gratiam dei que est in te. Ibi dicit
glossa. gratiam episcopalem timore quasi sopitam
a deo tibi collatam. ut episcopus in prima sua affectus
tedio laborem in subditis ut subditi
amore terrenorum. Memor esto itaque
unde excideris. i. a qua gratia et dignitate.
et age penitentiam. i. dignos fructus
penitentie tu et tibi conformes. et prima opera
fac. sic primo bene cepisti sic perfice.
Alioquin venio tibi ut moveam et corripe
am te ficiam. et moneto candelabrum

tuum de loco suo nisi penitentiam egeris. i. subtra
ham fideles qui per candelabrum designantur
a suo regimine tuo sed destructione tua,
eo quod non sis eis dignus preesse. Vel auferam
ferri virtutes donaque spiritus sancti que candela
bra sunt namque gratiarum. Sed hoc habes quia
hoc est adversum te. tamen non deficies, quia habes
hoc bonum quod odisti facta nicolaitarum
i. communem usum mulierum et comestionem
ydolaticorum que et ego odi. quia id odisti
quod me odisse vides. Non dicit odisti
nicolaitas quos ego odi, sed odisti facta
nicolaitarum que et ego odi. Homo enim di
ligendus est, opus autem illius mali odio
habendum. Nicholaus unus de vii dyaco
nibus erat qui cum pulcherrimam uxorem
haberet et culparetur quod nimium eam zela
ret. ut ab hac se excusaret suspicione
ne respondit. Non mihi quid facit erit uxor,
qui vult utatur illa. Unde et instituit in comm
unem usum ipsa. Deus formam ex spectatores pluri
mum ceperunt mentiri / Alii et come
stionem ydolatiarum predicaverunt. mysticae
Nycolaus interpretatur stulti generales
videlicet deum ignorantes. per uxoribus
utentes et ydolatica comedit. Volens
regnare eandem heresim quam stulti ap
ud quos error ydolorum imputatur.

cultura et fornicantur carnis immundicie
fuisse, immo stulti iudei, ac filii [illegible]
quem mundum colunt tremens apostoli. Qui habet
aures i. divinum intellectum, audiat quid
spiritus dicat ecclesiis, quod enim dico omnibus dico.
Dominus etiam in parabolis loquebatur qui aures
habet [illegible], tunc apostolos amonebat di-
cens Vobis dico qui auditis, ac si diceret
verba celestium sacramentorum istorum [illegible]
eadem intima cordis aure percipe cog-
noscite. Notandum quod iste primo scribit episcopo
et promittit ei similiter ille [illegible] primis
hominibus adam eve [illegible] videlicet
lignum vite, quod neglexerunt. Unde apostolus
ad [illegible] scribit dicens. Adam
primus formatus est deinde eva, et Adam
non est seductus, mulier autem seducta
in prevaricatione fuit. Cum et ad recu-
perandum lignum vite [illegible] ei hanc
dicit. Dabitur ei per filiorum generationem,
si permanserit in fide et dilectione et sanc-
tificatione cum sobrietate. Quemadmodum autem

per eundem apostolum ligno vite neglecto
per crucem [illegible] per sathanam more
adam et eve. Unde optime con-
venit iste ordo quem mundum vincentibus
quod spiritus i. trinitas [illegible] et non
tantum angelus. Unde [illegible] hec
verba dei [illegible] Vincenti i. perseveranti
dabo edere de ligno vite, quod est lignum
vite, quod robur et umbraculum dans
fructum i. corpus et sanguinem domini
hic, et maxime in futuro. Unde
de se in evangelio dicit, ostendens se fore
lignum vite in viridi ligno hoc faciunt
in arido quid fiet. Quod est in paradyso
i. orto deliciarum i. in regno presentis ecclesie
et in superiori regno celorum, quod condicit
[illegible] regnum Dei mei
per humanitatem, qua [illegible] patri et sanctum
sed per divinitatem

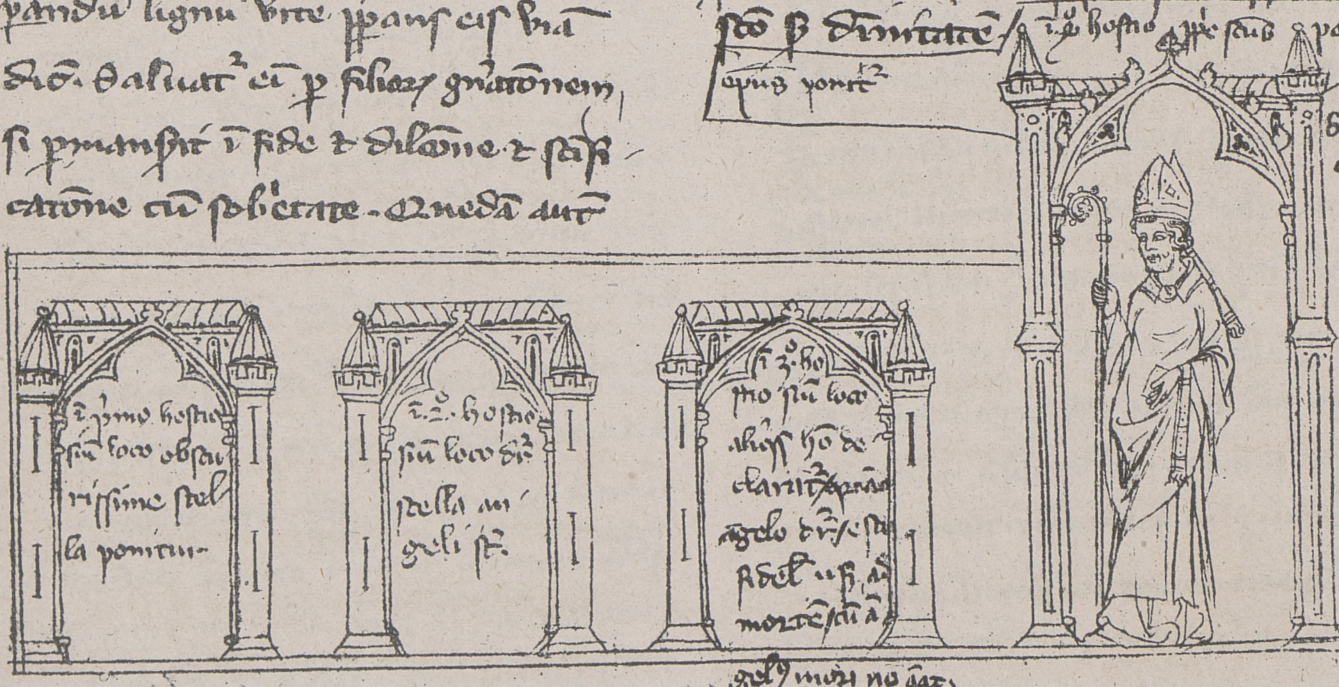

v r anglo .i. sancto policarpo episcopo qui
anglus s. i. malachie dicitur. labia sacerdo
tis custodiunt scientiam / et legem requirunt
ex ore eius quia anglus domini exercituum est.
Smyrne ecclesie ad literam / scribens dicit
primus et novissimus qui fuit mortuus ipse
nos / et vivit eternaliter / istud scribit episcopo
quia ipse eum mortuum erat ut ei credibi
neret. Unde iste policarpus in sua passione
dixit secundum ecclesiasticam hystoriam / deus cuius coram quo
omnes vivunt benedicte quod me in hac die
et in hac hora perducere dignatus es ut
partem acciperem martyrii et calicis
christi tui in resurrectione eterne anime et spiritus
mei sanctificatum dicere / ne desistatis
vos quia ego ipse vos tantis passuros
morte de qua sum .i. quod iste expertus
et vos scio tribulationem .i. persecutio
nem tuam et paupertatem tuam ad literam.
Sed dives es in spe remunerationis et blas
phemaris. Nulla pestis efficacior quam
domesticus inimicus / simul conspirantibus
si intermanent ab hiis qui
dicunt se iudeos esse .i. confitentes et non
sunt. Si filii abrahe essent opera abrahe face
rent. Secundum hystoriam universa multitudo ta
gentium quam iudeorum smyrneorum civitatis
cum ingenti furore acclamabant / hic est
policarpus totius asie doctor et pater

christianorum / nostrorum autem subversor deorum. et
idem precipue iudei ardentius in eum ex mo
re suo ... cum omni velocitate exstructus
est rogus. Ex hoc intelligatur iudei eum pre
sertim blasphemasse. Sed sunt synagoga satha
ne .i. congregatio adversarii / synagoga congrega
tio est / quod iudei pertinet ad irrationabilium
quia pecorum sit / sed ecclesia convocatio dicitur quia ma
nifeste de rationabilibus dicitur / sed nichil
horum timeas que passurus es. qui etiam au
divit vocem de celo lapsam / fortis
esto policarpe et viriliter age. ecce est
missurus diabolus in carceres suos quosdam
ex vobis in carcerem. carcer enim tribu
lationis ponitur hic. ut temptemini .i. ple
nius et perfectius habeamini diabolus
membris eius et habebitis tribulationem diebus .1.
.10. .i. multis diebus persecutionis decena .i.
rius cum numerus quasi perfectus est in hoc quod signato
libro et universitate ponitur / dicit hysto
ria infideles detrahere volentes in
spectante populo nunc flagris usque ad
denudationem viscerum martyres
lacerabant. nunc autem cocleis marinis
et acuta queque fragmenta in dorso supi
natis martyribus sternebant et
quendam pyonius nomine in carcere postea
ingressos ad se fratres ad martyrium confirmavit
roboravit. — Alia .o. dicit .2

expositio est. Deus enim suos ad bella mit-
tens decalogo armat, ut. x. dies. i. toto
tempore suo p. x. dies etiam, qui iii. principalia vicia
pugnat, avariciam, vanam gloriam, cupiditatem.
Esto fidelis usque ad mortem. Iste. x. annis
fuit et deo qui nunquam potuit se blasphemare dicitur
persecutoribus quia eum nunquam negavit, sed fidelis
permansit usque ad effusionem sanguinis. Ipse
enim super ignem positus, qui cum in modicum carne
ut corone separatum est, in quo fidelis permansit.
Unde bene sequitur. Et dabo tibi coronam vite. i.
eterna vita erit tibi corona. Qui habet au-
res audiat. i. intellectum intelligat, quid
spiritus dicat ecclesiis. Qui vicerit non ledetur
a morte secunda, id est quia morte secunda impii
mittentur in stagnum ardens igne et sulphu-
re, que est mors secunda, hic significatur mors passionis
policarpi tamquam si diceret. Ex vicis primi
igne in hoc seculo non ledetur igne eterno.
Unde idem martir dixit ad proconsulem: igne
minaris hic qui ad momentum incenditur
et paulo post extinguitur, quia futuri ignem
ignoras iudicii, qui ad perpetuis suppliciis pat-
tur penas. Prima mors anime in peccatis, secunda in
penis, prima mors corporis cum dissolvitur,
secunda in iudicio cum dampnabitur.

Et angelo pergami ecclesie scribe. Hystoria
vero dicit carpum eiusdem ecclesie prefuisse episcopum
qui et ibi passus est. Hec dicit qui habet

romphearn. romphea in syra lingua
dicitur gladius ex utraque parte acutus. q. d.
Noli timere eos qui interficiunt. Habent po-
testatem in una parte. i. in corpore, alia autem
parte videlicet animam non possunt occidere. Sed
eum timete qui postquam occiderit corpus, habet po-
testatem alia parte interficiendi, mittendi
in ignem eternum. Notandum quod ubique non
semper de signo retulit, sed predicat nunc supplicium
me de hiis que post eum futura erant.
aliter exigit ut ipsum gladium divisionis
habeant in electione bonorum ac reprobatione
malorum. Scio ubi habitas, in medio na-
tionis prave, ubi sedes est sathane.

Pergamum ecclesia. Carpus episcopus

sedes sa-
thane
erat
regnum
romani
imperii
quia imper-
ator ibidem
interficit
postea
rat dict'
sathanas
a. adversarius inspiratus a dyabolo ut affligeret
christianos. Unde hystoria. Cruciatur quia summis mar-
tiribus effebiatur, pro merito sathana quos.

illorum confessione mali ad illiciant et co-
mittit a nobis. et non negasti fidem meam per
aliquam tribulacionem tribulatio est illuminatio inspirans
et in diebus illis hoc fecisti. antiphas
testis meus fuit fidelis, qui alii labore
qui occisus est apud vos ubi sathanas habitat
quod illum occidit. in. Nomen tamen in isto
libro aliquid proprium nomen ponitur secundum preca
de quadam observancie dicit, nomen illi mors.
et de alio nomen eius hebraice abbadon,
grece apollion, latine exterminans. an
tiphas interpretatur deus turpitudo. i. tantis
audaciam turpitudinis de hoc seculo ad fu
turum quod illi apostoli quam martyres fa
ciunt. circa idem tempus papias et quamvis
et alii plures sunt occisi in pergamo fideles
testimonium usque ad mortem reddentes
domino. sed quamvis in hoc constans. habeo adversum te
pauca si corrigaris. quia habes illic i.
pateris et non expellis. tenentes doctrinam
balaam qui docebat balach mittere scanda
lum coram filiis israel. edere de sacrificiis
ydolorum et fornicari i. delectari sumptis
rebus oblatis demoni. tangit historiam de ve
teri testamento quod balaam docuit balach
regem madianitarum per quod filios israel ut
peccarent in conspectu dei. scilicet ut alliceret eos ad
fornicacionem et ydolatriam per pulcras
mulieres. tamen autem parca resistenciam in

aliquibus de hac eciam. Non multi fideles mo-
rabantur in asia in illo tempore. Potest hoc ita
per allegoriam prima etiam applicari. balaam
namque vanus interpretatur populus. balach elidens.
vanus autem populus i. heretici docens principes
terrenos quod sint elidentes quod decipiunt israel
i. virorum deum videntes. vel vanus populus id
est demones qui docent corpus humanum
elidere et confidere constringunt veritatem israel. ita habes
et tu tenentes doctrinam nicolaitarum i. sic
in te sunt qui sequuntur doctrinam balaam ita sunt qui
sequuntur doctrinam nicolaitarum. ideo repetit
de nicolaitis ut ad penitenciam invitaret quod
superius fecit. Similiter penitenciam age. de isto
sic de alio. si quominus quia veniam tibi. cito
sumptum et pugnabo cum illis i. contra illos
fornicarios et perfide dicendo. Item maledictionem
in igne eterno quod est accipiendum et tangitur
si dicatur. pugnabo tecum quia videlicet tibi ubi
ad eos pertinent qui pravam doctrinam sequebantur
et ad eum qui non corrigit. tamen eterni nati
constringitur qui prima opera docet tales puniat
quod qui ea facit. cum quibus pugnabit deus in
gladio oris sui quia scilicet apostolus verbum dei.
Qui habet aurem audiat quid spiritus dicit ecclesiis.
Vincenti dabo manna absconditum et dabo
illi calculum candidum. Vincenti doctrinam
eorum qui docebant manifeste esse de sacrificiis
ydolorum et fornicacionem et passiones pri-

oppositi et mercede premittit. Dat vincen-
tibus superbiam calcantibus de sacrificiis manna
absconditum .i. panem angelorum quod adhuc pro-
uum est apud homines et eternam gloriam de qua omnis
qui de est hoc ydest non oculus vidit, nec auris au-
divit. Dat vincenti iusticia formantis
calculum candidum/ sic quando voluerat castro
ro propter iudicia dat disponente deo gem-
ma candida/ et illi qui per historiam erat idem
tempus lapidati sunt, et in interiore tenebrarum
loco tormenta passi/ dabit pro opposito calculum
calculus .i. lapidem candidum/ Calculus lapis est preciosus
qui et carbunculus appellatur eo quod in tene-
bris ascenditur/ sicut carbo succensus lucet. per
istum lapidem designatur corpus firmum et soli-
dum ex candore bonorum operum lucidum quod
quia carbunculus inter lapides ignitos ab
ezechiele ponitur in eternum fulgebit/ de su-
perbo robore soliditatis corporum quod dominus illis
tribuit quod candore iusticie exhortatos alios
in bono firmabant. Sic historia aliqui et-
enim ex hiis seuissima tormenta pertulerant
/nec humane aliquid premissi sunt esse medele,
miro in modo iterum domini qualiter et solum
mentis alacritate ac dispositam corporis ro-
bur receperunt. ita ut exhortatione sua
ceteros ad passionem confortarent/ de mollit-
tudinibus quorum corpora non fiant in modo
lapidis per terminum soliditatis/ inquit. Impa-
tientes erunt penarum magis quam incep-
erant correpti, quorum iustum corpora solida-
uant tormenta. et in calculo .i. in tali cor-
pore, nomen nouum .i. xpianus in quo nichil ve-
tus a de scriptum non crimen scriptum aut
quod nemo scit ad quod hoc no-
men inuitetur nisi qui accepit .i. quod ope compleret
quod quid dicitur sunt nosse xpm et mandata eius non est no-
men. Vel super baptismum addo mar-
tirium, quidam nomen non reliquit ypocrita/ quod
pro laude patris/ filii spiritus sancti eorum fuerunt
nomina sua sculpta ut in gemmis ut ab
omnibus possent videri /Infideles nomen
quod dei ignorarent ad honorem in hystoria
declaratur, ubi dicitur inter cetera. Quidam
fidelium statuis pro tribunalibus ipsius ple-
bis undique clamore attollitur/ hunc ipsum
insinuat per eum. cum vero a preside interro-
garetur quod nomen esset xpianorum deus respondit,
Si dignus fueris scies/ et cum interroga-
retur etiam paganorum nomen eius quod nomen
habet deus respondit/ qui plures sunt hominibus
discernuntur quod unus est non indiget nomine. sed
ad cognoscendum.// aliter exponitur calculus
Calculus est lapis solidus et lucidus per
quem signatur sermo diuinus/ quia dicitur
lucidus, quoniam ad veritatem/ soli-
dus quia infringi non potest.

De angelo thyathire ecclesie scri-
be. Angelus dominum exercituum
et thiaure ecclesie intelligitur—

hyreneus thyatira ecclesia. hyreneus episcopus
fuisse cum
ypoliti tamen
thiram ecclesiam
illustrauit
doctrina sua, ve
rum & omnes
asie ecclesias
& alias
multas usque
lugdunum
gallie sicut
petrus apostolus
ierosoli
mam illustra-
uit, antio

chiam, laodiceam & romam./ Sciendum quod iohannes non
sepe de preteritis scribit sed ueluti frequenter
de futuris/ Unde angelo ostendit in quo
sit post hec. Hec dicit filius dei. id est per angelum
qui habet oculos tamquam flammam ignis & pe
des eius similes auricalco. id est qui et nouissi
ma uidet. quia auricalcum in camino pro
batur, quanto magis excellentiora./ Iste sic
dicitur esse extitit doctor in asya omnium eccle
siarum. Unde non solum thiatire ecclesie sed aliis
omnibus scribit./ Scient omnes ecclesie quia ego sum
scrutans renes & corda/ quasi dicat manifestius
ego. Non solum tu scies quia ego hec oculis
ut flamma ignis illustrantes atque penetrantes/
perscrutabor, scrutabor renes tuos et
cor tuum sed hoc omnes et ecclesie intelligent

quantum tu doctor existis. Alia dona spiritus
sancti habet filius dei, cuius multa tibi ut
auferat, ubi uideat ipse quia tua dona re
cognoscit nec ea per malorum consensum amit
tant. & pedes eius similes auricalco,
quasi non est in uanum./ Noui opera tua &
caritatem tuam, & fidem, & postea
rum hec facit ordine primus fides, deinde
caritas, ex caritate bona opera generantur/
& ministerium predicationis & elemosinarum,
et patientiam tuam in omnibus aduersis/ & opera
tua nouissima pluria prioribus. quia iudicis
ecclesia a leuioribus/ ad perfectionem peruenit./ Hysto
ria et opera ipsius maioris gradus de uirtute
in uirtutem ascendens, & dicit ... me grauia
meos doctores esse perpetuum./ Sed habeo aduersus
te quia permittis quod in te est, ut non excom
cas mulierem mollem & lasciuam iezabel
que se dicit prophetam docere, scilicet que dicit & seducere
in te seruos meos. Fuit autem iezabel uxor
achab regis israel ydolatrie simul & for
nicaria que et prophetas dei cum insectam. Uere
et hec mulier sic uixit usque ad aduen
tum domini. Nam ungulis equorum illa legitur
fore conculcata/ Erant tamen in ecclesia apud
priores illius imitatores. ut et uxor
ipsius episcopi. Unde iezabel ipsa mater
fornicationum nuncupatur in ea/ Erant
namque omnes scilicet/ una uita ducentes unum
corpus faciunt christi/ sic unum corpus dyaboli de

se reddimus reyb(us). Sic fit in pcedentia
mib(us) i(n) sept(em)tib(us) & septia i(n) pcedentib(us)
repriant(ur). Vn(de) septi(m)o e(st) h(ec) ut q(ui) viam
cayin abierunt / Jezabel flux(us) s(an)g(ui)nis
ut fluens ut sp(ec)ulum [illegible]. Vn(de)
mulieres que menstruo fluxu sang-
nis patiunt(ur). Sic reyb(us) q(uo)d male ac-
pit mox ut ipse e(st) p(er)fic(it) & cu(m) p(ost) fla-
ma augetur / tot(us) fluens d(icitu)r / Qui v(er)o i(n)
(con)suetudi(n)e duc(it) fetore lege s(an)g(ui)n(is).
/ h(ic) d(icitu)r glo(ssa) / Aliq(ui) fuerit marchio-
niste h(er)etici / fluentes deliciis & ad
molliciē & ad lasciuiā inducebat se(m)pe(r)
mutantes / Na(m) mulier iezabel mollis &
lasciua & fluens m(er)etrix / h(e)c sup(er)dictu(m)
[illegible] p(ro)phetam d(icitu)r / q(uia) p(ro)phabat & euan-
gelizabat d(icitu)r / aliu(m) maiorem c(re)atore
deo [illegible] fuit ydolat(r)ix & fornicatri-
trix / i(d est) ydoliū. i(d est) i(n) aliu(m) d(eu)m credentes
negabat creatore(m) d(eu)m [illegible]
x(pistu)m & fornicatores existebat / Docet &
seducere seruos meos / Fornicari / Forni-
catio d(icitu)r i(n) sept(em) p(ro)sp(ec)tis [illegible] i(d est) ad-
ut si vid(er)is mulierem ad co(n)cupiscendu(m).
si actu [illegible] amore [illegible] / i(n) ali-
ra ydolor(um) / de fornicat(i)o(n)e istorum ap(osto)l(us)
i(n) sept(em) dicit(ur) / & manducare de ydoli-
cis. i(d est) (con)s(en)tire [illegible] / ut d(icitu)r i(n)

sicut auaricia acq(ui)sita. de q(ui)b(us) ap(osto)l(us).
Auaric(ia) e(st) ydolor(um) s(er)uit(us). & dedi illi te-
p(us) ut p(e)niam ageret & n(on) vult penite-
re a fornicat(i)o(n)e sua. Ecce mitto ea(m) / exce-
cando i(n) lectu(m) / q(ui) d(icitu)r / mitto ea(m) in
lectu(m) e(st) s(ic)ut i(n)d(e) i(n)durat(i)o [illegible]. Dum
cor pharaonis i(n)durasse. i(d est) n(on) emo-
llisse / de q(ui)b(us) [illegible] Historia
Claudit [illegible] thalami [illegible] ne-
pharium [illegible] gen(u)s celeb-
brat [illegible] ac
ibi(s) / n(on) [illegible]
ea(m) q(ui) [illegible] (con)s(en)tientes sp(irit)u-
ales nuptias aut ea(m) q(uo)d sicut ista-
[illegible] / & q(ui) mecha-
t(ur) cu(m) ea. i(d est) (con)formes s(unt) i(n) t(ri)bulat(i)o(n)e
maxia erit / n(isi) p(e)niam egerint de op(er)ib(us)
suis / & filios ei(us). i(d est) o(mn)es [illegible] inte(r)fi-
ciā morte / [illegible] ea(m) i(n) lectu(m)
i(d est) i(n) securitate p(ec)candi / ut lectu(m) dole-
ns & scient o(mn)es ecc(lesi)e o(mn)e [illegible]
doctor [illegible] i(n) futuro [illegible] q(uo)d
hic [illegible] q(uia) ego s(um) scrutans renes
& corda. i(d est) [illegible] carnales [illegible] &
malas cogitat(i)o(n)es / & dabo [illegible]
vniuiq(ue) v(est)r(u)m s(ecundu)m op(er)a sua bonis bona /
malis mala. hoc [illegible] aut(em)
dico ceteris qui [illegible]. In hoc

ministrum, quod ad alios locutus fuisset ext
illa ecclesia, et quod iam diceret angelis aliarum
ecclesiarum doctor extitit, in quibus malos
incorrectos dimittere non debuit; qualiter sermo
ne ad bonos dico ceteris qui tyathire estis
quibus a comparabatur iezabel. Quicumque non
habent doctrinam hanc, id est non approbaverint, co-
mutato persona sit interpositione sermone, et qui non
cognoverunt altitudinem sathane, id est superbiam
/ [illegible] chion namque docebat per hystoriam alium
deum maiorem esse creatore deo et multis blas
phemare persuasit ut creatorem negarent
deum ipsum esse [illegible] / et erant quidam
ipsorum qui filium dei ex instinctu sathane
et eius membra existentes qui sic illi alium
deum ita hii aliud pondus veteris legis
observandum predicabant. Quemadmodum
dicunt quidam egressi de iudea, hic iterum
notetur commutatio personarum. Non mittam super vos
aliud pondus veteris legis, sicut illi di
cunt, cum id quod habetis tenete, id est legem
spiritualem et fidei, donec veniam ad retri
buendum ei qui vicerit, id est non cedit eis. Et
hoc et qui custodierit usque in finem vite. Et
usque ad perfectionem opera mea dabo illi
in hoc seculo potestatem super gentes, id est gentiles
vincentes. Datura est ut iste angelus circa finem
vite potestas episcopatus lugdunensis ut reget
gentes ipse etiam preter alios libros voluminum
contra [illegible] adversus gentes quod disciplina
na ititulavit, ut virga disciplinae fugaret
spiritualiter cordium eorum, et reget eos in virga
ferrea, id est inflexibili iusticia tamquam vas fi
guli, quod vas in manu figuli sic homines
sunt positi in manu dei, quorum potestate
tradit isti. confringentur quidam ut odio pe
ant, quidam ut in melius commutentur. Istud
non potest habere religio quod ad presens de omnibus
mundum vincentibus. Sicut ego accepi a patre
meo, per humanitatem. Et dabo illi in futuro
stellam matutinam. Iste dedit se ipsum deo,
ut per martirium ducetur ad mortem occa
sum. Cui dabit ei deus ad fruendum qui
dicit ego sum stella splendida et matutina.
Stella matutina est lucifer qui orientem diem
nunciat, id est christus qui resurgens fidei lucem
et immortalitatis attulit mundo. Dabit
ergo stellam matutinam, id est se ipsum et gloriam
regni. Vel stellam matutinam id est prima.
Qui habet aures audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

Et angelo sardis
ecclesie scribe. angelus istius ecclesie in
tellegitur melito fuisse. de quo hystoria ec
clesiastica: melito sardensis episcopus claruit. Hec dicit
qui habet vii spiritus dei et vii stellas, quasi dicit libo
te ne perdas quod iam debet, sed ad maiora
intendam. Ecce episcopo post mortem suam dicit
hystoria, quod sancto spiritu fuit repletus, et pro
regnum celorum eunuchus, qualiter intra
arguitur eum deus ut dona eius perdat.

etiā opa tua qr n̄ hes ut viuas. & s͠cdo q
i opibȝ illi huāna laude q̄ris, s₃ mortu⁹
es. qr q i vno offēdit omī rē e. hui⁹
nom̄ int nōia multū gaudebat sc̄ōrū.
tū i occlto mortu⁹ es dr coram deo. Esto
vigil .i. de salute tua sollicit⁹. Vn̄ et
dr. Vigilate iusti & nolite peccare et
p hoc cōfirma cetera q̄ moritura erant
Nō eī īuenio opa tua plena. Dū sit sn̄
caritate, uel p laude. qr quicquid fit crimi
nale & io nō sr i bñplacito, coram deo
meo, i mēte ḡo habe qualit accepis
.i. qualit pepigisti i baptismo & i ofessi-
one tua opa mea adimplere. & qualit
audieris. .i. pactū tuū i tēm sit a docto-
ribȝ. Nemo pot duobȝ dn̄is suire
et serua .i. qualit pepigisti & audisti de-

Sardis eccl. Anleto epc

incipe
a certe
& pniaz
age ut
ea que
male
fecisti,
lacrimaz
gemitibȝ
diluas.
Si ḡo nō
vigilaueris
veniā ad
te tanq̄
fur

fur ut spoliem et occidā, & nescies
.i. nō petis pniā, q̄ hora veniā
ad te .i. q̄n te. Iste pc̄a primam egit
aliosq̄ cōfirmauit scilicet audacter
ad ipatorē. Nos libent fecim⁹ morī
te. quā a te cognoscim⁹ dū rogam⁹. Sed
hes paucā nōia .s. paucos nōiatos
.i. bonos q̄ nōiatione digni sūt, i sardis
q̄ nō iquinauerūt, criminali macula,
uel, s͠cda lacrimis maculā diluerūt.
Vestimēta sua .i. vestē īmortalitatis
et īnocentie, q̄s acceprūt i baptismo,
uel sua bona opa. De īnocentibȝ
ipe melito dic. Iā dei psecutione fu-
gabant undiq̄ p asiam gen⁹ prior
& religiosor, & more pauum die ac
nocte cōspabant & diripiebant i-
nocentes. & ambulabunt, id est ibunt i
iturē, mecū i albis, sic ego pung
ipsi eī dealbauerūt stolas suas i
sanguine agni, qr digni sūt de mea
societate. Qui vicerit sic vestiet vesti-
mentis albis. ac si diceret, q̄ p recipi
endis vestibȝ cū inimico fortiter
dimicauit, dimicans vicit, ita eisdē
idem⁹ splendebit, ut illi q̄ eas aut i-
maculatas suauerit, aut p⁹ maculis
abluerunt. & nō delebo nom̄ ei⁹ de
libro vite. hoc ē scribā nom̄ ei⁹ i libro
vite. eas de reprbis q̄ nō vicunt dr.

deleatur de libro viventium, et ad in-
feris non scribatur. Liber vite presentia dei est,
in qua omnia sunt conscripta. Et confitebor nomen eius
dicens: Venite benedicti patris mei. Coram patre
meo, id est in beneplacito eius, et coram angelis
eius, id est in gaudio angelorum. Congrue optime
convenit meritum ut non deleatur de libro
vite, qui cognitionem nominis Christi in libris suis
scripsit, ac deum timuit. Unde bene Ma-
lachias inquit: Scriptus est liber memori-
menti coram eo timentibus deum et cogitan-
tibus nomen eius. Propter eo quod nomen Christi coram hominibus
confessus est, propterea confitetur dominus nomen eius
coram patre et angelis eius. Qui habet aures
audiat quid spiritus dicat ecclesiis. ×

...ladelphia ...ca

Et angelo Philadelphie ecclesie scribe.
Angelus iste fuisse conicitur propheta atque
evangelista nomine Quadratus. In Philadelphia iste
fuisse in eo tempore quod in ecclesiastica dicitur hystoria
inter alia post Quadratum et Ammiam philadel-
phiam et alias mulieres iste successerunt
Montanum in prophetiam gratiam. Hec dicit
sanctus et verus, quasi dicat: laboris tui quesitionem firm-
iter cepisti, quia ego qui promisi quecumque peti-
eritis patrem in nomine meo dabit vobis,
sum verax in promissis, unde scire potestis
quod meritos congruentes vobis sic desiderastis et
quia sic sanctis in operibus replens prophetas qui a me
sancto spiritu loquentes vos decipere conati sunt.
Qui habet clavem, id est scientiam David. De qua

...tur ...pe.

datam a domino dicitur. Ve vobis legisperitis qui tuli-
stis clavem scientie. David enim vir propheta,
sed iste a scriptis impugnabatur prophetis qui aperit
per scientiam David scripturas et in veritate ne-
mo claudit, nec potest reprobare sicut in isto
manifestum est libro, qui illis omnibus ista de libris
est clausus. Claudit per sapientiam et dicitur, quia ipso
suum ordinavit regnum. Et nemo aperit quod
per hoc intenditur quam scientiam David quam per claves
adhibeat ipse dominus in scripturis manifestius declaratur.
Ostio, id est apostolis, opera tua bona ecce dedi
coram te hostium apertum, id est me ipsum et qui
sum hostium apertum, sicut dicitur: Ego sum hostium,
ut de me vidit Johannes atque dixerat.
Quod nemo potest claudere, scilicet me et ipsum per
me ingredientes ad vitam et scientiam ne-
mo potest reprobare a me tibi revelatam.
Quicquid et pseudo prophete dixerint, ab
ecclesia reiectum est. Quia modicam habes virtutem
operatione futurum, ubi nullus labor et serva-
sti verbum meum, id est predicationem meam et non
negasti in angustiis nomen meum. Aliter
qui habet clavem David, id est carmen David non
novam canticum, omnia bona qui aperit
corda ad fidem vel scripturas et nemo
claudit. Claudit subtrahendo gratiam et
nemo aperit ante porcos qui conculcaret.
Dedi coram te hostium apertum, id est corda hominum
prius duri, quod nemo potest claudere ut non
loquantur. Discipuli Christi loqui et test-

Dixerunt.

dixerunt. Non possumus quod vidimus non
loqui. Certa ut d. ecce dabo de syna
goga sathane qui dicunt se iudeos esse et
non sunt sed mentiuntur. hoc nomen perdiderunt
quia de christo dixerunt. hunc nescimus unde
sit. ecce faciam illos sine veniant ad
fidem et adorent. i. venient ut ioseph
fratres sui ante pedes tuos. i. ante ultima
membra quorum tu caput existis. per. i. Non
dicit caput pedibus non estis michi necessarii,
et etiam pro i. d. apostolus. Si prophetent intret autem
quis infidelis aut ydiota convincitur ab omnibus.
diiudicatur ab omnibus et occulta cordis
eius manifesta fiunt. et ita cadens in faciem
adorans deum pronuncians quod vere deus in nobis
sit. vel per pacem imitari vestigia tua per
similitudinem humilitatis et scient. i. scire facient
tam qui adhuc gentes sunt in per ad fidem sic
conversi. quod ego dilexi te, cum tantam
gratiam contuli ut euangelista et propheta
dicamus. exempla ponam non crediderunt
deum diligere ecclesiam quam affligi permitte
bat. qui nunc faciet fidem dilectionis.
quoniam servasti verbum patientie mee preceptum
patientie quod in eo ostendit orans pro persecu
toribus quod iste spiritus nullo modo contem
dimisisse et ipse fuisti, et ego te servabo
ab hora temptationis que ventura est in
orbem universum. i. generalis persecutionis

que ventura erat temporibus suis per orbem
universum regni romanorum tempore
habitantes in terra qui vellent fideles per
sequi. Nam historia manifeste civilis
romani imperii orbem appellat. ut ulti
mo tempore antichristi temporibus sipi ii persecutione
est infecta tessalonicensis episcopus in cuius
loco est ipse subrogatus. ecce venio cito ad
remunerandum. et tu tene quod habes quod habes
s. fidem et opera ut nemo accipiat coro
nam tuam cum deo sit certus numerus suorum. si
quis relabitur alius in eius predicationem
dicit per fidem iudeorum gentilis succedit.
et in passione xl. militum ubi unus
tormenta effugit et coronas sibi apparentes
de celo descendentes neglexit, eius coronam
mox alter accepit. Qui vicerit mundum
faciam illum columpnam in templo dei mei.
i. firmum esse et sustentantem alios sub
et ex. Templum dei ecclesia est sicut apostolus
inquit. templum dei sanctum est quod estis vos
iste translatus est in tessalonicensem ecclesiam
ut in sustentaret quasi columpna fideles que
admodum sanctus gregorius nazanzenus in alio
loco est constitutus. et alexander episcopus qui
hierusalimam de alia est civitate in episcopatum
translatus. De columpna hic paulus dicit
petrus et iacobus et iohannes videbantur co
lumpne esse et foras non egredietur amplius

i. nō parari cū apl'o dicēte q̄ si vi de
isto ait apoc. filii minor. i. gentium
ppls exierit ex morte vitali paga-
nati. i. amore v' regnabit n exibit
apl'o. & scriba sup eū q' patr' peta
at' nom extraq' mali pp filium
hois nomen dei mei. i. qualis modo
erit dei. s. i. p. ps. Ego dixi dii es-
tis et nom civitatis dei mei civi-
tas dei vocat'. i. munit' iuxta ibz
nove ierl'm ubi nichil vetusta-
tis s plena visio pacis. Qui vinat
antiquū bellū mina & [illegible]
de terra exsgente scribet s eū no
ativinito s spū nomen civitatis
nove pacis de celo descēdentis. i. de
conformitate celestiū civitat' q' a deo
mittit iuvitas. s. Sed [illegible] q̄ desce
dit de celo a deo meo. De ista civi-
tate apl's dicat' i spālib; & nom
meū novū. i. xan'. s. vnct' gra
qd nichil ht de adam. Sup' i ora-
tione dict' e ihc p'ea veniens ad io
danē & spū sco s eū descēdente ac
ab eo vnct' oleo leti' p' pticipibus
suis novo nom x' appellat' e. Tunc
eni ysa fuit' ipleta que dic' ut in

gat' sibus sorp. sic iste qui insinuat di-
cat' i hystoriis ei insignis fuisse epis
& ai in los fidelibz xan' nonat' sit tu
p'ea vixit cū dc'o i epm ac ipa ses spē
inetue adept' e nom novū. s. hunc
tu' xanitatis p' oparib; suis v' ex. Qui
ht aures audiat qd sps dicat eccis
i. pmagna pravitat victoribz ut ipi
ex illoq similiter & a dno excellen
tissima nova & imēsi gaudia conseq'
mereantur.

De angelo laodicie eccl'e scribe. hui'
ecce epc fuit s hystoriam saga-
res sm'
de ant
qui
pauli
apli
disci
pulis
qui p'
ma s
dei fi
dem
ta po

suit i memoria ista h dic anni. i. vitas
q p eū p'missa p'us p'lent' testis

fidelis eorum que a patre audivit et verus
permanet in omnibus illis suis principium cre-
ature dei . i. prime creationis et recreationis
tamquam si dicat ego o episcope attende quod me
qui sum principium creature dei oportebat in as-
sumpto corpore tribulationem pati et ita in-
trare in gloriam meam. Sic tu ex meo bi-
ce ut merearis mecum sedere in throno. Re
mirabile est dictum quod tepidi exci-
tandi sunt qui ab omnibus bonis abstinent dic
se vacare in omnibus ut in hoc [illegible] . et si
illi resipiscere voluerint promittit consolatio-
nem quia dedit prima fide. Scio opera
tua non me latent non vis corrigi a
desiderio quia neque calidus neque frigidus
es . i. non tam fervens in amore dilectio-
nis mee ut precepta et consilia observes
tamquam perfectus. neque frigidus es timore
qui opponitur caritatis fervore ut [illegible]
ipsa mea impleas velud dominus [illegible] et
dominus quibus dicit. Si ego pater ubi amor
meus. Si ego dominus ubi timor meus. [illegible]
utinam calidus esses aut frigidus oportet
ut vel fervore caritatis vel frigore
timoris precepta compleret. principium
est dilectionis servile est timor. Aliter.
neque calidus . i. neque omnino fide ignorans
neque frigidus . i. neque aperte acceptam me
[illegible] utinam calidus esses aut frigidus quia

maior spes est de frigido sed quia tepidus
es . i. tepescis et non frigidus non calidus . i.
. i. non timore non fervore dilectionis imples
que sunt agenda incipiam te evomere ex
ore meo . i. de consortio sanctorum
removere per predicatores meos in quibus
loquor. Os domini nam ipsi existunt sicut
dixit separaveris preciosum a vili quasi os meum
eris. quia dicis quod dives sum . i. purgatus in
baptismo vel sacre divine scripture et
locupletatus . i. repletus virtutibus quia dicit
apostolus apostoli extiti et nullius ego et
ex mea parte addidi et nescis quia tu es
miser quia talia opera non perducunt ad sa-
lutem et miserabilis cum pro ignorantia
peccas. et pauper a bonis operibus et cecus
mente quia vitia non recognoscis et nudus
. i. spoliatus virtutibus . sed miam non denego.
suadeo tibi emere a me fructum prime au-
rum ignitum probatum . i. ut tu qui es miser
miserabilis fias sicut aurum ignitum et proba-
tum. sed ut Iob dicit. Ipse scit viam meam
et probavit me quasi aurum quod per ignem transit.
Sed dives sed per opera per eam aurum . i. per se
nora confessione et lineis vestibus gratiam
sua ubi qui in lineis eius [illegible] fiat tepidus
ut locuples fias bonis operibus. Unde audi
dicit. Scio paupertatem tuam sed dives es
et vestimentis albis . i. virtutibus et ino

tenua (?) induaris ut possis mecum ambu-
lare in albis et non appareat confusio nu-
ditatis tue. melius est hic erubescere
coram paucis, quam in futuro coram omnibus. vel
non dimittas propter erubescentiam. Salva
aurum. i. meipsum. vel caritatem igni-
tum probatum. i. in igne passionis. vel igni-
entem videlicet sapientiam quam probavit dominus sicut au-
rum in fornace, per librum sapientie per mar-
tyrium. et unguentum quod est ad spiritualibus oculis
conrode spiritualia divinaque precepta ad
medicamen oculorum tuorum, ut intuitu
lumine possis spiritualia. vel sicut dicitur et collirio
inunge oculos tuos ut videas. precep-
tum namque domini est lucidum illuminans
oculos. vel unge donis spiritus sancti men-
tem quam terrena clauserunt. Ego quos
amo arguo et castigo. Ita premissa
hinc per salomonem dicitur. quem diligit deus
corripit. flagellat autem omnem filium
quem recipit. Emulare ergo. i. sequere illos
quos vides pati adversa. et penitentiam age
de tepiditate. Ecce ego sto ad hostium
i. ad cor clausum et pulso. i. moveo.
Diversis namque modis deus pulsat vel
exemplo, vel inspiratione, vel per predica-
tores vocando vel per varias infirmitates.
Dominus namque ad cuius hostium dicitur

pulsat, est hostium conscientia. vel porta taber-
naculi in intima cordis mei. in medio
domus mee. Si quis audierit vocem
meam intelligendo. et aperuerit mihi limi-
na ad opus faciendum. intrabo ad illum
i. in secreta cordis eius et cenabo cum illo
et ipse mecum. Zacheus (?) de arbore
vocatus dominum et cum eo cenavit
et dominus cum illo. quem cum ante nomine proprio
corpore (al's exposuit) disposuit ex suo ore. Quod
cibus domini sit, ipse manifestat ubi dicit.
meus est cibus ut faciam voluntatem
patris mei. Cena communis refectio dicitur quia
cenon dicitur commune. Cenat itaque caput cum
membris membraque cum capite quia christus pro eis
est mortuus eique moriuntur cum illo. ut
et ipsi perficiant patris voluntatem sicut in isto
sancto martyre evidenter palam factum est.
Pascit nos christus quia illuminat nos fide sua,
impletque mentem desiderium. pascimus et nos
vicissim christum quia fide et opere letifica-
mus eum. Quod plenius. Qui vicerit, temp-
tationem diaboli, et desideria carnis,
dabo ei sedere mecum. i. iudicare mecum
illos in quibus sedeo et iudico in throno meo.
i. in iudiciaria sede mea. sicut et ego
vici et sedeo cum patre meo in throno
eius. quia victoria eius et sessio eius

est ca victorie et sessionis eorum. Istud
simpliciter accipitur de iacobo episcopo qui
vicit mundum, qui cum maioribus suis
et cum deo, in eius residet eternaliter man-
sionibus sit deo. Sed autem est quod mino-
res ecclesie non iudicabunt per se, sed per
suos prelatos. Tanta denique in
illis caritas existet, ut quod quisque
in alio conspiciet, sibi deputet. Quia
propter quod quisque non habet in seipso habebit in
alio. Qui habet aurem id est intellectum cor-
dis audiat id est intelligat quid spiritus di-
cat ecclesiis. Hic aperte ostendit quod quod
singulis ecclesiis dictum est, omnibus ecclesiis
generaliter convenit

Cap. IV.

Post hec vidi. Postquam beatus
iohannes vidit et audivit
que specialiter scripsit ecclesiis, aperte vidit
agnum qui reseraret librum id est signa-
cula solveret et de statu universalis
ecclesie. Cum ei dicitur hic iohannes fui in
spiritu die dominica, in hoc intelligitur quia
omnem hanc prophetiam una die vidit,
idcirco quod dicitur post hec vidi, non ad
successitudinem temporum referendum est,
sed ad ordinem visionum, post ea que superius
viderat vidit et ista que sequuntur.
Vidit autem hoc non corporeo intuitu, sed

mente, sic post videbimus. Et ecce hostium
apertum est in celo quod celum designatur
per sanctam ecclesiam, sancta sectorum dei cum spiritu a
celo in quo deus regnat. Quia regnum celi
et terre una facit respublica. Istud
regnum ut perfecte augmentetur cotidie ora-
mus dicentes, adveniat regnum tuum
et regnum celorum ecclesia que in hoc mun-
do vsquam non vocaretur, ipse [illegible] iohannes
nequaquam diceret. Fuit sic vocis magne
in celo dicentes, factum est regnum huius
mundi domini dei nostri et christi eius. Non
manifeste ostendit ecclesiam dici in celo,
et tamen huius mundi, quia huius mundi
ecclesiam celum esse designatur. In hoc
celo id est in ecclesia est hostium apertum id est christus
qui dicit, Ego sum hostium, per me si quis
introierit salvabitur. In ipso christo sunt
sed aperti omnes thesauri sapientie et
scientie absconditi. Et sic iohannes scribit
in euangelio, quod factum est in ipso vita
erat, id est quod erat factum in ipsa
dei presentia fuit. Et vox prima quam
audivi tamquam tube loquentis mecum.
Vocem eius primam dicit ad aliam que seque-
bantur audivit, quam tamquam tuba dicit.
Nam tuba vox est exhortatoria ad
bellum, quia ei ostendit est per eam, qualiter

fideles afflicturi erant bello cum antiquo
serpente. Dicens aspexi hunc. Ipse enim
iohannes fuit eiectus de terra in exilium.
Id donum est ei ut aspiceret spiritu celum. i.
certam quamuis corpore absens videretur.
Dicit enim apostolus dicens. Et si corpore absens
spiritu tamen presens sum. Et ordinata in quo corpore sicut o-
ro. i. in presenti seculo quod eternitati comparatum
breuissime hore momentum est. post hoc sta-
tim fui in spiritu. non ita intellendum est quod
spiritus eius a corpore fuerit ablatus. sed sicut
iam superius dictum est mente totum vidit.
Unde cum spiritus sanctus repleuerit mentem
illius ad contemplanda misteria celestia.
et quasi in extasi raptus eductus est ut
videret et audiret spiritualiter que futura
erant. et audita retineret ut posset
scribere et ad posteros mittere. Et ecce se-
des posita erat in celo. per celum acci-
pitur regnum dei de quo dicitur. Dominus in
celo parauit sedem suam et regnum ipsius
omnibus dominabitur. Et supra sedem sedens. i.
christus dominus qui hic sedens dicitur quia dominus
est nostra singulorum. Et qui sedebat si-
milis erat aspectu lapidis iaspidis et
sardinis. per lapidem iaspidem qui viridis
habet colorem debemus intellegere claritatem
christi qui est lapis de quo dicit apostolus. Ad quem acce-
dentes lapidem viuum. Viridis est lapis

iste quia vnctus est oleo i. spiritu sancto. iste sancti-
ficatur. Ipsa unxit te deus oleo leticie pre con-
sortibus tuis. Quemadmodum cum sub daniele cessa-
uit unctio iudeorum vnctus est dominus ie-
sus christus qui est sanctus sanctorum. Nam sicut per viridi-
tatem lapidis iaspidis designatur hoc
ipsum christus ita et per ruborem lapidis sar-
dii designatur hoc nomen ihesus. quia ipse
dominus ihesus redemit mundum sanguine
suo. Unde quare ergo rubrum est vestimentum tuum. Et yris erat
in circuitu sedis. Yris est archus qui in
die pluuie apparet et est signum propicia-
tionis per quod deus cum sanctis pacem pepigit in
est sicut et homines deceptione diluuii ad
noe. ponam archum meum in nubibus. et yris
sicut dictum est designat pacem. Unde et yrin
si addatur vna littera in greco i. yrene vri-
ny dicatur idem sonat quod yrinj i. pax
dicitur. Similis visioni smaragdinis. Sma-
ragdus est viridis et rubens omne enim
vires superat sua viriditate smaragdus
ita ut aliquid circumpositum viride reddat et
aspicientium intueat visum. Sic hunc mun-
dum etc pacis ostendit. Nam sicut per lapides
ipsum qui est in circuitu regni dei nostri pax
accipitur et per yris circulum qui non habet termi-
num intellegitur sine pacis designat. De quo
ysa. dicit. per ruborem yris et lapidis

ezechiel
nerei
achillei
eusebii

notatur quod sicut pacem in suos ita ruborem
ignis etiam exercebit in inimicos. Unde
dicitur. Ignis in conspectu eius inflammabit inimi-
cos eius. Et in conspectu sedis sedilia 24.
Sedilia appellantur quibus maiores prelati ecclesie pre-
sident. Sic est in evangelio. Super cathedram moysi
sederunt scribe et pharisei. Ista inveniun-
tur rome sedes. id est tituli isti et seniores
et super thronos 24 seniores. Per quos senio-
res principes ecclesie designantur qui ex
auctoritate 12 apostolorum et 12 patriarcharum
iudicant sacerdotes. Nam sicut sub regno
david fuerunt ad literam 24 princi-
pes sanctuarii ita sub isto spirituali regno
ihesu xpi filii david accipiuntur spirituales pre-
lati ecclesie. quorum nimis multiplicatum est
regnum eius. De quo dicit ysaias. Mul-
tiplicabitur eius imperium. In hystoriis dici-
tur. Preterea Rome ecclesia beati petri absque papa
qui vicem gerit xpi habet archipresbiterum
cardinalem insuper sunt in civitate quattuor
ecclesie que patriarchie dicuntur. id est sancti iohannis
lateranensis et sancti pauli et sancte marie
maioris et sancti laurentii. Quibus
singulis assignantur .7. presbiteri car-
dinales qui sunt 28. Unde quatt
quattuor maiores inter hos. id est qui-
libet in sua patriarchia aliis sex presbiteris

predicando et aliis modis officium ev-
angeliste exercent recte evangeliste
dicuntur. sicut dicit apostolus. Opus fac ev-
angeliste. Hii singuli 24or habent sub-
ditos plurimos quibus subditi aliorum
sex qui sex alii pro concordia iunguntur.
De huius alis ait ezechiel de nabu-
chodonosor. Veniet aquila magnis alis
multisque plumis. ceterorum 24 sacer-
dotes cardinales respondent 24 seni-
oribus sacerdotibus veteris testamenti. In aliis
vero prelatis multiplicatur regnum domini nostri
ihesu xpi. Nam valde parum esset si non
haberet ihesus xpistus plures principes sanctuarii quam
24 ex david patris sui secundum carnem. Unde
et sicut duodecies viginti quattuor milia i. pa.
serviebant annuatim regi david ita bis cen- 24.
tum quadraginta quattuor milia ponit
iohannes qui superiori numero in
decuplum equaliter respondet.
Ut uno homine plus vel minus
non computatur in isto numero a
iohanne quod fuerunt sub regno
david. Qui etiam numerus
specialiter —

hic accipitur. Nam multo plus eo nunc emul/
tiplicatum regnum ihesu ubi qui habet clavem .i.
potestatem david qui claudit et nemo aperit
aperit et nemo claudit. Ex manifestum
fit per clavem potestatem esse designatam ondit(ur)
in apostolo petro cui traduntur claves no/
minales sed potestas regni celorum. Cir/
cumamicti vestimentis albis. per que vestimen/
ta designatur innocentia quia dealbaverunt
vestimenta .i. corpora sua in sanguine agni.
Unde Johannes in alio loco dicit de domino. Qui
dilexit nos et lavit nos a peccatis in suo
sanguine suo. Et in capitibus eorum coronas
aureas. per quas coronas accipitur gloria et
honor sanctorum. Unde est in psalmo. Gloria et hono/
re coronasti eum domine. Et per coronas
aureas accipitur sapientia sanctorum. Unde dicitur
Accipe sapientiam auream sapientiam. Quas coro/
nas glorie per ea divina sapientia illustrati
attribuunt domino dicentes. Dignus es
domine accipere gloriam et honorem etc. Et
de throno procedunt fulgura et voces et
tonitrua. Thronus dei est altare [illegible]
ecclesie cuius caput est roma de qua sola
procedunt fulgura .i. signa miraculorum
quibus fulguribus comparantur quia illuminant
fideles et terrent infideles. Et homines de
sedibus throno ezechiel [illegible]

ibant in similitudine fulguris choruscan/
tis. Ipse ecclesia throno emittit voces et
tonitrua .i. verba predicationis et commina/
tionis dicens. Omnis arbor que non facit
fructum bonum excidetur et in ignem mit/
tetur. Amplius tonitrua dicit quia ro/
mam procedunt in adiutorium ecclesie.
Roma namque tonitrua [illegible] non to/
nitrua excelsa interpretatur. Et .vii. lam/
pades ardentes ante thronum dei qui sunt .vii.
spiritus dei. .vii. spiritus domini cum unus sit
[illegible] septiformem gratiam quam super dominum re/
quievisse narratur. Dicente ysaia.
Requiescet super eum spiritus domini, spiritus sapien/
tie et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis
spiritus scientie et pietatis, et replebit eum
spiritus timoris domini. Unde autem spiritus sanctus
comparatur lampadibus quia ad dei amorem
corda accendit, et hic fidei illuminat,
ne [illegible] Lam/
pas quippe grece flamma dicitur latine,
neque alibi nisi ante thronum licet quia
fideles spiritum sanctum habere non possunt qui/
cumque extra ecclesiam sunt sicut heretici. Et
in conspectu sedis tamquam mare vitreum.
Per mare debemus intelligere baptismum
testante apostolo qui ait patres nostri omnes
baptizati sunt in nube et in mari. Vitreo

aut cparat̃ q p ppⁱciu͂ ē metallum
p puritate fidei q i baptismo de-
monstrat. De q puritate petr' dic.
purificans fide corda ipo͞r. agar vi-
treu͂ m͂ et foris splendet q corde
credit ad iusticiā ore aut cfessio
fit ad salute. Sub veti testamento
erat mare eneu͂ i nouo ē mare
vitreu͂. Nondu idē mare simile
cristallo dr̃ p firmitate & soliditate
vnia baptismi q multi ifideles i-
flauerut vero doctine, n potuerut
i moue. sic mare cristallinu a vero
moui no pot. De q vero doctine
dic apls ut no circumferamur omni
vento doctine. Et i medio sedis
& i circuitu sedis. q aialia plena
ocul an & retro. p oclos non
corporales s spuales ocli designat
a spu sco illustrant de preteritis
de futuris .i. an et ret videbant
& annūciabant. Ul p oclos spc scs
designet ipe iohes manifestat dicens
vidi agnu stantem oclos .A. qui
st .A. spc dei missi i omne terra.
Et aial primu simile leoni est.
ets aial sile vitulo & tciu͂ aial

hns facie hois & qrtu aial sile
aqle volanti. p leone marc' eu-
angelista intellir q clamore in-
choat veluti leo dicens. Iniciu ē ilbu
dni sic iohem i deserto sic sc'ptu ē.
Ego vox clamantis i deserto. Per
2m aial .i. vitulu notat lucam
euāglistā q a sacerdotio cepit di-
cens. fuit i diebz herodis regis
sacdos qdā qui et maxime circa
templu versat a q & euangeliu͂ suu
finiuit. q erant semp i templo lau-
dantes & bndicentes dnm. p 3m aial
hns facie hois notat matheum
q ideo p homine intellir q huā-
nitatē filij dei descrbens ait. Li-
ber generatois ihu xpi. & c. p
4m aial sile aqle volanti iohem
designat. Johes enim de seipso qsi de
alio loquitur, sic i euāgelio ait
de se qsi de alio. Cu vidisset
dis'pulu illu que diligebat ihc.
ipe ei iohes oculis altius a diui-
nitate cepit dicens. In principio
erat vbu. Et q aialia singula
eor hebant alas senas. p alas
accipiuntur hoies diuisi doctinis

ibun adherentes p(er) q(ua)tuor eva(n)g(e)listis
p(er) glosas. p(ri)ma a(nim)al lex n(atur)alis. 2a lex
moysi. 3a p(ro)ph(et)e. 4a eva(n)geliu(m). q(ui)a mi-
stones ap(osto)lor(um). 6a q(ua)tuor doctor(um) p(er)
q(uo)s eccl(es)ia alta petit, a quib(us) acc(i)pi(tu)r
tota p(re)dicationis su(m)mula. Si p(er) a(nim)alia
ho(m)i(n)es no(n) designare(ntur), nu(m)q(ui)d d(omi)n(u)s
ad eze(chielem) d(ixi)t ista. Ve(n)iet aquila
magnis alis, multis plumis, v(er)sus sibi
ho(m)i(n)is q(ui) ista significa(n)t. Veniet rex ba-
bylonis i(n) ier(usa)l(e)m. et assumet reges et
p(ri)ncipes et adducet eos i(n) babylone(m),
ubi p(er) alas aq(ui)le ho(m)i(n)es ip(s)i(us) regis de-
signa(n)t(ur). ita hic p(er) alas ho(m)i(n)es adhe-
rentes aq(ui)le et ceteris a(nim)alib(us) i(n)telligu(n)t(ur).
Q(ua)tuor a(nim)alia q(ue) vidit eze(chiel) diversis mo-
dis exponu(n)t(ur). Q(ui)da(m) exponu(n)t ea de
eva(n)g(e)listis, tamq(uam) ioh(ann)es et eze(chiel) i(n) u(n)u(m)
et ide(m) viderint. Alii d(icu)nt p(er) q(ua)tuor a(nim)a-
lia q(ua)tuor regna designari. s(cilicet) caldeoru(m),
p(er)saru(m), grecor(um), et romanor(um). Vel
pot(est) et mag(is) p(ro)p(ri)e p(er) q(ua)tuor a(nim)alia reges
q(ua)tuor regnor(um) p(re)dictor(um) sig(nifica)ri. sp(eci)alit(er) nabu-
chodonosor, cyru(m), alexandru(m), et iu-
liu(m) cesare(m). P(er) rotas aut(em) regna eor(um)
volubilia p(er) q(ua)tuor mundi p(ar)tes dilatata.

Vel eis singule rote erat i(n)ux(ta) singula
a(nim)alia et seq(ue)bant(ur) ea, q(ui)a suos reges
sequ(n)t(ur) et regna eor(um) eis obedie(n)do. Ha(be)nt
q(ua)tuor facies p(er) q(ua)tuor p(ar)tes mu(n)di ad q(ua)s
extendeba(n)t(ur). In quolib(et) regno fuit rota
i(n) medio rote, q(ui)a ip(s)i i(n) u(n)i(ta)te sociaba(n)t(ur)
amore et co(n)sanguinitate et matrimo-
niali fede(re). Q(ui)da(m) alii exponu(n)t(ur) i(n) histo-
riis su(m)ma hui(us) visionis. Unde sic d(icitu)r.
q(ui)a i(n) illa p(re)dictum e(ra)t eze(chieli) ut aud(i)t(or)e(m)
p(re)l(a)t(u)m do(mi)nus ei(us) d(omi)n(u)s ondit ei q(ua)sda(m)
visiones, similitudine(m) s(cilicet) ho(m)i(n)is, leonis, vi-
tuli, et aq(ui)le non solu(m) ad p(re)dictas
aucte(m), s(ed) ut ondert d(omi)n(u)m ip(s)i(us) dei
esse totius creature, q(ui)a h(omo) dignior e(st)
o(mn)i intelligens creatura. Leo o(mn)i(u)m
post ceteris a(nim)alib(us), aq(ui)la rex aviu(m),
leo ferarum, bos iume(n)tor(um). Cu(m) a(nim)a-
lib(us) v(er)o vidit rota(m) i(n) medio rote,
ut ondert co(n)volutione(m) o(mn)i(u)m celor(um)
i(n) d(e)i potate ee. Vn(de) et sup(er) h(ec) o(mn)ia
vidit firmamentu(m) coloris saphiri, et
s(upe)r firmamentu(m) erat similitudo t(h)roni, et
s(upe)r t(h)ronu(m) similitudo q(ua)si asp(ec)tus ho(m)i(n)is. Nos
v(er)o s(ecundu)m p(re)dictos aliaru(m) expon(er)e intelli-
gimus p(er) q(ua)tuor a(nim)alia eze(chielis) q(ua)tuor s(e)p(ar)tores

Dauid et designatos .i. ethan asaph
eman et yditum qui sub ipso dauid quasi ca-
nentes recitauerunt et scripserunt psalmos
sicut lucas, marcus, matheus et iohannes sub
regno ihesu christi filii dauid recitauerunt scrip-
s pa. serunt euangelia. Quibus horis quatuor rege-
29. bat .4or. cantores ut scribitur quod ex
(Cap.V) uelud ale iungebantur. Illorum scriptorum
nomina scribuntur in titulis super psalmos. et
euangelistarum nomina scripta sunt super euan-
gelia. Unde sicut nos dicimus euangelium
mathei, ita dicitur titulus psalmi psalmus
asaph. Ezechiel introducit de primis
prophetis sic quidam dicit. Tu signaculum
similitudinis in delicijs paradisi dei fuisti.
intelligatur hic eum prophetasse de illis qui
fuerunt ante tempora sua sub regno dauid.
etc. per quatuor scilicet animalia que vidit iohannes in
veritate quatuor scriptores euangeliorum sunt de-
signati, quia requiem non habent die ac no-
cte qui deum laudarent, quorum per simili-
tudinem viderunt eas sub veteri testamento
simpliciter. quatuor animalia scilicet homo leo vitulus et
aquila in quorum laude nulla erat operatio. et
ipse eze. quatuor animalia secundum similitudines eorum
dicitur se vidisse. sed quo viderunt
istis sanctis et clausis in septentrionibus quatuor

reges infidelium et non magis super. quatuor
alia scriptores psalmorum. Quorum primus
eman designatur per hominem, quia ipse qui
vocatur propheta dauid dicit. factus sum sicut homo
et cetera usque inter mortuos liber, quod tamen ex
persona domini dicit qui solus fuit liber inter
mortuos. per secundum animal .i. leonem accipitur
primus asaph qui ex persona domini qui rugiens
leo dicit. omnia cornua peccatorum confringam
et cetera. Cum et bene per leonem designatur
quia de resurrectione domini quod ad mortem fuerat
iudicatus et apostolus exstitit iudex. et de
tremore tempore dicit resurrectionis sue scribit
terra tremuit et quieuit dum resurgeret in
iudicio deus. Unde et sanctus marcus qui de
resurrectione domini scribit sub nouo testamento
designatur per leonem. per tertium animal .i. uitulum
accipimus ethan quod qui vitulus uel bos
exorsus est in cantico et laude domini cla-
mans et dicens misericordias domini in eternum canta-
bo in generatione et generationem annunciabo
veritatem tuam in ore meo. Et laudatur et
magnificatur dominus per vitulum non posset
designari nisi quia dicit. Exaltabo
nomen dei cum cantico et magnificabo eum
in laude et placebit deo super vitulum no-
vellum et cetera. per quartum animal accipimus yditum.

quam tamquam aquila transiliens alios homines
dicit. Frustra querebatur omnis homo. Spes autem
mea in deo est. Aquila transilit ceteras aves
Unde iste qui per aquilam designatur, bene convenit
hoc nomine ydithum quod interpretatur transiliens.
Nam quidam dixit quod transilivit celos. Unde
beda aquilam ydithum appellat. Tempore david
regis qui fecit stare istos cantores ante
altare non fuit edificatum templum, sed
adhuc perdurabat tabernaculum. In eius cir-
cuitu disposita erat domus ut habitarent filii
israel in modum rote, dicens ad moysen.
Castrametabuntur filii israel per gyrum tab-
naculi. Et deus disposuit ut quedam tribus
castrametarentur ad orientem, alii ad
occidentem, alii vero ad aquilonem, et quedam
ad austrum. Unde ezechiel in medio ponit
quatuor rotas. Aliquando vero bini levite super p-
ceptum domini fuerunt custodium in modum
rote circa tabernaculum in medio filiorum
israel, ne quis alienus accederet et moreretur.
Unde formata erat castra quasi esset rota
in medio rote. Solus ethan qui per leonem
designatur invenitur in paralipomenon fu-
isse a sinistris eorum quod diximus per hominem
vel leonem designari. Sed ydithum qui quasi aqui-
la alios transilivit celebratur fuisse sicut eorum
qui constituti sunt super laudantes et cantores
dominum. Super istos vidit ezechiel firmamentum

in modum cristalli horribilis extentum
super capita eorum, quia in tabernaculo fuerunt
horribile namque erat, quia primo fuerunt
.xi. saga cilicina in tecto eius, postea pelles
rubricate, in supremo loco pelles iacinc-
tine. Unde iosephus dicit. Tectum taberna-
culi stuporem a longe aspicientibus exhi-
bebat, et color eius nullo videbatur dif-
ferre a celo. Secundo accipitur populus na-
buchodonosor cum hominibus iulii cesa-
ris in continue regum suorum fuisse in
modum rote, cum nullus de populo illo
credatur supervixisse usque ad tempora iulii,
set quod nabuchodonosor, cyrus, alexa-
der et iulius similiter quasi dicebantur, cum
nullo modo simul vixerint. Nam circa quingen-
torum annorum spacium temporis erat inter
nabuchodonosor et iulium cesarem
et sic magis. Per has rotas accipiuntur
castra filiorum israel, cum ipse ezechiel qui hanc
visionem ymaginarie tollitur vidi-
sse dicatur. Cum ambularent quasi sonus
erat multitudinis ut sonus castrorum
Et in circuitu et intus plena sunt oculis
In circuitu dicuntur plena oculis, quia per
significationem habent simplices doctores evange-
liste et inventores eorum. Intus vero occup-
hunt, cum spirituales intellectus perfectiores
docent. Unde dicuntur intus et foris.

plena spiritualibus oculis quia sua et aliorum facta examinant. Unde Iohannes universitatem spiritualium oculorum in agno describens ait. Vidi agnum stantem habentem oculos septem qui sunt septem spiritus dei. Et requiem non habebant die ac nocte dicentia sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens qui erat et qui est et qui venturus est. Hoc enim faciunt animalia a primis et quia prelati vice corporis tenent imitari sunt. et quia die ac nocte id est in prosperis et in adversis suum creatorem per continuam laudes cantari agere student. Notandum autem cum sancta animalia ter dixerint sanctus sanctus sanctus ad singularem numerum redeunt dicentes dominus deus omnipotens. Quia licet trinitas sit in personis unitas est in maiestate. qui erat ante omnia secula et qui est immutabilis sicut prius. Dicitur tamen autem idem ipse est. et qui venturus est reddere unicuique secundum opera sua. Bene ergo quia licet pater tamen filius videatur in iudicio tamen cum illo pater et spiritus sanctus iudicabunt in unitate deitatis. Et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum viventi in secula seculorum. Evangeliste enim et imitatores eorum dant gloriam et honorem et benedictionem omnipotenti deo qui omnia que a deo receperunt ad ipsum referunt. Dant gloriam et honorem cum dicunt sanctus sanctus sanctus dominus deus omnipotens etc. quia predicat et laudat hiis verbis divinitatis magnificentiam eternitatem et dominationem. Sed quod illi faciunt ammonent utique ut et nos faciamus laudantes deum per omnibus que ab ipso percepimus ut quotquot visibilibus bonis in gloria fidei et honoris operationis spei et benedictione superne remunerationis ad ipsum referamus. Notandum evangelistarum tenent predicatores secundum magis proprie patriarche esse. Unde paulus audiens quod vice evangeliste tenere debuit scripsit. Opus fac evangeliste. Evangeliste dicuntur esse in medio sedis. id est regni dei et in circuitu eius. Unde duos evangelistas Iohannem et Matheum intelligimus in medio regni fuisse. id est in patriarchatu hierosolimitano quia ipsi nunc dicuntur quia in iudea visa et audita a domino rescripserunt sicut predicaverunt. Lucas vero et marcus que vera esse ab aliis intellexerunt scripserunt. Unde in circuitu sedis esse dicuntur. Nam lucas antiochenus in civitate sua habet deo disponente sedem patriarchatus et marcus in alexandria sedem patriarchatus construxit. Horum medio existit hierosolimitanus patriarchatus et ipsa civitas hierosoli-

m mitana i medio orbis r raz et sic
dns dic p ppham. In medio ge
tium posui ea, et i circuitu eius terras.
Ezs dixim9 de vo intellcu luce et
marci valde simile e intellcu scrip
tor psalmor designatis p quatuor aialia
eze. q i qbzda concordat & i qbzdam
discrepat ab aialibz iohis. Vn ezel
vidit aialia quatuor alas hntes, et
iohes dic singla aialia senas hntes
alas. In titulo psalmi di ps per
vditum. Vn euageliu mathei plus
ceris euaglis atr p matheo q ad
nom q ipe se noiat matheum,
cu ceri euagliste ppa noia occul
tarent. & sic illic di i titulo ps.
asaph, ita nos dicam9 euagelium
iohis. & sic illic item di intellect9
ethan, & intellect9 eman sic ppe pot
hic dici intellect9 luce & marci in
tellect9, i et quibz intr ipm adusa
scti eqnimit toleruit. qr leo est.
dic scribitur. Justus qsi leo ofid absqz
tiore erit & qr se mortificat cu
vicys et cocupistenys v multz & qr ro
nabilitate q p facit hois irrationa
rationabile obsequi deo & primo ex

hiber facit hois tener. & qz per
mens contemplacionem celestia petit,
aqle vocati compar. & procedebant i.
humiliabat se. 24 seniores. i pnci
pes & iudices eccie, qui sedente i
trono. i. i beneplacito dei, & adombat
viuente i scla sclor, qz q a se n
hebat ab illo reqrebat voce & ope.
mittentes coronas suas an tronum
exstr alys dictis, p coronas desig o
nat gla & honor plator. Vn di.
gla & honore coronasti eos. Duce
dnp corrne. i diuina sapia radia
tes. Vn di. clarpe sic aurum
sapiam. ipas coronas gle & uirtus
diuina sapia illustri attribuit deo
dicetes dignus es dne deus mr accipe
glam & honore & uirtute. Quas
coronas aureas. i. diuina sapia ful
gidas, qn huerint heretici pelagiani,
q oia sius uirtus & n gre dei ascri
bebat. Quia tu casti oia & pp vo
luntate tua erat & cata st ac si di
cant. ideo cuncta tc q a tuis gnra
ascribeda st, qz nt ee posset & ea q
tua st agere & ate accipimr.
Si ei erant que cata sut, n dei

naque predestinacione erant, et cuncta per ipsum
opere visibili et que post erunt in artificis
voluntate sunt tempore, cuncta per ipsum in arte
divinitatis disposita erant in tempore. Tale quid
et Iohannes in evangelio suo ponit, qui cum
dixisset: omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso
factum est nichil, continuo subicit: quod factum
est in ipso vita erat. C. V

c. q. (cap. V.)

Et vidi in dextera sedentis in throno
librum scriptum intus et foris, sigi-
llatum sigillis .vii. Sedens in throno est deus
pater omnipotens, de quo dicitur in alio loco dicens:
Qui vicerit faciam illum sedere in throno,
sicut ego vici et sedeo cum patre meo in
throno eius. Per dexteram non inepte dei filius
intelligitur, per quem omnia facta sunt, de quo psal-
mista ait: Dextera domini fecit virtutem.
In qua scilicet dextera, vidit librum scriptum,
quia in corde et presentia divinitatis cuncta
erant scripta quasi in libro. Cor enim meditantis
assimilatur libro, sicut ubi dicitur: Scribe ista [?]
precepta dei tui et in corde quasi in libro scri-
be. Et apostolus ad Corinthios dicit: Epistola mea vos
estis scripta in cordibus non atramento sed
spiritu. Et deus quodammodo dicitur habere cor. Unde in
Ezechiele: audite obviatur [?], fecisti cor tuum sicut
cor dei. Intus omnia que futura erant post
ascensionem domini in mundo scilicet maxima

in ecclesia que videlicet erat accendenda [?]. Un-
de beatus Iohannes sic supradictum est librum scriptum
intus et foris. Intus quia videt in dei presentia
magnas causas et res esse venturas in mundo.
Foris quia qualiter manifeste esse debent futura ab
illis que in .vii. signaculis designantur et quali-
ter procedentur in mundo, singulariter includuntur [?]
scripti sub obscurissimis verbis, foris
vero per exteriores apertas figuras sunt per-
cepta sub intitione [?] veritate. Que ipsi erat
sigillata et clausa ut eam nemo posset
aperire seu manifestare. Et vidi angelum
fortem predicantem voce magna: Quis est dignus
aperire librum, id est manifestare que futura
erant, et solvere signacula eius, id est sigillatim
ostendere qualiter singula de quibus prius dicitur
procedentur, que in istis signaculis designantur,
ex quibus multa affligunt ecclesiam, et ex
aliquibus eorum affliguntur habitantes in terra.
Monendus quod veteris testamenti praedicant [?] .vii.
signacula testamenti novi, umbram enim
habet lex futurorum operum ecclesie, non per omnia
ipsam ymaginem, ut inquit apostolus. [illegible]
figurata equis Iohannis, id est albi, rufi, nigri
et pallidi, expressi in equis Zacharie, qui
ponit rufos, nigros, albos et varios.
Nulla expositione videmus potuisse [?] quin
quatuor equos rufos assignemus [?] et sabinianis [?]

p nigros caldeos et nabuchodonosor
psecutores iudeorum. p albos medos et
cyrum. et p varios machedones et
alexandrum designet. Si non esset ordo
mutatus posset videri quod zacharias et
iohes unum et idem intendunt. sic videntur
ezechiel et iohes p sua . 4or . animalia unum
notare. Quod ne fieret ezechiel in ra
dice sua animalia habere 4or alas, et iohes
sua habere alas senas, sed et quidam expo
sitores ponunt primo equos albos sicut
iohes primo equum album describit. et per
albos presciunt. Post ista 4or sigilla. alia
tamen videtur libris machabeorum. Quod quinto si
gillo sub altari descripta habebant sin
guli stolas albas. Secundum librum machabeorum
dicitur quod illi qui se exponebant ad cupidi
ne altaris cincti fuissent albis et
alii sacerdotalibus stolis. id est singuli
albis, sicut in vindictis sanguinem
mortuorum. Digniter sunt machabei sub antio
cho occiderunt dominum sicut hominem esset
inimicis eorum et adversariis vindicaretur
in. De sexto sub sigillo terremotus
factus est. Similiter in libro machabeorum dicitur
de terremotu sub figura lune dicitur quod

electi fuisset sol in sanguis ita mul
torum iudeorum effusus est sanguis, et cla
ritas eorum dicitur esse desolata, sol in fi
gura fidelium dicitur fuisse ut sacerdotes aliorum
et maiores machabeorum qui ut sol ef
fulserunt in templo scribuntur indutos
fuisse aliis, multi iudeorum cecide
runt et adheserunt statutis anthioci,
et sub figura stellarum quae martyrum
ceciderunt de fide mea, celum re
cessit ut liber involutus quod fideles of
ficium divinum celebrabant sub terra sicut
machabei sub terra, sabbata leguntur
celebrasse, et inde fugierunt in desertum
et unde machabei et ceteri qui videbantur
regem ipsum dicit se abscondisse in
montibus et speluncis. Ita hic dicit
reges et principes se abscondisse in
montibus, possunt intelligi per reges po
tificatus romanorum accipi qui dicunt fecisti
nos deo regnum et sacerdotes et regna
bimus super terram, qui se ad tempus tunc
absconderunt in montibus et speluncis
propter iram agni, et de iudeis dicitur fu
erunt sub ipsum magna valde, hic
dicitur et quis poterit stare. Ita fuerunt

oppssi uiderunt ut nemo se simplr in
deum ee gfitetur. Sz pea dixit iudas
machabeus. ecce adusi9 minim
cos nos. Judas machabe9 deuictis
hostibz tre sue fec pace. constan/
tin9 deuictis eis q i .. ptibz tre
regni sui stabat ergu fideles fec
pace eccie. pea uidit tba magna
de gentibz q clamabat salus deo nro
q sedet sup thnu z agno. Pariter
erat filio dei q genuit ad fide mult
tos de tribu iacob. z suscitauit feces
isrl. Sz posuit eu p̄z i luce gentiu
q dicit salus deo nro. z pplis iudeor
uidit i celu eu q sperauit eis i illi
ceciderunt i facies suas. Sz fideles
hic sb figura anglor quibz erunt
equales dicunt cade i facies suas.
amicta stola pscriptos dr. q fideles acci/
pent palmas i manibz. Simil. ma/
chabei scbunt accepisse i manibz
palmas. illi edificauerunt altare
z gsecrauerunt templu z ante maiu/
mu frexerunt z obtulerunt hostias.
Jta sb siluestro edificata s eccie z
altaria ut fideles die ac nocte ser/

uirent in templo deo. p textu non
cadet sup illos sol neqz ullus estus.
qm agnus q i medio trni e reget eos.
z deducet eos ad uite fontes aquar.
Unu psalmis. no esurit neqz sitiunt
amplius. z n percutiet eos estus neqz
sol. qm miserator eor reget eos q
verus e agn9 z ad fontes aquar pota/
bit eos. pp9 uictoria machabeor
dr. z siluit tra diebz paucis. Sub
.v. signaclo dr. fcm e silenciu i
celo. i. i terra qsi media hora. Soler
naqz iohes plures dies p hora de
signare. i alio loco dicens. filioli no/
uissima hora e. Pea uidit sb figura
angeli. damasu ppm an altare
offre orones scor. i. psalmos quos
gstituit dici. z dr. qli in igne
misit i tra. Jta i tpre machabeor
necnon z sacerdotes obtulerunt incensa
et orones. z q3 cu igne altaris se
cerunt pea dr. directum legere si
uideant .v. sigilla z eu aliam tri
bulacoem ta manifeste unde sic cau
pmnue sic pea narrabit. Sz angl in
ipsu forte designant sacerdotes et

misteria dei qui sic intellexerunt fontes et in
numerabiles in expositionibus. Qui obscuritate
istius libri ubertate fortitudine intellectus eorum
viderunt clausum. Vel inquieto animo
desiderio quo appetente eius desiderium aperiret. Nam
magisterium eius agnus dei filius dei reconditum
est. Vel per angelum predicator et sacerdos
non possunt designari. Malachias namque
dicit: Labia sacerdotis custodiunt scientiam
et legem requirunt ex ore eius, quia angelus
domini exercituum est. Vel angelus id est predi
cator pro multis hic ponitur pro more
sacre scripture. Vel dicit ad multos an
gelos sathane tanquam ad unum dixit:
Quod nomen est tibi? Cui ipse respondit
dicens: Legio mihi nomen est, quia multi sumus. Et
nemo poterat in celo id est in angelis neque
in terra id est in hominibus neque subtus terram id est animabus
corpore exutis sive demoniis, quia aliqui
putantur futura divinare per ministros
suos ipse diabolus. Isti in infimo sui loco
ponuntur. De quibus sapiens dicit: Sapientia
hec est absconsa ab illis. Aperire librum id est
manifestare mundo presentiam divinitatis
neque respicere illum, quia qui omnia occultaverat
clausus liber iste, et nemo preter potuerat
intelligere neque investigare in illo quia
erat firmiter. Et ego flebam multum

in prima illorum vice flevisse dicitur quia libenter
vidisset librum aperiri. Nam et poterat in
veritate flere sicut beatus Johannes spiritu rap
tus ante tribunal iudicis. Dicitur sic in
infirmi corporis oculis flevisse, quia ne
mo dignus inventus est aperire librum et
videre eum. Et unus de senioribus dixit
mihi: Ne fleveris. Per unum seniorem multa
designantur pro more sacre scripture per
unitate multitudinem designantis.
Vel in eodem dicitur congregatio est universitas
fidelium. Quasi dicat: Unus iste senior omnes con
solatur ex verbis domini quibus dixit: Data est
mihi omnis potestas in celo et in terra. Quasi
dicat: nemo inventus est in celo neque
in terra qui posset aperire librum, scilicet nisi
de Christo mediatore dei et hominum Christo,
cui data erat pro humanitate omnis po
testas dicens: Ecce vicit leo de tribu
Iuda radix David aperire librum et sol
vere septem signacula eius. Leo appellatum
Christus per significationem quia victor a mortuis
resurrexit. Agnus propter victimationem
quia oblatus est pro nobis in cruce. De tribu
Iuda quia videlicet descendens ex semine
David de cuius stirpe fuit beata virgo Ma
ria. Ideo radix appellatur iuxta quod Ysa
ias dicit: Egredietur virga de radice

uesse etc. Ecce vicit leo. Cuius vi-
cit leo iste christus diabolum / mortem / infer-
num et totum mundum / sicut ipse ad apostolos
dicit. Nolite timere, ego vici mundum.
Iste primum accipere librum et solvere si-
gnacula eius. Et vidi et ecce in medio
throni et quattuor animalium et in medio seniorum
agnum stantem tamquam occisum. Thronus enim est
sedes dei quod super deum est. qui videt se-
dentem in throno i. in solio regni david
dominum nostrum ihesum christum cuius regni non
erit finis et quod sic possidet ecclesiam sicut in
cuius regni medio, cum quo super thronum
sedet, videt stantem. Per quattuor animalia intelli-
guntur patriarche ecclesie qui excellenciores
ceteris prelatis videntur sicut super deum et
seniores dicunt, qui sunt episcopi et prelati et
principes in regno ihesu christi filii david
sicut in quorum medio vidit beatus iohannes
agnum stantem tamquam occisum sicut quod ipse
agnus dixit: Ecce ego vobiscum sum omnibus
diebus usque ad consummacionem seculi. Et in
alio loco dicit dominus: Ecce ego venio
et habitabo in medio tui. Non cum vidit
agnum mortuum sed tamquam occisum quia post
[illegible] patris et virginis, id est agnus qui natus
est de virgine maria quem iohannes ostende-
bat: Ecce agnus dei et quod occisus

erat in cruce et sepultus et tercia die re-
surrexit a mortuis et ascendit in celum
et ad dexteram dei patris omnipotentis
sedet in medio ecclesie sue mystice
cotidie occiditur et immolatur. qui ideo
stare perhibetur ut melius vivere po-
ssit / quam melius stare quam sedere agnum?
Sicut ipse in alio loco dicit. Ecce sto
ad hostium et pulso / qui stat tolles
peccata mundi. Sicut cotidie ad deum
dicitur: Agnus dei qui tollis peccata mundi.
Ipse enim ubique totus est et tamen non fuit
extra corpus christi / sed unum est corpus tamen
in celo et in medio ecclesie sue / de quo
iohannes subiungit habentem cornua vii et
oculos vii qui sunt vii spiritus dei missi in
omnem terram. Qui per vii cornua hoc est
significatur per vii oculos, vii spiritus sanctus / sicut ipse
manifestat cum subiungit qui sunt vii spiritus
dei missi in omnem terram / et cum unus sit
spiritus, multiplex dicitur / spiritus domini replevit orbem
terrarum. Dicuntur vii oculi et vii cornua
propter septiformem graciam ipsius quod bene
per vii oculos designatur quia suos electos
illuminat discurrens sicut zacharias
dicit per universam terram. Ita per cornua po-
testates et regna intelliguntur sicut in
zacharia legitur quattuor cornua que ipse

videt signabat. quattuor regna. et sic per ea an-
gelus dicit septem cornua que vidisti. i.
reges sunt. et que cornua. i. regna illius
magni et immensi regni quo cum patre
et filio spiritus sanctus vivit et regnat unde dicitur
per omnia secula seculorum. Dicit deinde est
agnus habens spiritum sanctum qui missus est in terram
quia idem spiritus sanctus numquam erit separatus a
corpore ihesu christi. et ideo appellatur corpus
ihesu christi. quia ab eodem spiritu sancto est unctus.
qui spiritus a filio dei tamquam cornua procedit.
Et ut ipsam processionem confirmet dicit
spiritum sanctum sic oculos ab eo procedere. i.
oculos in terram quod iohannes in ewangelio videtur
permisisse ubi spiritum sanctum dicit procedere a
patre. Ipse cum spiritu sancto replevit orbem
terrarum et ideo pleni sunt celi et terra sic
angeli canunt gloria domini dei sabaoth.
Et venit et accepit librum de dextera
sedentis in throno. Cum pater et spiritus sanctus et filius in
divinitate unus sunt quare dicit agnum acce-
pisse librum de dextera sedentis. Ad hoc. s.
quia agnus factus est tamquam occisus. ipse cum homo
assumptus a deo illo non solum accepit a patre
et spiritu sancto sed etiam a divinitate ipsius illum quem cum
accepit. Quod enim ignorabat homo ihesus in eo
quod minor est patre, accepit a divinitate
qui ipse ihesus christus eius est ex omni parte. Inde
eo quod dicit venit intelligatur humanitatem

que initium sumpsit a tempore dum esse ad divini-
tatem que est ab eterno et sine initio ita ipse
agnus accepit librum. per sic a divinitate quia
ab eterno dominus noster latuit. Et cum apertum
sit librum ipse cum agnus qui in celo et in medio
erit unum habet corpus quod sumpsit de virgine
in quo deus et homo unus christus in humiliori loco quo
stat s. in altari et in medio earum dicitur
qui tamen ad dexteram dei patris sedet. per sibi
apertus librum ut ab hominibus cum angelis at-
tentus et glorificatus honoretur. Qui cum tam
se humiliat dignus est in eodem loco aperire
librum per sic   Sint nos qui
librum istum scribimus qui intelleximus de eo
fuerimus ab ipso agno nobis esse reseratum.
Quem librum cum aperuisset. quattuor animalia et 24
seniores ceciderunt coram agno. Postquam
cum librum aperuit. i. quod futurum erat sic
in apertione sigillorum aperte manifestavit.
Dicit beatus iohannes. quattuor animalia. i. ewangelistas
sive eos qui super dicta vice tenent corporis
24 seniores. i. principes earum cecidisse
coram agno ut cum eum verum deum et
dominum cognovissent qui eis tanta misteria
patefecit ceciderunt. i. humiliaverunt
se coram ipso imitantes doctrinam
eius. quia nemo alibi inventus
est qui posset aperire librum.
Unde sequitur.

habentes singuli cytharas et phialas aureas plenas odoramentorum, que sunt orationes sanctorum. Per cytharas et phialas aureas habuerunt ad literam in veteri testamento, que sunt in novo accipiuntur spiritualiter. In cythara est lignum et corda distenta. Per lignum quod debemus intelligere crucem Christi, per cordas ipsam carnem electorum; tenduntur corde in ligno, quia electi imitantur per crucem et passionem. Unde Petrus: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum etc. Et ipse dominus dicit: Qui vult venire post me, abneget semetipsum et tollat crucem suam cotidie et sequatur me. Per phialas que sunt

vasa munda et phiala [illegible] caritatis corda [illegible] debemus intelligere, et eorum corda corpora munda per aurum intelliguntur, sicut scribitur: Quomodo probat ignem aurum, ita probat corda dominus. Hec sunt plena aromatibus cum dicuntur odoramenta, que ipse mundas significant orationes, quales caritas continere solet. Dicit [illegible] a quo leditur, debita dimittit, et pro ipsis inimicis orat. [illegible] forma cythare initio [illegible] ex qua cantus ederetur, appellataque est [illegible] de ea [illegible] Hebraica lingua, qua [illegible]

seniores vocatur cytharam. corde
dicte a corde, quia sicut pul-
sus est cordis in pectore, ita pulsus
corde in cythara. Et cantabant
canticum novum. ex eiusdem novi
testamenti libro ante laudato di-
centes. Dignus es domine accipe librum
et aperire signacula eius, quoniam occisus
es et redemisti nos deo in sanguine
tuo. Et canticum novum domino cantatur
cum exultatione, dum novum testa-
mentum etiam opere perficitur, et in morte
eius baptizatur, qui immunis est a peccato, et
dignus omnia laudata facere. ex omni
tribu et lingua et populo et natione. tribus
a tribus ordinibus dicitur, alii enim sunt excel-
lentes, alii mediocres, alii vero hu-
miles, scilicet laici ceteri, de quibus iam dictum est,
et generaliter ostenditur quod redempta est ecclesia con-
gregatio fidelium ex omnibus ordinibus. et lingua
dicitur quia cum sint .72. lingue, ex hiis omnibus
quidam ad fidem sunt collecti. et populo quia
plures sunt populi quam lingue, nam quandoque una
lingua multe gentes loquuntur, sicut romani
ytalici. et quia in ecclesia plures sunt nacio-
nes, ideo subiecit, ex omni natione. i. a prin-
cipio ecclesie usque ad finem, aliqui de diver-
sis nationibus ad deum convertuntur. Et
fecisti nos deo regnum et sacerdotes
et regnabimus in terram. q. d. nos fratres
cum illo dominabimur, qui est rex super
omnes filios superbie.

angeli dicunt/ Dignus est agnus qui occisus est accipere divinitatem et [illegible]

bñe

hic fecisti redemptione tua regnum
dei / et es reges fecisti nos super car-
nalia desideria comedi / et sacerdotes
.i. nos in corporibus cum viciis et concupiscen-
tiis mortificantes, et in ara mentis sacri-
ficantes / Et vidi et audivi vocem
multorum angelorum ipse spiritualem vocem
spiritualiter intelligens vidit et audivit in
compulice / hic sacerdotes in centrum pla-
torum suorum existentes / quos angelos desig-
nantur. de quibus malachias / Labia
sacerdotis custodiunt scientiam quia an-
gelus domini exercituum est. In circuitu throni
.i. electorum qui sunt thronus .i. sedes dei sic
sublimatur. cum habitat in eos / sed et sic illorum
et animalium .i. evangelistarum sive eorum qui
vicem eorum tenent et seniorum .i.
superiorum prelatorum et aliorum qui princi-
patum tenent in ecclesia / mediantibus enim
prelatis subditi deum attendunt et cum
eis de apertione libri laudem agni re-
sonant. et erat numerus eorum milia mi-
lium. hic finitum numerum / ponit pro in-
finito quod dicitur incomprehensibile nu-
merantur / Tale est legitur in danielis
volumine milia milium ministrabant
ei quod loquitur de spiritualibus angelis.
Verum et quidam hoc de spiritualibus angelis
exponunt. Innumerabilis enim numerus angelorum

innumerabile significat multitudinem
electorum qui ministerium angelorum quasi post
exhibent deo in terra / Solent sa-
cerdotes ceterarum quas nominantur
cherubin seraphin thronos domina-
tiones et alios ordines angelorum
ad deum dicere cum quibus et nostras
voces ut admitti iubeas depreca-
mur dicentes / Sanctus sanctus sanctus / unde
plenum sunt celi et terra gloria tua / et
in eo ut celestis et terrestris exercitus
laudem acclamet deo / Sed hec quia de
singulari laude agni auditur descri-
bendum eorum dictum sive dicens
voce magna. Dignus est agnus qui
occisus est accipere virtutem. Deus ipse enim
appellatur leo propter fortitudinem
et dicitur agnus propter innocentiam et victi-
mationem quia in sacrificium est oblatus
et cotidie mystice immolatur deo
patri / Dignus est accipere virtutem
ut eadem scilicet virtus quae est in verbo sit
in homine assumpto ut omnia posset deus
et homo. et divinitatem quia in ipso habitat
omnis plenitudo divinitatis corporaliter
et sapientiam ut sic omnia sciat verbum
ante secula a patre genitum, ita hoc sciat
ipse homo in trinitate post illo quietus nec
unquam sit quem ad laudem possit. Ipse

quippe est dei virtus et dei sapientia. et
fortitudinem / ut eadem fortitudo que est
in patre sit et in homine assumpto non posside-
at cum deus et homo / honorem in resurrectione /
id est dignum est eum qui tanta opprobria
sustinuit a mortuis ad immortali-
tatis honorem resurrexisse / et gloriam per
ascensionem ubi in dextera patris collocatur
et benedictionem / quia dignum est / qui in dextera
dei patris collocatur / cuius dextera est filius
qui suscepit humanitatem / ab omnibus bene-
dicatur et honoretur / sicut omnis ecclesia in
occursum eiusdem agni clamat dicens /
/ benedictus qui venit in nomine domini.
/ sed aliter exponitur ab illo loco / et
vidi in dextera sedentis super thronum. vidi
in dextera id est in filio / per quem omnia fecit pater
ad quem totus liber [illegible] fertur intentio
librum scriptum intus et foris / per librum
accipitur / dispositio divina de reparatione
hominis que est scripta intus id est manifesta intus
id est obscure in veteri testamento et
foris id est evidenter in novo testamento
sigillatum sigillis septem id est dominicis obscu-
ritatibus. et que sigilla sic exponuntur
a glossa / primum sigillum est incarna-
tio domini . secundum nativitas / tertium passio
quartum resurrectio / quintum . per aperuit discipu-

[illegible]
lis sensum ut intelligerent scripturas.
sextum ascensio domini . septimum ultimum iu-
dicium. que expositio non est valde intelligi-
bilis. quare. sigillum primum pro certo non ex-
ponitur de incarnatione domini / sed secundum
sigillum id est equum rufum non de nativi-
tate domini sed de persecutionibus mar-
tyrum exponunt / et sessorem eius diabolum
dicunt esse . et equum tertium nigrum non de pa-
ssione domini sed de hereticorum [illegible]
ab eisdem exponitur / et sessorem eius
diabolum esse / et sigillum quartum non de
resurrectione domini sed de falsis fratribus ex-
ponunt et sessorem eius pallidi diabolum
esse dicunt / et ita quatuor sigilla non
[illegible] ordine [illegible] sicut per p-
missum modum per equum album in-
carnatio / per equum rufum nativi-
tas / per nigrum passio / per pallidum
resurrectio / per animas sub altare apertio sen-
sus / per terremotum ascensio / per sigillum
septimum iudicium ultimum sit expositum.
// Nos vero secundum revelationem agni sig-
nacula per ordinem exponemus de
[illegible] regibus / [illegible] angelis dicitur
[illegible] prophetare populis de re-
gibus multis — [illegible] Et vidi an-
gelum fortem id est quemlibet potestatem patrum

predicantem voce magna .i. intonantem et alti-
us annunciantem et summo desiderio tandem
differre nequeuntem. Quis est dignus aperire
.i. implere librum et solvere signacula eius
Et nemo poterat in celo .i. nec angelus neque
in terra .i. nec homo neque subtus terram .i. anime exu-
te corporibus aperire .i. implere librum neque
respicere illum .i. perfecte intelligere. Unde enarra-
tionem eius quis enarrabit. Et ego flebam
multum, hic in persona priorum patrum quoniam nemo
dignus inventus est, quia omnes ante incarnationem aperire
per incarnationem librum neque videre .i. perfecte
intelligere eum. Et unus de senioribus .i. quilibet
propheta qui per adventum annunciando consolatur
alios dixit mihi ne fleveris ecce vicit
leo. Leo mortuus nascitur et tertia die vi-
vificatur voce patris. Ita Christus qui dyabolum vi-
cit tertia die voce patris resurrexit
a mortuis. De tribu Iuda radix David
.i. procedens a David ... filii ... matris
David aperire .i. ad hoc ut aperiat librum
et solvet .i. signacula eius. Et vidi
sic ille ... Et ecce hic scilicet quo
vicit et apparuit in medio throni et quatuor
animalium et in medio seniorum in medio
ecclesie et fidelium seniorum agnum Christum qui
fuit victima stantem .i. adiuvantem

credentes tamquam occisum quia etsi mor-
tuus est ex virtute dei vivit, vel inter
suos tamquam victima occisus in quibus
cotidie mortificatur. Habentem cornua
.i. et oculos .i. qui sunt .i. septem spiritus dei mis-
si in omnem terram. Cornua et oculi
sunt spiritus sanctus qui dat regnum qui in cor-
nibus notatur, oculi quia illuminant. Et
venit ad cognitionem hominum per car-
nem et accepit homo de dextera
sedentis in throno .i. a verbo dei ... ver-
bo librum. Et .i. quia cum aperuisset li-
brum .i. post dispositionem patris obediendo
completur quatuor animalia .i. omnes pre-
dicatores et viginti quatuor seniores .i. omnes
iudices ceciderunt coram agno .i.
humilia de se senserunt et ipsum mi-
rantur. Cetera que secuntur intelligantur
sicut supra exposuimus. Et omnem
creaturam ... per quas demonstratur
omnem creaturam deo esse subiectam,
dicens: que in celo est .i. angelos
et que super terram .i. homines et subtus
terram .i. animas carne exutas vel
infernales spiritus qui fatentur quia dei sit
potestas. Et mare et que in eo sunt
quia omnia arida et maria que in eo

mouent[ur] laudat dn[u]m/ q[uia] sut p[er] hoc q[uia] ab illo
i laude ex[er]cata sut cui[us] regni magni sig-
nu ho[min]ib[us] i rubro mari/ q[uia] ipsi tra[n]seu[n]ti
sicca stetit/ et egyptios insequetes obruit.
/et de pisce q[ui] ionam p[ro]ph[et]am i ventre suo
illesu[m] s[er]uauit/ et p[ost] t[er]du[u]m t[er]re reddidit
/et i noie ihu/ omne genu flectit[ur] cele-
stiu[m]/ t[er]restriu[m] et ifernor[um] et ois ligua
9fitear[ur] et p[lu]s ubi minores i ecc[lesi]a
q[ua]s nomi[n]aui/ p[er] anglos distincte vocib[us]
singlos p[er] m[odu]m sue sue/ xpm agnu[m] occi-
su[m] p[ro] n[ost]ra redepcoe laudare itellexi/ p[er] ea
audiui i[d est] itellexi om[ne]s maiores et mi-
nores d[u]ctores et gcordi voce et relatiue
g[rati]as agetes sedeti i t[ro]no i[d est] t[er]nitati et
agno p[er] h[um]anitate. dicetes i[d est] d[icen]s attribue
da c[um] va exaltatio et honor q[uia] honori-
fice sua ult[i] uiat/ et gl[ori]a/ q[uia] p[ost] mortem
imortal[is] et i[m]passibil[is] fa[c]tus/ et va illi soli
erit s[i]c nos potestas q[uia] alij d[omi]n[u]o no[n] su[n]t
m[odu]s i hoc s[ecu]lo et s[e]b eius potate viuem[us]
i s[e]c[u]la gseruua hor[um] s[e]c[u]lor[um]. et cu[m]
om[ne]s simil[is] maiores et minores i lau-
de dei gcordent. q[ua]tuor a[n]i[m]alia i[d est] doctores
dicebat am[en] i[d est] va e[st] laus q[ua]m saluatori
n[ost]ro attribuim[us] doctorib[us] ecce q[ui] desig-
nant[ur] p[er] q[ua]tuor a[n]i[m]alia laude q[uia] r[espo]ndentib[us]
et iudices minor[um] qui designauerunt

p[er] xx[iiii]or seniores ceciderunt i facies suas
i[d est] n[on] s[upe]rbierunt q[uia] iudicauerunt alios s[ed] hu-
miliauerunt se i mentib[us] suis q[ui] designant[ur]
p[er] facies q[uia] p[re]sentat d[e]f[ec]t[u]s hoib[us] q[ui]d sit
faciendu[m] et fugiedu[m]. et ita humiliati mete
et voce et ope adorauerunt dn[u]m viuente[m]
i s[e]c[u]la s[e]c[u]lor[um] h[ab]itante[m] i se p[er] inhitacione[m]
gr[ati]e sue/ ceteris gcordantib[us] i laude. x[ps] p[er]
illa laude/ ia[m] meret[ur] ap[er]tione[m] sigillor[um].
vide n[on] et hoies ex oib[us] t[ri]bub[us] et liguis
et nacoib[us]/ eade[m] corpe et sp[irit]u/ cora[m] agno
i[d est] corpore x[pi]/ q[ui] dic[it] sui metu[m] s[e]c[un]d[u]m s[er]ui
nes i s[e]c[u]la s[e]c[u]lor[um] q[ui] s[e]c[u]l[ari]bus potatem
apiendi lib[ro]r[um] istu[m] q[ui]d oli hoies n[on] fece-
runt q[uia] ipe dn[u]s pedib[us] ambulauit s[upe]r
t[er]ra[m] et miracula fec[it]. v[e]n[it] d[omi]n[u]s q[ua]n[do] dece[m]
leprosos mu[n]dauit/ et vn[us] venit et padit
ad pedes ei[us] adora[n]s eu[m] int[er]rogat[us] dix[it].
None x mu[n]dati s[un]t/ et 9 ubi s[un]t no[n]
e[st] i[n]uent[us] n[on] hic alienigena q[ui] rediret
et daret gl[ori]am deo.

[Capitulum]. vidi q[uo]d ap[er]uisset agn[us] unu[m] de vii. (Cap VI)

signaculis h[u]i[us] signacul[is] designat[ur]
plenitudo mist[er]ior[um] occultatu[m] statu[m]
regni et ecc[lesi]e future. Joh[ann]es q[ui] p[ro] fidelium
tenet m[odu]m s[er]uingit. Et audiui vnu[m] de
q[ua]tuor a[n]i[m]alib[us] q[ui]d a[n]i[m]al erat leo i[d est] marc[us]
euangelista gerpane[?] regi de quo narra-

bum⁹ tanq̄ voce tonitrui magni veni z
vide. No dic tonitrui s; voce tanq̄ toni
trui p q terrore designans p q̄m terribile
voce designat̃ magn⁹ terror qui futur⁹ erat
tē q̄ insequebant dnm̄ / apar. e venit ro
ma et fuit ibi tanq̄ cuius / Romam
cū inceptarent tonitrua excelsa. p̄mu
aial. i. leo vocat. ad videndū ut intelli
gat q̄nte potenē ille agn⁹ sit cui omnia
bilia et leo ostenderit / p s̄p̄tem modū
aial p̄mū simile erat leoni #2m. simile
fuit vitulo #3. hn̄s faciē q̄i hoīs #4. sile
erat aq̄le volāti. cū hs iohes p̄mā
no exp̄mat / tn̄ cūā fideliū intellit
deo auctore / p leonē marcū ee desig
natū / p vitulū vō lucā / p hoīem ma
theū p aq̄lā v̄o iohēm / ita s; q nos
intelligim⁹ grā dei z agni fecisse p̄mi⁹
p̄as p̄l. [illegible] et q daniel s; p̄as p̄l expo
int̃ cū ipe p̄as p̄l i textu n̄ exp̄mat.
z ecce. i. tendebā cū eq̄ albz. p equū
albū designat̃ dignitas regia / Nā salo
mon dignitates p equos designat ait. vidi
suos i eq̄s / z p̄ncipes ambulātes q̄s suos
s̄r t̄ram. Eq⁹ iste designat regnū ro
manoz. Sic eq̄ q̄s vidit zachariā p̄pha
s. rufos albos nigros varios regna de
signabāt. [illegible] q̄ expone iudes iudei

cū suis gaudebāt / eq⁹. i. regnū
tpre illo fuit albū. i. bonū r̄ aliozo
tpz q futura erat q tūc nō mult⁹
sanguis effus⁹ ē i regno / sic et dūs
de hierosolima ciuitate dic̄ gustificata
ē sodoma ex te. i. r̄ tui / z qui se
debat sup eū. q erat gai⁹ sumus
ipator p⁹ ascensionē dn̄i p̄sidens
romano ipio / z p⁹ mortē bi iohis
bap̄te. us; ad q̄ s; vba dn̄i oms a
tiqui p̄phe p̄phauerūt s; extūc
icepit ista noua p̄phia. Hebat archū
p archū designat̃ potestas paul no-
cendi p isidias s; libz regū q dic̄
reges inimicas isidias tendisse.
z tn̄ p archū notant̃ isidie. vñ
dr̄. Ecce ipi peccōres tendebāt
archū ut sagittent i obscuro rectos
corde. Iste archū tetēdit q̄ in
iudeos q ipi antea parant isidias
adūs⁹ eos. Ita s; hystoriā cū q̄ta
oms ingenti crudelitate seuiet
/ iudeis tn̄ infestissim⁹ erat / z ipe
s; hystoriā tyberii ipatoris / i capa
nia isidiose interfect⁹ / q tn̄ ut dege
isidias honorifice sepeliūt. / z tūc
data ē ei corona. i. dyadema regni
a dn̄o q s; ap̄lm. No ē potestas

nisi a deo ordinata sit. Iste est primus impe-
rator coronam sibi imposuit dominum ac deum
se vocari iussit atque secundum Orosium in primis
antiquum id est in hierosolimis sacrarium propha-
ne sacrificiis gentilium ac repleri statuis
simulacrisque imperavit seque ibi ut deum coli
precepit. Ad vindictam dei iudeos feriente
ut qui verum deum habentes dementem susci-
pere noluerunt per cesarem coronam super-
bie supra ipsa a cesare flagello dei affligentur.

Et qui habebat arcum exivit vincens

sagitta id est manifesta afflictione iudeos et
romanos qui secundum hystorias Romanorum
blasphematoribus et iniquis persecutoribus
persecutor videbatur. Que manifesta
afflictio bene per sagittam designatur. Unde

quidam amicos dei dicit protegi a sagitta
volante in die id est afflictione manifesta. Quam
et sagittis id est temporalibus penis iustitiam
probatur. Unde quidam iniustus temporalibus penis
dicit: sagitte domini in me sunt; unde suspendium
elegit anima mea et mortem ossa mea.
Iste probatur sagittis id est temporalibus penis
sanctorum mortem elegit et sapientiam inveniet.
Inter alios qui de magna humilitate pessi-
mis sagittis famis affligit, mittens in exi-
lium ut fame et variis tribulationibus cruciarentur.
Propterea in exilium est Herodes qui in passione domini
fuit in exilium depulsit cum uxore sua Hero-
diade in Lugduni. Unde quibus sagittis fami-
dicit in alio loco dicit: emittam sagittas fa-
mis pessimas que erunt mortificantes ut
disperdam vos. Ipse ei Herodes in eodem exilio

cum uxore sua inhabitabat mortuus est.
ut vinceret. nam post mortem suam duo li-
belli in pectus eius reperti sunt quorum alterum
pugio, alter gladius pro signo nominis aptatus
tum erat ab clarissimorum virorum utriusque
ordinis senatorii videlicet et equestris in
nomina et notas gerebat quos morte vi-
cere volebat / cum eciam venenum habuit ut
cum mitteretur in mare multi pisces necati
in litore dum iacent mortui per quod vene-
num homines vincere cupiebat / et sicut isti fide-
les fuerunt in proposito ut illos affligerent,
ita iste quamvis iniquus esset / venit tamen di-
vino iudicio ut eos vinceret exigentibus
peccatis. Nam propter peccata populi regnare facit
deus ipsum et ypocritam. / Item quod hic primus
rex ponitur post quintam hystoriam / sexto an-
no post ascensionem domini suscepit imperium,
qui et se in templo hierosolimis iussit tam-
quam deum coli. Unde et de ultimo tyran-
no qui in libro isto ponitur id est antixpo
scribitur. In templo dei sedebit ostendens
se tamquam sit deus. Et quia hiis iam tunc facta
sunt misticum intellectum narrabimus que
frequenter post hystorias ut lector huius lib-
ri utriusque non fraudetur. michi apponentes
ad textum huius prophetie sic dicit iohannes

prohibuit, quintus ponitur post mortem sacer-
dotum utrumque intellectum. Et vidi
quod aperuisset agnus unum de .7. signaculis
id est obscuritatibus que sunt fidelibus notitia
et audivi unum de .4. animalibus dicens
id est propriam scripture unitatem etiam tam-
quam vocem tonitrui, quia terret. Veni vide
et admiratione tui et completa vide ve-
ritate. Et vidi et ecce equus albus id est
ecclesia in baptismo albata, et qui sede-
bat super illum id est christus habebat archum id est di-
vinam scripturam que illuminat suos et oc-
cidit inimicos. Et data est ei corona
id est potestas pro humilitate quam predicato-
res faciunt deo attribuunt. Et exivit
vincens in iudeis vel in se ut vinceret
gentes vel in membris. Et cum aperuisset
sigillum secundum audivi animal dicens veni
et vide. quod animal erat vitulus qui a-
lio istud sigillum apertum ostendit dicens quia sub
ipso sigillo obtulerunt se sancti deo
per martyrium in odore sanctitatis.
Et vidi et exivit alius equus rufus
quod erat neronis regnum rufum vel
cruentum hominum sanguine. Et qui sedebat super
eum scilicet nero datum est illi id est permis-
sum a deo, ut sumeret pacem de terra

quod iure fecit qui senatum rome destruxit.
et equestrem ordinem pene destituit. Omni
bus hostis fuit iste, qui et parricidia mul
ta commisit matrem fratrem sororem uxorem
ceterisque consanguineis interfectis atque magistro.
Romam etiam diebus suis aplus fecit incendi
ut videret quomodo olim troia arderet. et ut
senatum interficeret. Nero et seipsum inter
fecit. secundum Walla in hystoria otto rome ...
in germania superatores per annum et sex me
ses senatum interfecerunt. sic romana nar
rat hystoria. Hic item repetit more
prophetico de nerone ut intelligatur alia per
secutio fuisse christianorum dicens. Et datus est
illi gladius magnus. quia iste primam persecu
tionem per gladium intulit christianis incipiens a
maioribus scilicet petro et paulo quos ipse interfecit.
deinde et persecutiones crescebant per .10.
reges usque ad dioclecianum. sicut premissum
est in isto libro. Et tunc missus est diabolus ex
vobis in carcerem ut temptemini et habebitis
tribulationem diebus .10. quod exponit le

ga decem persecutionibus gentilium computans
a nerone usque ad dioclecianum. anno
dominice incarnationis .40. ab ascensione
vero domini .2. nero imperium suscepit et reg
navit annos .14. annos istos ponimus quia
volumus secundum historias persequi omnia capitula
usque ad diem novissimum. id est usque ad illum
locum, ubi iohannes vidit sedentem in trono
a cuius conspectu celum et terra fugit. Nota
quod hic sepe pretermittuntur reges qui fu
erunt tepidi. id est non valde boni sive
valde mali more prophete danielis. qui
pretermittit multos reges a filio da
rii usque ad alexandrum. quorum
acta non erant valde preclara,
Unde angelus iohanni dicit. O
portet te prophetare populis et gen
tibus et linguis et regibus multis
Non dicit de gentibus et re
gibus omnibus.

misitur // Et cum aperuisset sigillum
2m ordine vidi et ipsis audivi 2m
animal .i. predicatorem sub dicentem Ve-
ni et vide et exivit / quod qui corde hic
ope complet. alius equus .i. corpus domini super-
ori gradu .i. rufus .i. apertus et persecutoris
et sanguinolentus / et qui sedebat super eum
.i. dyabolus datum est ei .i. concessum a deo ut
sumeret pacem de terra .i. auferret quietem
ab his qui super terram sunt et ut se invicem
interficiant gladio malicie persuasionis
et datus est illi gladius magnus .i. magna
potestas interficiendi non solum minores sed
et maiores sicut petrum. // Et cum aperuisset
sigillum 3m audivi 3m animal dicens / quod
erat matheus veni et vide et ecce .i. in
evidenti est equus niger quod designavit re-
gnum vespesiani et titi / niger quia ob-
scure erant nati / Et est notandum
quod precedens equus erat rufus quia
tunc iudeorum sanguis fusus
est / hic vero dicitur niger quod alios
homines morte denigrunt. Et qui sedebat
super eum habebat stateram in manu sua.
quod erat titus ex auctoritate patris presidens
imperio qui super iherusalem debuit reddere
vindictam .i. ut veniret super eam omnis san-

guis iustus qui effusus est super terram a san-
guine abel iusti usque ad sanguinem
zacharie filii barachie / sicut matheus
narrat / Unde ipse istud sigillum aptum
ondit philosophus. Et audivi tamquam vocem
in medio quatuor animalium dicentem / Que
vox erat inspiratio domini / qua inspi-
ravit tyto ut faceret domini iudi-
orum destam. Cum enim ipse mul-
tis calamitatibus afficeret iudeos,
non sibi sed deo victoriam ascribebat di-
cens / O gamaliones miseri fuimus
dive vindicte in hoc ... ei
hec vindicta a deo est inspirata.
Bilibris tritici denario uno et tres
bilibres ordei denario uno / libra
dicitur quasi libera, quia sibi se gignet mi-
nora pondera / hic enim non erat fru-
menti appendendum sed homines qui designan-
tur per frumentum / Cum ... ihesus christus
ante passionem assimilavit se grano fru-
menti dicens. Nisi granum frumenti cadens
in terra mortuum fuerit etc. Et granum
.i. dominum emerunt iudei 30 dena-
riis / ita titus 30 iudeos sicut flavianus
et cornelius hystoriarum scriptores di-
cunt sub spe frumenti uno denario.

Titulus quod habent stateram 3 bilibres i(d est) triginta iudeos / vendidit uno denario

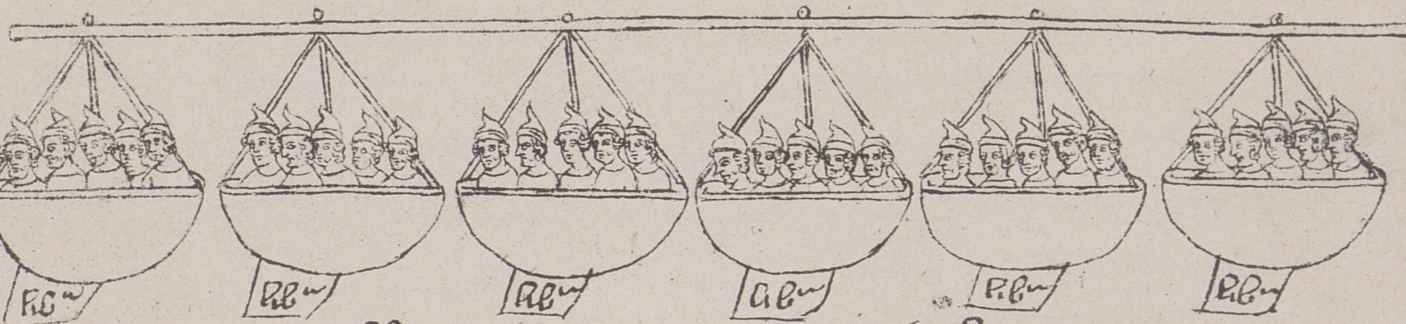

Tres bilibre / sunt sex libre / quinque iu-
dei accipiuntur pro una libra / quia car-
nali per quinque sensus corporis dividebant
legem et dominus per quinque virgines quinque sensus co-
prehendit / dexires eum quinque iudei fuerunt
20 venundati uno denario bilibres
triginta i(d est) quinque bis sexies iudeos / quia tunc pre-
debant alios virtute et robore / quia tan-
tum perdit dignitatem ordinum / acce-
pit potestatem rex in potatem ut venderet
eos denario uno / sed est sensus ut de dig-
nioribus minus / de vilioribus plus plures
~~vendebantur~~ vendebat eos cuius pro eo dicit
cum dominus dixit ad ezechielem. Tu fili hominis
sumes tibi stateram ponderis et divides
eos scilicet secundum tantum iudeos tertiam partem igne
comburens tertiam partem cades gladio tertiam partem
in ventum disperges / per hoc designans
dominus afflictionem iudeorum quam eum

crimines non simpliciter notetur / apparet in eo quod
profecia ad ipsum populum iudeorum dicit. Tertia
pars tui gladio cadet / Et sic sicut veteri
testamento per stateram afflicto iudeorum
fuit designata ventura a rege baby-
lonis / ita per istam stateram in novo testa-
mento designatam erat tribulatio iudeorum
a rege romanorum / Et vinum et oleum
ne leseris. per vinum accipiuntur filii de quibus
dominus dicit. Ego sum vitis / et vos palmites.
et cum per oleum notantur electos / unde quidam
dicit. Ego sicut oliva fructificans in domo
domini / istos persecutionem domini tyrus non
lesit. In eo quod dominus prohibuit non ledi
christianos / intelligitur cum non prohibuisse affligi
infideles / Nam hystoria dicit vindictam
certam multa de infidelibus iudeis ab
eodem rege lesa est morte / anno dominice in
carnationis 43 / qui tempore destruxit hic

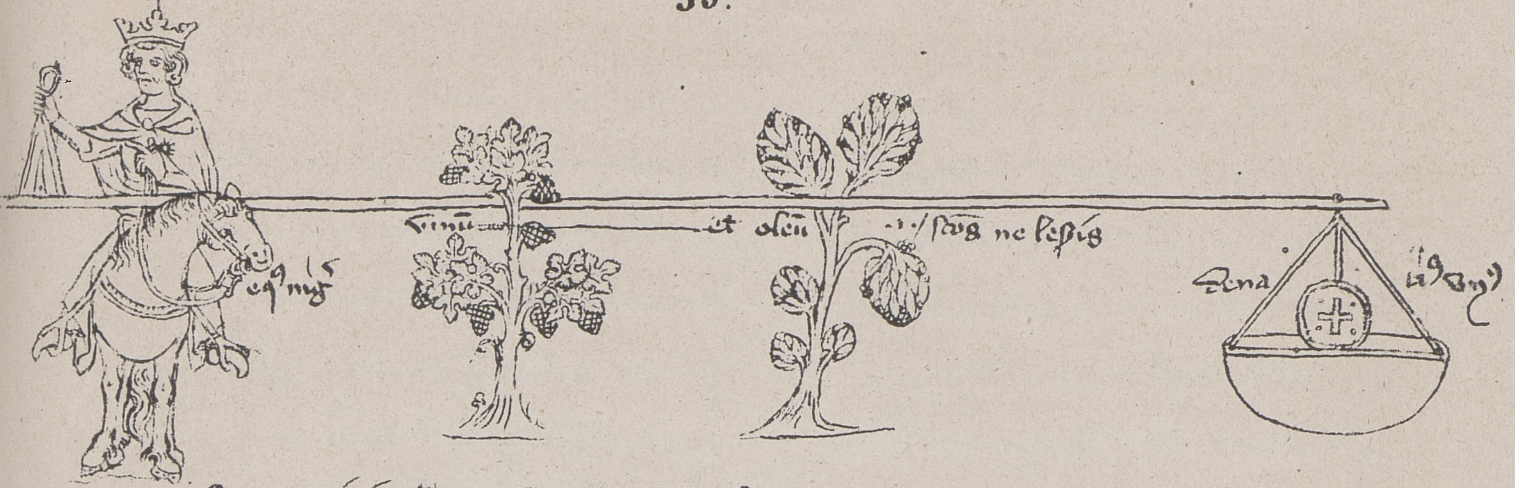

rusalem // mystice // Et cum aperuisset agnus
sigillum tertium audivi tertium animal dicens i.
aliquem predicatorem Veni et vide et ecce equus
niger . i. corpus hereticorum offuscans
sua vita quibusdam operibus bonis . et qui
sedebat super eum ipse diabolus quod suis opera-
tur . tribunus . habebat stateram quia di-
cunt se habere veram discretionem in scripturis
in manu sua . non quod predicant ore atte-
stantur opere . et audivi quasi in pugna he-
reticorum cum maius periculum pretenderetur auxilium
Christi tamquam vocem angeli existentis in me-
dio quatuor animalium ne timeatis fideles quia non
poterunt vos ledere diaboli dicentem bilibris
tritici . i. vas capiens duos sextarios quod
tamen est ex duobus pondus empta est denario
uno . scilicet sanguine Christi / et tres bilibres ordei
denario uno . Tritici perfectiores / ordeum
minores in eodem genere designant / Nam
ad minus oportet eos habere fidem / scilicet tri-

tatis . et vinum et oleum . i. istos qui sunt re-
fecti vino . i. sanguine meo / et oleo . i.
spiritu sancto . ne lesis quod vinum similiter emitur
et ideo aliquem istorum ne lesis // Et cum
aperuisset sigillum quartum audivi vocem quarti ani-
malis dicentis veni et vide . quod animal erat
Iohannes qui fuit designatus per aquilam . De se
enim quasi de alio loquitur sicut patet in evange-
lio ubi dicit . Cum vidisset Ihesus discipulum
illum quem diligebat . per quod scripsit notabiliter
et ecce equus pallidus . Candidus color et
albus se invicem differunt . Candidus enim
color nitidus et purus / albus vero pallidus est atque
non quasi cum quadam pallore / in pallore in-
telligere commixtionem boni et mali / Sedo-
niciam enim regnum initio bonum / sed in
fine pessimum erat . Et hoc in zacharia
equus varius quod hic pallidus designat . et
qui sedebat super eum . i. dominatus nomen
illi mors quia habuit nomen ex re . quia

mites homines mortificavit. Unde et
quidam otto imperator, qui sarrace-
nos afflixerat, vocatur in hystoriis
pallida mors sarracenorum. Romani
etiam nomen domiciani qui mortem ab-
horrebat, volentes eum post mortem
ipsius delere de numero imperatorum. Et in-
fernus sequebatur eum. Videlicet domicia-
nus habuit nomen mors quia multos
afficit morte, et infernus sequebatur eum quia
ante acta bonitate, tanta malicia seque-
batur, ut sic inferno non sufficeret, ita etiam
iniquitate sua non sufficeret. Et sic non de
dyabolo, sed de quodam filio perdicionis alicuius propheta
loquitur: dives dilataverunt quasi infernus
animam suam, et quasi mors non adimpletur. Eum
etiam sequebatur infernus, quia
hystoria dicit, quod interfectus sit
et sepultus in inferno. Et data
est ei potestas super quartam partem
terre interficere gladio. Ipse enim
anno domini xc secundam perse-
cucionem per gladium intulit xpi-
anis per totum imperium romano-
rum, quia tunc valde erat dila-
tatum. Iohannes sigillum istud ostendit

quia in ferventis olei dolium missus
est sub domiciano, et in pathmos
insulam relegatus propter invicta eu-
angelizandi constanciam, ubi hanc
apocalipsim vidit, audivit et scrip-
sit. Et ad quem dictum est: Mit-
tere, scribe ergo que vidisti, et que sunt,
et que oportet fieri post hec. Per hoc quod dicit
que vidisti notatur preterita que trans-
ierant usque ad iohannem ab ascensione
domini. Per que sunt designavit que erant
iohanni presencia sicut persecucio domiciani.
Per ea que oportet fieri post hec designat que futura
erant eciam usque in fine seculi. Et fame scilicet
audiendi verbi dei, et etiam ad literam in-
telligitur iohannes fame esse cruciatus in exilio.
Et morte, quia singulariter alios persecutores
xianorum multos interfecit. Et bestiis terre
i. per efferatos homines et bestiales, de
hoc apostolus: ad bestias pugnavit ephesi.
Et ad literam habuit potestatem interficiendi
homines bestiis terre, unde eti-
am dicitur domino: Dede-
runt carnes sanctorum tuo-
rum bestiis terre. Ipse sicut di-
ctum est, multos occidit.

infernus sequebatur eum, quia sequitur post mortem sepultus sit in inferno.

Domicianus qui in equo pallido sedebat nomen habebat mors, quia multos mortificavit, sicut quidam arrex ipsorum vocatur pallida mors sarracenorum, quia eos multum afflixit.

super quartam partem terre. Regnum suum quod tunc valde erat dilatatum, nam fratrem suum Tytum Ierusalem subiugaverat, sanctum Dionisium cum sociis suis parisius occidit, papam Anacletum Rome capite truncavit, sanctum quoque beatum Iohannem in Pathmos exulavit. Notandum quod hii qui in equis sedebant aliquid habebant similia prophete Zacharie, id est equos, alii verba prophete Ezechielis, sicut primus qui habebat arcum accepit sagittas famis de eius propheta. Secundus accepit gladium verba dicta in propheta Ezechielis: Gladium nudabo post eos. Tercius vero post stateram qui ponderavit iudeos ipsam stateram de predicta propheta accepit in quo

dicitur: Sumes tibi stateram ponderis, et divides eos. In ipsa propheta scribitur: O misero, quartum iudicia mea pessima, gladium, famem, mortem, et bestias. Verba de isto pessimo Domiciano in hac prophetia nova dicitur: Data est ei potestas interficiendi gladio et fame, et morte, et bestiis terre. Hanc concordiam prophetarum ponimus ut intelligatur unus deus esse novi et veteris testamenti. Quod quidam heretici negaverunt. Dicta glosa.

Et cum aperuisset sigillum quartum, audivi vocem quarti animalis, id est alicuius predicatoris dicentis: Veni et vide. Et ecce equus

passionis .i. mortis. uel affligentes se ypocrite et qui sedebat super eum .i. diabolus nomen illi mors. quia occidit quosdam in corpore quosdam in anima et infernus sequebatur eum .i. insatiabiles exactiones aut inuitiatos uel in inferno ponendi. Et data est eis potestas super quatuor partes terre .i. super omnes malos ubique morantes uel super iudeos et gentes hereticos et falsos christianos que potestas est interficere gladio mali uel persuasionis et fame diuini uerbi et morte .i. beneficiis uerbis et bestiis terre .i. bestialibus ministris uel ad literam. Et cum aperuisset sigillum quintum uidi subtus altare dei animas interfectorum ab exordio apostolorum principis usque ad sancti siluestri felicissima tempora seuiente persecutorum rabie. eta ... erat episcopalis statio sed in criptis siue cymiteriis et in domibus religiosorum missam celebrabant super altare ligneum quod portabatur ubicumque romanus episcopus latitabat et ubi collectam disposuit celebrare. Et ubi altare dicuntur fuisse fideles quam latitabant ubi altare ad eos portabatur. et in cymiteriis ubi iacebant corpora sanctorum inuoluta sanguine super portabatur altare. uel uox in uoce sanguinis

uidi sub altare .i. [illegible] persecutores christianis animas interfectorum.

clamabat ad dnm, et eam qui fuit tempore
qui altare erat singulariter dnm carnis
dicitur fuisse sub altare. Sicut quod sanctum est
tempore helysei dicitur fuisse sub helyseo. Unde
dns dicit: Multi leprosi erant sub hely-
seo. Hystoriam narrat occisos qui adira-
uerunt ad altare dni sub altare fuisse
dicens: Alexander constantinopolitanus
nocte qua ad concilium intrat dictus ad
respondendum arrio sub altario iacens,
atque in oratione et lacrimis totam pernocta-
uerat ecce cum deo contendebat. Eo-
dem die mane contra ambrosius sub al-
tari positus per obsecrationes defendere
atque ecce dnm rogabat. Hoc non in-
telligunt sancti qui interficiebantur sub altari
fuisse. Propter verbum dei, id est, propter preceptum quod in-
pleuerunt, et propter testimonium quod habebant,
id est, quod coram aliis attestati sunt. Passi sunt
impr — sub traiano imperatore qui tertiam persecutionem
mouit christianis, anno domini 109 (?) quo
passus est alexander papa post euaristum. Postea
symeon episcopus hierosolymitanus crucifixus est,
et ignatius passus est. Ut per historiam patet.
clamabant uoce magna dicentes: usque quo
dne sanctus et uerus, non iudicas et uin-

dicas sanguinem nostrum de his qui
habitant in terra. Respondeo: cum dns iubeat
pro inimicis orare, quomodo isti clamas-
sent uocem nostrorum martyrum uo-
cibus martyrum ueteris testamenti. Sic
enim sensit tenere prophetia ista cum eze-
chiele ut ponat aliam, et cum zachariam
ut ponat ecclesie uocem nostrorum
martyrum atque martyribus concor-
dat. Nam sicut tempore machabeorum iu-
dei occisi erant sub altaribus ut non liceret
eis oblationes offerre domino, sed interficie-
bantur usque ad mille animas hominum sic
ipsi latentes sanctum et iustum dnm inuocaue-
runt, ut propter testamentum et sanctum nomen
suum eos eriperet de his qui eos persequeba-
bantur, et uocem sanguinis ad se clamantis
audiret, memoraretur iniquissimas
mortes innocentium paruulorum et blasphe-
mias nominis sui illatas et indignaretur
super his. Quorum sanguinem dns uindi-
cauit in modico tempore. Sicut sic uoce
tristitiae, ita postea uoce letitiae in sanctis loco-
rum prophetant tempore cum iudas ubi di-
citur alleluya erepti de persecutionibus hi
tibi et assolebant paruulis innocentibus

nis. Vox ista in melius debet interpretari.
Vnde clamabit voce magna .i. magno
desiderio dicentes usque quo domine sanctus .i. sanctitate
amas et verus .i. promissis in indicas fa-
ciendo distinctionem bonorum et malorum.
Desiderat enim magis gaudium et consortium
angelorum et iusticie dei consentiunt sicut confe-
serunt in dampnatione impiorum. et non vindicas
sanguinem nostrum penas infendo. Et hijs
q amore habitant in terra .i. in terrenis
sic terrenis [illegible] fuit et sui. Et date
sunt illis singule stole albe .i. beatitudo
anime sine corpore [illegible] dabuntur eis
stole .i. beatitudo corporum [illegible]. Vnde dicitur
In terra sua duplicia possidebunt.
et dictum .i. a deo inspiratum est illis
ut requiescerent .i. ut patienter expectarent
tempus adhuc modicum donec impleatur
nus [illegible] corporum et consorciorum qui interfici-
endi sunt sicut et illi [illegible]
fratres ex salvacione debet expectari. Alio-
mi exponitur altare sic. q. sigillo altare
designat fidem sic ibi, [illegible] offeramus
tur ad altare [illegible] altare est super
q offerimus [illegible] ipse [illegible] altare de
quibus [illegible] delectabiles et qui
fi[illegible] sanguine [illegible] extre-
tes sic .i. minori dignitate q sic

fuerunt. Certa exponitur sic sup dictum est.
Et cum aperuisset sigillum vi. terremotus
factus est magnus .i. terrenum motum [illegible]
tes. Vnde et in libro machabeorum dicitur. quod a-
thiochus persequitur iudeos [illegible] terra
sup [illegible] et sol factus est niger-
sic saccus alicius. cilicio patres bonis
et rei [illegible]. Sol autem xpus significat / de
quo scriptum est. Vobis timentibus nomen meum
orietur sol iusticie. factus est tamquam niger ta-
quam saccus alicinus qui [illegible] in quorum cordibus
lucebat xpus [illegible] alicium repu-
tabantur et qui rei iudicabantur ab impera-
toribus sicut et principes machabeorum qui
in templo [illegible] ut sol inducerentur ci-
licijs. Et luna tota facta est sicut sanguis
Luna ecclesiam significat que ad defectum cer-
nens que tunc tota erat sicut sanguis,
quia undique ab imperatoribus persecuta fuit
est. Nam adrianus imperator anno domini
.121. contra persecucionem intulit sanctis,
7 Alexander imperator [illegible] persecucionem
6 xanis intulit / Iulius maximinus [illegible]
sic quod pontianus papa et antheros passi sunt.
[illegible] imperatores non parcit [illegible] singulas
vices ecclesiam affligebant. [illegible] raro
tempus vacabat quin [illegible] persecutionibus consu-
meretur. Et stelle celi ceciderunt super terram

.i. qui hii qui fide recta et operibus iustis
videbantur lucere in celo sicut ille validissimus per-
secutionibus fide relicta et tremens inherentes
delectationibus ad inferiora ruebant secundum ecclesiasticam
hystoriam. Si enim homines per stellas que de ce-
lo ceciderunt non posset intelligi nunquam
Ieremias diceret. proiecit dominus de celo in
terram inclitam israel. quia eos de synagoga
eorum deiecit. nam populus israel adhuc nunquam
celum ascenderat. Sic ficus mittit grossos
suos cum a vento magno movetur. Gros-
sos fici fructus primi temporis appellat. qui
antequam perveniant ad maturitatem vento
concussi corruunt. ita et illi qui nondum ad
maturitatem bonorum operum pervenerant
concussi persecutione missi sunt in terram,
id est tunc sic positi sunt in errore dicente-
clam / et celum .i. ecclesia recessit sicut liber
involutus. libro involuto quod intus continet
alter non videtur / sic sancti illius temporis. sive
se manifestabant / et aliis se celabant.
quia sic sedebant / sub terra in criptis fide-
les divinum officium celebrabant. Si per
solem / lunam / stellas / et celum ecclesia et cetera
non posset designari. nullo modo iohel propheta
diceret. veniet populus multus et fortissi-
mus sicut ei non fuit a principio. a facie eius
contremuit terra. moti sunt celi, sol et lu-
na obtenebrati sunt et stelle retraxerunt
splendorem suum. Nam impossibile videtur
unquam a facie cuiusquam populi simpliciter solem
et lunam obtenebratos et celos motos
fuisse. Sed per hoc sicut superdictum est desig-
nantur fideles et cetera. Et omnis mons
et insule de locis suis mote sunt. Maiores
eminentiores viros et notabiliores
appellat. Sicut dominus ait ad populos israel
quando dicit. Montes israel audite verbum dei.
cum montes simpliciter audire non possunt.
Sed per hec excellentiores homines desig-
nantur. Insulas non humiliores que inunda-
tiones temporum qui tamquam mare fluctus
quasi congeste tamen fortiter patiendo sustinent.
isti de locis suis moti sunt ex licentia
domini qui dicit. Cum persecuti vos fuerint in
civitate ista, fugite in aliam. hic se-
sus est. Et reges terre, et prin-
cipes et tribuni, et divites et
fortes et omnis servus et li-
ber. hic sicut iam dictum est.
fideles fugierunt reges terre
.i. persecutores. Sed reges terre
de quibus dicemus. qui primo
facti sunt christiani econtra. auxi-
lium postulabant a sanctis. Et reges
terre dicit. Tunc enim duo imperatores

marcus & philippus qui anno domini ccxl. regnabant primi omnium imperatorum fuerunt christiani ut commemorant. Sicut abimelech regnauit ante saulem & dauid. et tunc cum eis principes et diuites et fortes. omnis seruus & liber absconderunt se in speluncis & petris montium. quia quando fecerunt imperatores hoc egerunt principes & ceteri homines cum eis. Nam quando faciunt imperatores maiores sunt factores tam in bono quam in malo. Isti absconderunt se in speluncis & petris montis

appellat suffragia sanctorum. petras uero montium aliorum robustorum suffragia electorum. Et dicunt montibus dicit ipsis montibus dixit. montes isti audite uerbum domini, quia montes sic dixerunt audire non possumus. sed per eos homines notantur. Sic isti sub persona montium clamauerunt ad sanctos celestium contemplantes. Sicut fuit tunc temporis fabianus papa cum ceteris. Et petris petre montium uocantur minores

sol fugiens ... sic passio ... ecclesia ... celum recessit sicut liber inuolutus

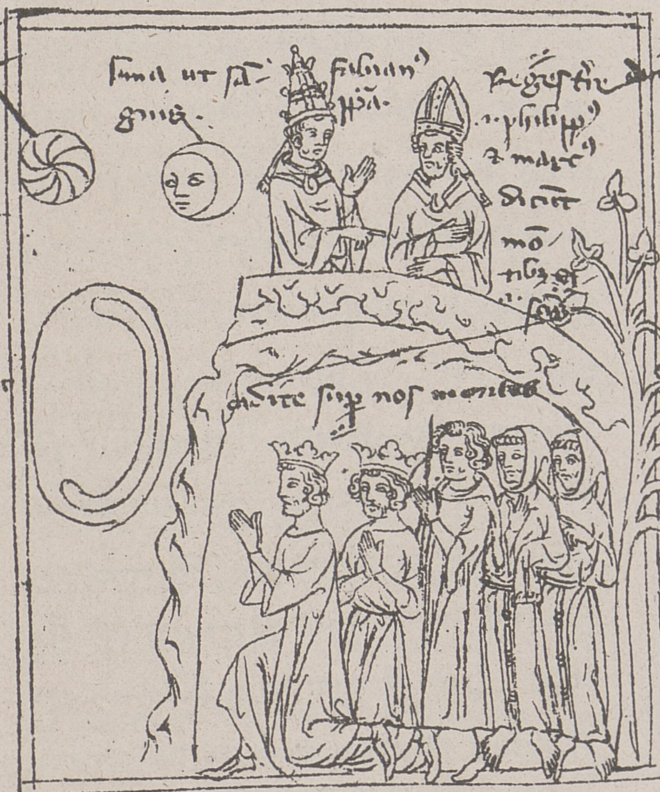

electi qui a christo qui est petra roborantur. et ipsa petra per humilitatem insinuatur. Imperatores isti cum inde uellent sacrificiis & communicare a fabiano pontifice romano non permissi sunt. prius confessionem peccata sua & inter penitentes stare sunt & ab illo susceperunt libentissime. Dominum secundum mentis cum ceteris eorum tunc dixerunt ad papam fabianum & ad alios fideles & religiosos cadite super nos. i. affectione coopera

mūn & absconditi nos. i. obumbrate
nos orōnibȝ vr̄is a facie. i. a p̄ntia
potestas sive tirannis tabernaculi. i. xp̄i
corpus cui fiunt iniurie in eos qui p̄se-
uerant in penis. Sic ei mons obumbrat
hoīes ab estu persecutionis qui intercedunt
& obumbrant orōnibȝ inter deum & peccatores.
Cum venerit dies magnus ire ipsorum
i. iudicii quē ē dies magnus ire ipsorum
quis ipsi sustinebit? s' ee qui p̄nte, et
p̄sentia dei, q' medulli p̄ ira dei ma-
net per eos. Imperatores ipsi plenissi-
ma virtute xp̄ianitatis fide rebȝ &
opibȝ expellabuntur, et qui poterit sta-
re? Nam ipsi imperatores ... instinctu
7 fraude decepti, et ipse decius 7. persecutionem
intulit fidelibȝ. Tunc Fabianus papa passus
est, & Cornelius papa, Laurentius et Ypolitus cum
sociis suis, & Polochronius cum aliis,
Abdon et Sennes, Olimphiades & Ma-
8 ximus Licinnius. Valerianus imperator 8. perse-
cutionem intulit xp̄ianis. Sub quo passus est Lucius
papa et Stephanus papa & Syxtus papa & Cypri-
9 anus epc. Aurelianus imperator 9. persecu-
tionem intulit xp̄ianis. Dioclecianus
& Maximianus Herculeus, anno domini
10 308. secundum presentem historiam 10. intule-

runt persecutionem xp̄ianis, que ceteris
seuior. 10. annis ecclesiam afflixit.
Unde dicitur qui poterit stare? quia tam cru-
delis & seua & crebra persecutio fla-
grabat, ut intra unum mensem 17 milia
martyrum pro xp̄o inveniantur. Tunc et
tota ecclesia dei in brevi spacio coronata
te migraverunt ad celestia regna.
Thebee legiones, Mauricius cum sociis,
Candidus, et Victor, Innocentius, et
Vitalis, omnes uno die 6 milia 666
passi sunt. Sebastianus et Vitus pueri
sepissime, Anacletus et Pancracius &
tam ut sic hostie ... Tunc etiam
corpus Marcellini pape & corpus Clau-
dii & corpus Antonii & ... iacue-
runt insepulta in plateis per tres dies
& triginta diebus. 36. ... rone
xp̄ianorum & tunc cessavit episcopatus Romanus
quindecim anni annis 4
mensibus 6. & diebus 29. Sigillum 6.
usque in finem de locis suis mote sunt
exponitur de antiquo & de futuro
tempore sicut nos exposuimus de spiritu
... sat videtur de quo rationem quo
... dixerunt plus quam mille anni passi
... non sint completi secundum convenientiam.

c. A.

(Cap. VII)

quorum bona ut mala in maxima fa-
ma sunt. De quibus dominus dicit. Aut facite
arborem bonam et fructum eius bonum. Aut
facite arborem malam et fructum eius
malum. Imperatores isti impedierunt
christianos ne haberent refugium in ec-
clesiis et prohibuerunt eos predicare. Nam
et aliquos ex eis occiderunt sicut licinius

sicut beatum blasium et .xl. milites et
maxentius qui beatam katerinam
dicitur interfecisse et aliis mo-
dis prohibuerunt a bonis operibus
christianos. Et vidi alterum
angelum ascendentem ab or-
tu solis. Iste angelus erat

angelus constantinum ipsum regem qui inspirante angelo dei [illegible] innuitur tenere signum dei vivi.

christus sequendo

maxentius

or [illegible] persecutores

Constantinus imperator. Nam sicut per angelos
[illegible] ecclesia de honoribus sic manifestatur in
in epistolis Asye. Iste anno dominice incarna-
tionis .312. accepit imperium et .vi. anno
imperii suscepit fidem. qui et dicitur angelus in-
muntis quia ductu domini militavit et confir-
mavit pacem ecclesie quod ab ortu solis as-
cendisse dicitur quia ex quo cepit timere

deum ortus est ei sol iustitie. Unde ipse dominus
dicit. Vobis timentibus nomen meum orietur
sol iustitie. Et per supradictum representatur
per hystoriam ecclesie. nonus sol sive lune
visus est oriri in christianis reddita pace
ecclesie a constantino. Habentem signum dei
vivi. De quo signo dicitur in hystoria. Con-
stantinus intendens celum vidit signum

Sicut per an-
geli per bo-
nos bona
operantur
sic per ex-
mali per
malos mi-
nistros [illegible]
[illegible]
figurantur
sic in an-
gelos [illegible]

crucis Christi ex lumine claro constitutum, et huius
describitur septimum, in hoc vince, per quod sig-
num inimicos prelia vicit, cum id poneret
in suo vexillo. Et clamavit voce ma-
gna, clamavit per devotionem dicendo ex perse-
cutore factus est nobis protector. quatuor an-
gelis, id est quatuor regibus predictis, scilicet maxentio,
liciniano, maximo et severo. quibus
datum, id est permissum est nocere terre et mari
dicens Nolite nocere terre et mari neque
arboribus quousque signemus servos dei. ipse

[illegible]

enim clamavit contra illos et omnes infideles
ut desisterent a lesione christianorum. Et devi-
ctis quatuor predictis persecutoribus pacem confirmavit
ecclesie quousque signaverit servos dei in frontibus
eorum, scilicet ipse constantinus et ceteri cum eo sig-
naverunt servos dei sicut papa silvester
et 318 episcopi qui cum eo fuerunt congregati in
primo generali concilio propter predictam hystoriam.
ubi ex doctrina apostolorum fides catholica
exposita est per quam fideles signantur in
frontibus, scilicet ut eam manifeste confiteantur.
Tunc etiam signaculo crucis Christi et sig-
naculo fidei fideles signati sunt in
frontibus, scilicet ut se manifeste vindicarent,
et in fronte absque timore portarent.
Tempore etiam persecutionum multi occul-
tabant hoc signum et abscondebant
se sub terra fideles. Et audivi numerum
signatorum centum quadraginta quatuor milia signati ex
omni tribu filiorum israel. Iohannes audivit numerum
signatorum sub regno Ihesu Christi filii david quam
sub regno david homines numerati erant ad bel-
sicut annunciavit de regno Ihesu Christi scilicet per se
gabriel archangelus ad beatam virginem
mariam, inter cetera de regno domini dicens.
et dabit illi dominus deus sedem david patris
sui, et regnabit in domo iacob in eternum
et regni eius non erit finis. In paralipo-
menon legitur quod filii israel per numerum prin-
cipes familiarum, tribunos et centu-
riones et prefectos constituissent, qui ministra-
bant regi david et salomoni iuxta tur-
mas suas ingredientes et egredientes
per singulos menses in anno, 24 milibus
singuli preerant prime turbe, in primo mense
Iesboam preerat filius zabdiel et sub eo 24
milia, et ita in libro illo singulariter 12
mensibus anni principes recitantur qui
singuli cum 24 milibus sicut dictum est regi
david ministrabant. qui numerus multiplicatus
a duodecies 24 milium reddit bis
centum quadraginta quatuor milia, quorum omnium medie-
tatem ponit hic iohannes. Et precipua in libro

isto die se cum agno super montem Syon sta-
re .144. milia vidisse. Quare et dicere se
sub isto spirituali regno numerum .144. milium
vidisse tam de Israel quam de gentibus, quia ipse numerus est signa-
tus i. totalis. Quia multo plures religio-
sorum conversos ad fidem de iudeis, quia numerus
ille simplex continetur. Ubi etiam non mi-
nus spiritualiter quam temporaliter. Nam cum descen-
derunt cum Iacob in Egyptum qui dicuntur .7. et
ducenti et .14. annis usque ad tempus Mo-
ysi sic multiplicatos fuisse ut centum sex-
centa milia pugnatorum absque feminis,
parvulis, senibus et reliquo vulgo. Unde multo
magis credimus multiplicandos esse iudeos con-
versos ad fidem Christi usque ad quartam generationem que
plus quam trecentis annis a nativitate Domini
regnavit de quibus dominus aliquos dicitur vidisse
.144. milia, in toto .144. milia. Ad is-
tos tribus Israel dispersos ex quibus multi conversi
fuerunt ad fidem scripsit Iacobus apostolus. Ia-
cobus Dei servus .12. tribubus que sunt in disper-
sione salutem. Omne gaudium existimate
fratres cum in temptationes varias incideritis,
scientes quod tribulatio patientiam operatur, patien-
tia autem opus perfectum habet ut sitis perfecti et in-
tegri in nullo deficientes. Ex tribu Iuda
.12. milia signati. Ex tribu Ruben .12.

milia signati. Ex tribu Gad .12.
milia signati. Ex tribu Asser .12.
milia signati. Ex tribu Neptalim
.12. milia signati. Ex tribu Manasse
.12. m. sig. Ex tribu Symeon .12. m.
sig. Ex tribu Levi .12. m. sig. Ex tribu
Ysachar .12. m. sig. Ex tribu Zabulon
.12. m. sig. Ex tribu Ioseph .12. m. sig.
Ex tribu Beniamin .12. milia signati.
Quare dicit ex tribu Iuda .12. milia sig-
nati. Per .12. milia quia millenarius
numerus perfectus est significatur in fide et ope-
re perfecto .12. apostolorum, ad quorum perfectionem
multi de tribu Iuda sunt conversi. Iam et
de tribu Ruben et tribu Gad et ceteris
tribubus multi ad eandem perfectionem
accesserunt. Sed tamen duodecies .12.
milia sunt centum .44. milia. Quo-
niam numerus regni dicitur sub regno Ihesu
Christi filii David esse multiplicatus. Sic
.24. seniores figuram David quos designatur
hic per .24. seniores multiplicatos sunt.
Nota quod sic hic non centum, nunquam tunc fa-
cere impleta prophetia Ysaie quod de Domino Ihesu
Christo prophetavit dicens: Super solium David
et super regnum eius sedebit. Et idem
ait: multiplicabitur eius imperium. Unde si

regnū dm̄ multiplicari nō eēt / non
staret vitas ꝓphēe explere. Ex gñe
dan nascet̄ antixp̄c / unde dr̄ / fiat dan
coluber ī via / nō hic ꝑmittitur / ut ex
oī nō / ordīat̄ antixp̄c eiciet̄.
Post hec vidi t̄bā magnā quā dinu
merare nemo poterat. hec ē illa inña
bit t̄ba / q de ꝑsecu ī tribulonibz victor
exitit. ex oībz gētibz & t̄bubz et
ꝑplis & liguis / quā nemo hoīm po
tuit dinumare. qr̄ ius deo eēt cognit⁹.
Stantes ante tronū .i. pati obedire
deo in dīā & eē sius platis / & ī cō
ꝑ̄tu agni .i. xp̄i hoīs / qr̄ oclī dnī
ī oī loco ꝯtēplant̄ bonos & malos.
ꝯ tn̄ spūalr̄ sr̄ iustos sobie. ocli
dnī sr̄ iustos. amicti stolis albis
ħ stolas albas accipt̄ / sinceritatē &
puritas baptismi. ꝑ baptisme et
lauant̄ lacmis eēā. & palme in
manibz eorꝫ .i. victorie q̄ ex opibz
nascunt̄. vn̄ de victoria iohēs ꝑ
bit. hec ē victoria mā q̄ vincit mū
dum fides nr̄a. & clamabat ī pnt̄a
ħ & maxie ī futuro. voce magna
.i. magno desidio dicētes salus deo
nostro q̄ sedet sup tronum

.i. sup nos ꝑ nos ī qbz iudicat & agno
.i. nō ꝑ nos ħ ꝑ agnū hem⁹ salutem
.i. remissionē & bonā opīonē & etnā
glām. & ad litam dr̄ eē ad hystoriā,
eē tp̄a ꝯtinuu mitigata ꝑsecutoē
ꝑ anos palmas ī manibz suscepisse & hy
nos decātasse sic machabei hebāt
palmas ī manibz ī pace. & omnes angeli
ꝑ angelos accipiunt̄ ꝑdicatores & sac
dotes / sic manifestū ē ī angelis .i. &
epis & sacdotibz canitꝫ apoc. Et in
stabāt ī circuitu tron̄ / qr̄ eē cum doct
na pace. & exºrum dicuntꝫ abiebant.
& seniorꝫ .i. ī circuitu suorꝫ platorꝫ
et ꝗ̄tuor aīalium .i. maiorꝫ doctorum,
q̄ vice tenet euāgelistarum. vn̄ audi
doctori dr̄ ab aplō / Opus fac euā
geliste. & ceciderunt .i. humiliauerūt
se corā deo. ī ꝯspc̄u tronī / ad hec. s.
ut ꝯspiciēt̄ / ī facies suas .i. vn̄dil.
& adorauerūt dnm̄ dicentes amen
.i. vere ē s. laude qm̄ ꝑcedētes attri
buebāt dnō bonū & iusta eē dixerunt.
& eē dic amen .i. vitā ē ī ꝑmissis.
Na dn̄s dixit / Inuoca me ī die tribula
tois & eruā te / & honorificabis me.
hic eē tp̄e machabeorꝫ ꝑ tribulonem /

reddita-

reddita eis pace videri leguntur ceci-
disse in facies suas et gratias egisse deo,
/ita hic sub figura anglorum homines intelliguntur
reddita eis pace in facies suas cecidisse,
et gratias egisse deo /Nam de ipso constantino
imperatore dicitur quod in faciem suam ceciderit, et
gratias deo egerit. et benedictio/ benedictio .i. ex-
altatio quam habent sancti omnium creaturarum. et clari-
tas .i. impassibilitas sicut maria in operibus
et sapientia quia omnia facit sicut nos sciemus
fac... et gratiarum actio. quia multorum omnium
de quibus gratias sunt reddende. et honor
quem habent in se et dant nobis. et virtus .i. pote-
ntia et fortitudo .i. effectus virtutis deo
nostro in secula seculorum amen et respondit
unus de senioribus .i. papa silvester et
dixit michi .i. iohanni qui propter magnum fidelium
carus desiderio perfectus senior videtur,
hii qui amicti sunt stolis albis qui sunt et
unde venerunt et dixi illi/ domine mi tu
scis/ Iohannes incipit ipsum seniorem dominum
appellare propter dignitatem et dominum ipse
senior fuerat dominus erat in mundo. Nam beato
silvestro constantinus imperator omnes imperiales
dignitates concessit et ipse secessit consta-
ntinopolim. Antea enim non potuerunt
apostoli domini vocari quia interficiebantur

et affligebantur tamquam servi. quia multi
alios de marcello papa fuerunt servi
quod quidam imperator catum eius mutasset in
stabulum et eum iumentis fecit servire
et dixit michi/ hii sunt qui venerunt ex
magna supradicta tribulatione. et ex per
magnas tribulationes oportet omnes nos in-
trare in regnum dei. et laverunt/ quia ne-
mo sine peccato stolas suas/ per quod desig-
natur innocentia baptismatis, in quo bap-
tismo et laverunt corpora sua et deal-
baverunt eas operibus iustitie/ unde iohannes
in alio loco/ vestimentum splendidum et can-
didum dicitur esse iustificationes sanctorum.
in sanguine agni .i. per fidem passionis
christi/ unde ipse iohannes in alio loco dicit/ qui
dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris
in sanguine suo. ideo sunt ante thronum dei
.i. dominum iudicem. et serviunt die ac nocte
in templo eius. postquam constantinus christianis pacem
dedit edificabantur templa .i. ecclesie in qui-
bus serviunt domino die ac nocte. In
regno enim celorum nox tenebrosa non
erit, neque nox ignorantie. unde per hanc no-
ctem et diem magis proprie huius seculi nox et
dies designatur. tamen tempore huius impera-
toris destruebantur ecclesie et divini

Dn[m] i[n] oriptis s[unt] tin. Et tp[or]e aut[em] constantini qui p[er] eccl[es]ia[m] incipiebant. consecrari agit[ur] usq[ue] i[n] hodiernum diem s[ed] ordine romanu[m] p[ro]priu[m] eccl[es]ia[m] ru[m] dedicatio. et qui sedet i[n] trono sedet s[upe]r illos .i. qui dedit cognitio-ne[m] angelis dabit eande[m] cognitionem illis. no[n] esurient q[ui]a fruuntur verbo et vivo pane. neq[ue] sitient amplius q[ui]a satiant[ur] fonte vite. neq[ue] cadet s[upe]r illos sol. so-lis nomine maior tribulatio designat[ur] sic afflictio p[er]secutionis de q[ua] s[ub]dit[ur]. vel sim[p]l[iciter] potius credit[ur] esto sole estuanti. neq[ue] ullus estus .i. minor temptatio

q[ui]a nullo m[odo] suggestione diaboli vel concupiscentie fragilitate carnis incendunt[ur] homines ad vitia consurget. Quo agnus .i. xpc immolatus qui i[n] medio troni e[st] .i. i[n] sustentatione eccl[es]ie q[ua] ri[n]s e[st] dm[n] q[ui] e[st] extra se s[e]c[un]d[u]m modu[m] i[n] medio eccl[es]ie manet q[ui]a dixit ego vobiscu[m] su[m] o[mn]ib[us] diebus usq[ue] ad consummatione[m] s[ecu]li. reget illos .i. proteget illos / ab o[mn]i ignorantia / ondet illis via[m] vitatis / ait . 7 dic / q[ui] s[equi]t[ur] me n[on] ambulat i[n] tenebris s[ed] habebit lu-me[n] vite. et sic reg[e]t eos ducet eos ad vite fontes aquaru[m] .i. de cognitione filii dei incarnati manifestabit eis gl[ori]a[m]

Dei trinitatis / que cognitio semper erit ergo est aqua .i. gloria de vita / De qua similitudine sobrie . Dereliquerunt venam aque vivente dominum . et iterum sitivit anima mea ad deum fontem vivum . et cetera talem cognitionem et fruitionem filii incarnati et dei trinitatis habebunt / abstergent deus .i. ex toto removebit omnem lacrimam ab oculis eorum .i. omnem dolorem sive pro delictis suis sive pro adversis ut ex hoc ut certis habitis // Aliter exponuntur hec ab illo loco post hec vidi quattuor angelos .i. quattuor reges caldeorum et assiriorum, grecorum et romanorum / stantes .i. dominantes super quattuor angulos terre tenentes .i. prohibentes quattuor ventos terre ne flaret .i. predicaret super terram .i. super eos qui inhabitant terram . neque super mare .i. super illos qui habitant in insulis / neque super ullam arborem .i. super aliquem qui excedens est terminatum et vidi .i. intellexi alterum angelum magni consilii .i. christum a populis ascendentem .i. christum proficientem etate et sapientia ab ortu solis .i. a patre in ipse verus sol ortus est / angelum dico habentem signum dei vivi .i. crucem qua suos signaret ut potentiam patri esse . et clamavit voce magna .i. sua omnipotentia

patri quattuor angelis .i. predictis regibus, quibus datum est permissione dei nocere terre et mari dicens / Nolite nocere terre .i. illis qui habitant in terra . et mari .i. qui adhuc de quo me amaricabit in mundo / neque arboribus .i. illis qui fructus bone cogitationis et operationis mihi in tempore suo proferent. Quoadusque signemus servos dei nostri .i. usque ad illud tempus in quo ego et mei consumemus signationem penitus servorum dei, de quibus supplendus est numerus electorum. Signemus dico .i. donemus signo crucis in frontibus eorum quod signum geretur in fronte ne celetur in tribulatione. Nam signo frontis confessio designatur cordis. et audivi numerum signatorum .i. intellexi quales erunt signati . 144 [illegible] pro infinito, ut quod deus super eo numero omnes comprehendit . milia signati . milia dum [illegible] propter professionem . ex omni tribu filiorum israel .i. ex omnibus gentibus fide iacob imitantibus . ex tribu iuda . 12 . milia signati . 12 . habemus eos qui fide sancte trinitatis quattuor orbis partibus sunt assignantur. ut per hos [illegible] 12 [illegible] multiplicantur [illegible] ex [illegible] multiplicantur [illegible] 144 / iudas interpretatur confitens.

et significat illos qui post primam confessionem bap-
tizati mox moriuntur / Ruben . i. filius
videns significat post baptismum bona opera gignen-
tes. / Gad temptatio vel accinctus significat
qui bene operando temptantur a diabolo et acci-
ncti sunt et expediti ad pugnandum et re-
sistendum ei / Asser . i. beatus significat
illos qui sufferendo temptationes beati dicuntur.
Unde scribitur. Beatus vir qui suffert temptationes.
Neptalim . i. latitudo significat illos
qui in tribulationibus dilatant corda sua,
ad dilectionem persecutorum. / Manasses
. i. oblitus vel expulsus qui ad usum vite per-
venerunt propter amorem eternorum. Iste mana-
sses in loco Dan ponitur. / Dan enim
interpretatur consilium iudicium hebreorum,
et postquam venit veritas legalia cessave-
runt et gentiles populus populorum obliti
in veritate sunt christo nato in sexta eta-
te / Symeon interpretatur exaudi-
tio . i. semper de peccatis contritus dolens,
ad iusticie consummationem / Levi . i. ad-
ditus significat illos qui bone vite sunt
vel sedulitate securitate accendendi,
bona aut semper studet addere / Ysachar
. i. merces ad remunerationem tendens,
ut cupio dissolvi et esse cum Christo / Zabu-
lon significat habitaculum fortitudinis,

. i. laborem non recusantes . et alibi per neces-
sitatem sicut de maria ad martham descenden-
tes / Joseph interpretatur augmentum . i. eternis
virtutibus locupletatos / Beniamin inter-
pretatur filius dextre . i. a propiciatione dei omnia
et nichil a se reputantes post hec vidi q. d.
dic quod dicebant sic vidi adimpleri turbam
magnam . i. collectionem sanctorum gloria et digni-
tate magna quam dinumerare nemo . i. nullus
homo poterat / Et ne iudei se solos glorie-
rentur salvandos / addidit ait et collecti
sunt fideles ex omnibus gentibus, et non solum
ex gentibus / sed ex omnibus tribubus . i. de ora-
toribus et militibus et agricolis / et non
solum ex omnibus tribubus sed ex omnibus populis et
linguis. Illi dico omnes stantes . i. nulla
adversitate inclinatos ante thronum . i. in
presentia dei. Certa intelligimus sic superius
dicimus usque et omnes angeli stabant in
circuitu throni et seniorum et quattuor animalium. A-
gelos videntes de consortio sanctorum gauden-
tes et testimonium confirmantes ut ipsi
officio turba quam viderent in hac fide per-
stiterunt / Certa quod sequitur intelligimus sic
superius scriptum est usque / et respondit . i. desiderio
nostris satisfaciens unus de senioribus
omnes seniores unus, quia omnium et idem do-
cent. Dicens michi hii qui amicti sunt stolis

albis qui sunt et unde venerunt. Et dixi illi: Domine mi tu scis. q. d. nescio sed tu doce me. Et dixit mihi: hii sunt qui venerunt ex magna tribulatione ... ideo sunt ante thronum dei .i. domini iudicis. et serviunt ei die ac nocte .i. continue in templo eius .i. in celo. Cetera intelligantur sicut superius dximus.

8. (Cap. VIII.)

Et cum aperuisset sigillum .7m. factum est silentium in celo .i. in ecclesia quasi media hora. Post mortem [illegible] constantini imperavit iulianus anno domini 363. quasi silentium factum in ecclesia quasi media hora. Ipse etenim anno dimidio anno tantum regnavit et apostatavit a fide cupiens christianitatem exterminare quos galileos filios appellavit. Templa ei paganorum erat apta sunt et ecclesie dei clause ut silerent in eis fideles a laude dei. Iste iulianus iohannem et paulum et multos christianos interfecit et legem ponebat ut laici aut sacrificarent ydolis aut militia discederent. Tunc cingulum militie amiserunt iovinianus et valentinianus qui tamen voluntate dei ambo post eum fratres sunt imperatores.

Gloria confitemini filii constantini et iuliani qui persequebantur ecclesiam brevis erat. perseverantes quasi media hora et gaudium eorum erat ad instar puncti. Unde dicitur: laus impiorum brevis et gaudium ypocritarum ad instar puncti. Et iohannes presens tempus quod multum extenditur vita maledictorum persecutorum una hora appellat dicens: filioli novissima hora est. Iulianus tandem invisibiliter percussus male periit. beatus basilius episcopus cesariensis obiit cum a mane martyre in eadem civitate gesterere ce mefectu. 7m sigillum aliter exponitur. factum est silentium in celo quasi post mortem antichristi pax erit in ecclesia quasi media hora quasi cito veniet iudicium. Et vidi .7. angelos .i. omnes christianos qui .i. ... unum angelos dei .i. nuncios dyaboli qui coram stantes in conspectu dei. Nam oculi domini in omni loco contemplantur bonos et malos. Et date sunt illi .7. tube .i. promissum est eis a deo ut exaltarent quasi tubas voces suas. Unde audiunt dicitur: exalta sicut tuba vocem tuam.

Capitulum octavum.

xx persequitur christianos

Iulianus apostata fecit silentium fieri paulum et iohannem

tum in celo .i. in ecclesia quasi media hora

angeli stantibus in conspectu dei, scilicet .vii. tube tangentes fuit bonus sanctus damasus papa

Et alius angelus venit, qui erat Damasus papa anno dominice incarnationis 368. iste Damasus sacerdos vocatur angelus per Malachiam qui dicit: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, et legem requirunt ex ore eius, quia angelus domini exercituum est. Et stetit ante altare, i. ante altare lapideum/ sicut a tempore apostolorum propter persecutiones erat solitum. quale altare usque in hodiernum diem rome cernitur. habens thuribulum aureum, i. cor mundum, per quod direxit orationes ad deum. sicut scribitur: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo/ aureum dicit quia sicut aurum probatur in camino ita probantur corda devotorum. et sicut thuribulum aperitur et clausum et sursum aptum ita beatus Damasus cor suum aperuit ad eternas causas clausit, et habuit aptum sursum ad deum, in manu sua, i. in operatione bona. unde et Jeremias dicit: levemus corda nostra cum manibus ad deum in celum. Et data sunt ei divino auxilio psalmista. incensa multa que sunt incensa ipse exponit dicens: ut daret de orationibus sanctorum omnium, i. psalmos qui sunt pro orationibus omnium sanctorum. nam ipse dominus accepit aliquos de psalmis oravit pro eo dicens/ deus deus meus respice in me et cetera. super altare aureum, quod fuerunt [illegible] ad literam, quia tempore sancti Silvestri pape primum erectum est altare lapideum, in figura domini nostri ihesu christi, qui est altare nostrum. per hystoriam/ altare istud lapideum erectum in figura domini nostri ihesu christi

aureu dr. qz declarat fidem ipi petrus
apls dic. vt pbato vre fidei multo
pciosior metiat auro, z ipe petrus
hortat spuales hostias offre sr altare
meum xpm ihm dicens. offerte spuales
hostias p ihm xpm sui fregte orans
ecclia fideliu ad deum patrem dicit.
p dnm nrm ihm xpm filium tuum zc.
Odor etiam tmi dei. i. ad deum incliat
z ascendit fum aromatu de odorib
scorz. fumus. i. lacrimosa cpunctio, dic
cu fumus ex aromatib pcedunt, sic
vtus cpunctois ex studiosa orone
ascendit eu damasus pp cpunit ut
deuote psalmi nocte z die i eccijs
cmulsis dicantur ad deum. Et ma-
nu angeli cum deo. sic dr. ele-
uatio manuu mearz sacrificium
vespertinu. z accepit angel thuri-
bulu. qz nichil boni hnt qd no
acceperit sic paulus dic. Qd hes qd
n accepisti. Et impleuit i de igne
altaris. qd in dav machabe sub
veteri testamto denotat. cu hostes
suos lysia, tholomeu, gorgiam,
z nicanore statu muidauit templu,
z fcm e ut necemias sacdos staret

ante altare offerens sr icensa,
z egerut i. dei die ignis q missus
fiat i tra p qd purificauerut sac
ficia. Ita s nouo testamto dom'
ccis supdcis. cu regibz p anglos
designans cstatuus pncte sce eccie
z damasus sumus pontifex stetit an
altare z dedit icensa sup alta-
re aureu. q z accept igne missu
i tra, qz z iudei igne altaris u
tra missum, z necemias fecit
lapides die ps csumatu icesu re-
siduo igne isidi, ut flama asce-
deret. ignis aut altaris e ipe scus
q i igne missus e, z scptura fidei
ignis e. sic scribit. Ois smo dei
ignitus. Damasus accepit de spu sco
z de scptura. eta pri z filio z sco
z impleuit cor suu scptura z spu
sco. vn dr. Caritas dei diffusa e
i cordibz nris p spm scm q dat e
nob. z misit i tra, i pe cu gta
pri, cu psalmis sce dici p omes
eccias z spm caritatis de quo
ipe spalis alijs clas scribit dicens.
tremis q spm scm i fidelitate abic
cerunt. Cu glam qui attribuit

pri et filio nō exhibuit spm scō ana-
thema sit. Cui hoc m° misit i t'ram
ut dura corda t'renoꝝ purificaret i
laude & glia trinitatis ut maiori deuo-
tione arderet. Sic ia dca in dei igne
altaris & purificatois i t'ra mitte-
tes ceciderunt maiores lapides t're
ut ascend'et flama. De isto igne dic
i alio loco dns. Igne veni mitte i t'ra.
et quid volo n' ut ardeat. Et ita fi-
delib; accensis ut deuote exerceant offi-
ciu suu. Facta st tonitrua .i. comminatio-
nes & terrores incredulis a fidelib;,
per quos dns in deu suu minatur.
Vn dr i Iob. Qui mirabilr i ver-
bis suis tonabit. Et voces .i. amonitoes
p'dicatoꝝ & doctoꝝ sic fuit tpib; p'b;
Io. ... & p'ceptor ... & p'gg' ... nazanzen
& theophilus ab'o. q p'dicabat & docebat
& fulgura .i. coruscantes miraclis tpib; bti
martini & scm nicholau q miracl choruscabat.
Et dicit hystoria sup dcos doctores fuit i
mundo mirabilis chorusare. & de hoib; p'se ambul-
are designatus febre qibat & tenebat i
splendicis fulgoris choruscant. Et ... istis
ecla choruscasse itelligam. & terremot' magn'
.i. t'rem unire comoti st. valetini ...
mita phia comisit cu diuisis gentib;. Vn dr sup
dic. Surget gens cont gente. & regnu adus'
regnu & terremotus magni et ...

angelus domini ... sic loquebatur i zacharia
... angelus qui loquebatur i me. Vn p's. ... vocat
angelus sic ... vocabat dya ... dya
mittat i cor eius ut t'reret dnm. Vn
dns ad .12. dix. Nonne ego
vos .12. elegi & vn' ex vob
dyabolus ē.

Ipse p'p'sat
mos ...
adorant dnm

t'rem un
...
igne .i. sp'
...
...
rem ...
Subito ab ...
...

sedit. hec exponitur. et alius angelus. i. xpc
dictus a patribus venit in hunc mundum,
et stetit ante altare. i. ad defensionem
ecclesie que est altare eius habens thuribulum
aureum. i. humanitatem in dict divina sapientia
illuminata thuribulum eius humanitas fuit.
quia odorem suavitatis in sacrificio se ca-
rnis deo patri obtulit, et illi pro nobis in-
carnato data sunt incensa multa. i. mul-
ta vota fidelium igne spiritus sancti incensa
oblata sunt ei, que vota offerret super alta-
re aureum. i. super semetipsum qui est altare quo offere-
mus vota et ipse meretur pro nobis oblatione in
ara crucis, aureum dicitur quia alijs sanctis
excellentior fuit, quod est ante. i. ipse
est ante thronum. i. in presencia dei patris et pro
eum mediatorem dei et hominum ascendit
fumus. i. elemosina compuncto illa domino ori-
ta, de oracionibus sanctorum. i. igne spiritus sancti
incensorum, de manu angeli. i. de opera-
tione xpi, et accepit thuribulum. i. as-
sumpsit humanitatem et implevit illud de
igne altaris. i. de spiritu sancto, qui est ignis
ecclesie incendens eam ad ultimos. quia ipse ad
mensuram plenitudinem spiritus sancti non
habet sicut alij homines. et eiusdem igne quem
ipse acceperat misit in terram. i. in corda

fidelium qui prius erant terrena, et facta
sunt tonitrua. hic intelligunt sicut super
dyonisius sed quia hic ipse propheta non exprimitur.
// Et .7. angeli qui habebant .7. tu-
bas preparaverunt se ut tuba canerent. hic
dicitur de singulis. de ipsis tamen ubi
natis scribitur qui erat sanctum per ea accep-
ta potestate ingredientes in mundum. Et
primus angelus tuba cecinit. i. erat No
valens imperator qui anno domini 378 su-
scepit imperium qui fuit hereticus arrianus
et exaltavit et voce sua sicut tuba.
qui et dicitur angelus. i. nuncius sathane
et facta est grando et ignis mixta san-
guine, scriptura hystoria, quam ipse
heresim suam manifestando exaltavit,
facta est visibiliter vehemens grando et
ignis ledens terram. i. corpora terreno-
rum ab ipso imperatore et ceteris hereticis
plures enim igne consumpti sunt et in terra pro hussitis in bohemia
sanguinem sanctorum iste effudit, sed tamen mistice
exponimus, per grandinem intelligitur ira eius.
unde in alio loco ira dei scribitur, ira dei que
grando descendens, per ignem accipimus per-
fidiam eius quam lingua predicavit. unde de
qua dicitur. Lingua eius quasi gladius vo-
rans. per sanguinem notatur peccatum. unde

dic dn̄s. libā me de sāg'nib3 deꝰ i.
de pctis. et missū ē. istdꝰ ꝑ mīstros
suos ꝑdicatores arrianos i t̄ra. & ḡ.
ps t̄re 9busta ē. & ḡ. ps arboꝝ 9cre
mata ē. Una ps t̄re & arboꝝ i llis
git̄ illi q̄ nūq̄ accesserūt ad fidē
q̄ ia uidebant ps. ē. Uam. Iste ua
lens oib3 licētiā dedit sacꝰ sua cele
brare gētilib3. s. atq3 iudeis & oib3
heticis. I tūc m̄ ꝯ immicꝰ erat q̄ ap̄ce
doctrinā ꝑdicabat. ꝑ ḡ. uo p̄ie t̄re i llis
git̄ q̄ ipe a fide ap̄lica ad t̄ram suā
cocgit & isti de l̄rā c germauit ꝑ p̄ria
accipiunt h̄iules. i. mīn̄ ꝑmoti i bono
sū i malo. ꝑ arbores uo illi q̄ ia ex
tra i altū excreuerūt q̄ bona i ll
mala i maxima fama fuerūt. de
quib3 dic dns. Aut facite arbore bo

na & fructū eius bonū. aut facite arbo
rē mala & fructū eius malū. q̄ ꝑ om
ḡ. ps 9busta ē igne ꝑfidie. & oē fenū
uirid 9bustū ē. Cōn eī & alii ꝑfi mi
sūt ad ualente ut mitt̄et eos doctō
res q̄ eos catholicā fidē istruēnt. ipe
q̄ misit eis arrianos ꝑdicatores. s. p
oēs illa gēs q̄ sūt ad uiridētis bo
ne r̄ōis arriana fīa ē. & ita oē
fenū ꝑ q̄ designat̄ ꝑfi 9bustū ē.
sic scribit. Ue fenū ē ꝑls. ꝑ ea uo got
fam 9pulsi rebellabat ualēti q̄ ille
bello potēs exercitu3 suo occiso ipe fanaīc
fugit i casā q̄dā. & ab illis uiuꝰ 9̄marē
s. iusto dei iudicio ab illis igne c̄mat̄ q̄
ipe ꝑfidie igne succēderūt. Nō dꝰ ꝑ
hystoriā ꝑfidie igne noiari ut facilꝰ
i telliḡat̄ sup̄dcm̄ igne ꝑfidiā fuisse.

pmꝰ āgls dū cecinit. āgls ipe iō̄ ualēre ꝑ i zacharie
āg'l' b'q loq̄t̄r i me &c iste ipator ꝑ ꝑmū angl'm designat

grand̄ ꝑfidie q̄ fenū 9bustū ē. oē fenū ē ꝑls

cū d'al' ꝑpe
tū ꝑfig'at ꝑ i
āgelū luce

ꝑls
gētes
& h'eticj

Alii. Et vii. angeli qui habebant tubas. i.
universi predicatores apostolos imitantes
preparaverunt se ut tuba canerent. i. prius imple-
verunt opere quod dicturi erant ore et predica-
runt quod continet universaliter. Nota quod per
morem scripture angeli qui iam accipiebantur
in mala significatione / hic iam accipiuntur in
bona / sicut ecce Lazarus qui fuit iustus et
amicus dei in mistica interpretatione desig-
nat peccatorem / Et primus angelus ordi-
nationis, vel quod prius contigit excaeca-
to iudeorum predicantibus apostolis. tuba ce-
cinit et facta est grando et ignis mixta san-
guine. i. predicatio aliis suavis visa
est aliis grandis et gravis / et missa est in
terram et tertia pars terre combusta est. i. tremens
dedit et a deo excecatam et a mi-
nistris eius dampnatam. Et tertia pars arborum
concremata est arbores i. maiores qui in
lege sunt querela gubernabantur / due partes
iustorum / perfecti / et minus perfecti / omnes vo-
ro quibus tertia pars ... / et omne fe-
num viride combustum est. i. omnes in flore
mundi ... ardentes.

Et secundus angelus tuba cecinit. Ange-
lus iste fuit macedonius qui tuba infide-
litatis cecinit / qui erat malus angelus. i.
nuncius dyaboli sicut et in prophetis probatur.

prosiliunt. unde de malo angelo ista-
no domini. 386. heresis eius dicte Macedo-
nius tantum prevaluit ut fieret generale con-
cilium constantinopoli. 150. episcoporum.
Et tamquam mons magnus / ipse macedonius
designatur per montem magnum. Quod
homines excellentes possint per montes
designari manifestum est in scriptura
ubi dicitur. montes et colles cantabunt
coram deo laudem. Et iterum / montes
israel audite verbum dei. Cum montes
simpliciter per se cantare et audire
non possint / sed sic demum est / homines excel-
lentes per eos designantur. ipse enim ma-
cedonius tamquam mons in superbia se erexit
igne ardens quia igne invidie et per-
fidie torquebat ipsum / et missus est a
dyabolo in mare. i. in ipsum quod congregatum
erat ex multis congregationibus / sicut con-
gregationes aquarum appellantur mare.
de quibus aquis angelus dicit / aque quas
vidisti / sunt populi et gentes et lingue / Et
facta est tertia pars maris sanguis. prius
viderat iohannes / genus hominum quod natum
erat ex sanguine renatum ex aqua
et spiritu sancto / purificatum et candidum
in modum cristalli. iste enim macedo-
nius docebat spiritum sanctum esse minorem patri.

et ita z[a] ps maris fa[c]ta e[st] sanguis. q[uia]
hoi[e]s q[ui] c[re]debant i[n] patre[m] et filiu[m] et
sp[iritu]m s[an]c[tu]m ex q[uo] z[a] ps p[er] diuinitatis. s.
sp[iritu]s s[an]c[t]i p[er] monte[m]. i. macedoniu[m] ob
fuscati e[st] ab eis, f[a]c[t]i s[un]t sanguis. i. car-
nales q[ui] a[n]te fuera[n]t sp[irit]uales. et mortua
e[st] z[a] ps eor[um] q[ui] hebat a[n]i[m]as i[n] mari. i.
q[ui] hebat maiorem sapi[enti]am int[er] alios
hoi[e]s. Et q[uia] sp[iritu]s s[an]c[tu]s a[n]i[m]ab[us] viuific[at]

candis a[n]i[m]as f[a]c[t]i sunt ex quo p[er]ierunt
mortui s[un]t. et z[a] ps nauiu[m] interijt. p[er]
naues accipiunt[ur] maiores p[re]lati eccl[es]i[e] qui
alios remigio fidei gubernabant. De
q[ui]b[us] narrat hystoria, q[uod] macedone i[n]
intentione erroris sui co[n]senserunt et
ita interierunt. De quo naufragio
dic[it] ap[ostolu]s. Ex quibus q[ui]da[m] exciderunt
et circa fidem naufragauerunt.

P[ri]mus angel[us] tuba cecinit. angel[us] iste ... zacharie angel[us]

c. Et 2us angel[us] ordine narra-
tionis p[ro] hoc q[uod] impletum fuit. Judeis
cum excecatis et ap[osto]lis ad g[enti]s ...
Dne p[er]ces. i. om[ne]s boni c[re]diderunt,
z. i. i. omnis reprobi dati s[un]t i[n] reprobu[m]
sensu[m], tuba cecinit, et tanq[uam]
mons magnus. i. diab[o]l[u]s mons p[ro] ela-
tione, igne. i. inuidia, ardens ad no-
cendum missus e[st] i[n] mare, gentiles

mare. i. fluctus i[n] infidelitate ... et fa[c]ta
e[st] z[a] ps maris sanguis. i. p[e]c[c]atrix et
mortua. i. excecata, et z[a] ps earu[m]
. i. illorum gentilium q[ui] alijs digniores
reputabantur p[ro] ali[qu]a bonis op[er]ib[us]
q[ui] hebat a[n]i[m]as. i. discretionem i[n] mari
et z[a] ps nauium. i. illorum gubernan-
tium perijt.
c. Et 3us angel[us] tuba cecinit, annon

dm̄. goz. Et cecidit de celo stella ma-
gna ardens tamquam facula. Stella ista
erat pelagius hereticus Monachus qui idem est
stella que et angelus. unde supra dominus dixit.
Stellas quas vidisti in dextera mea angeli
sunt. Iste pelagius cecidit de culmine
ecclesie ardens tamquam facula quia se et alios
igne infidelitatis consumpsit. De qua facula
dicitur in alio loco. Surrexit helyas
quasi ignis et verba eius quasi facula. Et ce-
cidit in terciam partem fluminum. per flumina ac-
cipiuntur populi sicut angelus per eam dicit. Aque
quas vidisti populi et gentes sunt. In terciam partem
fluminum cecidit quia homines in veritate
credentes per heresim ab auxilio dei privare
voluit. Docens homines sine gratia dei sal-
vare suis meritis cum nemo possit
suis meritis salvari nisi gratia dei adiu-
vante et trahente eum. Unde veritas ait.
Nemo venit ad me nisi pater meus
traxerit eum. Cum ergo iste per privis vi-
deatur querere a cuius auxilio sustenti
sic multi. tamen quod in vera cum perseverant
fide erravit credulitate totius trini-
tatis amittunt. Et in fontes aquarum .i.
in eos qui sapientiores erant sicut celestinus

et lucius et ceteri quos ipse corrupit in credibili
doctrina a quibus ceteri homines debuerunt
sapientiam haurire et qui aliis debuerunt
sapientiam derivare. Sic dicit salomon. De-
rivent fontes tui foras et in plateis
aquas tuas divide. Iste etiam heresi sua cecidit
in fonte baptismatis. Et nomen stelle dicitur
absinthium. Pelagius enim dicitur absinthium
quia iudicium ecclesie de hac cum in amaritu-
dine mutavit et iusticia quod dignum erat
gratias agi deo de omnibus bonis vertit in
absinthium et suis meritis omnia ascripsit.
De quo absinthio dicitur in propheta. Vertitis ama-
ritudine iudicium et fructum iusticie in ab-
sinthium. Et multi homines mortui sunt de
aquis quia populos quos ipse corrupit multos homines
peccata mortificavit in anima per suam doctri-
nam. quia amare facte sunt nimis. Pelagius
docebat hominem sine gratia dei salvari 12° Ita
suis meritis. quod erat nimis amarum omnibus
bonitate dei derogantibus et hominem dixit 2
sine peccato originali nasci et quod natus erat 3
ex christiana muliere non oportet eum rena-
sci per baptismum. Unde ab eo orta est pe-
lagiana heresis.

Et quartus angelus tuba cecinit. quartus dicitur ordine

narrationis et quia in populo illo deo gerit
post ea dyabolus omnes iudeos et gentiles
excecare non potuit, immisit eis hereticos
et cecidit de celo, i. de ecclesia vel ad
litteram. stella magna, i. dyabolus vel
vel sapientes heretici. ardens tanquam facula
que incendit et consumit. et cecidit in tertiam
partem fluminum, i. predicatorum, qui alios sua
predicatione rigant. et in fontes aquarum,
fontes doctrine ubi sciencia et quia totus fidelis

origo consequendi; sic est evangelium flumina que
in theatrum sic exponens eorum secundum duo sensus
fidelium hystorialis et allegorice. tertia est he-
reticorum cum heresis suis confirmant prius expo-
nibus scripturarum. et nomen stelle dicitur ab-
sinthium, i. amaritudo. et facta est tertia pars a-
quarum absinthium et multi homines mor-
tui sunt de aquis id est doc-
trinis, quia amare facte sunt, id
est quia male interpretate ab hereticis

3. angelus pelagius qui angelus iste locutus, i. angeli pene omnes fuerunt mali; sed quia videbat eos cum bonos angelos
id non despiciunt in spe dyaboli

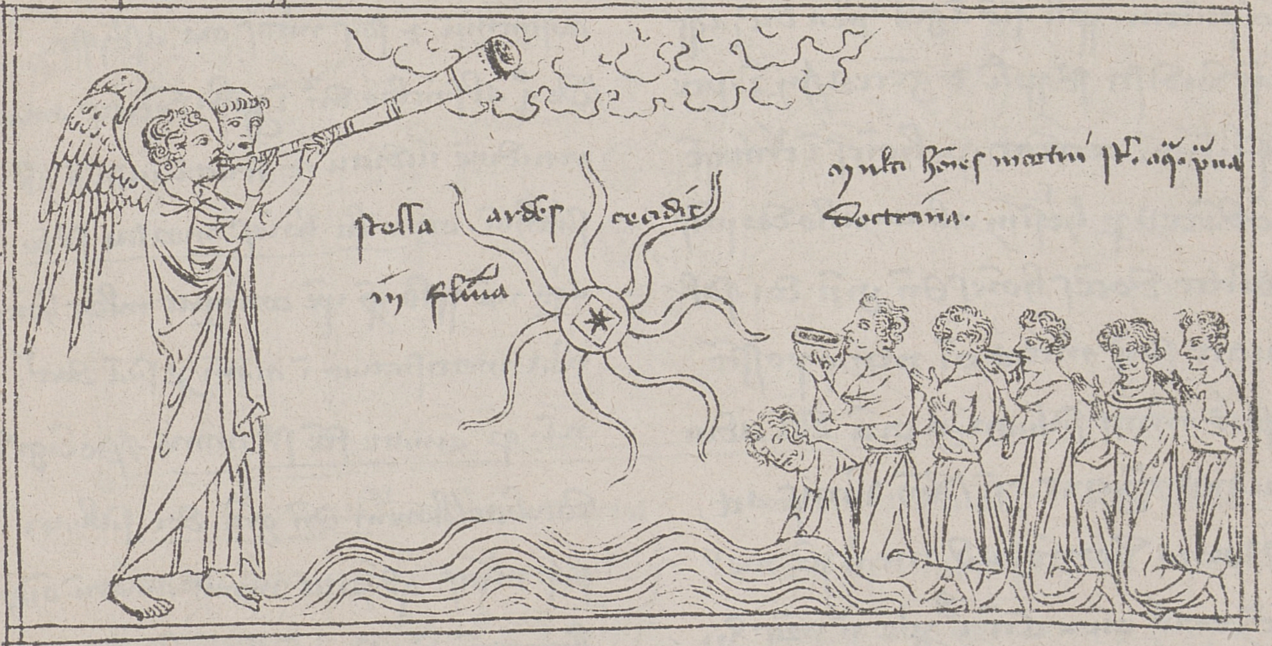

c. angelus tuba cecinit. iste an-
gelus erat contra hereticos ... dyaboli
qui exaltavit sic tuba vocem suam quia contra
eos qui cum ... consilium in calce-
donensi ccc xxx episcoporum anno domini cccc.
et percussa est tertia pars solis et tertia pars lune et

tertia pars stellarum. per solem, lunam et stellas
accipiuntur fideles, i. doctores maiores
et minores et simpliciores. per solem ampli-
ficatur est quia stella matutina in medio
nebule, et quia luna plena in diebus
suis lucet, et quia sol refulgens sic refulsit

ī tēplo dei. qd' nullo mō de lunarib;
celi ē de hoīe. siue de hoīb; celestib;.
¶ Eutices docebat dnm̄ nr̄m ihm̄
xp̄m diuīe ee nāe. tantū illū dūtaxat
ipā se ī carnē aciamq; uertentq;
ecipi ac nasci. natū ac crescē. cru-
cifigi ac mori. sepeliri ac resurgē
ascendē ī celū. ⁊ sedē ad dexterā
patris sedne tm̄ volūtatis siueq̄ nichl
hoīs ī se/sibi carnis recepit veritate
ꝗ imortal ⁊ ipassibil ē ī diuinitate.
¶ hāc doctrinā q̄ tubā exaltātium
obscurata ē 3ª ps diuinitatis. i. filii
eode mō eni ī significate obscurata ē
3ª ps fideliu designati p sole luna
⁊ stellas q̄ splendore suū debuerant
accipe a diuinitate. ⁊ diei non liceret
ps. ꝗ et noctis simil.

¶ ꝗ angel' .iiii. q̄ agel' iste signat Eutices

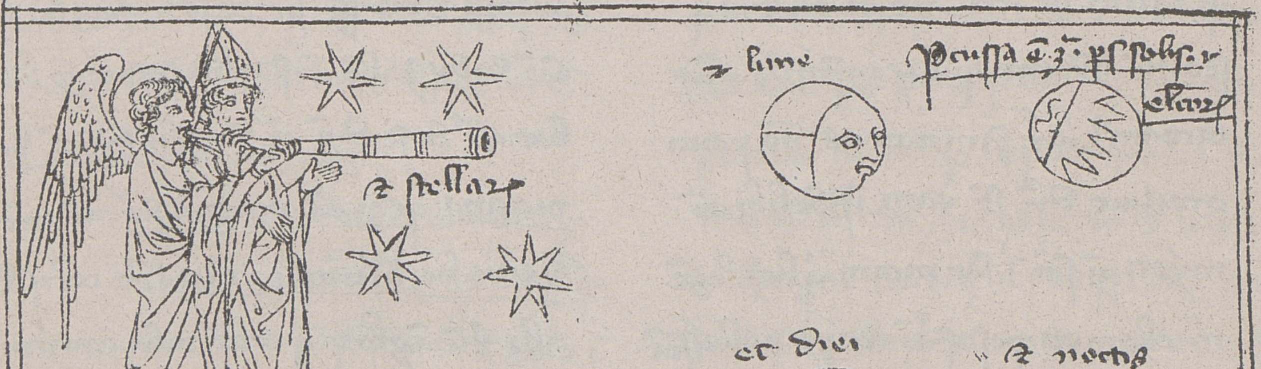

diei est et dies est lux mundi, scilicet filius nazareni dei qui est tertia pars divinitatis dicebatur a Nestorio non vero esse natum et ortum ex beata maria virgine, sed tantummodo hominem christum. Et noctis similiter, scilicet vero ceterius dicebat dominum nostrum ihesum christum non esse nature divinitatis, tamquam non verum corpus suscepisset de virgine, sed quasi mundo apparuit. Distinctio inter diem et noctem ita est: una in eo divinitate et humanitate, christum deum et hominem unam personam confiteamur. Due adhuc nationes sunt solum in terra sancta, scilicet inter Sarracenos, scilicet plus per se in maiori parte. Hodie habitantes Nestoriani dicti a Nestorio, qui pulsa de terra sua ex magna parte orientali regione letaliter infecti, qui cum iacobinis qui christiani vocantur legem plenius esse divi- quam latini vel greci. Ut enim de hiis qui seorsum habitant quorum infinitus est numerus taceamus, inter Sarracenos non pauciores ut dicitur sunt christiani infidelibus commixti quam sunt inter Sarracenos qui licet legem machometi professi recipere noluissent, ab hereticis tamen miserabiliter sunt corrupti.

Et quintus angelus tuba cecinit. Quintus id est ordo narrandus per ordinem

regi. Cum enim dux quidam de medis et gentibus exercitus collectum in hesim ... tandem ipsos filios ecclesie expugnare aggressus est. Et quosdam tam maiores quam minores rapuit. Et percussa est id est excecata sive extincta tertia id est reprobi pars solis id est maiores doctores et tertia pars lune id est minores et tertia pars stellarum id est simpliciores ita ut obscuraretur tertia pars eorum id est amitterent cognitionem et bona operatione. Et diei non luceret tertia pars id est illuminati a maioribus. Et noctis similiter id est illuminati a minoribus. Et vidi et audivi vocem unius aquile volantis per medium celi. Ipse enim spiritualiter vidit et audivit vocem istam. Per aquilam intelligitur ipse beatus iohannes qui prius videbat aquilam volantem per quam ipse significabatur. Ipse enim volabat revelatione divina per media certamina fidei contra persecutiones. Et dixit iohannes quasi de alio audivisset et vidisset, sicut de se in evangelio dicit: cum vidisset ihesus discipulum stantem quem diligebat, quasi de se dixit quasi de alio. Dicentis voce magna, quia per eam magna significabantur. Ve ve ve habitantibus in terra de ceteris vocibus trium angelorum qui erant tuba canituri. Tribus vicibus dixit ve, quia illi qui significabantur per angelos valde perversi erant et plures ipsorum per angelos vocibus et persecutionibus affligerent habitantes in terra.

mystice

– c · Et vidi et audivi vocem unius aquile vo-
lantis per medium celi. Aquila omnes predica-
tores designat, qui mente longinqua conspiciunt,
et eterna venturas peccatoribus penas futura an-
nuntiant, quia omnibus unius quod ad idem tendunt.
Per medium celi, i. ecclesie, que celat in se divina
secreta. Dicentis voce magna, quia in toto
mundo, vel magna stabilitate Ve ve ve
habitantibus in terra, id est filiis ecclesie accipies
hoc de tribus vocibus tubarum trium angelorum,
c. 9. qui erant tuba canituri.

(Cap. IX) c Et quintus angelus tuba cecinit, quia
erat resecaturus rex Wandalorum
arrianus, a modus et ministri diaboli qui tuba in-
fidelitatis intonuit. Et vidi de celo stel-
lam cecidisse in terram, id est dicit cecidit. Quia
resecaturus eius diu ante per arrianum, cum
tempore arrii, philosophus de celo i. de
culmine ecclesie cecidisse, cuius perfidiam e
imitatus. Mundus quia idem est stella qui et an-
gelus sic superius diximus ubi ondimus unum
dixisse stellas quas vidisti in dextra
mea, angeli sunt. Et data i. promissa est
ei clavis i. potestas. Nam per claves
que date sunt petro apostolo designatur po-
testas. Putei abyssi. Per puteum abyssi
designatur prava corda peccatorum profunda
et tenebrosa. Vnde david de penis liberatus
ereptus dixit ad dominum: glorificabo te quia suscepi-
sti me, et de abyssis terre eduxisti
me. [illegible] abyssi
[illegible]. Et aperuit puteum abyssi
i. resecatur rex aperuit hereticos potestate
sua via libere eis dedit contra fideles
Et ascendit fumus putei et abyssi. i. doc-
trina hereticorum, qui vitans carnis que
tenebris amplificata erat et multos ex-
cecavit. Sicut fumus fornacis magne.
Fornax cum lignis repletur igne et fu-
mum emittit, ita resecatur et ceteri
iniqui igne furoris repleti, fumum mag-
num prave doctrine emiserunt. De quo fumo
furoris de quo dicit in alio loco Ascendit
fumus in ira eius et c. Et obscuratus est
sol et aer de fumo putei. Quia obscurati

fiebat clara de tenebrosa doctrina
hereticorum in quorum cordibus dominus lucebat
ut sol / obscuratus est et aer quia docto-
res catholici qui illustrabant subditos sicut
sol illuminat aerem ut sit dies exiguo
ipsi sunt afflicti et obtenebrati id est obscu-
rati sunt et sordidi / et de fumo putei
exierunt locuste in terram id est discipuli
errorum quos ibi dicebantur locuste quia
sicut locuste virentia corrodunt et sa-
lices corrumpunt / ita illi virorem fidei
et animarum corrumpunt et tales effecti
corruerunt dicit scriptura. Deicoli-
cos dominum allevarent / ipsi heretici qui
exierunt in terram id est in terrenis hominibus
custodes ibi designantur per locustas.
Ubi ipsa ait. custodes vineis tamquam
et multi vitii tamquam locuste locustarum
et data est eis potestas id est promissa
a deo sicut habent scorpiones terre / scor-
pio blandus vultu / cauda pungit.
ita faciunt heretici / qui quasi blandi appa-
rent. Sed sine venena infundunt sui
erroris. et dicit dominus per prophetam.
increduli et subversores sunt tecum et cum scorpi-
onibus habitas. et preceptum est illis ne lederent fenum
terre id est preceptum est eis a deo ne lederent per
gladium huiusmodi perfectos xanorum in terra affrica

Hoc est praeceptum est eis a deo quod huiusmodi perfecti per
fenum designantur / unde scriptura. vere fenum est populus.
neque omne viride. id est eos qui adhuc fuerunt vi-
rentis vel vigoris bone operationis. unde de
de iusto. iustus quasi virens folium germinabit
neque omnem arborem / arbores notant perfectos
et in fide robustiores qui faciunt fructus
bonos / de quibus dicit dominus. facite arborem
bonam et fructum eius bonum. nisi tantum homines qui
non habent signum dei in frontibus suis. id est qui non
habuerunt fidem dei manifesta attestatione
sicut pagani / quos Wandali multis modis
afflixerunt secundum hystoriam / quia valde bellicosi
erant / et preceptum est illis a reserico rege ut
non occiderent eos sed xanos in affrica secundum suam
hystoriam de locis suis eos expulerunt.
Sed ut cruciarent eos mensibus quinque / quasi toto
tempore vite sue / quia agricola quinque sensibus agit
/ quinque sensus dicit sed spe quinque mensium / dicit in
evangelio dominus per quinque talenta quinque sensus hominum
designat per illum hominem similem esse. et
cruciatus eorum sicut cruciatus scorpii cum
percutit hominem a cruciatu scorpii cum
hominem percutit venenum currit per omnia
membra ita cruciatus eorum ad omnes sensus
eorum pervenit. hesericus rex cupiens
catholicam fidem pervertere in affrica inter
limites ditionis sue persecutionem ge-

xpianos fec͞ itm/ ut mltos epos catho-
licos de catedris suis sedibz expellerēt
& euacuauit gl'am eorum in diebz ill'
querent hoies mortē & nō inuenient et
desiderabunt mori & mors fugiet ab eis
Bs paulus dic/ bonū ē michi mori
quam ut gl'am meā qs euacuet. Et itm
dr. melior ē mors quam vita amara. Et
ciprianus scribit de eccla qualiter variis modis
olim cruciabantur. Volentibz mori
mori nō licebat. Et dicto sat de cruciatu eorum, nunc subiungit de spē hereticorum.
& similitudines locustarū i. hereticorū
similes equis/ per equos intelligunt potestates
ul' dignitates quas heretici in potestate
ul' dignitate catholicorum eporum sibi usurpauerant in plurimis quam per plura bi expulerant
epos iussu regis. & sr capita eorum tamquam corone similes auro. i. victorie de
prepitatis acquisite non per veram sapiam.
Vn de catholicis epis/ qui veram sapiam
hueru(n)t scribit/ quod hueru(n)t coronas aureas, et facies i. vult eorum sic vultus
hominum erat. Ho racionalis per facie racionabilis intellig(it) ita illi heretici quasi vera dixerunt quod aliquid de liberalibz artibz sciuer-
unt. Et in hystoria dr Vandalos venabiliores ee ceteris gentibz & hebant
capillos sic' capillos mulierū. Sup.
goti & Wandali capillati dr sic/ sed
quod dic hystoria eos nomi & nichil
aliud mutasse & capillatā gentē
reprimus dum in hoc noīe glatos fuisse.
Vn ipsi glabant in dignitate gentis sue
quod tm ali- exponimus/ capillos mulierum. i. mores lasciuos & effeminatos
& quod eis adherent/ & ab eis ad decepcionē aliorum dependent post designari.
Vn per tonsuram crinium catholicorum
sacerdotū/ dr designari amputatio
morum & superfluitas sperum eorum. Et dentes eorum sic leonū erāt/ dentes
leonū/ lacerant quos assecunt & naturalit' fetent, ita illi peiores ecciam lacerabat per doctrinā suā, & mltos cruciabat mortis in morte/ Et itm scribit
de dentibz peccoris dentes eius sicut
dentes leonis ad interficiendas aias
homin/ Et hebat loricas sic loricas
ferreas. per loricas obfirmata & dura
pectora eorum corda intelligunt./ quod sic
ho lorica munit' ne ictibz telorum

inueniretur. ita isti se affirmabant ne sagitta viciorum ad cor eorum perueniret. Et sic apostolus dicit: induti loricam fidei. ita illi cum erant induti lorica perfidie contra sagittas et arma virtutum. Et vox

alarum earum. alae dicuntur exercitus equitum ordines qui cum legiones dextro sinistroque tamquam alae nauium corporibus locabantur. ita illi episcopi hereticorum habebant exercitus Wandalorum ex utraque parte in adiutorium.

Sol et aer obtenebrati sunt de fumo putei i. praua doctrina.

De fumo putei i. praua doctrina exierunt locuste in terram i. heretici qui habebant coronas similes auro et facies hominum et capillos mulierum et loricas ferreas et caudas scorpionum.

Humericus rex habebat nomen exterminans quia ipse exterminauit trecentos episcopos.

q. angelus dicitur ipsi q angelus sic loquitur.

Quorum vox sicut fuit vox curruum equorum multorum currentium in bellum. Nam currus qui a stabulo procedit dimissis ab initio et sonitu strepere solet usque ad locum certaminis venientes congregantur et pariter pugnent. ita heretici primus in principiis dimissi cent in magna potestate congregauerint se contra ecclesiam ut eam ad errorem conuerterent.

filii Humerici gloriantur in curribus et in equis. Unde contra eos ecclesia dicit: hi in curribus et hi in equis nos autem in nomine domini dei nostri magnificabimus. Et habebant caudas similes scorpionum. quia sicut scorpio cauda percutit ita illi filiis prophetis cauda i. in fine etiam maxime afflixerunt. Vide quod cauda i. filius prophetis dicitur ipsa.

ypha vocas medicum/ ipse est cauda.
& aculei erant in caudis earum. quod sic
aculeus in caudis locustarum paulus ex-
ponit dicens Ubi est mors victoria tua.
ubi est aculeus tuus stimulus autem mortis
peccatum est./ Constat ergo quod omnes illorum doctri-
na erroris & peccatum erat/ aculeus constat
acumine ferri. unde illum in fine sim-
plicatur acumine ferri corpora eorum
ledunt & potestas eorum erat nocere
hominibus mensibus quinque/ sed ut legitur/ quod data
est eis potestas ut cruciarent eos men-
sibus quinque/ ideo dicit eos potestatem habere nocendi
quinque mensibus id est quinque sensibus corporis qui designantur
per quinque menses sicut iam supra diximus quod dominus per
quinque talenta quinque sensus corporis notavit. quoniam
heretici antea episcopos in corporibus multis modis
cruciassent tunc eis tamen nocuerunt ut
ex iussu regis/ sicut vero tunc aculeis linguas
ex ore eorum excederent/ Iohel sub figura locu-
starum describit caldeos, & dicit eos habere
velud dentes leonum & assimilat eos eruce
erucibus
& rubigini et pluribus que iam supra dicta sunt,
que ultimo solebant vastare quinque mensibus in quibus
quinque mensibus maxime afflixerunt iudeos et de-
inde fere eos exterminaverunt. in quinque me-
sibus hic dominum afflicti xxx anni ab alio modo
& habebant super se regem angelum abyssi
rex hunericus fuit angelus abyssi. id est
nuncius dyaboli dominantis in abysso. sicut eo-
rum angeli domini nuncii dei celi/ & per
abyssum designantur profundissime co-
gitationes/ unde de deo quidem plus aestimatur
profundissima cogitationum & abysso
humane conscientie investigant dicitur/ Abyssum
& cor hominum investigabit & in astutia
illorum excogitabit/ Angelus iste/ rex
dicitur profundissimorum hominum in vicus/ qui
ipse vocantur abyssus & ex parte eius quod
erant profundi & tenebrosi in peccatis. cui
nomen hebraice abaddon grece autem
appolleon latine habet nomen exterminans
unde vocatur rex iste exterminans quod nomen
in hebraico/ greco, & in latino unum habet in-
terpretationem ipse etenim rex multos dyaboli
anno dominice incarnationis. cccclxxx. de
affrica/ plus quam 330. episcopos catholicos
abscisis linguis exterminavit. unde hic
sicut diximus vocatur exterminans quorum tamen
episcopi sine linguis loquebantur quos beatus gregorius
in dyalogorum libro meminit, & ponit
manifestum exemplum contra hereticos, quorum episcoporum

Vnus sin duor hystoria lapss mox p̄uari
ẜ dono miracli, recte videlz ꝯponētis
dei iudicio ut q̄ carnis generacā p̄uare
neglexerunt ꝑ ligua carnea ꝯ biuēt.
Ve vnu abijt sic dem ē. ecce adhuc
veniunt duo ve p9 h. de quibz dicet.
alr h exponitur..
c t. q. angls ordine narratōis
tuba cecinit. i. p̄dicauit q dyab9 ce-
cidit. et vidi stellā. i. dyab9 de celo
i. de celi id ad hum cecidisse i
trā. i. i depnatōem z dhantē i tre-
nis z data ē ei clauis putei abyssi
abyss9 tenebrosi putei ẜ ꝯfundio-
res heretici i hos clauē. i. potestā
accipe dr dyab9. et aperit puteū ab-
yssi. i. heses q latebāt i cordibus
coꝝ ꝯfr̄e fec. z ascendit. i. multos
c. h. ros sbūit sbuertit fumus putei. i. doctrina coꝝ
excecans sic fumus fornacis magne
i. similis doctrīe antixpi q ē for-
nax purgans bonos, et i cinere re-
digens malos. et ꝑ hoc obscuratus
ē sol z aer. q̄da ꝑcussi sẜ alios illu-
minātes z q̄da illuīati ab eis. de
fumo putei. i. de obscuri p̄dica-
tōne coꝝ. z de fumo putei exierūt
ꝑ totū mundū locuste i trā. i. i tre-
nos. locuste. i. discipli anteꝝ. ceta
itelligunt de hereticis sic in sup dixim9
de p̄terito tpre usq; ꝯ tm̄ hoīes. i. ma-
lefir fidelē ledēto ꝯ tm̄ hoīes. i. ho-
mines ꝓui z bestiales eē volētes
q nō hnt i vultu signū dei viui
i frontibz coꝝ. i. q n̄ audent i aptō
ꝯfiri, z datū ē ill ne occidēt eos
i. eu ꝑ dolos heretici nequint aliq̄s
sbūtē volūt qr dei p̄ceptū ut cru-
cient. i. ut corpa occidant ꝯ alias
ceta itelligant sic sup usq;. i diebz ill
q̄rent hoīes mortē tīmīs lapsi z
n̄ iuenient eā. ut ꝑ bacōnes reddāt z
z desiderabūt mori ꝯ q̄licūq̄ q̄ret
ill cupiet. z fugiet mors ab ipis
qr cura s̄ḡris astinget eos liberi z c.
usq; z vox alaꝝ eaꝝ. i. tumultus
sinaꝝ q̄s faciūt ꝑ q̄ v̄ōne destiūt,
sic vox curruū equoꝝ mltoꝝ currētiū
i bellū. diūsi currūt diūsis vijs, et
diūsis eqs ad id de bellū rapiuntur. sic
isti licet diūsis hesibz vnanimiter
ecclam īpugnāt. z hēbāt caudas siles
scorpionū caude. i. dolose p̄ne ẜ q̄bz
coiā blandiūtur z latent9 pugnent.
z aculei. i. penā i caudis eaꝝ erāt
qr p̄care faciūt. potestas eaꝝ noce-

h erat vestibz incisibz. q. q. d. h sꝰ ti-
midi qꝛ n̄ posset nocere n̄ corpe tm̄ qꝛ
agnr. q. sp̄ibz. ⁊ hebat sup se rege
ostēso q̄les ī se sit monstr̄ ꝑ q̄ h po-
ssit. āgelū abyssi. i. dyab'lm̄ dñante
ī terris cui nom̄ hebr̄ice abadon g̃-
ce apolleon ⁊ latine ht̄ nom̄ ext-
minans. i. sepans a p̄ma vita. q. d.
ad hoc cauete vos hebrei grei ⁊ la-
tini. i. oīs cr̄a qꝛ ẋ euāgliuz, aliq̄
harꝫ triū linguarꝫ ē scptu ⁊ recptū.
ve vnū abijt ⁊ ecce veniut adhuc
duo ve p̄ h. Item ē de vna gn̄ ꝑ
secucione dicend' ē adhuc de duabz
c. c. 6. āgelꝰ tuba cecinit qꝛ erat
laurēti' nūcius magne discordie ⁊ au-
diui voce vnā ex cornibz altaris
aurei q ē an oclos dei. vox ista e-
rat vi paschasij q̄ innitebat ex fide
tāq̄ cornu eminet altari. altaris
aurei dic̄ qꝛ vs peti ꝯfide q̄ de aura
altare nīm aureā dic̄. si i. ut
ꝓbatū ine fidei mlt̄o p̄ciosior ē aur̄
auro qd̄ ꝑ ignē ꝓbat̄. bn̄ dr̄ de cor-
nu altaris loq̄bat̄ paschasio. etenī
nō q̄rebat directe stadiū ad al-
tare. s; ad cornu altaris qꝛ dyaconꝰ

erat. dicit .6. angelo q̄ hebat tu-
bā. i. laurētio. solue .4or. anglos
q̄s paschasiꝰ admirabat̄ ⁊ timebat
laurētio ꝯ iusticiā. cū mortuꝰ ē ꝯsilij
romanorꝫ elegerunt symachum
ī papā ⁊ q̄dā elegerut laurentiū ꝯt
iusticiā, q̄bz fauebat paschasiꝰ p quo
magna discordia fca ē ī regno. et
dic̄ solue .4or. anglos incollidati ē
qꝛ laurētiꝰ q̄s paschasiꝰ soluerat ut
sb timore illo̅ ꝯsiderarent .4or. anglos
soluendꝰ ē et ī hoc qꝛ ipe ꝑdicebat
symachū papā catholicū, ut d̄r ex
alijs malis āgel' de q̄bz dicemus
minꝰ resistere poss; ⁊ ligatos tenēt vi-
culo obediētie ⁊ ligatura eccastice
disciplinę tanq̄ si dicat laurētio,
ꝑmitte oīs resolui ī errorem
ꝑ quos tu dignitate recepisses. laurētiꝰ
vnꝰ anglorꝫ eorꝫ q̄ sc̄ipsm̄ soluit a
q̄ete ⁊ alios ad excitandū hāc dis-
cordiā, ita iohes p̄t vnā aq̄la vidisse
⁊ audisse, ⁊ ad se locutā fuisse cū
ipe tn̄ ꝑ eandē aq̄la designaret̄
/2ꝰ. fuit symachꝰ pp̄ /3ꝰ. anastasiꝰ
īpator qui fuit hereticꝰ eutichianꝰ,
/4ꝰ. theodericꝰ rex / q̄ erat arrianꝰ.

istos anglos appellat, quia fuerunt missi a
magne discordie. / Non dicit quod bonos et ma-
los anglos vocat sic loquitur angelus i.
episcopus asie quod homines expulerit. quod veni-
dicit dicendo tribulationem tuam et paupertatem
tuam sed dives es. / alii vero quia pauper esse
nudus et cetera. Per angelo sardis etiam dicit
dicendo quia nomen habes quod vivas et mortuus
es. hoc nullo modo credendum dominum spirituali an-
gelo locutum fuisse. Sicut sic per anglos
ibi boni et mali intelliguntur, ita et hic
per anglos bonos et malos intelligimus. qui
ligati sunt in flumine magno eufraten.
/ eufrates est quartus fluvius paradisi. ita re-
gnum romanorum est quartum regnum principa-
lium mundi. / eufrates fluit flumen
babylonis, cuius populus hic per eufraten
designatur. istud ipsum per se mixtos con-
tinet populos et gentes et linguas. sic eu-
frates in se mixtas continet aquas, per quas de-
signatur populus. Unde angelus dicit. Aquas quas
vidisti, sunt populi et gentes et lingue. pri-
mum regnum erat caldeorum. secundum persarum
tertium grecorum. quartum romanorum. Roma-
norum etiam regnum designatur per eufra-
ten. eufrates est interpretatur fertilis
quia tempore ipsius populus ceteris regnis fertilitate

bonorum operum obaudit deo. Et soluti sunt
quattuor angeli iam antea notati, qui ante illa
tempora ligati fuerunt separatores et ceteri vi-
culo obedie dinusque per ea dirumpuntur.
Qui parati erant in horam et diem et mensem
et annum. per horam et et diem et mensem et
annum, omne tempus impletur per quod vita huius
mensuratur. vel q. d. modicum, magnum,
maius, maximum sicut illi quattuor angeli erant
parati. Symachus modicus tempore scilicet tribus
annis, laurentius ei plus quam tribus annis
seviebat, quia theodericus rex quamvis ari-
anus esset symachum firmavit in papam
et laurentium episcopum fecit, sed ipse tamen non
acquievit, sed per ea iterum seditionem commo-
vit. Anastasius maius seviebat scilicet 2a
annis 18. Theodericus vero rex seviebat
maxime scilicet 31o anno, ut occideretur tertia
pars hominum. i. ad hoc laborabant ut
occiderent in anima illos qui scilicet tertia pars erant
qui utique vite defuerunt, nec active
nec contemplative. Ad interfectionem etiam
ceterarum sectarum fructus seviebat. Et numerus
equestris exercitus vicies milies dena mi-
lia audivi numerum eorum, quia erat 20o milia.
quoniam numerus iste adiubiatur, consurgit nichil
ad vellitur vel quia numerus per se sonat. Unde in

gen. legitur de lamech, quod septuagesies sep-
ties ulcio dabitur. i. xl. vindicabitur. Decem milia
sunt ex 10. preceptis legis numerum. i. perfectum / vel
quod duplex ponitur numerus malorum quia mali
plures erant bonis / vel de exercitu imperatoris
anastasii intellige. 10. milia quia numerus perfectus
est / ita de exercitu theoderici intellige decem
milia / de exercitibus vero laurentii et symma-
chi nota. 10. milia quia ipsi non tamen castrense
exercitum habebant sicut rex et imperator / laurenti-
us enim et symmachus eius dectavit catho-
lica erant / vel quod ponitur tantummodo in significatione
ut supradictum est duplex numerus malorum. et ita
vidi equos in visione. Prefiguratur ut dictum est desig-
nantur regna. Post constantinum magnum
/ divisum est imperium romanorum / ipse enim imperium
constantinopolim transtulit / dignitate romani
imperatoris appellati sunt postea. Qui vero ro-
me regnaverunt appellati sunt reges. Ro-
ponitur equos / non equum. i. non regnum / sed reg-
na. scilicet imperatoris et regis qui ex voluntate
imperatoris regnavit et rex et imperator. Qui
sedebant super eos habebant loricas igneas
ut scribitur. Induti loricam fidei / ita ergo
illi erant induti lorica fidelitatis dig-
nei furoris. et iacinctinas. Iacinctinus
color. speciem serenam aeris sive firmamenti
tenet. Ita illi habuerunt aliquam speciem ve-

doctrine. quia in aliquibus concordabant doctrine
celesti. Qui theoderici speciem doctrine
celestis habuerunt sicut i.d. Qui doctissimi
fulgebunt quasi splendor firmamenti. hoc
probat multa exemplis que hystoria describit
in quibus reprehendit maiora vitia et con-
mendat virtutes dicens me certa / Avari-
cia sicut de ea radice omnium malorum
et lectio divina testatur / quod tali sorte
punita est / ut cum multa rapiat semper
egeat / et rem / sicut beati dimittat semper
exposita / propterque debet generalitatis assumpsi
Quinque ex tunc dicitur virtus non
putatur humilitas tamen clara est / quia rara
/ iniquum est nimis quod delectetur vitali.
/ furtes iusta non serviunt / quod dum omni
in vindictam serviunt, rerum temperantia
non respuit. / Vel tempore accidit illa
cura sicud humana sicut divitis laboribus
instituuntur, et ita per omnia fatuatur. / Et
questio. Respice in iudice tuo. tu. tu.
castissimum genus / quod si a copula sua
fuit casu intercedente divisum / protinus
se abstinentie et lege constringit / Vene-
rationis alias, valitudo fessa recreatur,
sic venenum est quod incompetenter accipitur.
et iudicis / claudit in se supplicantes
temporale requiem quaerit / sed eternam invenire

non possit. & sulphuris. sulphur male
habet odorem. ita illi magistri fuerunt odor
mortis in morte. Unde apostolus dicit. Aliis su-
mus odor vite in vitam aliis vero odor
mortis in morte. & capita eorum erant
tamquam capita leonum. istorum regum qui dig-
nitate capita aliorum existebant capita
tamquam leonum erant. quia mentes eorum si-
tiebant sanguinem aliorum sicut leones cor-
porum. Supra in plaga locustarum vi-
dit facies hominum, quia illi heretici ad
humanitatis ostendebant. hic vidit leo-
num quia isti reges qui docebant naturaliter pe-
nis cogebant consentire. Naturaliter reges
leonibus assimilantur. Unde dicitur. Sicut rugitus
leonis ita ira regis. & de ore i. de
verbis eorum procedebat ignis & fumus &
sulphur. Ignis dicit. Unde beatus iohannes papa
quem theodericus rex occidit scribit in
epistola ad episcopos ytalie dicens inter cetera.
cujus predictus theodericus rex hereticorum
peste tactus intrinsecus & obvolutus extrin-
secus nos & omnem regionem nostram in-
terire proposuit & gladio & igne consumi
volens ecclesiam deficere & c. ab hiis pla-
gis occisa est tertia pars hominum de igne &
fumo & sulphure qui procedebat de ore

ipsorum. Unde illi heretici sicut fuerunt intrinsecus
ita obvoluti erant extrinsecus. Per ignem ac-
cipitur ira eorum. Unde dicitur. Locutus sicut in igne
ire mee. Per fumum designatur nubilosa
doctrina infidelitatis, per quam obscurabantur
spirituales oculi populi ne viderent lumen vita-
tis. Per sulphur quod male redolet acci-
pitur eadem predicatio eorum que habebat odo-
rem mortis. Unde paulus dixit. Aliis sumus
odor mortis in morte. Semper fuerunt
homines divisi in duo i. in fideles & in infi-
deles. hic vero per tertiam partem accipiantur
illi qui se ipsi de christianis separaverunt & heresi
sua interfecerunt. Potestas enim equorum in
ore ipsorum est quia maxima potestas in ore
ipsorum i. in doctrina fuit & in caudis
eorum. quia in cauda i. in fine maxima
potestate exercuerunt infideles. nam caude
eorum similes sunt serpentibus. serpens est pro deser-
ta vita quia erant sapientes sed similes pru-
dentibus. habentes capita honorabiliores
eorum sicut anastasius imperator & theodericus
rex & ceteri magnates qui nocuerunt
christianis accipiuntur per capita & qui hominibus
heresi sua scelerata preponebant designantur per
caudam de talibus dicit ysaias. honor-
abilis ipse est caput & propheta docens

mēdaciū ipē ē cauda / ⁊ ī hys no-
cent .i. nocuerūt / Nā anastasi⁹ q̄
anno dni. 522°. susceperat impiū eos
q̄ voluerūt eū reducere ad catholicā
fidē sprevit, ⁊ a consortio suo cū iniuria
expulit. namq̄ vero flagellis ipo-
nitis ⁊ ne ulla civitate sua intraret
precepit / ⁊ ipē statim post q̄ hec fecerat mor-
tuus ē / Claudius dicitur eū fulmine esse p-
cussum. ipē cū fulmine ignis de celo sup-
deus ē mltos percussentt // Theode-

ric⁹ vero rex symachū papā occi-
dit ⁊ boetiū necavit / ⁊ mltos hoibz
nocuit ī aīa ⁊ corpe. p discordia
ē que fuit rome / int laurentiū ⁊
symachū papaz q̄ mlta homicidia
fca fuerunt / maxīe clericor / inventa ē
aīa bi paschasii dyaconi a ger-
mano capuano epo ī t̄mis ī igne p-
gatorio / sb bm gregoriū qr ipē consenserat
q̄ iustitia laurētio q̄ p dm̄ angelum
designatur / sicut supra dictum est.

Ō. agel⁹ laurent⁹ ī q̄ agel⁹ ste lo³.

Isti angeli ī ap̄ locat ī hoibz / eo hoies p angelos designantur.

Simach⁹ papa

c. Et certi homines sic ante tempora fuerunt
saxones qui non sunt propter deum occisi in hiis
plagis gratias non egerunt deo, neque penitentiam
egerunt de operibus manuum suarum. quia ma-
nibus multos interfecerant. Nam circa illa tem-
pora pugnavit gens saxonum cum erm-
ferido rege turingorum qui theoderico
rege ytepancus fuit, et gentes saxonum
victores existebant ubi multus sanguis
fusus est, et plura milia cesi sunt, plures
eciam ibi occisi quorum corporaliter pro fide sub
quo angeli interfecti sunt. Que gentes
tamen penitentiam non egerunt de operibus manuum
suarum, ut non adorarent demonia et
simulacra. In simulacris enim adorabant
demonia. Nam gentes ille post victoriam
statim aram fecerunt ubi secundum errorem patrum
sacra sua venerati sunt. aurea et argentea
erea et lapidea. que omnia erant pene
omnibus gentibus ad adorandum. et lignea
que neque videre possunt neque audire neque ambulare
in quo multum arguitur error eorum, quia
talia adorabant que se ipsis prodesse non
poterant. Quod dicit lignea, Saxones et-
enim secundum hystoriam habuerunt in honorem
martis truncum magnum erectum, quem
yrminsul appellaverunt quod latine
universalis columpna dicitur quasi sustinens omnia quod
adoraverunt. neque penitentiam egerunt de ho-
micidiis suis. quia saxones sepe multos
homines occiderunt. neque a veneficiis suis
istud simplici vollit neque a fornicatione
sua, neque a furtis suis et ceteris peccatis. quia
adhuc diu permanserunt in errore infideli-
tatis. Hic iam deinde est de maioribus peccatis
pro quibus homines merentur ignem eternum. Unde postea dicitur
ubi agitur de die novissimo, timidis et
incredulis, homicidis et fornicatoribus et
veneficis et ydolatris et omnibus mendacibus,
pars illorum erit in stagno ardenti igne et sul-
phure, quod est mors secunda. Et istud non dis-
crepat de veris hystoriis scriptum invenitur
quod saxones postquam victores existebant per
totum diem victoriam celebrabant, et postea
annuatim dies festus eis erat. Dicta sunt autem
hec omnia ut maiorum memoriam ponit. die
kalendas octobris, qui dies erroris
postea cum fuit post christianam religionem virorum
sanctione mutati sunt in ieiunia et orationes
et oblationes contra omnium prudentium nos
fidelium, sicut adhuc agitur in par-
tibus aliis. quos dies communes appellat.

ellit. Et .vi. angelus ordine narrationis et temporis tuba cecinit et audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei / Altare aureum est christus in quo divina sapientia splendet. quatuor cornua dicuntur quatuor evangelia quia de christo predicant / quia scilicet nativitas passio et mors et ascensio christi ita quemadmodum alia scilicet quod sit ante oculos dei. scilicet quod quicquid offertur a deo suscipitur. Dicentis .vi. angelo qui habebat tubam. precones preteriti temporis premonet illos qui erunt tempore antichristi quid sit facturi. Solve quatuor angelos qui alligati sunt in flumine magno eufraten / Eufrates fluvius currit per babylonem. id est principes mundani per quos diabolus cum ipsis esset occulte operabatur. hos iubet excitari ut qui in eis erat qui ligatus per eos sed traditos aperte operetur.

Vel. quatuor angeli. id est immundi spiritus in quatuor mundi partibus regnantes. qui fuerunt refrenati in christi passione / Eufrates interpretatur frugiferus. et ita illi dogmatis possunt scilicet quatuor angeli qui scilicet de christo predicata impugnant. qui parati erant in horam. id est omnino et diem. id est diu et annum / vel hic per horam accipe medietatem anni / per diem unum annum / per mensem alium / per annum tercium. Nam per tres annos et dimidium durabit persecutio antichristi ut interficiant tertiam partem hominum. id est omnes reprobos / Duae partes iustorum perfecti et minus perfecti. omnes bonos reprobi in tertia parte intelliguntur. scilicet et numerus equestris exercitus solito diabolo multa perpetrabunt qui ad alios excitandos moliuntur. Vigesies mille et dena milia audivi numerum eorum

.10. milia scti .10. p'cepes legis x'pi. qm
qd dup'x nus pone't malor'. q' mali plu
res s't bonis. & ita vidi equs i' visione
.i. syn'los & q' sedebat s'r eos .i. hoies
s'r eos sedentes habebat loricas .i. s'nt
cor' fuerunt munita igneas p' igne
ire & libidinis et iacintinas q' lapis e'
similis coloris p'ea q' ceru's s't & i' tene
bris ponu't & sulphureas p' fetore vicior'
& malor' opu' & capita eq'or' .i. maiores
int' mist'os dyab'li tamq' capita leonum
q' ore laniat & fetent & de ore ipor'
.i. de p'dicatoe a p'te mala p'cedit ig
nis .i. ca' et'ne pene ut ignis .i. cupi
ditas et fum' .i. sup'bia et sulphu
.i. fetor malor' opu' ab hijs t'bus pla
gis occisa e' 3a p's hoim .i. omes repbi
ecce .s. igne fumo & sulphure q' p'cede
bat de ore ipor' potestas eni' eq'or' in
ore eor' e' .i. mala p'dicatoe & i' cau
dis eor' .i. i' occultis deceptoib'z sed
ap'te nequit. na' caude eor' & de i'
caudis hebat potestate q' s't silis s'pe
tib'z .i. blandiunt' facile & occulte inmit
tunt venenu' hntes capita .i. alios ma
iores q' noce't & i' hijs nocet .i. peri
mu't. & ceti hoies q' no s't occisi in
hijs plagis s'. in p'mo 3a p's mortua e' .i.
omes repbi de ecca & simul omn's

videt ut pagani q' nu'q' fuerunt bap
tizati n'c ab ecca sep'ati neq' p'niam e
gerunt q' io p'ierunt q' n' egunt p'niaz
de opib'z manuu' suar' n' egu't ita q'
adorarent demonia et simulacra aurea
& argentea & erea & lapidea & lignea
q' neq' vide' poss't neq' audire neq' ambu
lare & n' eg'unt p'niam de homicidijs
suis neq' a veneficijs suis .i. magicis
artib'z. neq' a fornicatoe sua neq' a
furtis suis isti mortui s't q' h' p'dca' ce
cidut aiam.

c. 10 (Ca

e. Et vidi alter' ang'lm .i. iustinu'
q' mittunt pape ecce fortem
fortis erat q' i'pator fuit descendente'
de celo .i. de ecca amictu' nube .i. te
stimonio religiosor' q' sp's p' nubem
designat. vnde Job & vos tanta' hntes
i'positam nube' testiu' iustin' eni' hnt
testimoniu' a fidelib'z q' catholic' ecc.
& yris erat i capite ei' .i. yris e' signu'
reconciliatois et pacis q' pax fuit i capite
iustini q' ea' pace manifeste sc'a ondit
de q' scribit bonifaci' p'p' cuida' ep'o di
cens. Talib'z eni' i'dugebat p' dispe'satio
ne' p'cellas religio x'ana necesse q' qu'ss'
quida dispe'satoe turbis diu p'egrinata'
pace' depulsa tempestate reduxerunt & fa
cies ei' s't sol. na' scribit' fulgebu't iusti

sic sol. Iste etenim iustinus erat iustus operibus
et dixit quod est sol iustitie et fides que erat obscu-
rata igne et fumo et sulphure de cordibus
hominum per pacem, id est presentia iustini imperatoris relu-
cere cepit et de quibus magno iusto dicitur. sicut
sol refulgens sic iste refulsit in templo dei.
quod etiam bene de iustino potest dici. Et pedes
eius tamquam columpne ignis, id est certi qui sub impera-
tore fuerunt erant sicut columpne que sustenta-
bant ecclesiam. De his columpnis dicit apostolus.
Cephas et iacobus et iohannes qui videbantur
columpne esse. Pedes etenim illorum fuerunt
tunc speciosi tamquam ignis fulgentes et pacem
annunciantes. De quibus pedibus scribitur.
Quam speciosi pedes euangelizantium bonum
predicantium pacem. Quod tunc minister esse
fecerit quia et accenderunt igne caritatis
ad amorem dei alios. Et habebat in ma-
nu sua, id est in operibus bonis que per manum
fiebat libellum apertum, id est libellum fidei de
quo libello iustinum recepit in scriptis bonifa-
cius papa quod ipsius imperatoris voluntas fuit recte
fidei regulam custodiri et a constitutis patrum
nullatenus deviari. Et posuit pedem suum
dextrum super mare. In mari intellige primum
baptismum et causas spirituales. De quo mari quidam
dicit. Patres nostri baptizati sunt in mari et
iohannes vidit autem totum baptismum designa-
tum per mare. Super primum etenim baptizatum
et super causas fidei posuit iustinus dextrum pedem
id est episcopos et clericos qui ad dextram, id est ad futuram
vitam spectabant. Sinistrum autem posuit super
terram, id est ministros laicos terrenas causas et re-
publicam custodiunt. Et bene de eo scribit pre-
dictus papa dicens. hinc enim superne misericordie do-
cumentum perducatur quod et mundani principes
cum fidei cum reipublice ordinatione
coniungitur. Et clamavit voce magna quem-
admodum leo cum rugit. Iustinus imperator
unus hereticos clamavit voce magna
ut arrianam extirparent et eorum
ecclesias ubique catholici episcopi consecrarunt. Nam
de ira regis dicit salomon. sicut rugitus
leonis ita ira regis. Et cum clamasset
locuta sunt .vii. tonitrua voces suas. Postquam
enim clamabat imperator locuta sunt .vii. to-
nitrua, id est .vii. tonitrua universalis
ecclesia in doctoribus intellectus septiformis
spiritus repleta. Voces nubium sunt tonitrua
et voces hominum qui per nubes intelliguntur
tonitrua designat. Iacobus dicitur angelus amic-
tus erat nube, id est testimonio fidelium. unde
apostolus dicit. Ideo et vos tantam habentes inpo-
sitam nubem testium et quidam admiratus celsi-
tudinem eorum dixit. Qui sunt hi qui ut
nubes volant. Per istas nubes duo

mirabilis. s. iob in uerbis suis tonat oc
ccā de doctoribus dic̄ ad dominum in ipso
ubi sic tonas. Nota quod iohes dic̄ se ali-
quando audisse tonitrua, interdum uero talium
tonitrua dic̄ se uoces audisse ut ibi.
Audiui tamquam uoces tonitruorum ma-
gnorum dicentium alla. gaudeamus et exul-
temus et demus gloriam ei quia uenerunt
nuptie agni. quas uoce illo non oden-
dit esse tonitrua ita distincte expressisse.
Sed homines quos tonitrua designant, talia
gratias egerunt deo, et primum aialia quod in uili-
tate hominum euangelistam designauit,
audiuit iohes dicentem ueni tamquam uocem
tonitrui magni. Alia quoque apocalypsi se dic̄
tonitrua audisse, interdum similitudines
tonitruorum simile est illi quod ezechiel
dic̄ se aliquando aialia ambulantes uidisse
tamquam uel esent aialia, cum antea dixisset
se similitudines aialium uidisse, tunc eti
terribiliter fideles per historiam inuicem lo-
quebantur ut armarentur gladio spiritus sancti ut
ita opprimere et exstirpare ualerent arri-
anos ne iudex eidem heresis in posterum
inueniret. Et cum locuta fuisset .vii. to-
nitrua uoces suas, et ego eram scripturus
eas et audiui uocem de celo dicentem signa
que locuta sunt .vii. tonitrua et noli ea scri-

bere. Romanus pontifex habet sub se sex epos
primo. 2°. habet sub se omnes epos campanie
3°. epos marcie in qua est ciuitas marsicana
4°. nullos epos tuscie, 5°. epos spoleta-
ni, 6°. epos marchie. hii sunt sub eo et non
in aliis prouincia constituti. Post ea epi ytalie
in loquela et in aliis concordabant cardinales roma-
nis. Isti epi ytalie qui in .vii. loco ponun-
tur et non in aliis, scribit iohes papa dicens, Theo-
dericus rex, nos et omnem regionem nostram
minatur gladio consumere. Roma namque
tonitrua. Romani uero tonitrua ex-
celsa interpretantur. Unde quod .vii. tonitrua ista
loquebantur per exterminatorem hereticorum statim
nullo modo potuerunt perficere, ipsa non debuit
hic scribi. propterea dicitur. Nolite loqui sublimia
gloriantes, sed que in diebus .vii. angeli locuti
sunt uoces magne scriptum est et non conscriptum
iohi quia scribet, quam tuo exterminato sunt qui
corrumpunt terram. Iohi dictum est, id est, inspiratu-
m est a domino ut signaret et celaret
huiusmodi uerba. sed clauit et non ponet manifeste
in libro isto. quod eam quod clamabat se facturum
non potuit perficere super tyrannis huius mundi. Ista
propter terribilem uocem quam clamauit per ceteros et
cum ceteris iohes papa. s. se uelle exterminare
arrianos, et ipse papa cum ceteris exanimis in custo-
dia clausus et signatus et ab hereticis quorum

caput extitit theodericus rex. ipse eadem voce infectus occisi sunt et symachus patricius et boecius qui hanc vocem gaudebat- bus deum et iohem ut signaret has voces quas voces fidelium et ipse iohannes ante clausa sunt et ipsi fideles cum vincentibus in his solo non sunt scripti. sed infectores ab eis deleti. Et angelum quem vidi stantem super mare et super terram. qui erat iustinus iunior dominus. levavit manum suam ad celum. i. ad deum celi. ipse namque per spiritualem manum. i. potestatem firmavit pacem ecclesie et iuravit custodire iudicia dei more david regis qui dixit iuravi et statui custodire iudicia iusticie tue. per viventem in secula seculorum qui creavit celum et ea que

foris agebantur iustinus in q' iste loco

in illo sunt et mare et ea que in illo sunt et terram et ea que in ea sunt. quia tempus amplius non erit. Iustinus iuravit per patrem et per filium per quem omnia facta sunt. s. celum et mare et terram et que in eis existunt et sine ipso filio dei factum est nichil. Quod contrarium erat iuramentis iustini arrianis. qui dicebant filium dei creaturam esse. ipse namque iuravit id est firmiter statuit quantum in eo erat. ne tempus amplius fieret traditum potestati hereticorum. sicut factum fuerat ante eum. Potest etiam iuramentum eius simpliciter.

Vox .i. tonitruorum. i. doctrinas ecclesie signavit iohannes quia per vox iohannis pape et priorum eius qui ante eo passi sunt clausa est in carcere ab hereticis. sed post ea quam iam per fidem potuerunt venire ad nuptias agni sunt desponsate in fide audivit iohes quasi vocem aquarum et quasi tonitruorum magnorum. i. platorum dicentes gaudeamus et exultemus et demus gloriam deo quia venerunt nuptie agni

intelligitur per quod dicitur non esse imperatorem ut non
que iniusticias possit suum extirpet. Sed in
diebus .7. angeli / Dicit quod dicitur cum cepe-
rit tuba canere consummabitur misterium dei sicut
locutus est per servos suos prophetas. Id est quod dixit
deus cum fidelibus suis in hoc seculo et usque
in eternum regnaturum. Nam in diebus .7.
angeli prevaluerunt christiani quam infideles.
Et tunc audivit iohannes voces in celo di-
centes: factum est regnum huius mundi dei
nostri et potestas christi eius et regnabunt
in secula seculorum. Et simpliciter intelligendum
esset quod tempus apostoli non erit sicut quidam
volunt. Et ideo sic exponendum iudicamus, quod
satis patet per sequentem. Sed in diebus vocis .7.
angeli, cum dies non venerat domine
christi. anno domini 429. quo fuit .5. annus
iustini imperatoris qui pro fide decertabat,
Theodericus mortuus est qui iohannem papam
interfecerat, cuius tamen post domini gratia
quidam heremita solitarius magne sanctitatis apud
liparam insulam vidit inter iohannem
papam et symachum patricium discinctum
et discalciatum deduci et in olla vul-
cani demergi.

Et audivi vocem de celo dicentem
michi: signa id est inspiratum. Johannes in

hoc loco typum tenet ecclesie cum istud
dicitur: vade et accipe librum apertum de
manu angeli stantis super mare et super
terram. Et abii ad angelum dicens ei ut da-
ret mihi librum. Iste angelus erat iustinus
imperator qui in loco iustini stabat. Nam
iustinus successorem iustinianum statuerat
in loco suo super mare et super terram. Sed quod
superius expositum est hic ut libellum iusti-
ni apertum de quo superius dictum est, iustinianus
ab eo exigebat. Dicit namque quidam textus:
Et abii ad alterum angelum dicens ei ut
daret mihi librum. Sed prior textus communior
est. Et dixit mihi, id est vox iohanni in ecclesia: accipe
librum et devora illum et faciet amari-
care ventrem tuum sicut dicitur, sed in ore
tuo erit dulce tamquam mel. Et accepi li-
brum de manu angeli. Angelus iste ut
dictum est fuit iustinianus imperator ...
dum in hoc quod prolongavit finem, ne
multarentur heretici ut pagani, et multa
bona christiana construit et dedit sapientum
librum iustinianum, de quo supra dictum est recte secun-
dum regula civilium et constitutionis
prima collatione romanorum, quod libri iusti-
niani ... apellantur, ut quod supra li-
bellus, hic vero possit vocari liber. Iste

librum acceptum ex ea de manu .i. de operibus ei(us)
tinaui et deuoraui eum .i. memorie com-
mendaui, et erat in ore meo tamquam mel dulce.
Verba etenim illius libri dulcia erant in ore io-
hannis .i. ecclesie cuius typum tenuit. sic psalmista.
Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel
ori meo, cuius volumen est usque in presens dulce
est in ore multorum. Et cum deuorassem eum .i. cum
auide memorie commendassem. Ecclesia dicit item
ex persona ecclesie. amaricatus est venter meus .i. secre-
tum mentis mee. Ecclesia et venter secretum mentis
significat. Jeremias qui cum dixisset ventrem meum
doleo, continuo subiecit sensus cordis
mei conturbati sunt in me, et dominus per ventrem
memoriam designans ait. Qui credit in
me flumina de ventre eius fluent aque viue.
hoc autem dicebat de spiritu quem accepturi
erant credentes in eum. Ecclesia ex quo plena-
rie recollegit in mentione et libro constantiam
operationis amaricatus est venter eius. Ita dulce
erat in ore .i. in initio sermonis in finali ecclesie
quod constantiam suscepisse et dixit dominum nostrum
ihesum christum conceptum de virgine natum et pa-
ssum sepultum resurrexisse a mortuis, ascendisse
in celum et sedere ad dexteram patris quod totum
dulce erat, sed amarum erat in ventre ecclesie
quod filium hominem(?) eutichianus dicebat, id totum
esse voluntatis divine, sed non vere corpore et carne.
nam divinitas mori non poterat neque ad pati-
endum(?), et nichil hominis in se recepit, sed carnis umbra-
ne(?). Cum imperator sed(?) predicta dicit rediisse

ad catholicam fidem. Alii hoc exponunt.
... Et vidi quod illos malorum igne et fu-
mo et sulphure ledebant homines. aliud an-
gelum fortem .i. christum fortem in operibus descen-
dentem de celo .i. de cognitione angelorum, amictum
nube .i. latentem in carne que est nobis refrigerium
contra vitia. et yris erat in capite eius .i. propiciatio
dei que est in christo. et facies eius erat sol .i. quod divinum
de eo habent cognitionem reputat eum dominum
esse equalem patri, et pedes eius .i. portitores
firmi sicut apostoli in fide, alios sustinentes
tamquam columpne ignis quod spiritu sancto accensi
et alios sancto accendentes predicationibus, et habebat
in manu sua libellum apertum .i. omnes scripturas
operatione sua completas. et posuit pedem dex-
trum .i. predicatores firmiores supra
mare .i. in fluxiores, sinistrum autem
.i. minus firmos super terram .i. super eos
qui quamquam non eos sustentabant, et si non ede-
bant, et pro eos clamauit voce magna
de magnis agentem quemadmodum leo cum
rugit. vox leonis terrorem infert. Leo dum(?)
non fecerit moriendum, et cum clamasset
.i. id est isti maiores ab ipso missi pre-
dicauerunt, locuta sunt .i. predicauerunt
septem tonitrua voces suas .i. dimisi suc-
cessores eas terrore inferentes. Ecclesia dicit
voces suas .i. predicatores temporis eorum con-
gruos. Et cum locuta fuissent septem tonitrua
voces suas, hic sunt persona eorum qui tempore
antichristi volunt predicare ex inuicatione

predonum. Et ego scripturus .i. predicaturus
eram sed non erat tunc locus et audivi vocem
de celo .i. divinam inspirationem dicentem .i. ex-
ponentem ne sanctum mitteret margaritas ante
porcos quia nichil predicatio tunc. Signa que lo-
cuta sunt .i. tonitrua .i. sigilla ut amicis
pateat et inimicis lateat / et noli scribere
.i. manifestare infidelibus in quibus non habent
effectum. Et angelus quem vidi stantem .i. adiuvan-
tem super mare et super terram stantem .i. exal-
tavit manum suam .i. humanitatem suam que
manum .i. potentie que operatus erat. Ad celum
et iuravit .i. firmiter statuit quia deus
creator. Nam sicut christus resurrexit et nos resurgemus
per viventem in secula seculorum .i. viventem in
hoc et in futuro. Qui creavit celum et ea
que in eo sunt quia qui de nichilo omnia creavit
/ suos mortuos recreare potest. Et terram et ea
que in ea sunt et mare et que in eo sunt / hic habe-
mus quod heretici destruunt qui dicunt res quasdam
a deo non esse creatas / sed a demone ut
buffonem. Quia tempus .i. corruptio amplius
non erit. Quia inmortales et inpassibiles
efficientur boni et tempus malorum erit
in secula / sed in diebus vocis .i. angeli
.i. tempore antichristi cum ceperit tuba canere .i. cum
senuerit / quia diu non durabit consummabitur
misterium dei .i. terminatum fuerit et sic mi-
secta tunc apparebit. Sicut evangelizavit
per servos suos prophetas. Iterato per prophetas

fuit de adventu domini et de consummatione
seculi / et vocem quam audivi .i. divinam amo-
nitionem iterum de celo cum loquentem mecum
et dicentem .i. sonum reddentem / angelus quem
vidi cum tanta desolatio erit in terra quia
et predicatio erit ablata ne fideles de-
sperent accipient consolationem ne ad determina-
tum sue salutis predicationem sed hic iterum
acceperunt consolationem fideles ab angelo.
Vade et vade .i. promere gratiam dei et
accipe librum de manu angeli .i. in-
tellige scripturam adimpletam a fidelibus
intimatam. Stantis super mare et super terram
.i. parati adiuvare omnes accedentes ad eum
et abii sicut obediens et amplexum retuli
ad angelum dicens ei operatione et oratione
ut daret mihi librum .i. divinam scrip-
turam et dixit mihi / quia quod notum est ei spon-
te offert deus / quem videt patientem. Accipe et
devora eum .i. tota mente et operatione /
et faciet amaricare ventrem tuum .i. hu-
manitatem tuam quia implere divinitatem
grave est humanitati que est mollis et fragilis
sed in ore .i. in corde tuo erit dulce tamquam
quasi mel. Quia placebit cogitatio et predicatio
pro eterna vita que est dulcis. Et accepi librum
de manu angeli .i. operationem et scripturam.
Et devoravi eum ope et predicatione et erat
in ore meo tamquam mel dulce et cum devo-
rassem eum amaricatus est venter meus.

i. amaras et durum fuit carni mee pati quod mo-
lestie vite vellet.

c. ii. Et dixit mihi. s. angelus iohi qui ei antea
locutus fuerat oportet te iterum prophetare populis et
gentibus et linguis et regibus multis/ Quandam ex-
ponunt hanc prophetiam superius repertam de antichristo
et persecutione aliqui eos tyrannos et reges de quibus
tyrannis dicit iohes. antichristi multi sunt. Sed ma-
nifestum est quod hec prophetia de expositione apocalypsis
Cap. XI) et regibus multis quorum supra diuersis scriptum de eis loqui-
tur. Et datus est mihi calamus similis virge. hec
verba dicit scilicet ad iohem/ quasi ad felicem papam,
cuius personam gerit. non angelus/ et iohes dixit supra sic
assimilatur sit. Ipsi apostolo datus est calamus si-
milis virge/ quod veteres calamo scribebant.
intelligitur per calamum similem virge rectitudo
veteris testamenti. Rectitudinem veteris testa-
menti habebat felix papa per quem omnia mensus est,
de quibus dicitur. Et iterum de lingua quidam
sapiens dicit/ lingua mea calamus scribe
velociter scribentis/ ista vox erat in spiritu domina-
antis felici pape ut exurgeret in auxilium
fidelium/ et metire templum dei et altare
et adorantes in eo. Iste felix mensus est con-
secratione templi .i. ecclesie/ dei/ sed consecrationem
et mensuram regule templi veteris testamen-
ti. et metitur .i. assimilat ipsam veteri
multas auctoribus dicens interiore cetus/ et iudei
qui umbre legis seruiebant hoc fecerunt
multo magis nos quibus veritas patefacta est
et gratia et veritas per ihm xpm data est templa
domino edificare, et ipsa melius possimus or-
nare ea quam domus et sedes in interioribus cum al-
taribus et vasis vestibus que ad diuinum cultum
explendum necessariis deuote et solemniter
consecrentur/ et non in aliis que in domo sancti
ab episcopis et non archiepiscopis qui se propheta sunt
ne ut possent est summa exigente necessitate
missas celebrare/ in quo sacrificia domino
offerre debemus. etc. et altare mensus est
sic in exodo legitur. Altare de terra fa-
cietis mihi et offeretis super eo holocausta et
pacifica vestra etc. et adorantes in eo. s.
in templo mensus est dicens. Sic salomon
in tempore illo festiuitatem celebrauit et omnis
israel cum eo multitudo magna. et est iste
cum papa instituit dedicationem ecclesiarum
celebrandam dicens. Solemnitates vero ecclesiarum
et sacerdotum per singulos annos solemniter
sunt celebrande. ipso domino exempla dante,
qui ad festum dedicationis templi veniens
fecit/ sed formam cum reliquis populis
eadem festiuitatem celebrauit. Venit
sicut scriptum est. facta sunt encenia hieroso-
limis et hyems erat et ambulabat
ihesus in templo in portico salomonis.
Quod autem octo dierum sint encenia cele-
branda in libro regum pacta dedicatione
templi reperies. Notandum quod hanc prophetiam
consummauit ubi dixit. oportet te iterum prophetare,
sed hic reddit rationem per aliquod tempus
et incipit quasi nouam prophetiam, ut fuerit

ordo hystorie. Nam anno domini q21°
iustinianus suscepit imperium. Ante quod tempus
.i. anno domini q18 sedit felix papa qui de-
dicationes ecclesiarum per singulos annos
constituit ab omnibus esse celebran-
das. Atrium autem quod foris est templum
.i. domos que non debent esse templa,
eice foras, quia iste felix foris eiecit
.i. interius in edibus neque domibus non
consecratis diuinum officium celebraretur.
Et ne metiaris illud. Ipse etenim non est
mensus diuina audire in eis celebranda
sed interdixit sicut per deum est. Et in Deuteronomium.
Vide ne offeras holocausta tua in omni loco
quem videris sed quem elegerit dominus deus tuus. Sed ma-
xima necessitate fauebat dicens, quia
necessitas legem non habet, quoniam datum est gen-
tibus .s. ad habitandum, et est permissum est
gentibus ex quo voluit similiter sua bona
in aliis qui sunt foris templum. Nam dominus
eiecit eos qui hic vendebant de tem-
plo dicens. Domus mea domus orationis
vocabitur etc. — Apocalypsis. Et dixit mihi
quod exibit ad prophetandum contra populos est in-
dicium oportet te post apostolos iterum prophetare .i. pre-
dicare populis et gentibus et linguis et re-
gibus multis. Et datus est mihi calamus .i. scriptura
calamo scripta .q.d. cum mihi iniunxisset
predicationem dedit adiutores scripturas

per quas eam exercerem. Similis virge .i. sceptro
quo reges constituit dicens .i. admonens.
Surge .i. erige ad predicandum, et meti-
re templum dei et altare .i. ita secundum unius-
cuiusque capacitatem predica, ut constituas
ecclesiam et in ea altare .i. Christum, et adorantes
in eo .i. constituas qualiter ibi adorent.
Et templum accipitur ad literam in eo hic
orandum est, et autem episcopos et predicato-
res non in eis orandum esse, per eos domi-
orem. Atrium .i. porticum quod est foris
templum per atrium seu porticum intelliguntur
ceteros christianos qui se tantum similant sed
preceptis nolunt obedire, illos enim
eice foras .i. excommunicando omnes eice
foras. Et ne metiaris illud .i. non
seruabis predicationem ab eis, quia atrium
datum est gentibus.

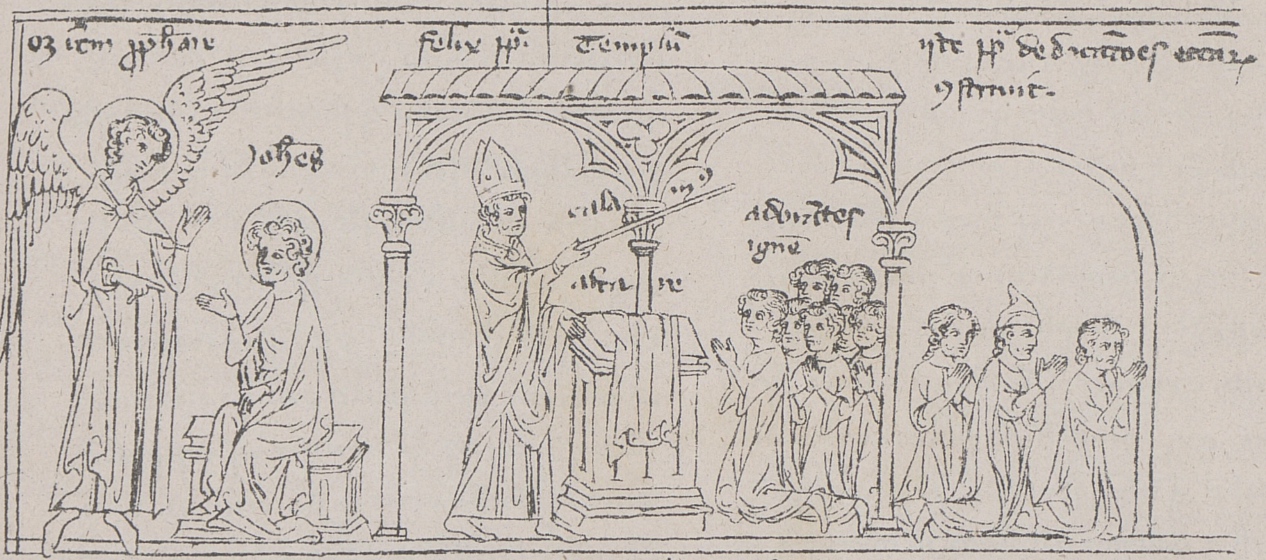

et civitatem sanctam. civitas sancta erat
congregatio fidelium omnium, ut essent cives
sanctorum et domestici dei. dicitur enim civitas
quasi civium unitas. De ista civitate scri-
bitur: Glosa dicta sunt de te civitas dei.
calcabitur i. opprimebat, scilicet anthemius
patriarcha constantinopolitanus, qui socius fu-
erat heretici et severissimi. ipse et
iustinianum imperatorem in eutichiana here-
si duxerat mensibus xlii. quia xlii me-
ses hoc sunt dies mille cc lx. tot dies
continet quartus dimidius annus, tanto tempore
i. quarto dimidio anno dixit daniel con-
culcandam esse civitatem sanctam hereticis tem-
pore antichristi quod tempus secundum veritatem testamenti ad literam
accipitur. Sed hic in novo testamento dicitur here-
ticos nostro tempore ecclesiam impugnasse, quia
per quartum dimidio anno invenitur
predicatione et maximo labore confutasse.

dimidius xlii. mensium et xxx. feriarum
ad literam debet intelligi cum plura
sint valde inexplicabilia facile invenisset
iohannes in alio sensu in terra qui eum aperiret,
et si non esset signatus nisi septem cum actis
verbis prophetie huius, quare dicitur in penul-
timo angelus ne signaveris verba prophetie
libri huius. Et de his duobus testibus me-
18. scilicet sapientiam et intellectum quibus non
possent resistere adversarii eorum. Hi duo
testes fuerunt silverius papa et menas
patriarcha constantinopolitanus, qui testi-
monium perhibuerunt deo contra hereticos
et perhibebant testimonium iohannem cum
veritate scripsisse in evangelio quod impugna-
bant heretici prius disputationibus. Ista de
duobus testibus alii exponunt de helia
et enoch de uno scilicet & helia
dicitur unde malachia propheta ecce

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY UKF 10

mittā vob helyā pphām anq̄ veniat
dies dn̄i magnus et horribilis, & quertet
cor prm̄ ad filios, & cor filiorum ad patres
eorum. & dr̄ ad lrām q̄ i eodem mūdo ano
pdicabūt, & bestia .i. antixp̄c occidet
eos occultē, & p(er) tres dies & dimidiū
resurgent, ut timor irruat inimicis eorum,
et ascendent simplr̄ . nube i celū. Et
ut ista expones sic videant nimis dif-
ficile exponim(us) h' de silencio & mente
spirituali q dn̄i futuros & passuros esse
enoch & heliam ad lr̄am p(ost) antixpo
dic illa q fecerunt olī helias & heli-
seus certi p(ost) isto spirituali rege exponim(us)
spiritualr̄. Et sic dns p(er) eorum mortē et
gnalē r(e)s(urrecti)onē i eze(chie)le designat in dibus
iudeis spiritalē mortē & r(e)s(urrecti)onē dominus
ipse dicens intercetera eze(chie)li de ossibz q ei
ondebat. fili hois putasne vivant
ossa ista, & iterum dixit ad eū dns. vati-
cinare de ossibz istis & dices ossa arida
audite vbū dn̄i. hec dic dns deus ...
... sup vos nervos & ...
dabo vob spm̄ & vivetis sub & ...
spc̄ i ossa & vixerunt steterunt sup pe-
des suos exercit(us) grandis nimis valde.
& dixit ad me dns. fili hois ossa
ista vniu(er)sa domus isrl' e. & c. usq̄ edu-
cā vos de sepulcris vris & reqescē vos
faciā sup humū vram ... & ...
pdicatuos & morte & dies mortis &

r(e)s(urrecti)onē enoch & helie & plura q dn̄i ex-
sita ad lrām. de istis exponim(us) spiritua-
lr̄. Quia si lrā exponeremus de anx̄,
q(ui)d valeret sc̄i. cetera q secuntur i libro isto.
& pphabunt isti rexunt eciam & ...
calat & pphabunt sic apl's dic. ex pte
cognoscim(us) & ex pte pphām(us) diebz
1260 . q. sc̄ qi menses .42 . ...
quo etiam tpr̄e herici eorum calculat,
tanto isti testes p(ost) potuerit eis resistebat.
diu(t)i(us) pdicauerunt & ... ista dno
ut ... platina, si ... redit ad
tā breve spaciū tpris, dic ... redit
de multitudine platoru redit ad nūm
.24. senior, amicti saccis q(uia) vita eorum
despecta erat. Vn i hac eadē apocalipsi
sol dr̄ niger fact(us) fuisse sic sacc(us) cilicin(us).
hij s(un)t due olive .i. olivis cpabantur
q(uia) amicas & penitentibz oleū mie in-
fuderunt ad sanitatē aiarum. Et inimi-
cos & peccatores cbusserunt igni sic p(ro)pea
dicitur. & duo candelabra. ista ...
stabiles erant et fide alios q(ui) erant ut
lucerne ardentes sustentabant spe & ex sa-
tans ne caderent, & oleū pietatis ami-
nistrabat lucernis ne deficerent. De quibz
candelabris dr̄. lucerna splendens sup
candelabrū scm̄, spes facies sup etatē
stabile, ore ... . Vn helius dic. vivit
dns i cui(us) cspectu sto. dic isti fecerunt
humiliates se tanta dno, & si q(ui)s voluerit eis

noce

nea sic anthemius hereticus et fautores eius, ignis exiet de ore ipsorum et devorabit. i. dapnabit ignis. i. iudicium spiritus sancti exiuit de ore eorum et devorauit eos inimicos eorum. Tunc etenim dapnatus erat anthemius hereticus patriarcha constantinopolitanus cum fautoribus suis ab ecclesia spiritus sancti iudicio. et sic eos hobuit ledere corpore siue spiritu, sic oz eum occidi s sma ubi dei sic et hodie ecclesia facit quod excommunicatos quasi mortuos eicit. Unde et iudicatus anthemius cum suis complicibus tamquam mortuus eiectus est de ecclesia. Nondum quippe multo maior erat in nouo testamento quod isti igne i. iudicio spiritus sancti interficiunt inimicos suos quam sub ueteri testamento fuisset quod helyas igne ad terram absumpsit corpora interficit que erant moritura. Hi duo habent potestatem claudendi celum ne pluat diebus prophetie eorum. Habet namque ecclesia claues regni celorum ex auctoritate beati petri, ut eum claudat ipsa ecclesia non dignis. De quibus clauibus dicit dominus petro. Tibi dabo claues regni celorum et cetera. Helias propheta ad litteram celum clausit ne plueret. xl. mensibus. ita isti tanto tempore spiritualiter clauserunt celum. i. ecclesiam, quia ymbres oio non emittit sed quod sit terra que spinas et tribulos germinat, non pluerunt uerbum dei. i. super hereticos. De ista pluuia scribitur. Concrescat ut pluuia eloquium meum. Et predicti testes fecerunt sub urba apostoli dominus hereticum hominem post primam et secundam correptionem devita. Tempore helysei quia erat aqua que in sanguinem conspectu moabitarum. Unde dicitur hic spiritualiter et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem. Aqua sapientiam significat sicut scribitur. Aqua sapientie salutaris potavit eum dominus. Et sepius per aquam sapientia designatur. Isti enim aquam in sanguinem convertebant qui sapientiam hereticorum non a patre celesti, sed a carne et sanguine ostenderunt esse revelatam. De qua sapientia dixit dominus ad petrum. Caro et sanguis non revelavit tibi. Secundum prophetiam et voluntatem helysei percussa est terra mulierum ad litteram. Unde sic hic spiritualiter et percutere terram omni plaga quotienscumque voluerint. Non enim voluerunt percutere terram i. terrenos homines anathemate, nisi cum iuste. Et in hoc ostenditur quod eorum potestas est data percutere terram omni plaga cum iuste quotienscumque voluerint. Et cum finierint testimonium suum. Silverius et menas finierunt testimonium suum in dapnatione hereticorum, et noluerunt eos absolvere sed magis elegerunt affligi pro deo. Bestiam que ascendit de abysso bestiam istam erat belizarius quidam dux

Vulgarius qui perurgebat homines quasi dominus
et bestialiter vixit. De his bestiis dicit
apostolus. Cretenses mendaces male bestie. Iste
Vulgarius primo valde potens erat, quia
ipse debellasse dicatur multas gentes scilicet
alemannos, gotos, frisones, germanos, ala-
nos, vandalos, et regem affrice. Bestia
enim ista ascendit de abysso, id est de tene-
brosis cordibus hereticorum. Nam david
ereptus de obscuris et pravis hominibus
dixit ad dominum, De abyssis terre edu-
xisti me, cum ipse nequiter in abyssum desce-
disset. faciet adversus eos bellum et vi-
cet illos. Iste fecit adversus eos bellum
quoniam illos qui habebant unum testimonium et
quos sciebat concordie tali affixos,
ut dicitur papam silverium esse victum
testibus quos theodora augusta contra
eum miserat. Et ita bellum quod fecit erga
silverium fuit adversus menam, quia
iste menas auctore silverio sedit in lo-
co quo expulsus et eiectus est anthemius
hereticus. Tribulato et devicto uno
teste, victus est alius. Quia sub verbo domini ad
minus in ore duorum testium vel trium stabit
omne verbum. et occidit illos. Non quod eos
dicimus ut occasi sint spiritaliter. Anthemius
et socius suus heretici ita per vulgarium et
alios occisi sunt spiritaliter silverius papa cum
socio suo mena patriarcha ex consilio
anthemii heretici et ex iussu theodore
auguste. De hac occasione dicit apostolus
quasi mortificati et ecce vivimus. Supra
dictum est in libro isto circa dicta epo, Nomen
habes quod vivas sed mortuus es. Ita enim isti
duo testes quamvis vivunt, nomen habu-
erunt ab hereticis quod mortui essent. Dicendum
quod hec verba que de duobus testibus expo-
nimus spiritaliter ita signata sunt, ut non
accipiantur ad literam sicut in vetere testa-
mento de duobus testibus domini prophete acci-
piebantur, id est ab helia et heliseo. Neque
enim sicut diximus olim ad litteram acci-
piuntur, neque candelabra, neque ignis,
qui de ore procedit, neque celum, neque plu-
via, neque aque, neque dies temporis, neque
ignis exiens de ore eorum corporaliter
devoravit eorum inimicos, neque ignis
ad literam devoravit inimicos eorum.
Sed quod textus libri habet, ita non mors istorum
testium accipitur ad literam. Unde si quis
dixit mortem istorum testium esse cor-
poralem, faciat eos inimicos igne oris
sui corporaliter interfecisse. Sed si dixit quod
inimicos eorum spiritaliter occidisse, faciat
istos testes spiritaliter esse mortuos,

mortuos dicimus quia ad hereticos. Ia-
cebat corpa eorum in platea civitatis
magne que vocatur spiritualiter sodoma et
egyptus. Spiritualiter vocatur sodoma civi-
tas, sic ita spiritualiter diximus istos corpora
et sic ignis et aqua et cetera que supra
enumeravimus spiritualiter accipiuntur. Civi-
tas magna in qua iacebat corpa eorum
mundus intelligitur, quia in mundo corpa elec-
torum per electos videbantur tamquam mor-
tua, secundum apostolum qui de fidelibus dicit. Si
commortui sumus et conviverimus. Sodoma
est interpretatur muta, quia omnes in mundo
videbantur tamquam muti, et non erat qui
auderet pro ecclesia contra vulgarium et here-
ticos contra metu erant confusi. Egyptus
interpretatur tenebre. In tenebris erat
mundus, quia candelabra ad que dominus lo-
cutus est vos estis lux mundi, quasi extincte
et de locis suis mote videbantur.
et multi non audebant aperte fidem confiteri et
lumen bonorum operum manifeste ostendere.
ex quo maiores eorum pro iustitia persecutio-
nem passi sunt. Ubi dominus eorum crucifixus
est. Id est dominus ex civitate Ierusalem
crucifixus est, significabat quod in plateis, id est
in latitudine totius mundi corpus eius, id est
ecclesia quamvis gravia passura erat. Sicut
apostolus dicit. Exeamus itaque ad eum extra

castra improperium eius portantes. Et videbunt
id est viderunt de populis et tribubus et linguis
et gentibus, aliqui tribulationem istorum corpo-
raliter viderunt, remotiores vero spiritualiter
cum eis dolebant. Sic apostolus dicit de spirituali
visu. Si corpore absens, spiritu vobiscum
sum gaudens et videns ordinem vestrum.
Corpa eorum per 3. dies et dimidium
Isti dies etiam spiritualiter sunt intelligendi sicut
cetera que supra diximus de duobus testibus.
Nam sicut homines in libro regum autumaverunt
spiritum corpus helye invectum, quod fuit in spi-
ritu, corpus quoque iacere in montibus sive in ru-
pibus, quod etiam quesierunt per 3. dies et
dimidium, sic ipsa die qua vectus est he-
lyas in celum putaverunt eum precipita-
tum in terram, quod spatium temporis per dimi-
dia die computatur. Et isti per 3.
dies quesierunt eum sic decimum est quod
fuerunt preter quartum dimidium dies,
quibus putaverunt eum ipsum iacere
in terra. Et sicut cetera que fuerunt ma-
terialiter facta ab helya et heliseo hic
accipiuntur spiritualiter per novo testa-
mento, sic et dies isti. Per 3. autem dies
3. tempora intellige, de quibus dicitur prola
a silvestro in hystoriis. Dimidium
vero diem intellige quartum, quod nondum imple-
tum cuius spe vite inveniet in eos.

et hic tempus quod dicitur a silvestro acci-
pitur pro die sicut aliquando dies accipitur
pro anno. Unde dominus dixit ad eze-
chielem diem pro anno dedi tibi. Parum erit
si ordinem consequenter corpora eorum dua-
orum testium quarto dimidio die in
plateis insepultos iacuisse, respon-
deo sicut supra narraum ad literam cor-
pus sancti marcelli pape et corpora sanc-
torum claudii, cirini et antonini in pla-
teis insepultos iacuisse pro timore
paganorum. 36. diebus qui dies quartum
dimidium anni excellunt. glosa ex-
ponens hoc de martyribus enoch et
helya dicit. videbunt corpora eorum
per 3 dies id est annum et dimidium.
Joannis dicit. cum helya veniens
ieremias propheta predicabit sicut omnes
expositores in me dicunt. et
corpora eorum non sinent. id est non sinebant
poni in monumentis. monumentum
enim dicitur quasi monens mentem. Nullus
hereticus non sinebat corpora fidelium
poni in monumentis. id est ne haberentur
a populo in memoria. sicut dominus in quo-
rundam die per ieremiam prophetam. scilicet hec
dicit dominus deus de prophetis qui prophetant
in nomine meo mendacium et sunt

preceptori in dignitate hereticorum. et consolatio
omnium pie consilium meum, et non erit qui se-
peliat eos. Que prophetia tunc ad
tempus per quartum actam dicit fidelibus. Et in-
habitantes terram gaudebunt. id est gau-
debant super eos et iocundabuntur. id est iocunda-
bantur. scilicet theodora et antonius cum
ceteris fautoribus suis. et munera mittent
invicem. quod fecit vigilius diaconus. Unde
ipse silverius dicit in epistola ad eundem
silverium Vigilium Nonumquam scelus ci-
roris in apostolica sede invasor intrans
induxit in more symonis cuius discipulum
discipulum omnibus operibus data pecunia.
quod est munera mittere. Unde. meque re-
pulso qui faveret domino tibi iam ingre-
ssus es quibus cum presidio. Item mea
intersis inade et d. i. cum se pro se in
exilio quoniam hii duo prophete cruciave-
runt eos qui habitant super terram. Cruciave-
runt enim eos quo diaconum intrari et
nolentes obedire eis excruciaverunt.
Secundum hystoriam sancti honorii iacobite dampnati qui
magnam partem ethyopie et omnes regio-
nes usque in media plus quam. xv. regna
ut asserit ymnericus inhabitant qui
omnes christiani sunt effecta. Secta autem in dap-
nata et pessima heresim enthiatis

postea ceciderit vita natum quemad-
modum vina ... in x apperens. ista heretica
et omnis immunditia iudeorum ceteri ab eis
et ypocritis ... igne i. iudicio spiritu-
ali cruciata et inflicta sit in terra. unde
longe tolerabilius erit multa mala
hominum corporaliter fuisse occisos. Post
3. autem dies et dimidium dies pro tem-
pora accipientur quibus silverius cum
socio suo menna fuit tribulatus. Nam
dominus dixit ad ezechielem. diem pro anno.
diem inquit pro anno dedi tibi. unde hic tempus
pro die accipiatur. unde ipse beatus silverius
testatur dicens. Cum fuerit domino ia
iungitur tribus annis temporibus ei persecutio.
et c. ipse enim qui mortificatus temporibus
illis persistit circa et uno die. dimidium
diem. quia postquam iungitur corpora fuerant tam
temporis quo tempore nondum pacto spi-
ritu a deo intravit in eos. i. spiritus sanctus
cuius iudicio dampnabatur item ma-
nifesto innocens eorum. ista sunt occisi
et resurrexisse intelligantur sicut nos si-
mus cum domino dicimur mortui fuisse
et tertia die cum eo resurrexisse. hoc i.
percutiet et curabit nos. vivifica-
bit nos post duos dies et 3. die per

citabit nos et vivemus in conspectu
eius. Et steterunt super pedes suos
i. super sententias quarum caput ipsi erant.
De quibus pedibus dicit apostolus. Non dicit
caput pedibus non estis michi necessarii. Ita
hos silverius et menas cum eo steterunt
super sententias que eis necessarie erant. Et ti-
mor magnus cecidit super eos qui viderunt
eos corporaliter seu spiritualiter qui
priore parte resumentes ceperunt eam
exercere in innocentes. Sunt enim timebant
quia ipsi ab illis quasi mortuos videbantur
pro ea dictus anathematizabatur. sic in
eadem epistola reperitur dicente silverio ad
vigilium. s. hesto cum his qui tibi consentiunt
pene dampnationis suscipiam. solatiumque tibi
nominis et ministerii sacerdotalis ag-
nosce spiritu sancto iudicio et apostolica a nobis
auctoritate dampnatum etc. Et audivi vocem
magnam de celo dicentem illis ascendite
huc. hoc vox magna de celo i. de
certa fuit amatoris christi qui misit sil-
verio pecuniam ad sui et suorum susten-
tationem et rogavit ut remaneret
ei quasi certa cum ageret de dixit ut
conservaret in domino. Consortarunt ei
eos in domino fuit quem potaret ascende

et confortare ecclesiam, et plures magno desiderio clamabant ad eos ut redirent ad auxilium et confortandum eorum et ascenderunt in celum. i. in ecclesiam in nube. i. in testimonio eorum ascenderunt in ecclesiam. De qua nube apostolus dicit. Ideo et nos tantam habentes nobis impositam nubem testium. Ita isti in testimonio et auctoritate fidelium excommunicaverunt inimicos suos, et etiam alia decreta statuerunt. Postea ipsi et ceteri episcopi cum eis, et viderunt eos. s. silverium et menam inimici eorum quia silverius anno domini 536. sedit in cathedrali sede aptatus. Tunc etiam vaticinium fiebat candelabra que mota fiant quando de locis suis deponentur [illegible] inimicos suos hereticos. Beatus enim silverius tamen postea in eodem exilio obiit. Notandum quod augustinus in expositione sua vult probare quod per duos testes non possint intelligi duo viri, sed duo testamenta tam diffinalis (?) namque latet eorum intellectus.

Postea resuscitati viderunt eos inimici eorum in nube in celum ascendentes

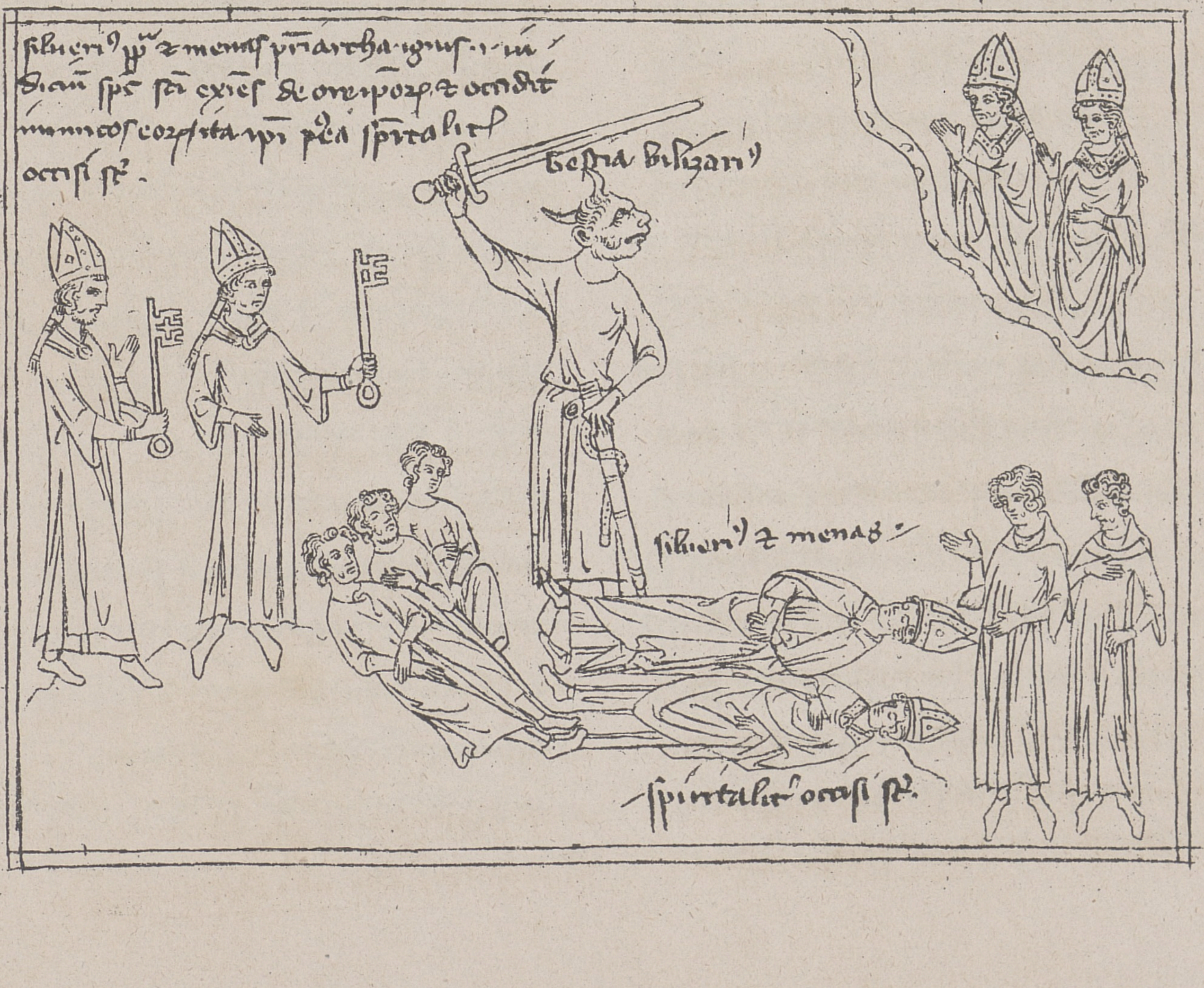

datur, ut exponitur. Et ciuitatem sanctam
.i. ecclesiam ad iure diuinum congregatam
et in uitalibus inuinctam persequentes calca-
bunt mensibus xlii. i. iii. annis et dimidio
quibus regnabit antichristus. q. d. omnes
persecutiones que fuerunt in preteritis et que fuerunt
in preterito precedunt ab antichristo, sicut illas
quererit tempore suo. Et dabo gratiam meam
duobus testibus meis de enoch et de
helya agitur, qui sunt predicatores alii in
telligunt. Et predicabunt .i. predicantes
primam vbo et exemplo ostendere ad exemplum
horum debetis uos predicare. q. d. cum in
nouo testamento vbulato non debetis cessare, quia
tempore ipsius antichristi cum grauior fuerit facta
illos predicare. Dum duo isti instarent
tunc ab eo, uos autem nemo iustificaret eum
predicando. Diebus .mcclx. i. tribus annis et
dimidio, sicut ipse christus predicauit. amicti
saccis .i. penitenciam predicantes, quam exemplo facit
per ostendere. Hii sunt due oliue .i. spiritu
sancto uncti. s. enoch et helyas. et duo
candelabra in conspectu domini terre stantes
.i. per deo placeant aut debent tamen lumi
nibus, et si quis uoluerit nocere eis .i. a proposito
reuocare. ignis exiet de ore illorum
.i. spiritualis sententia, et deuorabit .i. dampna-
bit inimicos eorum. Et si quis uoluerit eos
ledere corporali morte, sic .i. spiritualis
sententia eos occidi oportet. Hii habent po-
testatem claudendi celum .i. scripturas
que celant archana, ne pluat diebus
prophecie ipsorum, quia non predicabitur nisi co-
gnito tempore. Et potestatem habent super aquas con-
uertendi .i. super doctrinas suas que sunt si-
cut aque irrigantes, mutandas eas
in sanguinem .i. in peccatum, quia ad hos qui
reprobatos uident, et percutere terram
.i. terrenos omni plaga .i. omni dampnatione
quemadmodum decem plagarum egypti, quo-
tienscumque uoluerint, et cum finierint testi-
monium suum .i. predicationem suam, et
testamenti bestia .i. antichristus qui bestialiter
uiuet, que ascendit ad regnum de abi-
sso .i. per tenebrosos, faciet disputa-
tionibus aduersus illos bellum et uincet
illos .i. occidet corporaliter, et corpora eorum
iacebunt in plateis, ut quicumque uiderint
timeant eis conformari, ciuitatis iherusalem
magne. Que in uitalibus mente in male-
dicta que uocatur spiritualiter sodoma .i. muta
quia nemo predicabit, et muta erit
a confessione dei, et egyptus .i. tenebrosa
propter cognitionem dei, ubi et dominus illorum

crucifixus est. Et videbunt quidam oculata quidam
fama. De populis et tribubus et linguis
et gentibus corpora eorum per tres dies. i.
annos et dimidium. Et corpora eorum non
sinent poni in monumentis. i. ne me-
moria eorum habeatur. Et inhabitantes
terram gaudebunt super illos. Iustorum affli-
ctio impiorum est epulatio. Et iocundabuntur
i. letantes pre gaudio erunt quilibet
et munera mittent invicem ad litteram mit-
tunt dona et congratulationes et confabula-
tiones ad invicem de eis loquentes. Quoniam
hii duo prophete cruciaverunt eos qui
predicacione militanti qui habitant super habitabant
super terram. Et post tres dies et dimidium
et non statim, spiritus vite a deo. i. anima eter-
nalis vivificans intravit in eos. Et ste-
terunt iam immortales super pedes suos
i. super sepulcros qui prius fuerunt in indigen-
tes. Alii qui intuitum erat firmi.
Et timor magnus. i. pena infernalis
vel vindicta dei. cecidit super eos
ut pondus opprimens vel gravis ad litteram
qui viderunt eos ita glorificatos. Et au-
dierunt vocem magnam. i. magne po-
testatis de celo. i. a Christo vel angelo
dicente illis. i. hic operante. Ascendite huc
ad consortium sanctorum. Et ascenderunt in

celum in nube baiulante nube quam illo orien-
fingerent. Et inimicos circuit. Et viderunt
eos inimici eorum.

Et in illa hora. i. quo statim post ea fuisse
terremotus magnus. i. tercius motus sed ve-
spirituales. Unde scribitur: Exurget gens contra
gentem et regnum adversus regnum et terre-
motus magni erunt. Tunc etenim temporis
Totila rex Gothorum collecto undique exer-
citu Ytaliam et Calabriam devastavit.
Et decima pars civitatis cecidit. Romana fide-
lium civitas vocatur. Dicitur civitas quasi
civium unitas. Decimam partem dicit ce-
cidisse, quia tunc multi cives fideli-
um quod decimum preceptum fecerunt, quod precipit
alienos deos non debere adorari, capta scilicet
et a propria fidelitate cum parte sua cecide-
runt sub dominio aliorum. Ita eos ut contra deci-
mum preceptum dyabolice in eo per dei consecratum
fieri cogebat, ut submissi servilibus ado-
rarent. Et hoc ab eis qui in captivitate
ceciderunt multis oppressionibus exigebat,
et ecclesias christianorum cum monasteriis spolia-
runt. Tunc etiam Gothorum Hungaldus rex
Visegothorum qui conversus fuerat ad catholicam
fidem. Terremotu. i. treno pre motu qui
est de regno in carcerem per duos cecidit
in primo decactus est a rege. Istum regem vero [illegible]

appellat gnum dicens. Unde genu fidelibus
accidit ad obtinendam fidem unam ciuium
segesque multa surrexit. et occisa sunt de xpe
motu nona hominum. i. nouatorum homm.
i. milia. tunc multa de quadringentis
xpianis qui in captiuitate acciderunt occisi
sunt. post cetera goti ipsam preciosam ciuitatem
obsederunt que i. anno obsidionis cap-
ta est ab eis qui et herulano episcopo ac tam
tormenta caput amputauerunt et omnem
populum qui illic inuentus est iussit rex ut
gladio extingueretur occisus est rex heme
hildis nouatus homo pro fide. Septenarius
et nusquam per uniuersitate ponitur et in pestis.
quarum tempus. i. dicebatur uolitur et in
ponit. i. milia quarum multi homines mor-
tui sunt de illo et demoni aia et corpe
qui illi persecutores heretici fuerunt,
et reliqui in timore missi dederunt
gloriam deo celi. Totula rex roma
cepit et totum populum romanum in maximum
timorem missus est sed ipse sine rapina et
sine incendio permansit in ciuitate et tunc
homines qui in timore missi fuerant omni
cerdo regno romano erepta de ma-
xima tribulatione dederunt gloriam deo
celi. heretici enim non dederunt gloriam
deo celi sed diabolo. Unde dicitur uos quorum

de eis qui immolarent sacrificium
quoddam dyabolo et hoc ei per-
ci-cuitum currentes carmina
nephanda dedicassent. Cuius ipsi
prius illud submissis ceruicibus
adorauerunt, et non deum celi, eos
quoque quos ceperant hoc adorare
pariter compellebant. Qui predi-
ctus rex sine rapina et sine in-
cendio in ciuitate mansit credi-
tur esse ex ammonitione beati be-
nedicti. qui ammonuit regem to-
tylam quando uenit ad eum di-
cens. Multa mala facis, multa
fecisti iam ab iniquitate compes-
cere. et prophetauit ei dicens. Ro-
mam quidem mare es transiturus
romam ingressurus, nouem an-
nis regnabis, decimo morieris
anno domini. CCCCXL. totyla fideles
afflixit, cuius tempore secun-
dum ve abijt. Notandum quod
ista de ultimis temporibus an-
tixpi exposuissemus, quod sibi ve-
llent cetera omnia, que scrip-
tum in hoc libro. Et ecce ter-
cium ve venit cito

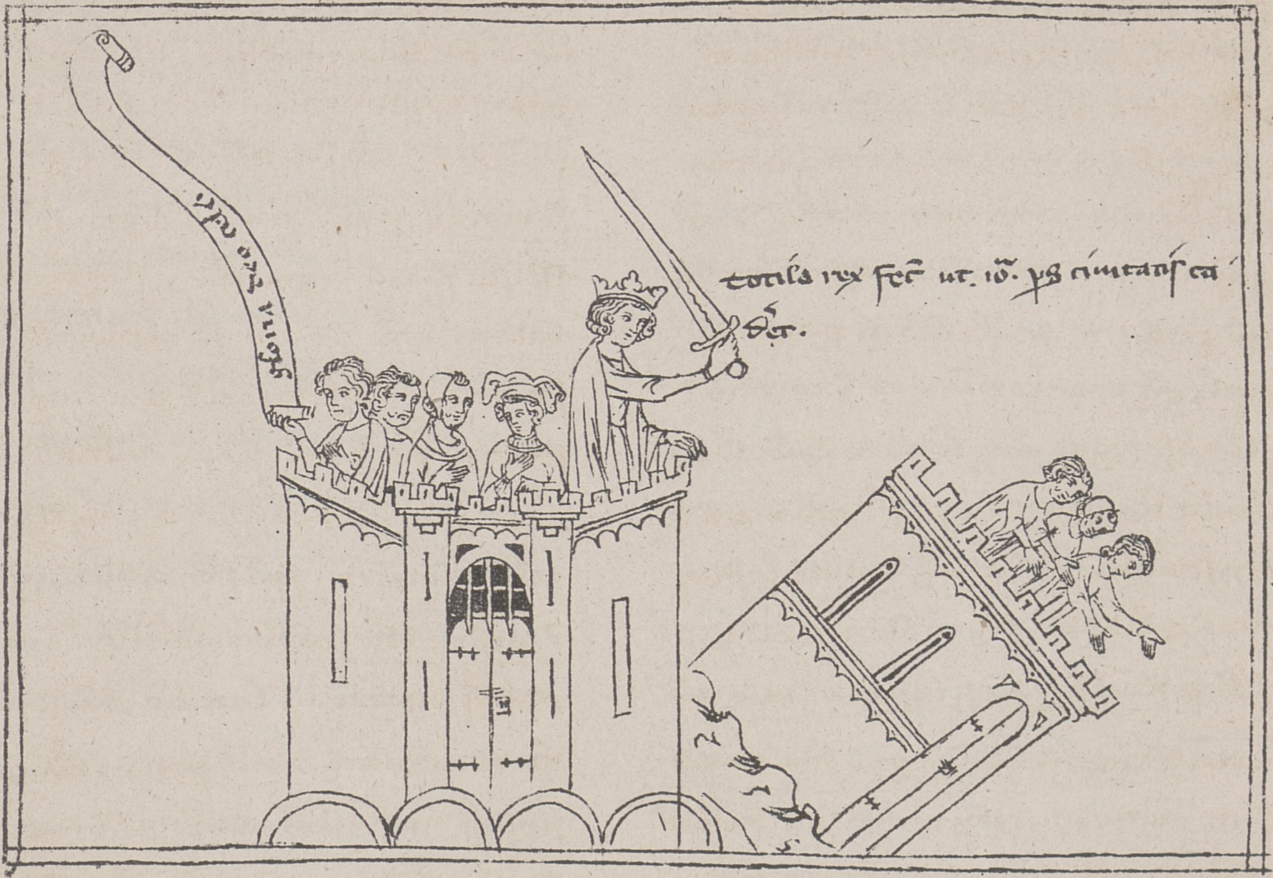

pq isti exterminati sunt qui corrumpebant
terram. / Et in illa hora .i. in tempore
glorificationis duorum testium, de quibus supra
diximus, factus est tremor magnus .i. ter-
ri moti sunt ut puniantur in inferno.
Et decima pars civitatis .i. homines ad hoc
constituti sicut decimus ordo qui cecidit
restauretur .i. subdita antichristo qui se
bonos esse sperabat, cecidit in penas
ut de celo. Et occisa sunt de tremo-
re .i. de destructione in inferno nomina
hominum .i. nominati qui deus spernunt .i.

deleuntur de libro uiuencium ad mortem
ne curant quasi non fideles. septem milia
.i. omnes positi in malicia. Et reliqui
qui non ceciderunt in penas sed ut ni-
patis in timorem missi sunt .i. reuere-
ntia dei sic timent ne cadant propter a-
monitiones antichristi / Et dederunt gloriam
deo celi .i. nichil sibi attribuentes sed deo
de se habitum et caue. Ve venit cito
.i. cum penis malorum sub iudicio.
Et septimus angelus tuba cecinit / ano ...
...nationis ... quia angelus .i. nuncius

fuit narses patricius romanorum a grecis eunuchus grece latine nuncupatur. iste fuit nuncius dei et iustum imperatoris missus ad exterminandum gotos qui vocem suam sic tuba exaltauit clamans et congregans magnum exercitum et magnum certamen cum gotis iniit quibus interitum porrexit superstes regem eorum totyla qui iam in .10. annum super eos regnauerat occidit. Tunc et in diebus vocis istius .i. angeli consimilatur est ministerium dei sic euangelizauit per suos suos prophetas de regno dei et christi eius. Sequitur: et facte sunt voces magne in celo .i. in ecclesia dicentes factum est regnum huius mundi s. cui antiquus hostis per ministros suos dominabatur domini dei nostri .i. patris et christi eius .i. filii eius domini nostri ihesu christi. hic manifeste ostenditur quod secundum ecclesiam que in hoc mundo vocatur celum vocetur, quia dicit: facte sunt voces magne in celo dicentes factum est regnum huius mundi domini dei nostri. Nam si in altissimo celo hanc vocem audiuissent quod de eternali regnauit quo conueniret locum illi hic sermo factum est regnum huius mundi domini dei nostri, sed sic dictum est scripsisse in hoc libro patris ecclesiam per celum designatur. et regnabit in secula seculorum. Sequitur: et nunc ihesus christus qui omnia iuste disponit et noluit per suam omnipotentiam in hoc mundo resistere nisi quod antea dixit: Regnum meum non est de hoc mundo, sed post istud tempus quam sepissime regnabat et in hoc mundo per ministros dicens. Et 24or seniores per quos spirituales designantur sub isto spirituali regno ihesu christi filii dauid iudicantes erunt sic olim sub regno dauid fuerunt ad literam 24or principes sacerdotum cum ipsum sub ipsa multiplicatum est. Vel 24 seniores sic dicuntur propter multiplicationem spiritualem accipi. qui in conspectu dei sedent .i. sedent que in cunctis que agebat ut dicebat deum presentem attendebat in sedibus suis .i. in iudiciis suis que iudicabat. ceciderunt in facies suas quia humiliauerunt se in conspectu dei qui eos eruiat de illa tribulatione sicut nobis dicit: inuoca me in die tribulationis et eruam te et honorificabis me. quod illi fecerunt. Et adorauerunt deum dicentes: gratias tibi agimus domine deus omnipotens qui es et qui eras, sic dixerunt qui venturus es quia in primo veteri vidisti de inimicis suis. quia accepisti virtutem tuam magnam .i. manifeste corporalem potestatem et regnasti .s. per ministros tuos et virtute sua gentes gotorum quia viderunt regnum suum occisum et se exterminari et aduenit ira tua.

Sicut dicit apostolus de principibus: Non enim sine causa gladium portat; dei enim minister est, vindex in iram ei qui malum agit. Ita iste patricius minister domini fuit in eos qui malum egerunt in fideles. Tempus mortuorum iudicare. Unde superius dictum est occasione sui de terremotu novem hominum .s. multa quorum sanguinem iudicavit et vindicavit. Quia sanguinem fuderant, sanguinem dedit eis bibere, ut digni erant. Et reddere mercedem servis tuis .i. in humilitate domino servientibus, et prophetis .i. predicatoribus qui prophetant venientia bona vel mala per suum ministerium prophetiam. Et sanctis suis et sanctis mercedem reddidit quando propheticis manifestis indiciis a domino sanctificabantur. Nam in prefecto supradicto Hunnenhildo rege in nocturno psalterio psalmodie cantus ad corpus eiusdem regis et martyris auditi sunt post ceteras miracula, et corpus beati Haolani episcopi diu post occasionem incorruptum inventum est. Superius premissum dictum est in libro isto dicens: Qui vicerit .s. pro fide nunc dicimus et custodierit usque in finem .i. ne deficiat in persecutionibus et in doctrinis hereticorum opera mea, sicut servi domini tunc fecerunt, dabo illi potestatem super gentes, sicut iam dictum est de variis qui habuerunt super gentes potestatem et reget eos in virga ferrea

.i. inflexibili iusticia et per gladium tamquam vas figuli confringentur. Dicit et tunc in confractis corporibus regum et aliorum manifestum erit. Et de aliis fidelibus dicit dominus: Qui vicerit faciam illum columpnam in templo dei. Unde quia isti eciam vicerunt temptaciones malorum, reddidit eis deus mercedem et fecit eos quasi columpnas immobiles in ecclesia. Et timentibus nomen tuum pusillis et magnis. Istis enim reddit deus mercedem in tempore presenti, sic faciet timentibus nomen suum in futuro, videlicet ut gauderent qui prius timuerunt et qui tunc persecutionis pusilli fuerant, facti exultarent. Sicut scribitur: Laudem dicite deo nostro omnes servi eius et qui timetis deum pusilli et magni, quoniam regnavit dominus deus noster omnipotens. Gaudeamus et exultemus et demus gloriam ei. Et exterminandi eos qui corruperunt terram. Post mortem supradicti regis et martyris Richardus rex fidei eius ad fidem ab arriana heresis pravitate gentem est totamque Wisigotorum gentem ita ad veram perduxit fidem et exterminavit ab eis heretica pravitate ut nullum in regno suo nulli
suo militare permitteret qui regno dei hostis existeret per heretica perfidie contagia. Et sic supradictum est Narses patricius Totylam regem Gotorum occidit. Unde et Buccellinum ducem Francorum a Theoderico missum

ad devastandum ytaliam interfecit. et Sindoaldus regem brentorum qui remanserat
de gente herulorum quos odoachar duxit in ytaliam apprehendit, et in alta trabe
suspendit. qui et anno domini. DLXX. omnes hostes de ytalia exterminavit quousque
gentem illam conterruerant terram.

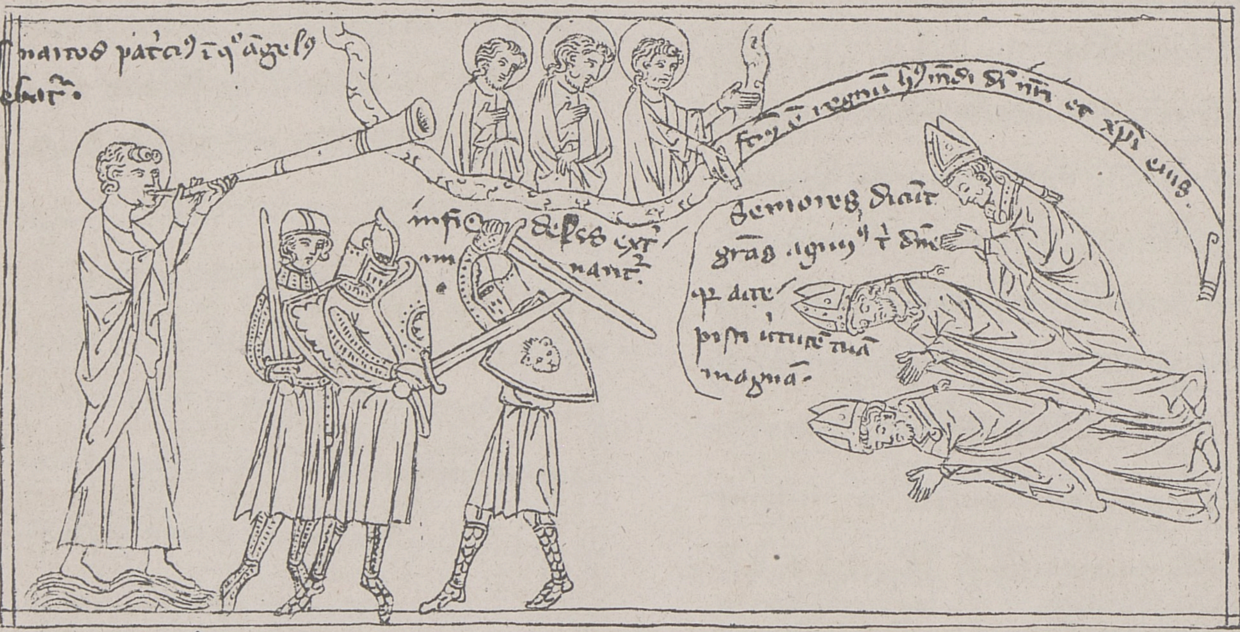

-nistrae. Et septimus angelus ordine narrationis
et temporis, quia tunc omnia finientur. tuba ce-
cinit et facte sunt voces magne in celo. id est
laudes deo de salvatione iustorum et ma-
lorum dampnatione. dicentes factum est regnum
huius mundi, quia in hoc regno non sunt per-
mixti boni et mali ut prius. domini nostri
id est patris et xpisti eius. id est filio eius qui prius vi-
lis erat et abiectus, iam regnat bonos
coronans malos comprimens. et regna-
bit. id est permanebit regnum in secula seculorum,
non ut quidam heretici putant post diffinitio-
nem temporis in brevi multis redituros.
Et xxiiii seniores non tantum minores

ita glorificabant eum, sed et ipsi maiores
et iudices aliorum, qui in conspectu dei sedent
id est considerantes in beneplacito quod deo pla-
ceat. id est iudicant quod est in presenti. in
diebus suis. sed consessa in hoc seculo ce-
ciderunt. id est tunc humiliaverunt se.
in facies suas. id est in corda sua. et ado-
raverunt ut in hoc loco convenit cor-
dis. dicentes gratias agimus tibi domine deus
omnipotens, ideo quia nos salvasti et inimicos
dampnasti, qui es immutabilis et qui
eras olim despicabilis. hic non ponitur
qui venturus es, sed qui iam venit. qui ac-
cepisti virtutem tuam magnam resurgendo

ſpm tuiſ dado / cetam ggg ado.
& regnasti . i . nos a dyab̄lo defen-
disti destructo ip̄ius ci& & irata st̄
gentes p ip̄o tuo regno . i . reƀbi
dolebunt de parte dei q̄ dispnabunt
& adueīt ira q̄ illos / & tp̄s mortu-
orū adueit oportunitas / ta bonorū
q̄ malorū / iudicari ut diuidant
boni a malis . & reddē mercedē suis
tuis p̄p̄his . ſ . s' & aliis p̄uidētibꝫ
et sc̄is . i . ī fide ɔfirmatiſ & timē-
tibꝫ nom̄ tuū pusillis & magniſ
ꝫ tem̄ maioribꝫ ꝟ ɔbꝫ fideli-
bꝫ exterminadi . i . ueīt tp̄s sepa-
di eos q̄ corrupit trā . i . ſeipos p
mala opatiōem / & alios p malū
exemplū.

Et apertū ē templū dei ī celo
. i . ī eccā . ſestū ei p̄uificā-
tionis be mariē ut ē ɔsuetudo ce-
lebrandi / ī q° agit de templo ī q° dn̄s ē
p̄ntatꝰ . add' templū fuit q̄si clausū /
& parū attēdebat qd̄ fom̄ fuisset ī
eo anq° festiuitas ista celebraret.
& uisa ē archa testamti ī templo
eiꝰ . i . x̄ q̄ ē archa testamti q̄ ī eo
st̄ omīs thesauri sapīe & sciē ab-
sconditi / q̄ malachias angelū testa-
mti appellat / q̄ ipam absconditā
sapiam & sciam mundo annūciauit
un dic . ecce ueīt ad templū suū
dnator q̄ uos q̄ritis & angelꝰ testamē-
ti q̄ uos uultis . Visa ē q̄ dic̄ disp̄-
tīo q̄° de p̄nti tp̄re / q̄ fideles templū
ueniant q̄i sic p̄us . unā dicit . suscē-
pimꝰ deus miam tuā ī medio templi
tui . archa testamti sic dicimꝰ ē x̄ quī
: testimoniū legis nō ī tabulis lapideis
ꝟ ī corde gerit / ī quo ē mana sic fuit
ī archa ueteris testamti . i . refectō sc̄orū /
q̄ ipē ē uiuꝰ panis q̄ de celo descēdit.
P uirgā aaron q̄ erat ī archa designat
regnū & sacerdotiū p q̄ intellig̃ ipē dn̄a-
tor dn̄s sic dicim̄ ē / qui et ē sacerdos ī
eternū s̄ ordinē melchisedech . Templū
hic ī libro aliq̄n uocat templū tabnacli
nā ī ueteri testamto scribit q̄ moyses
tulisset ī tabnaculū archā testamēti
& candelabrū q̄ hebat . uii . brachiā
sup q̄ ponebant . uii . lucne . septenariꝰ
nūs uniūsitatē notat sic sepꝰ dicimꝰ.
& designat p . uii . lucnas candelabri
uniūsitas lucnarū & candelarū qs
fideles introducit ī aptū templū . in
eccāq; ipā die q̄a ī templo uiso ē ihc̄
xp̄c archa testamti . Festū ī quo

agitur de templo parum antea quam hic
narret apud constantinopolim suppleat in-
tuitus quia predicta pervenit ad ceteras ecclesias que
sunt per romanam sedem. Non enim habuit spa-
tium temporis in quo narraret de eo, quod supra
dixit. In illa hora factus est tremor. R.
quia angelus tuba cecinit. Unde statim
cum illa verba consummaverat cepit nar-
rare de templo.

Apertum est templum .i. in tertio est festum purificationis in quo
agitur de templo.

Et apertum est templum .i. ecclesia est spe-
cie per misteria ecclesie que per tabernaculum
figurabantur revelata sunt fidelibus. In celo
.i. in ecclesia. Et visa est archa testamenti
.i. Christus archa in qua sunt omnes thesauri sapientie
absconditi qui complevit vetus testamentum et in-
stituit novum. In templo eius .i. in ecclesia que est
in celo per bonam operationem. Et facta sunt ful-
gura. per fulgura miracula intelliguntur
quibus incredulorum mentes percusse. Facte sunt
mox superbie viribus humiliata se subdi-
derunt vitam. hic. per s. fulgura miracula
perficiebantur et conturbabant eos. Et certe circa
illa tempora multa miracula facta sunt sicut per
hec gregorii in libris suis meminit. Et voces
per voces predicatores et doctores voces
designantur. Nam circa illa tempora beatus gregorius
predicabat et docebat, qui anno domini .dxcii.
sedit qui et misit predicatores in bri-
tanniam .s. mellitum, augustinum, et iohannem
qui voce et predicatione sua anglos ad
Christum convertebat. Post hec ipsi clerici qui in ci-
vitatibus radiabant et choruscabant
et velocius predicabant per fulgura
et voces designantur. Sic illi homines qui
videre eum sub figura audiebant idest re-
cipiebant in similitudine fulguris choruscantis. Et tremor .i. tremor motus
sunt unde. Nam tunc temporis fecit persecutionem movit sanctus mauricius impera-
tore. Et grando magna. Nam et tunc
ira dei sic grando descendit. Mauricius
enim imperator penas scelerum suorum hic
in hoc seculo videre misericordie dei una
dei ne in eternum eum puniret qui a
foca decollatus est cum uxore et filiis
eius tempore patienter sustinuit. Et dum

i orbe suo cantus crebro pnuncians,
Justus es dne et rectu iudiciu tuu,
dicunt quida q eo occiso lac cu san
guine fluxit, ita ut omnes aspicien-
tes dnm laudarent. Et . 12 . fca
sunt fulgura . i . miracla sic et sup-
dixim9 et voces . i . exhortatones,
et tremor9 . i . qda moti sunt ad fide,
qda ad ira . et grando magna . q2
quibzda visa e pdicato itolerabilis.

Cap. XII c Et signu magnu apparuit i celo i.
i ecca p signu quide ad intellect9 p q'd
videbat. magnu dic q magna re
. i . potentie i iotibz designabat. mu-
lier . mulierem hic appellat fideles i
eccam na ecca iuncta e xo sic mulier
viro. Vn apls dic. Vir caput est
mulieris sic xs caput e ecce . et sic
ecca subdita e xo, ita mulieres viris
suis. amicta sole . i . xo q e sol iustic.
Vn apls dic. Quicuq baptizati estis
xo iduistis . et et iusti imutabil
pmanebut fulgetes sic sol i regno
celor. et luna sub pedibz ei9 . i . oia
mutabilia et defectiva hui9 sch
sub pedibz ei9 . i . sub ultimis mebris
q sunt miny pfcis. Na de stulto pplo
hui9 sch dic. Stult9 ut luna mu-

tat. et i capite ei9 corona stellar
12 . i . i xo . Vn apls dic . Ipse e caput
ecce sue . i capite ei ecce e corona
stellar . 12 . q2 p pdicatoem . 12 .
aplor omnes gentes q i circuitu eri-
dit fet credidrut i xm pmu p eos
ipm caput victoria de toto mudo
portauit. tuc ei ecca ex lune et
pdicatoe . 12 . aplor lucebat et fides
valde erat dilatata . Egypt9 ei et
affrica i xm credidrut . Et i vtro hns
et clamabat pturies . Sic ei mu-
lier . du ptur it affligit et cruciat
ita tuc fideles ecce vident suos
affligi varijs modis et tribulari,
Que mulier ista i vtro hebat erat
ecclesia9 pratr, iste pmo n iuenit
matre sua de q dom e, q erat
cu eo q pgnans . Vn apls quibzda
qui eos i vtro hnt dix, filioli quos
itm parturio, donec formet xs i vob.
Ita mulier ista . i . pplus ecce pturit
ipatore donec formaret xs i eo p
bona opatoem i adiutoriu d. et
cruciat ut pariat. Valde ei cru-
ciabat h mulier ab inicio ste io-
nnes hebat ut pariet d filiu i ad-
iutoriu, et visu e ad signu, q2

Cosdras

designabatur quod videbatur in celo. i. in terra. Et ecce draco magnus quod fuit cosdras rex persarum magnus qui draco appellatur quia insidiabatur terre. Iste et rex draco vocatur sicut et ezechiel pharaonem regem et draconem appellavit dicens. Ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne. Rufus quia sanguinem fudit martirum ihesu habens capita. vii. per que intelliguntur omnes principes sui associati cum quibus christum sepe forme eorum pugnavit. Nam ipsi honorabiliores principes sic dicuntur designantur per capita sicut ysa. dicit. honorabilis et longevus ipse est caput. Et cornua. x. per. x. cornua omnia regna illi subiecta intelliguntur quia denarius perfectus est numerus. Nam quod in cornibus regna significentur zacharias manifestat et daniel. quorum uterque dicit se vidisse cornua que fuerunt regna. Cum istis regnis et principibus pugnavit cosdras quia eos quasi. vii. capita legis tenebat. Et in capitibus eius. vii. dyademata. quia unumquodque eorum de illis habebat in capite quasi signum victorie. Nam corone victoribus dantur. Et cauda eius trahebat terciam partem stellarum celi et misit eos in terram

dicit. cum in cauda maxima fortitudo est draconis. ita cosdras quod caput aliorum existebat per caudam. i. per potentiam suam terciam partem celi traxit. i. electorum de celo quasi stelle dicebantur per danielem qui ait. Qui ad iusticiam erudiunt multos fulgebunt quasi stelle. Et asserit quod lucerent sicut luminaria in mundo. Terciam partem dicit quia cosdras per potentiam suam christianos in affrica quasi. 3. partem mundi dicitur cepit. Et in damasco et in hierusalem una cum patriarcha zacharia et preciosissimo ligno sancte crucis in terram suam. i. persidem captivos duxit. Quod cauda trahebat stellas in terram. i. per infideles traxerunt christianos captivos in terram hoc valde obscene dicitur quia peccata christianorum reduxerunt in captivitatem multos de infidelibus iohannes valde manifeste loquitur dicens. Qui in captivitatem duxerit in captivitatem vadet. Sed historia est annu magnum in daniele. i. rex in [illegible] ad hoc magnificatus est ad fortitudinem celi. i. filios israel quasi angelorum vallabantur. Et eicit de stellis et aculcavit eas. quod exposuit gabriel dicens. Consurget rex

Cosdras Affricam tenet [illegible]

in partes suas, et signum quod credit post dimidium dei
stabit et interficiet robustos populorum suorum
et draco stetit ante mulierem, i. contrarius
in superbia erectus ante fideles, quos in mulieris
nomine designant, et que erat paritura
ut cum peperisset filium eius devoraret. i. cum
peperisset mulier predicta imperatorem ad ad-
iuvandum se contrarius eum devoraret.
Propter quod Jeremias ex persona Jerusalem dicit de
nabuchodonosor. s. comedit me
et devoravit me et absorbuit me
quasi draco. hoc non volebat contrarius
imperatorem devorare, et peperit mulier
predicta filium masculum. i. regem eraclium.
Unde apostolus dicit. Ego per evangelium
vos genui. ita mulier ista per cru-
ciatum et clamorem peperit filium impera-
torem. Nam ipse ex parte matris imperatorem filium
appellat. qui recturus erat omnes gentes
in virga ferrea. per eraclius recturus
erat omnes gentes que fuerunt inimica
ecclesie per virgam ferream. i. per gladium et
per inflexibile imperium. Unde supra. vincenti
dabo regem gentes in virga ferrea sicut
ego accepi a patre meo et domina
gratia. raptus est filius eius ad deum. i. in
protectionem dei. et ad thronum eius. i.
ad regnum dei, ut pugnaret contra

eum qui sedet in throno sathane de quo throno
predicta et de sessoribus eius diximus. et mulier
fugit in solitudinem. mulier enim predicta
que fuit tempore martinus pape fugit a fa-
cie draconis. i. superba regis ubi manet
quod dicitur brachium sancti georgii. per quod enim erat
alias per mulierem accipitur. dicit dominus per
antiquos prophetas duas per uxores vel civitates
mulieres appellat. Unde est. i. soror
tua samaria et soror tua sodoma.
in solitudinem dicit. i. bisantium quod est ex
vetustate desolatum erat, et fuit quasi
vasta solitudo. ubi habet locum paratum
a. constantinopoli que est civitas quae reparata
sit auxilio dei per constantinum imperatorem,
ut in ea haberent fideles refugium, reparata
in hyspaniis quod dicitur, constantinus volens
apud ellespontum civitatem edificare hic
agens deus apparuit per nocte, monens
ut aliam quereret locum, eiusque monens
ad bisantium tracie. illic cum habitare
iussit, ut pasceret illa per patriarchas
et alios fideles. nam verbo dei et consola-
tionibus pascebat eos ne in tribulationibus
deficerent. Dies 1260. quod est tempus et
tempora et dimidium temporis. i. et
dimidius anni. dicto dimidio anno
designatum spiritale tempus erat. quod

pdicatōe x. 3. anis & dimidio ē edi-
ficata. tū a manifestū īuenit ī hy-
storijs, qūis nūo iste spūalis p isto
spūali regno debeat accipi. debitum
namq; q. cl. annis prius dimicassent
eraclius et cosdras, & cl. ano finitū
fit bellū, vñ hic ponit iohes dies
1260. q' sunt simul cōputati qr̃e dimi
dii anni, & p̄ea ponit tps & tpa &
dimidiū tpis quod est iterū

quartus dimidius annus.
Cui numerus pariter red
dit septem annos, quibus su
pradicti reges inuicem pug-
nauerunt. et prius q fide-
les qui cum eraclio fuerunt,
in patria redierunt.

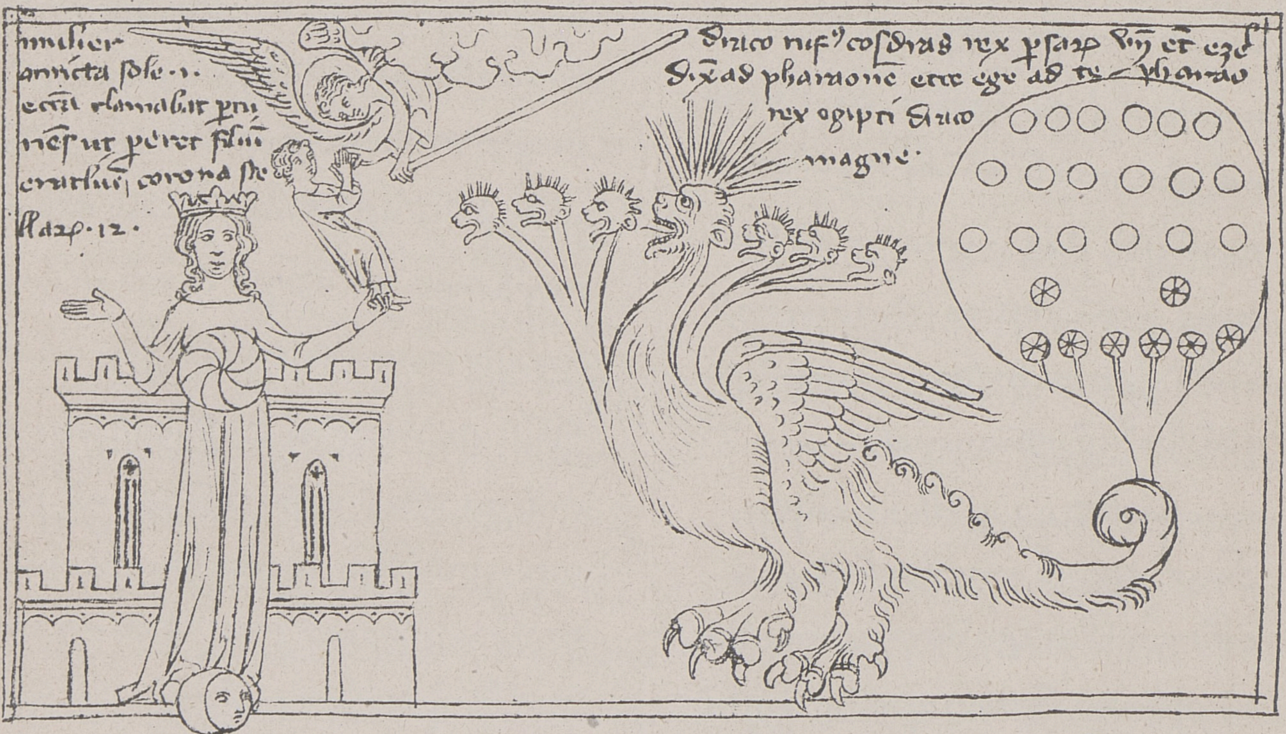

et fcm ē plm magnū ī celo. i.
ī ecca, michael & agli ei' pliabant
cū dracone. aug. dic. michael. i.
xpc. glo. ait michael. i. plati. p
michaele accipimus ī loco isto hoīez.
na sepe ī libro hoc p aglos hoies

designantur. vñ anglo. i. epo par-
dy ecce scribit dns. Nom hes q vi-
uas & mortuus es. & itm anglo. i. epo
scribit ir ecca pmam age q nllo
m̄ de spūalibz aget tetrit q2 agli
aplis no fecunt nec q pmam agunt

No͠ q͠ michael n̄ ē p͠pu͠ nomen naturali. ꝫ nom̄ a misterio sūptu͠. michael fuit cū auxilio sci michaelis ⁊ alioꝝ aglorꝝ eraclii i-patoꝝ; michael int'ptat' q̄s ut deꝰ. Cosdras eni blasphemauit nom̄ dn̄i ⁊ dicebat se eē dm̄ edificās ꝑ posse suū celū ⁊ ondit se maiꝰ eē deꝰ sic i exaltacōe scē crucis legit' eoꝝ eraclꝰ dicebat q̄ ut deꝰ ⁊ i hoc usurpauit s' nom̄ michael q̄ cū agel' i. cū milicia gr̄e angli mili appellant', ⁊ mist's suis pugnauit cū dracone i. cū cosdra (Sozomenꝰ dic̄ i t'pita hystoriā vocatꝰ est qdā locꝰ ap cōstātinopolim nomē michaeliū, eo q illic manifeste credit' appare michael diuꝰ archangelꝰ q ego virs eximie vers eē cōfirmo. Ipatores naq q cōstātinopoli morabant' ⁊ romanoꝝ ipatores appellabāt' sic q ipso ar-changeli sci michaelis apparitō mortalib; manifesta ē, ⁊ eundē ꝓlo pliātio cū hostib; timore

perito, tulit auxiliū sup michael io n̄ ē mirū si ia dictꝰ ipatoꝝ appellet michael ꝑ grauiū auxiliū q sanctꝰ michael ex regno cū eē locꝰ isensibil' ⁊ mat'ialis michaeliū vocat' ꝑ fu-m habitatē sci michaelis ⁊ draco i. cosdrus q dm̄ isidiatꝰ fuit eē̄ pugnabat ⁊ angli eiꝰ s. cū milis ⁊ mist's suis ⁊ nō ꝑualuerūt. s. i bello cōeracliū ⁊ ministros suos, neq̄ locꝰ eoꝝ aplꝰ inuentꝰ ē i celo i. i t'ra, ⁊ piectꝰ ē draco ille magnꝰ. Cosdrus rex appellat' magnꝰ draco, sic expōni ē ex auctē ꝓphe q̄ dix ad pharaonē ecce ego ad te pharao rex egypti draco magne. Ita iste magnꝰ fuit ꝑtāte sup alios ꝑses. iste vocat' q sic sꝑpens seduxit euā, ita iste ꝑ posse suū seduxit filios ecce. antiqꝰ, q inceptꝰ fuit deꝛū maloꝝ q vocat' dyab'ꝰ n̄ dic̄ q erat dyab'ꝰ ꝫ q dyab'ꝰ vocat'. Dyabꝰ int'pt' deorsū fluens, ex q ipe cosdras designat' q seorsū fluxit ab ecc̄a a q̄ expulsꝰ ⁊ dictꝰ ē. q eē mltos hoīes deorsū fec̄ fluē de lumē virtutis ad tenebras ifernī. Cosdras eē dictꝰ ē dyab'ꝰ, q

eius voluntatem fecit, sic iudas dyabolus dictus
est cuius desiderium impleuit. Unde dominus ait.
Nonne ego .12. elegi et unus ex vobis dyabolus
est. Nulli dubium quin angeli auxilien-
tur in prelio et in aliis negociis hominum
sicut dyabolus auxiliatur infidelibus. Nam tripartita
hystoria tempore theodosii imperatoris qui in-
pugnabat barbaros dicit. Cum constanti-
nopoli propter eventum bellorum estuaret ma-
gna congregatio, angeli dei iuste a gentibus
per bysanciam ad constantinopolim se demo-
strauerunt iubentes ut confiderent et orarent
et deo credentes. quod romanos victoria
sequeretur, dicentes se mediatores belli di-
rectos a deo quod plura bella sunt. est et sa-
thanas .i. adversarius et hominis iste enim
erat hominis contrarie et deo sicut dicit dominus. s.
qui non est mecum contra me est. et salomon
dicit. Stultus qui deum fuerit adversus suum.
sic seducit universum orbem .i. omnes qui in uni-
verso orbe cum noluerunt mutari seduxit.
orbis nomine aliquando regnum suum ipsum de-
signatur. sicut ubi scribitur de constantino qui
legem dedit christianam unde versus exiit et hinc
debellavit ab omni orbe romanorum regnum
cum romanorum non imperavit tunc universo
mundo. Ita hic regnum eius dicitur orbis

nomine intelligatur quod est in scripturis
reperitur multociens. hystoria dicit ipsum
regem ubique per circuitum terras vastasse
proiectus est in terram. per oraculum etiam quod pro-
iectus est in terram suam. s. in ipsa de terra
quia propheta ipse a synagoga deiectus
erat in captiuitate, dixit jeremias.
proiecit dominus de celo in terram inclitam
israel, cum idem propheta nunquam celum ascendisset
Unde iste rex non intelligatur ad literam
deiectus a celo sicut diximus. et angeli
eius .i. nuncii et ministri eius, cum eo mis-
si sunt .i. expulsi sunt de terra. Eraclius
enim cum magno exercitu qui signabatur cum ipso
sanguine agni et ipso verbo testimonii
dei, pugnauit cum cosdra sepius et
vicit eum et eiecit eum de potestate quam
habuerat in terra. Antea videbatur esse
salus et virtus et regnum et potestas
regis infidelis qui eos ita affligeret.
quia per hominem accidit regi et infidelibus,
sicut iohannes loquitur dicens, et audiui
vocem magnam de celo .i. de terra,
dicentem, nunc facta est salus et virtus
et regnum dei nostri .i. persis et potestas
christi eius .i. filius qui spoliatus fuerat sua cruce
et fidelibus suis. quia proiectus est accusator

frm̄ nr̄orum q̇ accusabat illos co-
ram ei accusabat frēs fidelium
qm̄ eos accusabiles reddidit ad
malū ꝑpetrandū, an̄ cōspectū dm̄ dei
nr̄i. q̇ singlo͂s capi vincere. Et rex
iste incusabat & accusabat fideles
ad amicos suos q̇ cū uiuerent ne
cessit simt malefactores, & hoc fec-
it in cōspectu dn̄i dei nr̄i q̄ oculi dn̄i in
oī loco contēplant' bonos et malos

die ac nocte. i. in ꝓsꝑis & in adūsis
q̄ fideles ꝓsꝑitate afflixit & in adū-
sis q̇s s̄eci duxit in captiuitatē ad inn-
tandū eū in malū coegit. Et ipi vi-
cerunt eū ꝑ sanguinē agni & ꝑ ūbū
testimonij sui & nō dilexerūt aīas
suas usq; ad mortē. Quo posset
ista de spualibz angelis intelli-
gi:

ꝯ dyabolū vicerūt ꝑ sanguinē
agni, cū lucifer de celo cecide-
rit an̄ effusionē & oblationē
sanguinis agni, & an̄ oblationē
sanctorū & quo vicerūt eū ꝑ ūbū
testimonij agni, cū adhuc nēp ūbū
testimonij agni fuit ꝑdicatū. Nēp

aliq̄ ūba in mūdo ab hoīe erāt ꝓlata.
Aut quō n̄ dilexerūt aīas suas usq;
ad mortē angli, cū ipi aīas n̄ hēbāt,
q̄ ipi s̄t sp̄c nēp mori posst. Sꝫ ꝑ
hoc designant' hoīes fideles qui
vicerūt sup̄diciū tyrannū cū ad-
iutorio anglo͂r ꝑ sanguinē agni

q2 sanguine suo agni9 eos redemerat
et pp verbū testimonii .i. pp ꝯfessione
q̃ ipi p̃bebat testimoniū agno, q est
vera fides, nō dilexerunt aīas suas usq
ad mortē. Dic. nā licet aīa q cū era-
chio fuerunt nō dilexerunt aīas suas
usq ad mortē, ꝑ odiunt eas ī hoc
mūdo, ut ī vita etna iuenirent eas.
q2 parati erat ire ī mortē ꝑ dnō,
q̃ sustinerunt ꝑ eorum redemptōe nō
ꝑpetuē aīe sue. ppea letamini celi
plali nūo. celi ꝑ ꝑp̃ositatem
ecclarum designat. et q̃ habitatis ī eis
.i. omnes hoīes q ī ꝯgregatione sanctorum
morantur, ve terre et mari, descendit
dyab9 ad vos habens irā magnā. qz dic
ve terre .i. terreno regno, et ē sic sa-
lomon dic. ve terre cui9 rex puer
ē. et mari dic. ī mari notat pplm
ipiū ꝯgregatū. vn dr. impii9 qi ma-
re feruens q quiescere nō pot. ipsum
pplm supdict9 tyrannus maxime oppsit,
q2 nō habuit aplus pratē spoliandi
eccam sic pus, et ꝑ voluntatem
ire sue eā lesit. q2 eiect9 de celo
data ē ei ptās ī ...ū et pplm. mag-
na irā hns dic, q2 ꝯtra plus fideles
ī eccā letati sr, tāto maiorē irā
habuit ipe. sciens ꝑ modicū humane
nature, q2 modicū tp9 ht. ꝯs-
deras antiq9 puer et senex, hūs filiū
q ia posset regnare, et ipe hebat
modicū spaciū vite. vn aplus dic.
Quicqd est antiquū et senescit
ppe interitū ē. Et sumpsit dya9
q ī yto fremebat, eiect9 de celo
irat9 aplus fremebat ad ꝑp̃ticnos,
q2 nō maximū tpē ad fallendū ht.
et ꝑp̃ ... dracō .i. ꝯsiderans q2
de celo .i. de eccā ꝑiect9 ē ī terā
sua, ꝑsecut9 ē eam mulierē .i.
fideles eccē, q peperit masculū .i.
ꝑatorē eraclium de q ꝑp̃ dixim9,
et date sūt mulieri due ale aqle
magne, ꝑ alas tollim9 q hoīes erant
olim regis innisset magnanimū
alios fideles, q ꝑ mulierē designa-
tur. ad ꝑficienda hāc fugā due
ale dicunt, q2 sola ala volari
nō pot. si ꝑ aqla rex, et ꝑ alas
hoīes nō posset designari, neqq
dixissemus ad exc̃lm veniet aqla
magnus alis, ulas ... plumis,
usq. sah hoīes nesas quid ista

sigent. Veniet rex babylonis in
hierlm, et assumet reges et principes
et adducet eos in babylonem. Vn
hic sic dicitur: per aquilam regem xanos
accipimus, et per alios ipsos cum illius
designatum, quod homines uiuerunt
mulierem. i. molliores qui non fuerunt
ad bellum apti ut bolaret. i. uolaret
fugeret in desertum locum suum. i. in bizan-
tium ubi alitur per tempus. i. per
annum, et tempora. i. duobus annis, et
dimidium temporis. i. dimidio anno
quod est simile quarto dimidio anni. Eu-
pius ondinus quartum dimidium anni
est designatum per dies .1260. bis cum
quarto dimidio anni post annum. A quibus
isti reges iuncti fortissime dim-
icauerunt. Cum anni in prima fuga
dimidio ponuntur et hic similiter. i.
illic quarto dimidio anni, et quarto
dimidio anni hic. Tunc numerus sepi-
ssime in libro isto mistice accipitur
per hystorias. 12. anno regni Eu-
erachij assumpsit bellum, quod 19. an-
no imperii eius terminatum est. Super
obscurissime agitur de similitudine eorum

eius, postea uero ad bellum dicitur. De carcere
et ex fideli perseuerantia usque ad mortem.
Ita accipitur. i. anni ad bellum. Si
uero pauca dies superfuerunt ex eius computo
tur ad tempus quod transiit priusquam illius et
mulier que fugat constantinopolim, per
xanni uictoriam accepisset in persia et
antequam in persia remearet. Non multa di-
cunt dicitur quarto dimidio anno per-
dicasse, cum tantum spatium temporis minus
extitit. A facie serpentis. serpens in-
telligitur idem quod et draco. Non postquam draco
proiectus est in terram, cepit bellum serpere,
et misit serpens ex ore suo post mu-
lierem tamquam flumen. i. cosdrus misit
nuntios oris sui multum ipsorum ut se-
queretur mulierem. i. fideles qui cum fu-
gerant in constantinopoli et in finibus eius,
quod exercitus obsedit ipsam ciuitatem in
mari et in terra. Non quod per flumen populus
designetur manifestat angelus postea cum
dicit: Aque quas uidisti sunt populi et gen-
tes et lingue, ut faciat eam trahi a
flumine. i. ut faciet illam a populo illo in
captiuitatem trahi, sicut antea per uandalos
. i. imitatores suos xanos in capti-

uitatem

nitate duxat. De q captiuitate
iohes dic qui xam intancoss suos
i captiuitate duxunt loquens dum
i captiuitate duxit i captiuitate
vadet. Et audiuit tra i. pplis tre
mulierē q de illo exutu erat ob
sessa. Et apuit tra os suu i. ipe
ppls tre et absorbuit flum qd dra
co misit de ore suo. p q vltimu cu

adiutorio iratoris ppln tre ex
citu cosdre inpuisse. Et vbis ozis
sin cu orasse. Et diuisis modis
eu afflixisse q dic hystoria si
delesse vbi lit diffudisse. ppls
eu affliges alios hoies aliq
dr cos absorbere. vnde ysaias
eu dam pplo ait. longe fu
gabuntur qui te absorbebant.

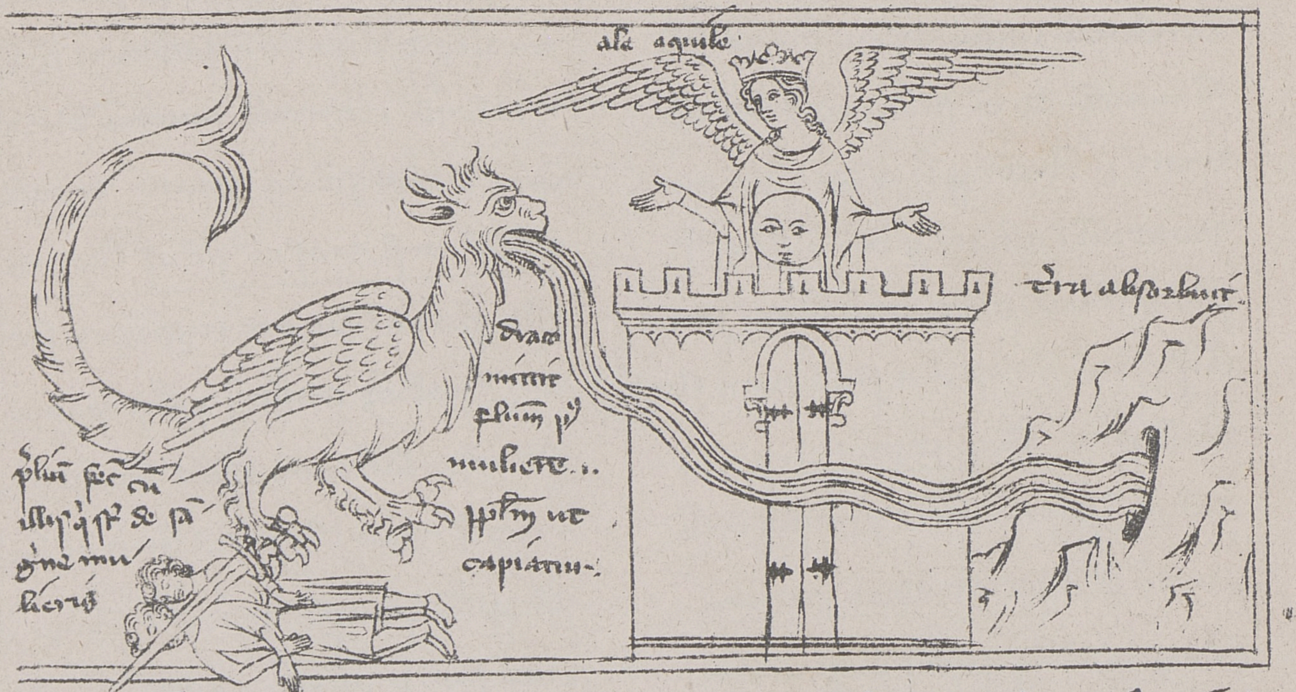

Et irat draco i. cosdras i
mulierem sup deum et abiit face
pliu cu reliqs de sere ei q custo
diunt madata dei i. pris ethnt
testimoniu ihu i. fide filij dei cor
de et ope exornant. Cosdras

ei fec pliu cu xains q saunt
ec de sere fidelui ac cq eracli
9gregata milicia sua mouit ex
citu adusus psas et pugnauit gi
cos. Et sr harena maris stetit
Tyrannus iste sr harena maris

stetit na sl p mare ppls multitu-
ita p haium q e litt et finis maris
finis z t(er)mini regni c(on)stitui designat.
sz q stetit defendes se cratho.

c. 13. (Cap. XIII)

Et vidi de mari be-
stiam ascendentem. p mare in-
tellit ppls c(on)gregati sic c(on)gregationes aquarum
appellantur maria. Na aque de quo
mare istud c(on)gregatum e fuerunt ppli
z gentes de q mari vidit bestiam as-
cendente. i. filium c(on)sue bestialit
vivente. Qz cu filiu regis dic de
mari. i. de cui ppls ascendit z non
ponit eu i altiore g(ra)du e sic apls
scribit dices. quato tpe heres paru-
lus e nichil differt a s(er)vo cum sit
dns omn. habente capita x. p x.
aut eius capita oms p(ri)ncipes illi
gunt s. associati. z x. cornua
denar(ius) nu(merus) p(er)fectus e. p. x. om
cornua oia regna illi subdita desig-
nant. na et daniel p cornua de-
signat regna. z in cornibus eius x.
dyademata. videbant aut regna
sua h(abe)re coronas victorie. qz datu
erat dno cos z eis vincere suos.

z potestas s. oem t(ri)bu z p(o)p(u)l(u)m z
linguam z gentem. z sup capita eius noia
blasphemie. qz maxime potentat(us)
illius ppli blasphemavit dnm verbo z ope-
re z p(ro)pria dix. Apuit bestia os suu
i blasphemias ad dnm blasphemare
nomen ei z tabnacli ei z eos q i celo
hitant. z bestia quam vidi similis
erat pardo. pd(us) e varij coloris.
ita fuit rex iste adolescens varijs
moribz z vita. vn salomon de ha-
rijs viis. i. moribz iuvenu dic. via
viri i adolescetia ignoro. z pedes
eius sic ursi z os ei sic os leonis.
Iste fuit qsi leo ore rugiens z sic
urs(us) pedibz conculcans p(o)p(u)l(u)m paupe.
sic item salomon scribit dices. leo
rugiens z urs(us) esuriens p(ri)nceps impi(us)
sup p(o)p(u)l(u)m paupe. z dedit draco vir-
tute sua z ptate magna similitudi
bestie. Cosdras ei dedit filio suo
regnu z ptate sua magna. z ipe i
turri qua edificaverat qua turrim
dicebat ee celu sedit atqz iuxta se
crucem dnica qm collega si q dd vi-
deri voluit posuit. z vidi unu

Vo capitibus eius quasi occisum in mortem. Eraclius cum [...] dameba[...] fluuium magnum cum suo residens exercitu, ex placito utriusque exercitus singulari duello cosdre filium aggreditur qui unus de maioribus capitibus fuit, et eum in medio pontis [...] et occidit eum qui in mortem, et victor extitit, et plaga mortis eius curata est. Ut ei plaga mortifera

cuncta fieret per hystorias que sequuntur eraclius reliquit ei vitam et dignitatem magnam. Cuius caput in mortem curatum est et resuscitatum in filio suo qui est rex persarum fuit. Nam solet scribere plures personas in una redigere. Sicut apparet in nomine iezabel.

bestia de mari ascendens similis pardo fuit filius cosdre quem adorabant habitantes in terra.

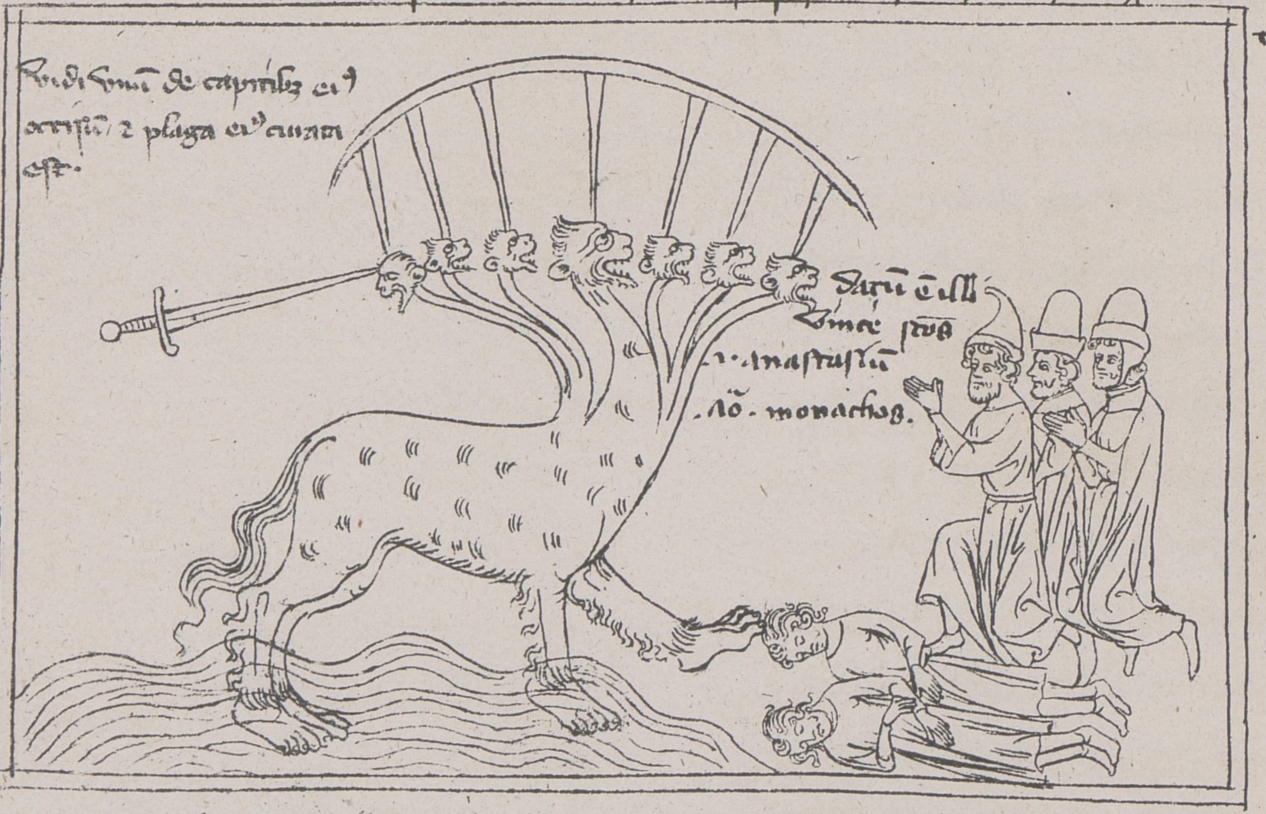

Et admirata est universa terra. i. perse in terra per bestiam. i. filios cosdre. Admirata est dicit quia pagani solent suos duos amiratos siue amiratos appellare. Et adorauerunt draconem. i. cosdram qui dedit potestatem bestie. i. filio suo.

Et quod de plaga gladii quem inflictum acceperat filius, multa [...] dicit de ipso filio cosdre et de patre suo usque ad [...] fectionem patris. Nondum qui in isto signato libro reperit de bestia hoc quod forte ei propter [...] acciperet plagam gladii ab

eracio, s. quod solet interdum fieri in
hac prophetia. istud manifestissimum est in
loco ubi dicit. Vidi mortuos pusil-
los et magnos stantes in conspectu troni et
libri aperti sunt et iudicati sunt mortui
ex hiis que scripta erant in libris secundum opera
eorum et dedit mare mortuos suos
qui in eo erant, et mors et infernus dederunt
mortuos suos qui in ipsis erant, cum mare
et mors et infernus prius dederunt mortuos
suos et postea singuli iudicantur secundum opera
eorum. Unde sicut in postea ponitur quod prius est
factum, ita hic postea ponitur quod antea
factum erat. et adoraverunt bestiam
.i. eundem filium regis. Quis similis
bestie .i. domino nostro unum regem
qui regebat homines omnes [illegible] et quis poterit
cum ea pugnare quasi nullus. Non enim
intellexerunt quod postea futurum erat a domino
deo qui est rex regum. Et datum est ei, os
loquens magna. quia dicebat
se esse filium dei illius quem venerabatur in
celo manufacto. et blasphemias
quia negavit deum verum et dicebat
consiliarium patrem suum esse deum. et si

quis ad malum quod omni agere faciat quod filium
dei, quod se esse dicebat. et data .i. per-
missa est ei potestas facere voluntatem
suam mensibus .42. quod est quartum dimidium
anni insimul computatum. superius
ordinamus quartum dimidium annum esse
designatum per tempus et tempora et dimi-
dium temporis, et etiam quartum dimidium per
dies .1260. qui fuerunt preterea .x. anni
quibus mediantibus absolvit hic [illegible]
filio .i. quartum dimidium ut per hoc osten-
deret minori spacio temporis filium quam patrem
impugnasse ecclesiam. et aperuit os suum in
blasphemias ad deum blasphemare
nomen eius. bestia illa sic deum esse blas-
phemavit nomen dei patris et patrem
suum consiliarium dicebat esse deum, et se esse
filium dei. et tabernaculum eius .i. nomen
dei celi negavit quod est sedes dei et eius
tabernaculum. et dicebat patrem suum qui
sedebat in phano quod speravit esse in celo.
et eos qui habitant in celo .i. eos qui in ecclesia
habitabant blasphemavit et exaltavit
principes et regna sua. ipse et omnes
electos impugnavit ecclesiam. blasphemia
deo est de vero filio dicere. et datum est

illa bellu face cu scis. i. n solu ipug-
nare p blasphemias manifesta psecu
tõe. z vince illos. s; vicit p anastasiu
monachu q vicit occidendo corpe no
aiam. z cu eo. l. x. martires z ct alios
xpanos. z data e illi ptas a pre sr supio
dom e. i. oem tbu z pplin z lingua z
gete. s. q pphi sr pus dmo fuerut z
qs subiugare potuit datu e illi ut pta
te exerc i eos z adorabut eu oms qui
hitant tra. i. adoraverut eu oms qui
hitat i tra sua, z n i eccia. qr n sr
nota scripta i libro vite agni, s; potr di
tra. jux prmie. Recedetes a te i tra
scribent z i libro ipi agni no sr scripti.
lib e pdestinato dei i q oms electi pordina
ti erat. Vn aplis. Q° s pscivit hos z pdes-
tinavit. Q° occis e ab origie mudi. Occisus
aut e agn ille ab origie mudi no i se
s; i suis. sic fuit z vita aly. q sr in

suis patit ita i suis occidit. Vnd
c i. Saule saule qd me psequeris
Qd dix ad illu q psequebat
electos que e corpus eius. Potest
et illud aliter intelligi ut legitur
Quorum non sunt nota scrip-
ta in libro vite agni ab ori-
gine mundi: qui agnus secun-
dum [illegible] in libro suo
omnes electos notatim scriptos
continet, et singulariter di-
tatum, qui occisus est, sicut pos-
tea dicitur de libro vite. s. z
mirabantur inhabitantes ter-
ram, quorum non sunt no-
mina scripta in libro vite agni
a constitutione mundi. Viden-
tes bestiam.

= Si quis h[abe]t aures .i. intellectum au-
diat .i. intelligat q[uo]d p[ro] s[upra]d[i]c[t]a tribu-
lationes (?) q[ui] i[n] captivitate[m] duxit .i. p[er]sis
Cosdre rex q[ui] s[e]pi[us] p[ro] causa sup[er]abat
x[ri]anos i[n] captivitate[m] duxit; i[n] captivi-
tate[m] vadit, q[ui]a p[er]sis Cosdre ad l[itte]ram
i[n] captivitate p[er] Eracliu[m] venit. Ipse cu[m]
aliis .40. milia ab[s]q[ue] ceteris [illegible]
eis s[imi]l[i]t[er] i[n] captivitate[m] duxit. Et q[ui] i[n]
gladio occiderit .i. Cosdras q[ui] occidit
x[ri]anos, op[or]t[et] cu[m] gladio occidi. Sic[ut] Mi-
chael adiutor x[ri]anor[um] n[oste]r d[omi]n[u]s (?) gladio
interfecit, s[ic] Cosdras i[n] gladio Era-
clii ad l[itte]ram occis[us] e[st]. H[ic] e[st] patie[n]tia et fi-
des s[an]c[t]or[um]. Patie[n]tiam cu[m] laboris fuerunt
x[ri]ani q[ui] cu[m] Eraclio fuerunt, q[ui]a p[er] t[er]tiu[m]
erat bellu[m] i[n] .3. annis. Et fides eor[um]
fuit. I[n] hoc ... q[ui] s[e]pi[us] n[on] notissi[m]
ad l[itte]ram anglor[um] p[ro] o[mn]ia q[uae] susceperant
p[ro] spem. Na[m] x[ri]ani p[ro] fide x[risti] et crucis
ei[us] capta abnegaverunt semetipsos
et tulerunt crucem s[an]c[t]am et s[an]c[t]a[m] s[e]p[ulchrum]
d[omi]ni. Occiso itaq[ue] Cosdra Eracli[us]
s[an]c[t]am cruce[m] cu[m] debita benedictione
reduxit Hierl[m], anno d[omi]nic[a]e incar-
natio[n]is .630. sic adhuc memoria
eiusd[e]m festi agit[ur] i[n] exaltatione s[an]c[t]e cru-
cis. No[n] e[nim] t[em]p[u]s x[ri]anor[um] su[n]t p[ro]ph[et]a s[e]d
videri deb[e]nt. S[e]d d[omi]n[u]s n[oste]r Ih[esu]s x[ristus] q[ui] e[st]
auctor novi testamenti e[st] p[ro]ph[et]a ei[us]. Un[de]
p[ro]ph[et]ia ista vocat[ur] apocalypsis Ih[es]u x[rist]i.
Alii sic exponu[n]t. Et signum
magnu[m] appa[ru]it .i. vidi figura[m] magna[m]
q[uasi] magnu[m] figur[a]e i[n] c[a]elo .i. i[n] eccl[es]ia.
mulier .i. eccl[es]ia amicta sole .i. x[rist]o
q[ui]a i[n]duit x[ristu]m q[ui] ea[m] illuminat. Et luna .i. o[mn]ia
terrena q[uae] deficiu[n]t q[ue]madmodu[m] luna.
sub pedib[us] ei[us], q[ui]a h[aec] mundana sp[er]nunt
fideles, ea n[on] affectant. Et i[n]
capite ei[us] .i. i[n] p[ri]mordio eccl[es]i[a]e corona
12. stellar[um] .i. ap[osto]li .12. p[er] q[uo]s mund[us]
credidit vel i[n] q[ui]b[us] nu[mer]us cred[e]ntiu[m]. Et i[n]
utero .i. i[n] i[n]g[eni]o (?) memoria h[ab]ens verbu[m] dei
et clamabat .i. p[re]dicabat p[ar]turiens
cupie[n]s alios g[e]n[er]are et cruciat[ur] ut
pariat .i. p[re]dicando adv[er]sa patit[ur] vel
cruciat[ur] a semetipsa .i. carne[m] sua[m]
macerat ut p[re]dicando sit ydonea parit[ura]
d[e]o suos i[n] luce eterni. Et visu[m] e[st] aliud
signu[m] q[uo]d ista[m] mulier[em] expugnand[o] i[n]

Crux rubea ad [illegible]
[illegible]

apparuit in celo .i. in ecclesia et ecce draco ma-
gnus .i. dyabolus qui est fortitudine magne
potestatis rufus per homicidia habens capita .vii.
omnes infideles persecutores opera et cornua
x. .i. regna ut dominentur quibus principes de-
calogum legis impugnant sic animalia cor-
nibus et in capitibus suis .vii. dyademata
erant .i. omnes victorie de persecutis quas fa-
ciunt ei et cauda eius .i. decipientes qui
celant vitia ut cauda turpia celantur
.i. per mores eorum occultant trahebat
de fide ad infidelitatem tertiam partem .i. omnes
reprobos stellarum celi et illorum qui illuminant
ecclesiam et misit eos in terram .i. amore
terrenorum illexit et draco .i. dyabolus stetit
non cessavit laborare ante mulierem .i. quam
ecclesiam quae erat paritura .i. quae patiebatur
dolorem per persecutores erat in potentia dra-
conis ut cum peperisset filium eius .i. cum aliquem
filium genuisset devoraret .i. ad peccatum
traheret et peperit filium masculum .i. peperit
ecclesia carnali generatione christum de abraham et
david ut genuit ecclesia filium .i. fidem christi in
cordibus auditorum qui recturus erat omnes
gentes in virga .i. in potentia ut iustitia
ferrea .i. inflexibili et raptus est filius eius

ad deum .i. ad claritatem dei et ad thronum
eius ut cum patre iudicet et fugit a vo-
luptatibus mundi mulier .i. fideles
in solitudinem .i. in mentis desertum spreto
mundi tumultu ubi habet locum paratum
a deo. deserens mundum confortatur a
deo ut ibi pascat illa doctrina per
praedicatores diebus 1260 .i. toto tempore
quo persistit ecclesia per praedicatores christi et eius annis
et dimidio fere. michael fortis .i. apostoli
et angeli eius .i. prelati praeliabantur orando
auxilium ferendo cum dracone ecclesiam
persequentes. augustinus ait michael .i. christus
et angeli eius .i. sancti. alii dicunt michael
.i. prelati et draco pugnabat et an-
geli eius et non praevaluerunt removere
auxilia super eorum angelorum quia non
potuerunt ecclesiam ducere in peccatum neque
locus inventus est eorum. expulsi enim sunt a
cordibus fidelium amplius in celo fretum
in malis non in ecclesia et proiectus est per bap-
tismum christum auxilium eorum ille draco
magnus draco appellatur per violentiam
serpens per calliditatem antiquus quia decipere
nocere hunc homines qui vocatur dyabolus .i.
fluens a bonis ad malos et sathanas .i.

adu̅sari⁹ q̄ seductor ꝑ regiones uni-
su orbis. i. q̄ vellet se poss. ꝓiect⁹
ē ī t̄ra. cadēs de sidelib; ac i⁹
ipugnat amātes t̄ra. ⁊ angli ei⁹
cū eo missi s̄t ⁊ audiui voce. i. ex-
ultatoem magnā de celo dicē. i.
de āgel ut aiab; s̄cis nunc s̄ca ē
a xp̄o ꝙ nō ī natura hōis s̄ ī
deo salus. i. remissio pc̄tōꝝ ī bap-
tismo. ⁊ uirt⁹. i. confortatio arbitrii
ī cōfirmatoe. ⁊ regnū dei nr̄i
. i. p̄tās q̄ de uirtute ī uirtutē reget
suos. ⁊ p̄tas xp̄i ei⁹. nā h̄ oīa ꝑ
ꝓpatū ē. q2 ꝓiect⁹ ē accusator
frm̄ nr̄oꝝ. officiū dyab̄li ē accu-
sare. i. ꝑ pc̄tm̄ accusabiles reddere
q̄ accusabat illos ꝙ ex officio hē-
bat ī effcū ondebat. an̄ cōspectū
dei nr̄i q2 deo nich latet ꝑ q̄d
maxime tīet. die ac nocte. i. cō-
tinue ut ī ꝓsꝑis delectatō sui ī
adūsis cōtristatō. ⁊ ipi vicerūt illū
. i. suggestiones ei⁹ libēū arbitrium
apponētes ꝑ dm̄ ꝑ sanguīnē agni
q̄ [illegible] ⁊ ꝑ ꝟbū q2 [illegible] tacet
ubi nccē ē. testimonii sui. i. fidei

quā testat⁹ ē xp̄o. ⁊ nō dilexerūt aīas
suas usq; ad morte. i. aīalē uitā odio
hūerūt usq; ad morte ꝑ xp̄o sustinenda.
ꝓpea letamini celi. i. angli ut s̄ci [illegible] q̄
hitatis ī eis. ī maioribus s̄cis hitant
minores. ut om̄s ī angel. ⁊ q̄ [illegible] i.
ī eod̄ uiro stabilib; ⁊ mari. i. ī vi-
tijs fructalib; q2 descendit dyab⁹ de celo
ut de maioribus s̄cis ī quib; ut locum
nō h̄t tēptatō ad nos [illegible] hn̄s
irā magnā. q2 videt multos ꝯ se [illegible]
[illegible] sciens ꝙ modicū
temp⁹ h̄t. i. modicū tēp⁹ decipiendi
q2 dies dn̄i ꝓpe ē ⁊ ꝑq̄ vidit draco
ꝙ ꝓiect⁹ ē ī t̄ra. i. a mētibus claro
ī corda reproboꝝ. cū ei vidit dyab⁹ se
ꝑ oculta fraude nō posse ꝓficere. apta
tribulatione [illegible] expugnare. ꝑsecut⁹
ē itm̄ mulierē q̄ pepit masculum
. i. q̄ ex ꝑ apta tribulatōne h̄t auxiliū
ab eo filio a q̄ hēbat ꝯ oculta ipug-
natōem ⁊ a deo date s̄t mulieri due
ale aqle magne. xp̄s ē aqla hui⁹ alas
q2 ipe ī institutoe utriusq; testamenti
dilectōe dei ⁊ p̄ximi. ut duē vite.
ubi ale [illegible] ꝑ tēp⁹ ⁊ tēpa ⁊ dimidiū

corporis. i. per 3 annos et dimidium, a facie, i. a presentia impugnationis serpentis. et misit serpens quamvis ita parata esset, ex ore suo, i. ex inspiratione, post mulierem, quia eam non attendit, aquam tamquam flumen, i. revolutione tumidam ut eam faceret trahi a flumine in penam. et adiuvit terra, i. Christus dedit esse sue vires patiendi. vel sancti clerici. mulierem, i. que culta erat et candida virtutibus. et aperuit terra os suum, i. paratum et pronum se fecit ut reciperet quicquid diabolus inferret a similitudine oris aperientis, quod in passione sua fecit in quantum suis exemplum patiendi reliquit. et absorbuit flumen quod draco misit de ore suo, i. omnes penas in se destruxit factus impassibilis et immortalis, quod idem faciet in suis. et iratus est draco in mulierem, quia leviter non posset decipere, non tamen destitit invadere et locum invadendi querere. et abiit, ipse iam desperans, facere prelium cum reliquis de semine eius, i. cum minoribus de ecclesia, qui custodiunt, i. opere complent mandata dei et habent testimonium Ihesu, i. quod credunt non timent

confiteri. et stetit super harenam maris, i. super infructuosos mortui fecit in quibus apparent signa vestigii. et vidi bestiam de mari ascendentem, i. antichristum omnem collationem malorum principum vel alios malos se exaltantem. habentem capita .vii. i. principes diversos et cornua .x. i. eos per quos principes impugnant decalogum. et super cornua eius .x. diademata, quod non est in quod principum quos principes non infringunt et de quibus non coronentur. et super capita eius .i. in principibus nomina blasphemie, quia dicunt Christum non deum fuisse sed magum. et bestia quam vidi similis erat pardo, i. variis bestiis plena, ut variis similitudinibus contentis vita. et pedes eius sicut ursi, i. missi a principibus velocius voluntates maiores in furore. et os eius sicut os leonis quia devorant et fremunt. et dedit illi draco alius virtutem suam, i. faciendi miracula, et potestatem magnam seducendi multos. et vidi unum de capitibus suis .i.

antixpm qui occisus in mortem .i. fin-
gentem se tamquam fore mortuum & plaga
similitudinarie mortis eius curata est
per ascensionem, & ammirata est vniversa terra
post bestiam .i. mirans bestiales & ado-
rauerunt draconem .i. diabolum qui de-
dit potestatem respiciendi bestie & adora-
uerunt bestiam .i. antixpm dicentes quis
similis bestie & quis poterit
pugnare cum ea .i. resistere voluntati
eius & datum est ei permissione diuina
os loquens magna .i. magniloquium se ex-
tollens & blasphemia quia dicit se filium
dei. & data est illi potestas facere men-
ses xlii .i. concessa est illi extendi
nequitiam suam tribus annis & dimidio
& aperuit os suum in blasphemias .i. in
tantam fiduciam prorupit ut per an-
[illegible] aperte audeat blasphemare
ad deum .i. negando esse deum blasphe-
mare nomen eius .i. deum [illegible]
eius per quem laudabitur aperte & tabernacu-
lum eius .i. eos qui [illegible] visibiliter
et eos qui in celo habitant .i. omnes illos
qui ab illis maioribus pergunt & datum

est illi bellum facere cum sanctis & vincere eos cor-
poraliter & data est illi potestas in omnem tribum &
populum & linguam & gentem & adorauerunt
eam omnes qui inhabitant terram .i. terrena atten-
dentes. quorum non scripta sunt nomina
[illegible] in libro vite agni qui occisus est ab
origine mundi in suis ut in abel ut quidam
[illegible] in fine temporis occidetur
ut in agno quem abel obtulit ut in ipso
abel a fratre occiso prefiguratur. Si quis habet
aures audiat .q.d. caute [illegible] quia
qui [illegible] antixpus ut ipse diabolus in cap-
tiuitatem vadit .i. in infernales penas
et qui in gladio occiderit .i. antixpus qui
[illegible] occidet gladio male persuasionis oportet
eum gladio occidi .i. proprio gladio in-
[illegible] hic est patientia & fides sanctorum [illegible]
in patientia & fide tenebunt quia illo
destructo sancti sunt remunerandi.

Et vidi aliam bestiam .i. [illegible] magnum
scilicet machometum pseudo prophetam sarracenorum
bestialiter viuens [illegible] male
bestie, ascendentem de terra quia de terrenis [illegible]
in superbiam eleuatus est, & habebat cornua si-
milia agni. [illegible] agni [illegible]

hec [illegible] machometi

.i. cornua .i. .i. sptc dei missos in
oem tram hoc e spm sapie z itellcs
pietatis z fortitudinis z alios sicut ysa.
notantur. horum duos .s. spm sapie z i
tellcus simulabat se machomet' hre,
z loquebatur sic draco / uba deceptoria
tamen ideo z pdicte horum bestie oem fa
ciebat i aspectu eius. q2 sic filius eius dro
lo z fraude homines decepit, ita iste
pphus decepit fraude z dolo i aspectu re
gis persarum fecit .i. q2 ipe erat i ara
bia q̄ s descriptorem pluriorum no
minatur distat a persia, et rex persarum
multo potentior eo erat, cui data fuit
potestas i oem tribum z pplm z lingua z
gentem sicut q supi' diximus z fecit terra .i.
corpus terrena z hitantes i ea .i. aux
terrenis delectationibus ihentes adora
re bestiam prima .i. regem persarum cui cu
rata erat plaga mortis sicut supra di
ximus xiii° .s. ibid intelligitur cum fecisse
angulum bestiam prima accipet plaga gla
dii q2 z° anno angulum occupavit eos
dras z filius eius accipet plaga gladii
z curavit, sed rex bestia ista. et

valde inferior prenatur isto rege fuit.
unde intelligitur ex quo volebat ille se
adorari ab hitantibus i terra ma
chometum nisi quod dixisse fecit q2 fac
bat eo voluntate illius fecisse z fecit
signa magna. dicitur sicut inter cetera
q2 lupus z agnus ei locuti fuerunt,
et q2 arbor fecit ad suam vocationem
ad terram inclinata ad eum humiliter
accessit, q2 hi' falsa signa usus i
pros decipiuntur infideles z ut faciat
ignem de celo descendere i terram. ignis
non accipitur isto loco ad litteram sicut et
supra' patet ubi dicitur de duobus hoibus.
ignis exiet de ore ipsorum z devo
rabit inimicos eorum z si quis volu
erit eos ledere oz sic eum occidi. ubi nullo
modo ignis ppe notatur. celum i ecclesia
huius mundi. unde iohes dicit. fecit se
vocari i celo dominatum sum i regnum
huius mundi dicitur dei nunc z e. ignis
i sacra scriptura p' i° d's sermo dei
ignitum z ierem. ignitum eloquium tuum
vehementer. iste ei capiebat alia
uba de ecclia z de sacra scriptura,

... fuit mah.

et inspirat . et ea i ghun f. i tenni
tellem. i gspa hom et sedncebat
hitates i tra. ipse ea sedncebat ho-
mines aduntares. suos dicens, in
padyso carnali ab et potu eat,
ibi et ee flumina lactis et mellis
Istud accepit de sac scriptura in q
dns eunda pplo ait. dabo tra
fluentem lac et mel. addes et q qui
occidit inimicu et qui occidit ab
inimico padysu ing dit et in
padyso gunxta omne mlru phibet
ee et affluentem voluptate. vitaq
alia luxuria et stulacia plena.
q scilicet videlicet delectabilia et ro
tenbilia ab bram dix machomet
q ei scripta missa fuit de celo a deo
p que homines decepit. Dicit est sar-
racenis de miraculis machometi q
luna ab ipm descendit et ipm sio re-
cepit et ipam luna ab ipo diuisa et in
gunxta omne ei planete p q gnec
natiue de celo descendit luna a q-
fracta qd ab sarracenos erat ignis
de celo descendit in tra. Di est de
antixo qui uetum sit in signis medicab
ab aplo. pp signa q data sit illi fuere
i gspcu bestie. ipse ei signa religionis
ondebat esse fore. fz trusset fuit
lupus rapax. Et ... in gspcu be-
stie fuit in gspcu regis psar-u
conspicientem per mini-
stros suos.

dicēs hītantibꝫ ī t̄ra ut faciant
ymaginē bestie. vn̄ ī t̄rtus cū dixisset
hītantibꝫ t̄re ut aliqs p̄moverent ad
hoc ut fu̾it opibꝫ ⁊ v̄bis similitudinē
⁊ ymaginē bestie t̄rcie ⁊ se ei ɔfor
maret q̄ vanitate moꝝ ut par dyi
⁊ qi pedibꝫ ursi gentiūs ⁊ tanq̄ os
leonis feres ⁊ devorās p̄sequebat̄ hoīes.
ita ipi ī similitudie eius p̄p̄hz ī annulo
affligent ⁊ decipēt. vn̄ eis apls q̄ p̄
lorum ex portavit ymaginē dyi. de
ymagine dyi. sic portavimꝰ yma
ginē t̄rcni portemꝰ ymaginē ce
lestis. Qui hꝫ plagā gladii ⁊ vixit
Qua plagā acceptt ab eunucho t̄ncmit
ī corpe. hꝫ intelligunt̄ fr̄a āni accipit
plagā gladii. vn̄ sup̄ manifesta avete
ordinꝰ cū pet̄a īrdū repete q̄ antea
facta fuerat. Et datū ē illi. i. p̄missū
a deo ut daret sp̄m. i. spm suū nu̾m
dyi p̄ q̄ seducebat mltos ymaginē
bestie. i. eos q̄ hūerūt ymaginē ⁊ si
militudē bestie. ⁊ ut loquat̄ ymago be
stie. i. ut p̄dicaret ⁊ seducēt ali
os. Na p̄ eū pseudo p̄dicatores suos
pusa ē a fide egypt⁹ ⁊ affr ⁊ ce

Egypti⁹ affrica ꝑ macho
...h saracenis

mlta x̄ianoꝝ. ⁊ faciet ut quicūq̄
nō adoraverit ymaginē bestie occidat̄.
bestia q̄ blasphemavit nomē dei et
tabnacl'm eius, ita q̄ similit̄ yy blas-
phemabat dyi ⁊ q̄ nolunt̄ yma
ginē bestie, ipos mistri machometi
ɔbulabant, sic legit̄ tūc fecisse ep̄is
⁊ aliis bonis x̄ianis q̄ adorave
runt dyi ad cuiꝰ ymaginē fe-
cerat. Alios ei de se expulerūt
⁊ aliqs occiderūt. ⁊ faciet. i. fec
oms pusillos ⁊ magnos ⁊ divites
⁊ paupes ⁊ lib̄os ⁊ s̄vos. s. ī t̄ra
q̄s ipe seduxit hre caracterē bestie.
i. fidē eiꝰ ī negādo x̄pm dyi nō esse.
In dext̄a manu. In dext̄a ei manu
intelligit̄ vita futura, ut quicq̄d vellet
opari ꝑ vita et̄na ī fide illiꝰ opa-
rent̄. q̄ blasphemavit nomē summi
dei. aut ī frontibꝫ suis. aut q̄ noluerunt
ut laborare ꝑ vita futura tm̄ eius
fidē manifeste ⁊ apte q̄ ꝑ frontē
significat̄ ɔfitent̄. ⁊ ne q̄s possit vende
aut emere. Na x̄ianos q̄ noluerit
eis ɔsētire separaverūt ⁊ eiecerūt
a se, ꝑ testimoniū dei, ⁊ adhuc pz

quod xpistianum non possit habere emere aut ven-
dere inter paganos, nisi qui habet charac-
terem bestie, id est qui fidem eius tenuerint,
et nomen eius, id est qui negabat nomen
dei et confessi sunt nomen bestie, sicut cum
dixit deus ad quendam episcopum: scio ubi
habitas, ubi sedes est sathane, et tenes
nomen meum, et non negasti fidem
meam, aut numerum nominis eius, id est qui hoc
confitebantur quod erat designatum per
numerum bestie, sicut pagani fecerunt
et negaverunt xpistum. De isto numero in se-
quentibus apostolus dicitur: hic est sapientia, qui
habet intellectum computet numerum bestie, quo
possit hic intellectu penetrare obscu-
ritatem cum huiusmodi verba vel vires consider-
ans intentum voluit reddere lecto-
rem dixit ut computaret. Numerus enim iste
hominis est, quod dicit, intellige aliquem qui ho-
mo est et non deus. Et numerus eius est 666.
Iste numerus multis modis exponitur. Nam
grece interpretatur anthemoch, quod sonat
contrarius, quia iste contrarius xpisto et erit ei. In-
nocentius tertius exponit numerum istum di-
cens: Ecce omnes penes sarracenos
provincias usque prope regionum xpistianorum
ipsi possederunt, sed exivit quidam perditus ho-
mo filius Machometus pseudo propha-
fuit, qui per seculares illecebras et vo-
luptates multos a veritate seduxit, cuius
perfidia et si usque ad hec tempora invaluit,
confidimus tamen in domino qui fecit nobiscum
signum in bono, quod finis illius bestie appro-
pinquat. Cuius numerus secundum apocalipsim beati
Johannis in 666 annis clauditur,
ex quibus iam pene 600 sunt anni consummati.
Propter hoc secundum quidam ista de alio exponere
quam de antixpisto. Iste dicitur fuisse anno
dominice incarnationis 621. Non est numerus
666. In greco cum libet iste scriptus est computetur
nomen Teytan. Per T, quod designatur
300. Per E 5. Per Y 10. Iterum per T 300.
Per A unum. Per N 50. Teytan dicitur
sol gygas sive sol gygas, quod nomen
optime filio cuidam convenit qui habuit
plagam gladii. Iste erat quasi sol gy-
gas quia per eo pugnabat. Agareni namque
xpistianam pacem pervenerunt a cesare reddente,
quod nullo modo pacem eis daret, nisi xpistum
deum dicentem negarent, et solem

Machometh incepit Anno domini 621

adorarent et cum ipse cosdras reg-
naret et dedit potestatem magnam bestie
a. filio suo ut per solem istum visibilem pu-
gnaret contra omnes reges et gentes. Unde et
ei hoc nomen gentium ar-nompe bh g-
grunt quod dicitur nego, quia homines compulit
Christum negare. Christianitates in terra eius qui
contra eam [illegible] in eo quod dixerunt
ad eum, quis similis bestie s. in fortitudine,
et quis poterit cum ea pugnare. q. d. nullus
quod hic ultimo de nomine bestie dicitur,
melius intelligatur ferum, sic Joachim in
alio loco exponit quod ipse Saracenum
preciud manifestum est ubi dicit libri apo-
calipsis et iudicatum est mortuis ex hiis que
scripta sunt in libris secundum opera eorum, et dedit
mare mortuos suos, cum mare mor-
tuos dicit augustinus iudicaverit, alio modo
potest intelligi quod quis scriptum dicat solem iu-
sticie, sed ipse ad literam per solem vi-
sibilem pugnavit. Item machometus
in arabia primo fidei illi non repug-
navit et quod eam deficerent et alios ad
eam compulerunt intelligitur in eo quod primo bal-
de pauper fuit. Nam cum de vidue

[illegible]

servivit ad camelos et asinos, et
postea quando cepit ditari per 30 latrun-
culos acceptavit spoliare homines,
et ipse sepius in bello est victus. Ex hiis
minimis initiis et aliis pluribus
causis intelligitur ex quo cosdras et filius
suus impugnabat affricam et hierusalem,
constantinopolim et ipsum imperium romanorum, ma-
chometum nullo modo eis potuisse resi-
stisse, sed adiuvando eis fuisse. Numerus
nominis bestie ponitur maxime propter alios
huius machometi. DCLX. in annis
precedentibus quibus primo solebat emere et
vendere, ut probatur per hystoriam. Que
numerus a bestia per solem ad literam qui
contra gentes pugnavit huius in fine seculi
sicut posuimus supra specialiter dicitur solis contra gentes.
Ad demum numerus annorum incarnacionis machometo
ascribit. Que exposicio
videtur accepta de sybilla [illegible]
quam volunt ut DCLXVI annos attribu-
isse machometo, et quod postea quidam
rex annos eius [illegible], et post mortem
illius bestia iterum vivat per tres tria-
[illegible] annis, quod sunt simul DCLX.

anni. Iste machometus statim post
tempora beati gregorii predicavit, qui anno
domini .604. obiit parum ante tempora
eraclii, qui anno domini .612. suscepit
imperium. Alii dicunt quod .14. anno imperii eius
surrexit machometus. Quantum religioni
autem sue, antequam machometus dedisset
legem sarracenis quam nunc tenent,
ipse et alii dicebant quod licet hominem
in lege sua salvari, nichilominus nul-
lum salvari posse nisi sarracenos.
In hoc apparet eum et alios indubitanter
errasse. Et quia ut plures homines
dicunt putasse quod aliis hereticorum,
et quod aliis sanctis miraculis et predi-
catione ad deum converteret plurima
verba de eo ponuntur, que historia
narrat. Ipse namque dicebat quod
missus esset a deo non ut miracula
faceret sicut alii prophete ante eum, sed legem
datam iudeis per moysen, et christianis
per christum exponeret mundo et decla-
raret. Et ut maioris auctoritatis
lex eius esset, dicitur ex veteri et novo

... machometi

testamento assumpsit quedam ad augmen-
tum erroris sui, quedam hereticorum et in deo
dogmatibus, quedam adiunxit adinventionibus
propriis. In hoc autem sarraceni cum christianis
conveniunt, quod credunt unum solum deum
omnipotentem omnium creatorem. Trinitatem
autem non recipiunt sed abhominantur sicut
nimium, et derident nos tamquam tres deos
adorantes. Ineffabilem filii generationem a
patre non recipientes, sed carnalem tantum
et per partum decisionem [illegible] indifferenter
intelligentes generationem. Carnem et san-
guinem christi preter [illegible] que in celo est revel-
lavit est. Animalis enim homo non percipit
ea que dei sunt. Dixit et pseudopropheta
bagdada filius iniquitatis, quod moyses
fuit magnus propheta, sed christus maior et
summus fuit propheta ante tempora sua,
natus ex maria ante partum virgine,
et in partu et post partum omnium feminarum sanctissi-
ma. Concepit de virtute dei absque semine
carnalis hominis. Per ista verba venenum
infidelitatis [illegible], apparet ipsum
fuisse purum hominem, sicut alii prophete.

non deum, sed purum hominem fuerunt. Asserit etiam cum manicheis quod Christus non vere fuit crucifixus nec vere passus in veritate mortuus vel sepultus vel tertia die resurrexit, sed alius quidam homo similis ei quem crucifixus fuit. Christus autem sicut a deo venit ita ad deum sine aliqua mortis passione rediit, et ad alios ad deum qui misit eum ascendit. Recipit autem sarracenus pentatheucum cum moysi et omnes libros prophetarum et apostolorum quos a deo locutos fuisse et homines fuisse sanctos non negant. Psalterium et ad totius veteris testamenti translationem sibi LXX interpretes recipiunt, sed more iudeorum vel ad literam tantum intelligunt scripturas, vel prout sibi alii quidam exponunt. Euangelia autem domini nostri legunt et non intelligunt. Unde tamen esse confitentur quosdam locutos de Christo. Eodem modo et apostolos qui cum Christo conversati sunt, quos machometus vocat in libro suo albis indutos et eorum libros recipiunt. Omnes autem qui cum Christo deum esse in diis fuerunt tamquam falsarios et euangelicae

veritatis ignaros non admittunt. Et tamen eos quod eorum libros despiciunt, quia carnales populos spiritualium ignaros per carnalia spiritualia monent. Predicavit enim ille magister erroris quod omnes credentes post mortem corpora pulcherrima in paradyso voluptatis habituri, et generosas et speciosas mulieres cum magnis oculis, ex quibus semper vellent filios generaturi. Cum tamen in euangelio dominus dicat: Neque nubent neque nubentur, sed erunt sicut angeli dei in celo. Et iterum: Hec est vita eterna ut cognoscant te verum deum et quem misisti Ihesum Christum. Cum vero dixit ille seductor machometus dicens: Hec est vita eterna in paradyso post mortem ut manducatis et bibatis quecumque fercula petieritis statim de celo mittentur vobis. Omnibus autem voluptatibus affluentes semper gaudebitis et nichil vobis nocebit. Doctrina eius eo pestifera quod plures arabes et syros et medos et persas egyptios et ethyopes et alios orientales populos letaliter infecit, sed et affricam et plures occidentales regiones corrupit.

et nunc populos decepit doctrina mathometh

usque in hyspaniam acquirent. Et hoc mirum
est quod antichristus infra quartum dimidium
annum bis tot animas mittet ad in-
fernum, sicut iste in annis pene .600.
dicit seducti ab antichristo post sua edicta
et recesserunt et ad fidem affirmant
sarracenum mendacem Machometum
super omnes prophetas spiritum prophetie habuisse
et .10. angelos sibi fauentes et cum
eo dictantes in tempore suo hec. dicat
et quod angelus dei a principio celum et terram
cassis, nomen Machometi qui in conspectu dei
consistebat. et hoc ipse Machometus fuit
fuisse, nec celum nec terra nec infernum nec
paradysus fuisset. Alia glosa: describitur
tribulatione que erit tempore antichristi et per
suos precones, describit aliam que fiet per
suos apostolos quos ipse per totum mundum
perget ad seducendos homines. Et vidi
in mente. scilicet postea. aliam bestiam. id est precon-
es apostolos ascendentem in superbia uel
in deceptione prelacionis. de terra. terrena
scilicet promanentes. Et habebat duo cornua
similia agno. id est duo testamenta quod
usurpabat et dilectionem dei et proximi.

et loquebatur sicut draco. id est apostoli ita lo-
quentur sicut dyabolus in antichristo erit locutus
quia simulabat se habere innocentiam et
puram vitam et veram doctrinam et mira-
cula quod Christus habuit et sui dederunt. et po-
testatem prioris bestie omnem faciebat
id est omnes modos decipiendi quibus an-
tichristus decepit et in conspectu eius quia in omnibus
caput suum sibi preponet. scilicet antichristum
in beneplacito. Et fecit terram. id est terrenos
et in amore terre persedantes et habitantes
in ea facere adorari et remittere. ado-
rare bestiam. id est antichristum primam. scilicet cuius
curaturata est plaga mortis. quia
hoc simulata resurrectione predicatoris sue in-
cipient fundamenta, sicut et Christi apostoli fece-
runt. et fecit signa magna ad confirma-
tionem predicationis, ut ignem faceret de-
scendere. quia sicut apostoli dati esse spiritus
in specie ignis, sic et illi dabunt spiritum
malignum in specie ignis. de celo in
terram. id est de aere super terram in conspectu
hominum ut omnes videre possent sicut
apostoli in gelauit. id est in domo fecerunt
et seducit homines per signa que data sunt

illi facere in conspectu bestie · i · antichristo
nomine antiqui draconis habitantibus in terra. Hoc
est propterea ut faciat ymaginem bestie
a. ut faciat sibi conformes illi, vel ad
litteram que habet plagam gladii · i · mortem
et vixit resurgens. Et datum est illi a deo
permissione dei ut daret spiritum ymagini
bestie similibus illi vel malignum spiritum
ut loquatur diversis linguis ymago scilicet
bestie. Et faciat ut quicumque non adora-
verint ymaginem bestie videlicet per princi-
pes seculi occidantur morte corporis. Et
faciet omnes pusillos et magnos divi-
tes et pauperes liberos et servos, quia di-
cit deum suum nomine abicere. Habere
caracterem eius · i · habere conformationem eius
nequitie in dextera manu aut in fron-
tibus. In manu et in dextera et in fronte
ponuntur signa ut omnes deum suum confi-
teantur verbo et opere. Et ne quis possit
emere aut vendere. Ad litteram vel qui habeant
· i · vel quis conformabitur ei caracterem be-
stie · i · qui signati erunt nomine et eum
fatebuntur. Aut nomen aut numerum

nominis eius · i · qui exprimat nominationem
ab eo minorem vel mediocrem vel
maximam. Hic sapientia quia res est obscu-
ra facere aliquos. Qui habet intellectum compu-
tet numerum bestie · i · caveat sibi ne de-
cipiatur. Numerus enim hominis est · i · hic est de
per hunc videatur sapientia homo per numerum appre-
hendere. Et numerus eius est DCLXVI. Cum iste liber
sit editus grece et grecis numerus est grecorum
qui quis hic significatur numerum. Nomen
eius antemos quod ei competit quasi contrarius
christo dicitur. a. unum. n. 50. t. 300. e. 5.
m. 40. o. 70. s. 200. vel arnoy-
me · i · nego quia deum negat quo-
que numerus. a unum. r. 100. n. 50. 5. o. 70.
vel 200. y. 300. m. 40. e. 5. vel
teytam · i · sol gigas quod ... christo
usurpabitur ... christo t. 300. e. 5. y
10. tam. t. 300. a unum. n. 50.
latinus liber dic lux quia ipse luce-
re dicet. d. 500. i. unum. c. 100.
l. 50. v. 5. x. 10. et sic eadem summa. ...
... perfectus numerus et significat illos
... perfectos . i . gignitur ...

suo .10. precepta complet. .60. medio-
cres professos qui amissis legalibus co-
niugiis in castitate permanent et idem
decalogum legis per meum suo complet.
.100. significat perfectissimos qui mentis et
corporis integritate non violata .10.
precepta perfectissime servant. Hii red-
dunt fructum alii senarium alii
sexagenarium alii centesimum et
discipuli autem [illegible] dicentem nemi-
nem posse salvari, nisi [illegible] obtule-
rit aliquid de fructibus suis. Vel per
.6. sex opera misericordie [illegible] que in evan-
gelio leguntur Esurivi et. et c. in sex
etatibus mundi. per .100. perfectos ut
centesima ove reperta. per .60.
qui constat per senarium decies multipli
catum operatores .10. preceptorum et sex
operum per .6. scientes fide in unitate
et trinitate dilectione dei et proximi
notatur, quia ille numerus constat ex bin-
ario et binario et ternario.
Deinde superato dracone costen-
dit vanus per sagene agni qui eciam
stare in monte syon affirmat,

dicit iohannes. Et vidi et ecce agnus
i. dominus meus ihesus xpistus qui propter innocentiam dicitur
est agnus stabat i. parate adiuvans suos.
Unde et stephanus eum vidit stantem i. adiu
vantem supra montem syon i. supra montem et
regnum dei presens sum qui dixit. Ego autem
constitutus sum rex ab eo super syon montem
sanctum eius. Non solum super augustum reg-
num dei stabat dominus sed super omnes fi-
deles qui sunt mons syon in eum confidunt
de quibus dicitur. Qui confidunt in domino
sicut mons syon et cum eo centum xl^{ta}.
milia. bis tot milia hominum erant
in paralipomenon per singulos menses
i. amatores servientes regi dei sunt aut
sedente ihesu xpisto filio consedet. quia homines
mediante fide dei perfectissimi sed [illegible]
placebit deo qui omnia sunt respice/
et novum testamentum. Non tam solum
et regnum filii virginis qui dubabatur
celo et terre, quia plures virgines sunt sed
ipso sed ipsum eius virginitate virginum
multiplicatum est. de quo ysaias ait. multipli
cabitur eius imperium. et sub isto spirituali reg-
no accipitur spiritualis iste mons. Nam
.144. mansiones monstrat dominus per .12. dis-

capulos | q(ua)tuor milib(us) p(er) duos ma(n)us operabat(ur)
i(n) messe eo(rum) (et) unaq(ue)q(ue) ma(n)us p(er)fici(ebat) i(d est)
millenariu(m) num(er)u(m) accep(er)unt primitiaru(m)
d(omi)no. hoc s(un)t .cxliiii(or) milia. Vn(de) statim di(citur)
de primitiis. hii e(m)pti s(un)t ex ho(min)ib(us) primi-
tie deo (et) agno. P(er) uirgines q(ui) hic exp(ri)-
mu(n)t(ur) designat(ur) uniu(er)sitas uirgines c(et)e(ri)
q(ui) d(omi)no p(ro)ueniu(n)t p(er) urbe(m) angl(ie). Et monita
alio(rum) s(an)c(t)o(rum) q(ui) canonices sa(n)x(er)unt
sup(er) monte(m) syon. i(d est) s(un)t ce(te)ri fideles

q(ue) (con)siderat(ur) i(n) d(omi)no s(i)c(ut) mo(n)s syon. stat
uirgines (et) p(re)lata ei(us) q(ui) castitate
eos excellu(n)t. Vn(de) dic(it) b(eatu)s aug(ustinus) de
eis q(ui)b(us) ip(s)e ad religione(m) i(n)formauit,
et de o(mn)ib(us) uirginib(us). p(re)lata (est) uirgi-
nitas nuptiis. Illud bonu(m), hoc op-
timu(m). Parum (est) q(uod) hystoria ad-
huc q(uon)da(m) de regularib(us) f(rat)r(ibus) s(an)c(t)i
augustini q(ui)b(us) ip(s)e castitate(m) i(n)duxit,
dic(it) e(ss)e sup(ra) monte(m)—

cu(m) xx. milia sequu(n)t(ur) xp(istu)m s(ecundu)m doct(ri)na(m) aug(usti)ni (et) alio(rum) doctor(um) ad l(itte)ram t(em)p(o)re p(at)ris regulares s(an)c(t)i au-
gustini arc(t)ius ad ea(n)d(em) q(ue) (est) i(n) monte syon.

syon ad l(itte)ra(m) t(em)p(or)e p(at)ris, cu(m) o(mn)is
q(ui) (con)siderat(ur) i(n) d(omi)no mo(n)s syo(n) posse(n)t ap-
pellari. q(ui) (ex)cellu(n)t uirgines. Hab(e)ntes no-
men ei(us). i(d est) x(risti) agni q(ui)a x(risti)ani ei(us) (er)ant
(et) p(at)ris ei(us) q(ui)a d(e)i dicebant(ur) fi(li)i. Ego
dixi dii estis (et) s(upra) s(cri)ptu(m). s(ed) n(on) a(n)t(ea)

mente s(ed) sp(irit)u | i(n) fro(n)tib(us) eo(rum). q(ui)a i(d est)
manifeste (con)fitebant(ur). Et erant sup(er)
capita bestie no(m)i(n)a blasphemie q(ui)a
dicebat x(risti)anos d(e)u(m) n(on) e(ss)e. = Et au-
diui uoce(m) magna(m) de celo. i(d est) de
eccl(esi)a. Sufficient(er) sup(ra) dic(tu)m est

per celum medium ecclesia designetur. Tamquam voce aquarum multarum. i. multorum populorum & angelorum etc. Aquas quas vidisti sunt populi & gentes & lingue. In illo enim tempore patronax quodam nove accensus amore, et hortatu gregorii pape 2. qui anno domini 716 sedit, cenobium sancti benedicti apud montem cassinum nobiliter reedificavit, et sub regimine sancti benedicti militans ibi monachorum nobilium et mediocrium ad se convenientium pater effectus est, expletis plus quam 110. annis, ex quo longobardi desolaverunt locum illum & tamquam voce tonitrui magni. tamquam vox tonitrui fuit vox patronacis abbatis magnanimiter exhortans populum spiritu ad laudem dei. Iste abbas erat de romana ecclesia, & hortatu gregorii pape fecit et tamquam civis romanus. Romani namque tonitrua excelsa interpretantur & vocem quam audivi sicut cytharedorum cytharizantium in cytharis suis cytharedi designant per 2. expositione. Seniores habuerunt cytharas, & canticum novum cytharizabant domino dicentes. Dignus es domine accipere librum et solvere signacula eius, quoniam occisus es & redemisti nos deo in sanguine tuo ex omni tribu & populo & lingua & natione & fecisti nos regnum & sacerdotes & regnabimus super terram. In cythara est lignum & corde distense in tensione. lignum hoc significat lignum dominice crucis & passionis. Porro corde sunt devota sanctorum corda qui accipiunt crucem suam imitantes & recolentes passionem domini, & mortificant se cum viciis & concupiscentiis secundum glosam. Isti namque eius sunt doctores cytharedorum integritate anime & corporis in pectoribus suis quasi cytharam reiterare videntur in dorica lingua canunt usque in eternum misericordias domini, exultantes & iubilantes hoc modo. Dignus es domine ut tibi [illegible] canamus, quia occisus es & emisti nos deo sanguine tuo incontaminatos a mulieribus ex omni tribu & populo & natione, & fecisti nos deo & agno virgines & primitias, ut simus sine macula terrene conversationis ante tronum tuum. Et cantabant quasi canticum novum. Canticum istud antea inceptum erat a sancto benedicto & a fidelibus qui per sanctum dictum

modū applaudebant. Et hic mul-
titudo q̄ renouauit ordinē et can-
ticū monachorū, q̄ canticū nouū
recitabant. Nulla enim religio tot sctōs
hoīes hūit, q̄ tanto tpe ī sanctitate
et rigore discipline pmansit. Post
ordinē renouatū n̄ solū mediocres
et paupes sed reges et p̄ncipes ꝑnobiles
allexit, ut deo seruiret, an sedē. i.
an sedentes platorū et an. qr aialia
i. an doctores q̄ dicē tenent euāge-
listarū et seniorū. i. an platos et
iudices eccē. Et nemo poterat dicē
canticū n̄ illa centū. qr. milia
Nā q̄s poss dicē ī canticū qd uirgo
eēt, q̄ castitatē n̄ pduxit cū illis
ī quorum ore nō inuenit̄ mendaciū. Singu-
laritē naqz canticū agni cantare ē ei co
ī ppetuū p cunctis fidelibz etiā de carnis
incorruptione gaudē. Et tn aliā ce
ti audire possunt, licet dicē nequeūt
Quia p caritatē de illorū cel-
situdine leti st, quāuis ad eorū p
mia nō assurgant. Qui empti st
de tra. Quo pcio utiqz n̄ pcioso
sanguine xpi, qui eius amore a tra
st leuati et celibes effici. Hi et

apls dicit. Empti enī estis pcio
magno. glorificate et portate deū
ī corde et corpe vro. Hii st qui
cū mulieribz nō st coinquinati.
i. nō st polluti mente et corpe. Nā
et mente pot ſꝛ fornicatio. Si qs
vidit mulierē ad concupiscendam
eā. Virgines enī st. ad litam.
Sequunt agnū quocūqz ierit. Qui
enī xpm imitari ē sic ipe dicit
Qui m̄ ministrat me sequatr. Se-
cunt enī naqz uirgines de uir-
tute ī uirtutē mag ꝑ ceteris alijs clari-
ores. hij et ei ī sanctis familiari
adherebunt. Secunt ergo et enim
ceti, qui uirginitatē corpis am-
serunt, nō quocūqz ille ierit sed
ī multis uirtutibz alijs. Hii empti
st ex hoībz pmitie deo et agno
Sicut enī ī multo grege optimū eligit
agnu, et sic ex multis fructibz
eligunt pmitie, ita uirgines el-
guntr ex multitudine, q̄ tamqꝫ
pmitias seipos offerentes cen-
tesimū referūt fructū. Et ī ore
eorū nō ē inuentū mendaciū
quia enī hō mendax ī eo q cai-

nalis. In eo vo q spualis vax. sed
dom e de clas ugmibz q fra carnis
mortificant et castitate quam pmise
runt tenent imaculata usqz i fine.
post quorum nl spm morte i ore
iporum no invenitur mendaciu. s; imma-
cula sunt. Non ei nilte religiones
fuerunt tunc tempa sed tm istas vi
dit cu ceteris ugmbz vs iohes resp
tu aliorum sine criminali macula
an tronu dei. i. an deu iudice
vivorum et mortuorum. Nondu q vs
iohes spu istud cernebat et nich
loquitur de exteriorum vestimentorum
coloru. q carnales oculi poset in
tendere. horum sed u e vilibz vestim
tis vdm. q post i colore mutan-
siant i astriensibz appt q cadit
regula sti bndci de q sup diximus
tenent cu aliqua estructionibz sup
additis. Johes ista no vidit car
nalibz oculis verum hic mch loquitur
de reptilis qui i estru carnaliu
volorum bonis anuserunt quos bone
rum divitiarum corrumpit et qui

spualibz et celestibz negocijs re-
lictis, mixti sunt generalibz eventus descu
tes et mutantes mala opa coru.

Alr ostesa gravissima psecutore
qui patietur ecclia ab antixpo et ei
apls, ad ostone ondit qlc heat
adiutore et qle ipse heat fa
milia. c. xiiii. (Cap XIV.)

Et vidi. i. i ondem e, et ecce
agnus. i. xpc qui p nob i
molatus stabat ut adiuvat sup
montem syon. i. ecciam virtutibz
celsam et deu ctemplantem. et
cum eo centum xliiii. milia. i.
ugnitate pfectos fide trinitatis
ex quatuor mundi ptibz collectos.
hntes tales videlz ales fuerunt
nomen eius qz xiani vocabuntur
et nome patris ei. qz dei dicentur.
scriptu indelebilit in frontibz suis
qz i manifesto ostendentur. et audivi
vocem desideriu ul amonitio
nem de celo ab hijs qui cu eo erant
tamqz vocem aquarum multa
rum. i. victoriu ppliorum qz de multis

pplis.

pphs cõgregati st̃. ita p̃ aquas pfc
figurat̃. et tanq̃ voce tonitrui
magni · q̃ tret eos q̃ ad ꝯfortí
ũ suũ vente suffigunt · ⁊ vocem
quam audiui, q̃ illi q̃ ad hoc sunt i
stituerũt ut extenti sup̃ crucẽ
ligni dant corda deuota, sicut
cytharedorũ cytharizanciũ, q̃ ex
officio heant ope ꝯplentũ, i cytharis
suis n̄ tabiemis, et cantabãt q̃si canti
cũ nouũ. i. de integritate aĩe ⁊ cor
pis exultabant, q̃ gaudiũ eiusq̃
decaptat. ß sep̃ ẽ nouũ. añ sedẽ. i.
i p̃ntia eorũ i q̃bz deꝰ sedet. ⁊ añ
q̃tuor aĩalia. i. p̃dicatores ⁊ senio
res. i. iudices et nemo poterat di
cẽ canticũ. i. de integritate illa
gaudẽ, n̄ illa centũ. q̃dragĩta milia
i. illi virgines, qui empti st̃ q̃ ad
hoc videlz ut cent virgines san
guĩs x̃i clenauit de terra, ne qui
de terra ẽẽt desp̃ados. hij st̃ q̃ cũ
mulieribz nõ st̃ coinq̃nati virgines
enĩ st̃. ad lr̃am. ut cũ aliq̃bz

sordibz mundi. hij sequunt̃ ag
nũ. i. imitant̃ xpm, quocũq̃
ierit integritate aĩe ⁊ corpis.
hij ẽpti st̃ ex hoibz p̃mitie deo
et agno, ut ex g̃ge hoim̃ ag̃i
ut ex fructibz p̃mitie, et i ore ipor̃
nõ ẽ inuẽtũ mendaciũ, et si aliquãdo
fuit, mendaciũ ubi, sij macula sunt opis
añ thronũ dei. i. añ dñm iudicẽ. Et
vidi alterũ angelũ. i. beatũ bonifa
ciũ q̃ ang̃lus. i. nũciꝰ dr̃. q̃ archiep̃s
⁊ nũcius ⁊ legatꝰ a romano pontifice
ẽ missus, volantẽ p̃ mediũ celi
q̃ sua p̃dicatoẽ velocit̃ x̃m nũciauit
p̃ ceteros doctores aliquos volare
dicunt̃. sup̃ i ysa. cum tã dñe amplius
nõ faciã a te volare, doctorem
tuũ. habentẽ euangeliũ eternũ. vba
dñi p̃ eterna sic dic. Celũ ⁊ terra
transibunt vba autẽ mea nõ transibunt
q̃a loquuntur. Omẽ q̃ ap̃ vos hoies
durabile ẽ, sij mutatoẽ durabi
le ad eternitatẽ n̄ ẽ. Q̃d ocq̃ ap̃
me transitẽ erit fixũ ⁊ absq̃ transitu

teneat. quia sine mutabilitate manentes
formas exprimit, nec commino quod tenuit. At eu-
angelizaret. i. ut idem euangelium nuntiaret
sedentibus super terram. i. stabilibus in terrenis
actibus. Ipse enim ministerium predicatoris acce-
perat, ut per posse predicaret omnibus huius
seculi hominibus. Non sic b. bonifacius episcopus
quoniam ipsos specialiter predicauit, ita quoniam distin-
ctos facit iohannes dicens. et super omnem
gentem. i. super omnem gentem thuringorum
et tribum. s. hassorum et linguam. s. au-
strasiorum, et populum quod super populum friso-
num. Dicens voce magna timete deum
et date illi honorem non ipsi deceptori-
orum, et nolite honorem dare creature
quam illi infideles fecerunt. quia venit. i. ve-
niet hora iudicii eius qua iniustos di-
cet in eterna pena, incredulos autem et
iniustos mittet in ignem eternum. Et adorate
eum qui fecit celum et terram, mare et fontes
aquarum. Incredulorum aliqui adorauerunt solem lu-
nam et stellas in celo, alii lapides terre,
et alii simulacra aurea et argentea, alii
aquas et quasi beluas marinas, et alii fontes
aquarum, et affecerunt corpora sua grauiter
in sanguinis, et commutauerunt veritatem
dei in mendacium, et coluerunt et serui-
erunt creature potius quam creatori, qui est benedictus
in secula seculorum. Predicat b. bonifacius qui anno
domini .dcc.xix. missus erat legatus, pre-
dicauit eis dicens adorate eum
qui fecit celum et terram, ma-
re et fontes aquarum, insuper et
omnia que in eis sunt.

t alius angelus qui erat gregorius papa 2.
angelus dum exercuit secutus est eum .s. sanctum
bonifacium. hoc autem intelligatur sanctum papa
cum in eum ordinauit dicens cecidit ce-
cidit babylon. babylon tunc fuit con-
fusio regnum grecorum. quia babylon reg-
num confusio significat sicut in 7 libro isto ubi
dicitur. mulier quam uidisti est ciuitas mag-
na babylon huius regnum super reges terre,
quia primo dicit cecidit spectat ad hoc quod re-
gnum cum philippo imperatore qui stetit fuit
heretico spoliatum ab ecclesia cecidit, quia 2° dicit
cecidit notat quod regnum grecorum publice
cecidit a regno romanorum. Nam rome
fuit ispatium ut nomen heretici impera-
toris et cartas aut figuram solidi non
susciperet, uel nec effigies eius in ecclesiam in-
ducta est, nec nomen ad missarum solempnia
platum, et per hec cum iam duo regna sunt
diuisa. illa magna, regnum eius grecorum
ualde magnum erat, quod tunc per heresim
de ecclesia cecidit, quia uino ire furoris
sue potauit omnes gentes, iste imperator
formatus est a deo, adherens dyabolo. de
huius homine dicitur. perdidisti omnes qui for-
nicantur abs te. cum et ira sua pota-
uit omnes gentes, quia christianus debuit eu-

et cum quod omnes fideles erant. quo an-
dito omnes gentes potata .i. infecti sunt
de ira et errore suo, nam applicant christiane
religionem aliquam uiuendi mecum. cxiij sunt
fidei imperatoris eorum eos perseruerit est.

2us angelus qui erat papa gregorius
cum angelo in sua loquitur.

regnum grecorum ca-
dit per heresim

c t 3us angelus qui fuit gregorius papa 3us
nuncius est missus dum secutus est illos
.s. bonifacium et gregorium qui fuerunt p-
dicti angeli. dicens uoce magna si
quis adorauerit bestiam .i. hominem be-
stialem uincentem et ymaginem eius ymi-
dorum namque erat rome ab isto apostolico
magnanimiter et ceteris fidelibus ne in
patiam effigiem seu ymaginem eius assue-
honor impenderetur quia ipse ymagines sanctorum

comprobabatur. Et qui eum hoc fecit, et acceperit
caracterem in fronte sua, id est qui accepit fidem
eius manifesta attestatione, aut in manu
sua, vel in operatione sua cum confitetur, et hic
bibet de vino ire Dei, id est de vindicta com-
minus. Ira enim Dei aliquorum pro restitutione
sanctorum erit propter perditionem malorum. Unde dicitur
Letabitur iustus cum viderit vindictam in
eos, scilicet quoniam ex quo post gratia ad dominum
nolunt. Quod mixtum est mero in calice
ire eius. Secundo posuit vinum in calicem,
ut ostendat quod convenit in calice simul
cum mero mixtum, ad comparationem meri con-
bibitur vinum. Merum quippe dicitur purum. Sic
et in hoc calice sunt mixte feces cum
vino mero, id est puro. Per vinum merum quippe
superius est videlicet examinis intellegitur certa
iustos qui flagellabantur in presenti multis
modis a leone et constantino filio eno-
et ceteris ipsis deditis. Per feces autem designa-
tur peccatorum exterminium, qui in extremo exa-
mine dampnabuntur. Nam vinum est super-
feces autem in fundo latent. Nam videlicet
fideles in presenti propter affliccionem, et quia hic eos
sanavit iudicium divinum. Reprobi autem in fi-
ne vite eorum dampnati sunt, qui initio sunt
flagello relicti sunt. Bibunt reprobi quod per-
manet in fundo, id est feces, et non bibunt
electi, quia et reprobi pro voluptatis lascivia
eternis cruciatibus dampnabuntur. Et crucia-
abitur igne et sulphure. Nam quamvis hoc fu-
turum esset illis et omnibus in deditis, tamen specialiter
accidit plaga magna constantino ipsa tam
qui fuit filius leonis destructor legis et per-
secutor christianorum, et eorum dei sub cruore
patravit. Iste in fine vite sue cruciatus est
igne et sulphure, quia plaga pessima incidit
divinitus pro castitate in conspectu angelorum ad bonum,
et etiam eorum qui fuerunt iusti cum in eo quia
constantino vivente in carne, plaga incidit
accidit, et hoc in conspectu agni est factum, quia
oculi domini in omni loco contemplantur bonos et
malos. Et fumus, id est obscuritas tormentorum
eorum qui scilicet fuerunt in malicia, in secula
seculorum ascendet, id est permanebunt in eternum.
Nec habent requiem die ac nocte, per quod conti-
nua pena eorum designatur qui eos die
dei die ac nocte afflixerunt, qui ado-
raverunt bestiam, id est leonem, qui anno domini
... suscepit imperium et 25 annis reg-
navit, et ymaginem eius, id est qui per superdictam
persecutionem regem et ymaginem venerabantur;
ymago eius post eum malus et constantinus
filius suus intelligitur qui similitudinem illius iterum
portaverunt. Sic dicit apostolus: Sicut porta-
vimus ymaginem terreni portemus et yma-
ginem celestis. Et si quis acceperit caracterem
nominis eius, id est illi qui tenuerunt fidem eius in
libertate prave opinionis qua liberas exhibuit pro no-
mine bestie. Hic est patientia sanctorum, scilicet eorum

et aliorum claritas que patet illa predicatio-
ne professi sunt quoniam cecidit eis leo et prostratis
persecutoribus qui obedierunt. i. obedierunt man-
data dei patris et fidei ihesu. s. filii eius per
iudicia eius secuti. Hic isti 3. angeli
describuntur. descripta impugnatione facta per du-
as bestias, suppositaque auxilio agni et dig-
nitate familie eius ostensa subiungitur admonitio,
ut hanc familiam accedant et geminando et
ab illa alia declinent. dicit itaque. Et vidi
i. predicatores qui sunt alti a Christo. angelum alterum
i. virtutes et excelsos volantem. i. a terrenis
se removentem vel festinantem predicantem
per medium celi. i. coram ecclesia. habentem ex
iniuncto officio evangelium eternum predicandum
eterna promittente ad eternitatem ducentique
plenitudinem ut evangelizaret hoc id habet
sedentibus. i. morientibus in ceptu mundi
super terram vel. s. super eos conformes se faci-
endo et super omnem tribum et gentem et linguam et populum
s. super communi diversitate illorum qui in terris
morantur. dicens voce magna. i. persuasione

timete cristo amore dominum non alias
bestias et date illi claritatem. i. bona opera de-
de eo annunciando ut per vos gloria eius appareat,
quia venit hora iudicii eius. q. d. non desperetis [illegible]
ciatis quia non longum patientie. et adorate
eum qui fecit celum et terram mare et omnia que
in eis sunt et fontes aquarum. bona spiritualia doctri-
ne et predicatores. Et alius angelus et
diversam annunciationem secutus est dicens
quia predicatores minime succedunt. s. ille

angelus hortatur: in qua ora fecit timere lau-
dare, quia in bonis se vos liberaret. hic angelus
alius hortatur ne conformes se faciant bestie
et dicit uerum nam babylon illa magna ce-
cidit. i. omnis mali consensus vitiis peccatis sed
anima et corpore, babylon dicitur quia portat. i. in-
quinat omnes gentes. i. gentiles. vinculis de vino
i. delectatione fornicationis sue fornicatio-
nis dicitur ire dei. i. pro qua deus efficitur
iratus. cecidit cecidit babylon bis posuit
confirmationem valet vel quia commoda destructio
ista est. illa magna per multitudinem vel superbia
civitas pravo dogmate munita, que vino
i. delectatione ire dei fornicationis vino
fornicationis. vitiis et pravis perdolata que est potus
dulcis peccatoribus, quibus alios inquinat et ve-
neno tamen gaudiant inebriat vini de-
lectatione ira dei, sive potavit, potionavit
vel inebriavit omnes gentes. i. gentiles.
et angelus tertius secutus est illos dicens voce
magna. tres posuit pro fide sancte trinitatis
cum tamen hec predicta possit considerari non
timendo, si quis adoraverit bestiam
i. antichristum et ymaginem eius et si conformes fe-
cerit peccata que sequuntur in presenti in futuro bi-
tura cruciantur. et acceperit caracterem. i.
signum nominis eius in fronte sua. i. qui cum confi-
tentur aut in manu eius que opere imitantur
et hic bibet sicut babylon et de vino
i. de eterna damnatione ire dei, que iratus
deus premiat (?). quod mixtum est. i. mistum

mero in calice ire ipsius. q. d. que non corrigit
vindictam eius ad correptionem dat, punietur
eterna pena. purum vinum bibitur sine fla-
gella ad emendationem, fex de inferi et eter-
na damnatione calix vindicte dei, ubi sunt
nimium que ad correptionem, sed fex in dam-
natione quam in ultimis bibet ipsorum. de vino
quoque. i. de fece, quod quia valet ad comparationem
meri unde et ibidem addit quod mixtum est
quia quedam de damnatione malorum nimia
non dicitur pro damnatione describitur unde sed pro
errore inferendo illa que dicuntur ab eorum con-
fessione. et cruciabitur igne et sulphure
i. fetore in conspectu angelorum sanctorum, ut
visa eorum claritate tabescat, et in conspectu
agni, quia omnes confusi ibi patebunt et
fumus. i. tenebrositas tormentorum eorum
in secula seculorum ascendet. i. perpetuabitur,
cum dicit ascendet in secula notat eterna
penam continuam ubi addit, nec habent
requiem die ac nocte quasi diceret non
mirum si illi qui christum adoraverunt
ipsius punientur, quia sicut et precedentes ministri
eandem penam habent qui adoraverunt
bestiam. i. antichristum, et ymaginem eius sta-
tuam vel conformes eius, et si quis acceperit ca-
racterem nominis eius. hic patientia sanctorum est
pro timore eterne pene, quia mali punientur
hic et in futuro, ideo sancti ut evadant tormenta
eterna libenter hic patiuntur, qui credunt
i. opere complent mandata dei de gemma

dilectione. et fidem ihesu. quia omnia conservant.
Et audivi vocem de celo. id est inspirationem
de deo dicentem mihi scribe. id est aliis memorie
ad scribendum manifesta. Beati mortui sunt
qui in domino moriuntur. id est qui domino non seculo vive-
rent sicut dum separabuntur a corpore beati erunt.
Tunc etenim temporis recesserunt a seculo ad re-
ligionem beati benedicti hildericus quia nolebat
rex esse francorum. et rachis rex longobardo-
rum cum uxore et filiis suis. et carlomannus quoque
cum fratre pippino regno francorum contentus potens
fuit. Isti videbantur esse potentissimi qui
domino servierunt cum ceteris religiosis. Non de

quibus superius dictum est tantum de virginibus. Hic autem com-
muniter de omnibus agitur qui domino in religione servie-
runt seu serviunt. Amodo. id est ut amodo certum
mortui sunt. Sicut dicit apostolus. Si commortui sumus
et convivemus. Iam. id est in prima parte dicit spiritus
de quo zacharias spiritum spiritualem premium ut re-
quiescant scilicet a laboribus suis. Quia magnus
labor versatur in seculo. De quo scribitur. Homo nascitur ad
laborem. et de iustis dicit ypsa non laboraverunt.
Opera enim illorum sequuntur illos. id est premium operum eorum
mittatur [illegible] et gratia beati mortui nunc de
quorum horum istorum quia post mortem carnis
in eternum regnabunt cum domino.

A[?] Beati. Et audivi quod illi [illegible] visa sc-
licet vox amonentem de celo dicentem
mihi scribe in corde tuo. et audivi beati mor-
tui sunt qui in domino. id est in confessione moriuntur
quorum corpus et anima resolvuntur. Amodo. id est a tempore
[illegible] mortis iam dicit spiritus. Tota

divinitas ut requiescant. id est apostoli non pa-
tiantur a laboribus suis quos hucusque
passi sunt. Opera enim. id est mercedes operum que fecerunt
quando dum in mundo erant. maiores
retributiones ad maiorem coronam in-
gruebant. vel nunc alicui reputabitur

-tia mortis patiuntur illorum et non aliorum secuntur illos. Et vidi et ecce nubem candidam et super nubem sedens. Ysaias de quibusdam dicit: Qui sunt hii qui ut nubes volant? Qui et terrena despiciunt, mente celestibus appropinquant, ubi se pluribus virtutibus chorruscant, et quos a terrenis cogitationibus sublimis vita suspendit, volantes pro certo et nubes appellantur. Nubes ista candida erant episcopi et ceteri religiosi qui candore et nitore bonorum operum fulgebant, et super se Pippinum in regem francorum elevabant. Propterea super eos sedere perhibetur. Istud actum est anno domini 752. Similem filio hominis. Sicut in libro isto audivit Johannes prophetam dicentem ad deum: Tu solus pius es, ita Pippinus fecit bonis operibus divinis et a propheta dictus est pius, qui rectum iudicium tenuit, in quo aliquis non assimilatur filio hominis. Sic et dominus ad quemdam legisperitum ut eum imitaretur dixit: Vade et tu fac similiter. Habentem in capite coronam auream. Per coronam auream designatur quod iam dictus rex cum regno suo sapientia coronatus erat. Et est quod istud tangitur ubi dicitur: Sapientia dabit capiti tuo augmenta gratiarum et corona inclita proteget te. Que et sapientia auro assimilatur. Unde dicitur: Sapientiam magis quam aurum eligite. Unde multa [per] certa regna istud auro coronatum demonstratur quod erat multa alia ipsa sapientia coronatum et coronandum. Sic et Daniel regnum grecorum in dignitate sapientie sonorosum et splendidum vidit, per hos designantur antea modica dignitate fuerunt reges francorum. Nam opes et potentiam regni palatii et pene confectos qui maiores domus dicebantur erant. Et in manu sua falcem acutam. Iste rex habuit falcem, id est iudiciariam potestatem, et sic falx quod cedit incidit et se colligit, ita iam dictus rex multos populos quasi per gladium incidit suum, humiliavit et regnum suum collegit.

Et alter angelus, scilicet Stephanus papa, angelus domini exercituum, exivit de templo beati petri et venit ad Pippinum regem ad villam que dicitur Carisiacum, clamans voce magna ad sedentem super nubem, id est ad ipsum regem qui sedebat super nubem sicut supradictum est. Mitte falcem tuam, id est regalem potestatem, et mete, id est affligere per gladium Longobardos a quibus multa mala passi sumus, quia venit hora ut metatur. Iam enim tempus est quod dominus affligat eorum, quia aruit messis terre, quod dicit arida terra Longobardorum, id est defecerunt homines in terra qui debuerunt virides esse et florere bonis operibus et adiuvare nos ipsi nos

expugnat. Et misit qui sedebat super nubem falcem in terram. Nam Pipinus rex contra Longobardos cum valida manu intravit et messuit terram quia aderant hostes in-

terra gladio afflixit regi eorum abstulit Ravennam et Pentapolim omnesque civitates ad Ravennam pertinentes quas ipse rex sancto Petro dedit.

Et alius angelus qui fuit Karolus rex missus domini exivit de templo id est quod consecratus fuit in regem more aliorum christianorum regum qui consecrantur et sollempnizantur in templo quod est in celo id est in ecclesia habens et ipse falcem acutam id est eandem potestatem excindendi habuit per gladium quem habebat pater suus. Iste anno domini 769 incepit regnare. Et alius angelus qui erat Adrianus papa exivit de altari. Ipse enim intravit et exivit de altari sicut [illegible] ad altare dei [illegible] religione expresse. Huius potestatem super ignem id est potestatem excommunicandi et anathematizandi iudicio spiritus sancti qui in igne super [illegible] rebelles. Illi [illegible] Adrianum non

timuerunt id est gladium spiritus sancti. Et clamavit voce magna per nuncios ad eum scilicet ad Karolum regem qui habebat falcem acutam id est materialem gladium dicens: Mitte falcem tuam acutam et vindemia botros vinee terre quia mature sunt uve eius. Sicut per segetes ita hic uvas ponit. Et quia uve maiores sunt aliis segetibus ita hic maiores et potentiores designat scilicet Desiderium regem Longobardorum et filium suum Adalgisum qui tanti sanguinarii [illegible] Adrianum ut [illegible] possit. Isti fuerunt mali et amaro corde qui uva fellis dicitur [illegible] una

eorum uva fellis et botrus eorum amarissimus. Cum ergo fuerint quasi uva matura .i. consummata in nequitia, tunc iuste condignam penam sustinuerint, et misit angelus falcem suam in terram. .i. Karolus rex cum magnis exercitibus terram eorum ytaliam intrant. et vindemiavit botros vinee terre. hoc est vindemiavit karolus vineam terre illius, et desiderium regem eorum cepit, et terram illam sibi subiugavit, et misit in lacum ire dei magnum. per lacum hoc miserie et exilium intelligitur. in quem missi sunt. Nam karolus desiderium regem cum uxore sua in franciam duxit, et eos in perpetuo exilio dampnavit. Adalgysum vero filium desiderii expulit de patria sua, qui veniens constantinopoli ubi exul obiit. hoc sustinuerunt quia meruerunt iram dei. Qui illi qui habent potestatem super ignem .i. excandescentiam auctorum invocant eos qui tenent secularem potestatem, et illi eos sine adiuvant, sed ex invidia impugnant, ostenditur quod non veniant de templo nec de celo, sed ex parte diaboli. sicut dominus quibusdam dicit. Vos ex patre dyabolo estis, et opera patris vestri vultis facere.

Et calcatus est lacus extra civitatem

Civitas dicitur quasi civium unitas. hoc est ut in pace civiliter et concorditer vivant. civium civilitatis ordo hic est per angelicum, primum ut homo rationabilis vocatur. deinde ut est ipse ei in potuit. primus ergo ... inest ei super curam. Ad eos ipse ... opitulatione facilioremque adiunctam consules ut nature ordine, ut priusque societatis humane. Unde apostolus dicit: Quisquis autem suorum et maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit et est infideli

Exterior. Hinc itaque pax ociorum dome-
stica oritur .i. ordinata imperandi obe-
diendique concordia cohabitantium,
et per hec merentur ut in eternum sint ci-
ues sanctorum et domestici dei. Calca-
tus uero est lacus extra ciuitatem .i. op-
pressus est populus extra regnum karoli, in quo
homines dicionis sue gardebat et amicabiliter
regebat. Quorum homines multi habitabant
in lacu et paludibus, sed omnes erant imer-
si peccatis, et in lacu miserie, et in lu-
to fecis. Et exiuit sanguis de lacu
.i. de hominibus qui non fuerunt de regno
suo, quos maxima tribulatione afflixit
per gladium, ut exiret sanguis de cor-
poribus eorum, usque ad frenos equorum
.i. ut refrenaret alienos homines
qui facti fuerant ei sicut equus et mulus,
quorum maxillas freno .i. vi constrinxit
donec approximaret et subderet eos
imperio suo per stadia mille sexcenta.
[illegible] est stadium quedam mensura et spa-
cium terre significat, in quo antiquitus [illegible]
et [illegible] solebant fieri. Quadra-
gesies xl. sunt mille sexcenta stadia
et in numero quadrato significans partes

terre. Karolus enim rex contra se in diuersis
terrarum partibus et principes summa pru-
dentia atque felicitate gessit, quibus
francorum regnum quod post patrem pepi-
nium magnum quidem et forte susceperat,
ita nobiliter per multa prelia ampli-
auit ut pene duplo illud adderet. Po-
stulat et frenum equorum ad literam
accipi, quia reges francorum coegerunt
quosdam homines per effusionem sanguinis,
ut dicitur in annali 300. [illegible] cum hono-
ris [illegible]. De freno [illegible] habetur in
libro regum. Notandum quod hec que dicuntur
ad literam accipiuntur. Quedam non sic
super patet. Ubi summa ad literam po-
nit angelus sed mistice per figuram stelle,
et angelum episcopum monet ut sit
fidelis usque ad mortem et per
hoc meretur coronam uite.
Notandum est sicut hic ponuntur
stadia, et sanguis de lacu, ita
olim cum machabei exierunt ciui-
tate per multa stadia effundebant
eum de sanguine, ut adiacens stagnum
sanguine [illegible] rubricatum [illegible] lex fi-
torum cum cauda [illegible] ipsam ymaginem.

o stensa remuneracione bonorum quam xpistus
invitabat ad gaudium corporum supponit
discrecionem ipsorum ut per thronum dicat
ad iudicium pertinere. Et vidi et ecce nubem
candidam i. sanctos id est divinam carnem et
super nubem sedentem xpistus super sanctos sedet
id est divinitas super humanitatem similem
filio hominis quia iam impassibilis et immortalis
habentem assimilitudine [illegible] in capite
suo in corpore id est in divinitate coronam
auream quia [illegible] per sapientiam et in
manu sua i. in potestate falcem acutam
i. iudiciariam sententiam malos a bonis separantem. Et alius in hoc [illegible]
angelus exivit i. sancti qui [illegible]
[illegible] in claritate apparent in iudicio
[illegible] desiderio ut deus

separacionem bonorum et malorum faciat
de templo i. de celo clamans voce magna ad sedentem super nubem i. ad xpistum
Mitte falcem tuam i. exerce iudicium et
mete i. collige tuos quia venit hora ut
metatur quia iam est optimum ut compleatur numerus
tuorum quoniam aruit messis terre quia consummata
est nequitia malorum et iam non habet locum
iusticia iustorum. Et misit qui sedebat
super nubem falcem suam in terram et messuit
terram i. separavit bonos a malis cum
ostendit dominum potestate iudicandi habere
a semetipso [illegible] in ipso iudicium [illegible]
candidam potestatem [illegible]
dicat [illegible] illos [illegible] obedire
Et alius angelus i. [illegible] ad officium
habentes exivit [illegible] et apparuit de

templo . i . de secreto loco qui est in celo
habens et ipse scilicet falcem acutam
c. Et alius angelus de altari exiuit
i. christus occultus et ut fiat in fidelibus clarus apparuit
veniens de altari . i . de loco secretiori
quam alii sancti sunt cognitus ab hominibus deo con-
substantialis qui habet potestatem super ignem quem qui
habebat hic posse per ipsum quod potat et dam-
pnat clamauit . i . contra peccata voce mag-
na . i . ipso ad eum qui habet falcem acutam
. i . ad sanctos dicens mitte falcem tuam
acutam et vindemia botros vinee terre
. i . sepa maturos in nequitia quoniam ma-
ture sunt uue eius quod malicia eorum com-
pleta est . Et misit angelus talis scilicet christus
ipso falcem suam et vindemiauit vineam
terre per messem terre et per uuas vinee
terre eorum ... malorum intelligitur dampna-
tio . quod inter illos per vinea determinantur
heretici qui maiori studio mala operantur
sicut vinee ut fructificet maior cura
quam terre adhibetur . Et misit in lacum ire
dei magnum . i . in infernum ubi multa ira
dei patientium .
c. Et calcatus est lacus . i . puniti sunt extra
ciuitatem celestem et in inferno positi

sunt quod pena illa non erit purgato-
ria et exiuit pena illa pro peccato .
Sanguis de lacu non unquam in talla-
rio dei ponitur usque ad frenos equorum
. i . usque ad ipsos rectores iniquorum
punientes . scilicet diabolus per stadia mille
sexcenta . Non quod dicitur usque ad frenos
equorum . enim qui alios portantur
iniqui magnum sunt frenum per ipsos re-
guntur diaboli quod in ipsis quos seduxerunt
exercuerunt punientur . Omnis mundi dum
ipsos detectos qui simpliciter in hoc sunt
per sex et per sex homines in aliis suis
operibus per sex dedicate iniqui sunt
centum per centum et per mille perfe-
ctissimos .
c. Et vidi aliud signum in celo et
certum magnum quod ad magnum signi-
ficabat et admirabile angelos
. scilicet habentes plagas . scilicet nouissimas
mirabile magis fuit quod iste pene
omnes nouissime plagas in tulerunt
reprobis sicut antea . scilicet angeli qui
habebant tubas pene predicabantur
omnes iustos de istis angelis
per ea singulariter dicetur quos c. 16. (Cap. XV.)

in ille consummata est ira dei. qui ira dei contra
nos per voluntatem dei exercebat. Primus
istorum fuit karolus rex. 2us leo papa. 3. ka-
rolus imperator qui in virtute altius est mutatus per
quod in libro regum de paulo dicitur rege qui in virtute
altius sit mutatus. 4us crescentius patricius
5us otto imperator. 6. gregorius papa. 7us. septimus
alexius imperator constantinopolitanus. Notandum quod
per figura angelorum dicitur de habitu sic superius
angelis scribitur. Non habens quod dimicat per mor-
tem eius et primam agit. consilio vero
de spirituali angelo accipit.

.i. angeli habentes .i. plagas non nisi sub adiutorio spiritualium angelorum exercebat officium suum.

Et vidi tamquam mare vitreum
mare appellat baptismum. unde apostolus dicit.
patres nostri omnes baptizati sunt in nube et ma-
ri. vitreum dicit propter puritatem fidei. unde
petrus ait. fide purificans corda hominum
mixtum igne. nam spiritus sanctus qui in igne
apparuit datur in baptismo. Et eos qui vicerunt
bestiam. id est eos qui per fidem vicerunt videlicet
diabolicam bestialem voluntatem. De hac
victoria dicit iohannes. hec est victoria
que vincit mundum fides nostra. Et
ymaginem eius. id est eos qui in operibus tenebant
ymaginem terreni istius. De qua ymagine
dicit apostolus. Sicut portavimus ymaginem
terreni portemus et ymaginem celestis.
Et numerum nominis eius. Notandum quod numerum nominis
non ponit per. ccc. sed simpliciter bestie
dicit in greca lingua hec numerum designat.
et hec per quas exprimitur hoc nomen
bestyn vel bestia in latino sonat li-
beras. isti fide libertate vicerunt subdi-
tum se obedire et virgo. De qua virgo

hystoria dicit. anno domini .1.80. karolus
rex francorum patricius romanorum saxonum
apostolus magnis laboribus multisque preliis
saxones domuat. et sub iugo domini xpi
iugiter stringat. Qui penitus omnes cum beni-
gnitate baptizari fecit. stantes super mare
vitreum. i. illos qui gratiam baptismi illibatam
custodierunt. abstinentes se ab omnibus gravi-
oribus culpis. iam dilectus rex et multas
alias gentes fecit baptizari. habentes cy-
tharas dei. hoc est in corporibus in modum
lignum exsiccata a viciis per iusticie fecit
sunt sicut lignum. habebat extensa vis-
cera et devotionem cordium per mortifica-
tiones cordis ut in laudes dei et agni
in eternum cantaret. cantantes canticum
moysi servi dei et canticum agni.
moyses in canticis suis de deo dicit
quod sit magnificus in sanctitate et faciat
mirabilia et quod omnipotens sit nomen eius
et omnes vie eius sint iudicia et in eo
quod dicit dominus regnabit in eternum et ultra
ostendit quod rex omnium seculorum. et in exposicione
psalmorum scribitur quod filius dicat ad patrem.
nomen est scriptum tuum in cordibus domine et nomen est

per opera tua omnes gentes quascumque
fecisti venient et adorabunt coram
te et glorificabunt nomen tuum domine.
quoniam magnus es tu et faciens mirabilia
tu es deus solus. hoc in delectando
qui canticum amedo loquitur filius
ad patrem. Cantica namque sunt sic dominus
ipse dicit scripta in prophetis et psalmis de
eo. Istud canticum moysi et agni
cantabat iam homines qui devote
suum spiritum suscepit et cum
deo gratias egerunt et etiam propter eam
adhuc deo gratias agunt. iam cum
canticum subiungitur. dicentes magna
et mirabilia iudicia tua domine deus
omnipotens. Magna et mirabilia fue-
runt iudicia dei et inscrutabilia
quia ille gentes mirabiliter qui compulsi
sunt suscipere timorem dei a quo timore
prophetam ceperunt et gemuerunt
spiritum salutis. Iuste et vere sunt vie tue
rex seculorum. i. tocius mundi. et quidem
non sumus decepti sic estimamus
sed vidimus te iustum esse vias in operibus
tuis et sanctum in omnibus operibus tuis.

quis timebit te domine et magnifi-
cabit nomen tuum quia tu solus pius
es. qui dicant. Omnibus precedentibus pulsatis sola pietate tua com-
pulsi sunt intrare ad cenam tuam.
Quoniam omnes gentes venient et adora-
bunt in conspectu tuo. i. omnes gentes
que odierunt sed que invitationis verbis
tuis venire noluerunt ad cenam
tuam compulse sic et nos venient in
conspectu tuo et adorabunt. Quoniam iu-
dicia tua manifesta sunt. i. veritate
stamina solvit in novo autem iudi-
cia dei manifesta sunt omnibus gentibus
ab apostolis et qui per predicatorem no-
luerunt venire postea multi manifeste
compulsi sunt intrare sicut dominus di-
cit secundum illud Com-
pelle intrare.

Aliter. In tribus supra-
dictis visionibus. s. in reve-
latione misteriorum et in
donatione tubarum et in
pugna mulieris contra dy-
abolum a principio redemptio-
nis secutus est ordinem usque ad
diem iudicii. In tribus vero
sequentibus circa ultima tem-
pora moratur quia de hiis pre-
cedentibus et aliis diversis tempo-
ris dictum est enundatius. i. apertius
de illis vero parum occultius. In hac
quarta visione mactant. s. angeli te-
nentes phialas in quibus continentur
plage et destructiones in quorum
que tempore antichristi erunt que destructio
maxime hortatur penitentes ad iocendo

Et vidi adhuc aliud signum. i.
figuram aliud significantem in celo quia in signi-
ficantur in celo quiesant magnum et
mirabile mirum est hominem tanta
potestate habere ut alios posse damnare
angelos. s. i. predicatores universi-
tatis habentes plagas sibi a deo
iniunctas septem novissimas
id est omnem execrationem
et destructionem eorum
qui tempore antichristi erunt.
Vel plagas habent quia.

ira dei sup iniquos exercebit. et hee novissimas q[uia] i[n] mundo p[ro]ceas non infert deus alias. quoniam i[n] illis .i. p[ost] illos iustos videlicet consummata e[st] ira dei

e t vidi ca[m] illi tanquam mare vitreum ubi fidei puritas extinguitur. et homines a viciis mundantur. mixtum igne. q[uia] i[n] eo baptizatis sps scs datur. et eos qui vicerunt .i. qui non sunt seducti. bestiam .i. antixpm. et ymaginem eius .i. conformitatem vel adhesionem. et numerum nominis eius q[uia] p[er] hoc non sunt decepti. stantes supra mare vitreum. stant q[uia] baptismi gratiam servant integram. habentes cytharas dei .i. mortificantes carnem suam cum viciis et concupiscentiis. et cantantes .i. cum

exultatione adimplentes. canticum moysi servi dei .i. verbum legis q[uo]d e[st] exultatio bonis et celestibus. et canticum agni .i. novum testamentum. dicentes .i. alios amonentes. magna i[n] p[ri]ma creatione. et mirabilia i[n] recreatione. sunt opera tua domine deus omnipotens. q[ui] hominem mirabiliter condidisti et mirabilius reformasti. iuste sunt vie tue et vera. et vere domine rex seculorum. institutiones dei p[er] quas nos ad deum vel ipse ad nos venit. iuste q[uia] unicuique p[ro] merito reddunt. vere q[uia] p[ro]ducunt q[uo]d promittunt. quis non timebit te domine .i. ex timore puniet t[e]. et magnificabit ope

et placatōe nom̄ tuū nō mal q̄ p̄dbis
pi'es .i. g'dus psalmos | qm̄ om̄s gentes
hoc ē alıq̄ de gētib; venient fide et
adorabūt ī spū et vitate | ī cōspu tuo
ī beneplacito | qm̄ iudicia tua magna
sc̄ . qr̄ q ī sc̄a elig's īsc̄a reprobas
cognoscit fideles ex iusticia ce.
ꝑ Post h' vidi et aptū ē teplū .i.
vniu'sitas fideliū q̄ occultabat vo-
mane ecc̄e manifesta fcā ē. De h'
teplo dr̄. Teplū dei scm̄ ē q̄ estis
vos | tabnaculi .i. ī q̄ militando sun
ecclesia deo hitabat testimonii | q̄r
testimoniū ꝓ cunctis reddidit v'i
tatis | ī celo .i. ī vniu'sali eccīa. et exi-
erunt .vii. angli . sup̄dc̄i | hntes .vii.
plagas de teplo .i. de cōgregatōe
iadē ecc̄e | vestiti lapide .i. x̄po. iux̄
id apli Quoquot baptizati estis
x̄m īduistis .q' ab ipo aplo dr̄ lapis.
q' ut .ds. p accedētes lapidē vivū
tamq' lapides vivi supedificamini ī
hitaclm dei ī spū sc̄o | mundo niveo
ē q̄r parum ñ fuit ñ nuti'i ē celis
ī one ei'. candido .i. iusticia et oīb;
virtutibus ornata. Qui ad literam |

tempib; machabeoꝝ exierunt de te-
plo tabnacli ut ondere rēi dei ī
hostes suos fuerunt asspi cūn & ī mundi
effti & hūerunt alıaq ceal lulos .
ut ethilerun op'a luxurie. Et isti
baptizati q' egrediebant de teplo ta
bnacli dn̄i. vestiti vestimento mundo |
& precincti circa pectora zonis aureis |
ut cohibent nepharias cogitatoes.
Bn̄ recte p'cingi' a 'ohē | & precincti
circa p'cora zonis aureis. p zona
designat' zona iusticie .ī lib' sapie.
ꝑ aurea vō zona supeminētis iu-
sticia exp'mit' q̄r aurū excellit
dignitate alia metalla. De hac
iusticia dn̄s dic. Nisi habundaut
iusticia vr̄a plus q̄ scribaꝝ & phari-
seoꝝ ñ intrabitis ī regnū celoꝝ. Et
hoc sig'cat' sc̄s dyonisi' q' ī novo
testamento ñ solū op'a libidinis
sz et restringi' ipa cogitatio ip'ius
mentis. Vet' ei testamentū dic. Qui
adulteriū cōmiserit punia'. Novū
vō dic. Qui viderit mulierē ad
cōcupiscendū eā | iā mechat' ē eā
ī corde suo. — et bnū dic q̄ aurib;

quod animal erat lucas euangelista de quo postea aliqua narrabimus. dedit .vii. angelis .vii. phialas aureas phiale auree sunt vasa munda et splendida. cor enim sanctorum quod vas constructum omnem sapientiam non tenebit. sed de corde sapientis et operibus caritatis examinatur dicitur. Sicut aurum in camino, ita probat corda dominus. Istud enim animal dedit .vii. quia per euangelium docuit, ut corda eorum essent vasa plurima sapientia et caritate. plenas iracundia dei viventis in secula seculorum. Per doctrinam namque dedit eis euangelista auctoritatem ut eos qui noluerunt obedire diuine voluntati ad hoc compellerent. Propterea namque dicit ex quo regis irati compellerentur. et secundum doctrinam apostoli angeli isti vindices debuerunt ire dei esse in eos qui malum operantur. Et impletum est templum .i. [illegible] ecclesia fumo a maiestate dei et de virtute eius. Hic tangitur hystoria veteris testamenti. quia ibi impletum est templum fumo sive nebula et obscuritate sive nebula a maiestate dei, ut nemo posset introire. Hic autem impletum est templum fumo .i. devotione et oratione. secundum quod superius dictum est quod ascendit fumus aromatum de manu angeli coram deo. cum deus ubique esse dicatur presens, tamen magis presens invenitur in templo et in ecclesiis et ideo gratius oratur in templo magis quam in alio loco exauditur. In templo namque cum Salomon exaudiri ostendit orationem suam dicens domino. ii. paralipomenon vi. primi si vero aliquid iuraverint coram altari tuo in domum tuam exaudies in celo et facies et iudicabis servos tuos, condempnans impium et reddens viam suam super caput eius, iustificansque iustum et retribuens ei secundum iustitiam suam. Et si oraverint in loco isto penitentiam egerint nomini tuo et a peccatis suis conversi fuerint propter afflictionem suam exaudi eos in celo, et dimitte peccata servorum tuorum. Hec oratio magis debet exaudiri in templo quam alio loco. Datur forma orandi aliis hominibus. Et nemo poterat introire templum donec consummarentur .vii. plage .vii. angelorum iam dicta verba de templo in longa tempora protrahuntur, in quibus factum est ut nemo eorum qui vocantur reges vel sacerdotes quantum sub romano imperio habet et constat vera libertate introeunda in templum .i. in ecclesiam suam, sed tamen imperatoris. quia secundum hystoriam imperatores habuerunt investituram, scilicet ut nullus episcopus canonice consecratus, nisi prius per eos investiretur. Unde et predicta vinus angelus laborabat ut pararetur via regibus venientibus ab ortu solis. Post consummationem namque plagarum .vii. angelorum preparata est sine impedimento temporis via introducendi in templum.

c. 16.
(Cap XVI)

Et audivi vocē magnā de celo di-
centē .A. ageli ite fundite .A. phia-
las ire dei i trā. Vox ista de teplo erat in-
spirato diuina z q̄ iussio pauli apli qui
dix de pncipib[us] No sn ca gladiū portat.
Vidicas ei sit ire dei i eos q malū op-
ant. Per hāc voce suppsit audaciā ut irā
dei no suā funderent i trā .i. i terrenos.
Et abiit pmus z effudit phialā suā i
trā. Iste pmus fuit Karolus rex mgr dux qui
effudit irā dei z suā i trā Saxonū q
fuerant magnū malū opati. Effusio
ire dei p i. Effudit irā tuā i gentes
q te no noverūt z i regna q nomē tuū
no invocaverūt. Et factū ē ulcus sevum
atq pessimū i hoib[us] q habebat caracterē
bestie. Saxones qui libertas dr canine bui z

bestie dum ep libertate sua nullo cohibite se-
rvirent z ad ex ipetu scelt. Sic bestiales hoies
i gula z ebrietate z luxuria z iudicaria q sub
libertate scelt amam de qb[us] scribit ubi vay
i scbia erigit z tanq pullu onagri se libere
natū putat. Bestia ista erat qdā Widekindus
dux bestialis Saxones q alios hoies baptizatos
caracterē i pfidia sua resumere fecit z rebel-
lare eos psuasit xanos cu ceteris q tenue-
rūt fidē eius z i eis q adoraverūt ymaginē
eius .i. q Venabūt consuetudines ei z idola i sculpes
multū afflixerant xanos pp ea fudit sr eos
Karolus irā suā z factū ē i eis ulcus sevū q
ad corpus q ipse occidit una die ·x· iiii milia
z Goo. decollari fecit anno dni ... pessi-
mū q ad ianuabile ulcus z morte aie. Un
dr mors peccator pessima.

... v. 2. Et sc[undu]s effudit phiala[m] sua[m] i[n] mare. P[er] mare designat[ur] p[o]p[u]l[u]s impi[us] p[ro] origine q[uia] sic[ut] mare ebullit u[n]de i[n] furore q[ui] ... timore ira ... spumat ut fluctuat ad ... iustos ... resedit. hi p[o]p[u]l[u]s impii q[ui] mare fluct[us] q[ui] ... no[n] pot[est]. Imp[er]at n[am]q[ue] d[omi]n[u]s ad l[itte]ram mari et ... co[n]tempnu[n]t. dic[it] ventis et tempestatib[us] et mox co[n]pesciu[n]t[ur], iubet ... et no[n] ... missione ei[us] et ho[m]i[n]u[m] ... p[ro] ... dei honorificatu[s] e[st] ... et paruulo ... hi ... volu[n]tates ... hi ... co[n]tempnu[n]t. et ... hi ... i[n] iudicio co[n]dempnabu[n]t[ur] et ... pu[n]ient[ur] velud ... a[n]i[m]alib[us] ... q[ui] ... sp[iritu]s et a[n]i[m]a ... i[n] isto mu[n]do. In isto n[am]q[ue] loco accipit[ur] p[er] mare p[o]p[u]l[u]s roman[us] q[ui] t[un]c valde amar[us]

effect[us] erat. Ex q[uo] n[am]q[ue] co[n]stantino imp[er]atore romani i[n] sua ... glo[ri]antib[us] voluerunt ea q[ue] ... erant ... tib[us] d[e]videre, et ... fuerunt ap[osto]li ... q[ui] fudit ... eos ... sua et ... fact[us] e[st] sanguis ... tanq[uam] mortui q[uod] romani sa[n]guine ... ei[us] ... deru[n]t et lingua ei ... p[er] ... historia, reliq[ue]runt eu[m] ta[n]q[uam] mortuu[m], et ipsi q[ui] sa[n]guine ei[us] ... deru[n]t ... sanguis ... sa[n]guis sa[n]guine ... et o[mn]is a[n]i[m]a viue[n]s mortua e[st] i[n] mari ... o[mn]is p[o]p[u]l[u]s q[ui] ... sit i[n] hoc ... mortu[us] e[st] ... q[ui] ... mare ... et sic ap[osto]l[u]s dic[it]. No[n] solu[m] q[ui] mala faciu[n]t s[ed] q[ui] co[n]sentiu[n]t facie[n]tib[us] digni s[unt] morte. ... hec anno d[omi]ni ... 99.

t. 3us q fuit Karolus imperator antea
et erat rex francorum et patricius romano-
rum, tunc ablato patricii nomine imperator et au-
gustus appellatus est mutatus in virum alterum,
sicut in libro regum scribitur de Saul qui mutatus
est in virum alterum. qui fudit phialam suam super
flumina. i. iram suam super pplm qui pplh ab aglo
fluminantur. flumina enim minus mari. imperator
namque hic in totum pplm sed in eos maxime qui
adversati sunt ipse iram suam fudit. et super
fontes aquarum. i. in eos de quibus origo per-
secutionis processerat. et facti sunt sanguis
per decollationem, condicatum est ut san-
guinem biberent qui sanguinem fuderant
ut digni erant dicitur quia de maioribus
eorum uno die 300. sunt decollati. et
audivit angelum aquarum. i. ducem spole-
tanum dominum multorum hominum qui multu
favebat parti apostolica dicentem iustus es
Domine qui es verus in novo testamento, et qui
eras semper sub testamento veteri quia hec iudi-
casti quia sanguinem sanctorum
et prophetarum fuderunt. s. iudei sci et aliorum
sanctorum et prophetarum veteris et novi testamenti,
et sanguinem eis dedisti bibere. i. ut vi-
dicam sanguinis sustinerent, ut digni sunt
dum nam sanos in multis orantes ita vi-
dicavit et apostolicus indicabit dampnatos
pretera. Nondum quia martyres semper eca
manerent. usquequo semper et verus non iudi-
cas et vindicas sanguinem nostrum de hiis
qui habitant in terra. quasi tunc dicit veluti tan-
ros et alia occidi fecit et hodie per ag-
ta via tribulationis, ut hiis qui prelata verba
eius audire noluerint adiungeret ex. ut
omne quod impossibile dederat, tanto ad spandi
fiet facilius quanto hic iam transisse alios au-
dirent. dicit prelia fere domini in multorum sa-

gime manifesto domet incepit
iudicare et in hoc seculo.

De alium sermone audiui dicens. Ve-
rum et dne deus omps iusta et vera sunt
opa tua, per hac vocem designatur verba
multorum hominum qui gratias egerunt dno per
rectis et veris iudicijs que per eandem impera-
torem misit seculo. Nam per ipsum

diuini reges regnant. et legum
conditores iusta decernunt,
Etiam vox que commendet
rectum iudicium Karoli in
persecutoris audiuit. hodi-
erna die.

- Et 2us angelus scilicet Carolus pater effu-
dit phialam suam in solem. iste exierat
de templo cum ceteris, et initio mundus et
bon erant, nix in celo. Solum hoc inveni
quod faciat deus hominem rectum et ipse se
infinitis miscuit questionibus. Cum etiam
par missum ab eo ut effunderet iram
suam in terra. Et ipse cum effunderet eam in sole
i. in gregorium ipsum que per libros sapientie, sicut sol
refulgens fulsit in templo dei, quia cum fuit

electus de sede beati petri, et posuit bestiam
scilicet quondam hominem bestialem benedictum super
sedem papale et deinde ipsum tali presumptione
usurpauit. Benedictus gregorius anno domini .999.
sedit. Et datum est illi i. permissum a deo
affligere homines estu i. persecutione.
Ipse namque homines imperatoris de quo diximus
cepit et affligit in custodia. Et igne i.
furore et ira quam habuit exigentibus et
ceterum. Per igne namque ira designatur

f i. locut' sic i igne ire mee. & estuave-
runt homines estu magno. q2 expulso ggo-
riovo pastore. multis modis estuavit
grex q ipse debuit deduce ad fontes
aqua vite gsolationis. ut ab estu & ten
tatione refrigarentur. & blasphemave-
runt nomen dei hntis ptatem sup has pla-
gas. blasphemia e falm de vo dicere.
Vitas nam dixe de eccia hi pot. porte
ifern n pualebunt adversus ea. q yh no
dixerat credebat s male loqui sic de deo
q hebat sup has plagas ptatem. Smone
gitat ad psecutores sic et sic ad baby-
lone ubi ait. Tuba no audiet aplius
i illa. & vox mole n audiet aplius i te.
neqz egerunt. i. age noluerunt pniam
n ita rebellio e ut videa nunq ad actis
mat pniam age n posset qa deus eos i
duravit. ad sepeliu sic. s duricia tua
& ipenitens cor thesaurizas t ira i die.

ire sic. percussisti eos & n doluerunt
attrivisti eos et no renuerunt accipe
disciplina. indura-verunt facies suas
supra petram. et noluerunt reverti
sic ezechiel dei ita dixit multo la-
bore desudatu e. et non exiit ab ea
nimia rubigo eiusdemqz p igne imu
dicia tua execrabilis. quia mundare
te volui. et no es mundata a sordibz.
ut darent illi gloriam sic i terra glorie
et gsolationem sua posuerunt. contra
qd dic dns. ve vob divitibus
qui habetis hic consolationem
vestram. et ideo non dederunt glo
riam deo. sed in multitudine
divitiarum suarum gloriati sunt

t q̄ angli q̄sunt cito ipam z'. q bi age-
bis dr̄ ipi castrare. de eo nāq; dic̄ hystoria
q eēt vicarius pāi de uicene carne. t q ip̄e
de hāc opus adolescens uxore nō fruetur. Nulla
nāq; inct'a ipe carnales hoies anglos imi-
tari sāt q̄ mitū t gīa castitatis. Vn de
ugīnitate t castitate dic̄ gīgan. Vgīnitas
cupiat se agelis. ai vō nupam ē excedit
du i carne huātta victoriā ḡ naturā
reportat. qm̄ q hnt angli. vii-gīnitas est
ē aliud, q̄ sine vite glosa meditatio. vii-
gīnitas ē voluptatū cōptis. ipse effudit phia-
la sua. i. ira sua sup sede bestie. i. sup sede
q̄m iohes bestialit, et nō spūalit sibi usur-
pauerat, expulso gregorio vō pontifice,
et fcm̄ ē regnū ei' tenebrosū q ipe
excōicat' ē ab oibz epis. et fcm̄ ē regnū
iohis tenebrosū, q ipator iubet erui ei
ei oculos, ut ap̄lius eēt i tenebris q
antea fiat. ḡhat' i ocul' hu' sol. t ma-
ducauerūt linguas suas p̄ dolore. ḡ ppharz
ligua sua dolosa sūt dolose. f-ictu dolosi
q̄silii q hūerant erga ectam q̄ maduerat
sc ab istis q̄ sathuati fuerunt afflictōe
et opprbriis. Vnde etiam de quibusdā
dicitur. i. cum eēnt fructus vie sue,
suisq̄ q̄siliis saturabunt, et tā dure
afflicti aliquando videntur. quasi
manducare pre dolore linguas
suas, sicut isti fuerunt. Crescentius
intelligitur afflictus in lingua, q
q dr̄ eum paulatim fuisse mem-
bris truncatum. Lingua nāq; ma-
gnum membrū est in corpe. Johes
cui lingua abscisa ē et ipe visus ē
sanguinolento ore q lingua sua
manducasset. t blasphemauerunt
deum celi p doloribz et uulneribus
suis. Ista accipiunt ad litterā. Nam
iohes excecat' est t lingua eius q̄
ei abscisus. Crescentius vero pau-
latim membris tr-ncatus. ad ulti-
mū ante urbem suspensus est.
secundum hystorias. et non
egerunt penitentiam condig-
nam ab operibus suis ad litte-
ram, ut darent deo gloriam
coram hominibus. sicut eū
coram hoibz blasphemauerunt

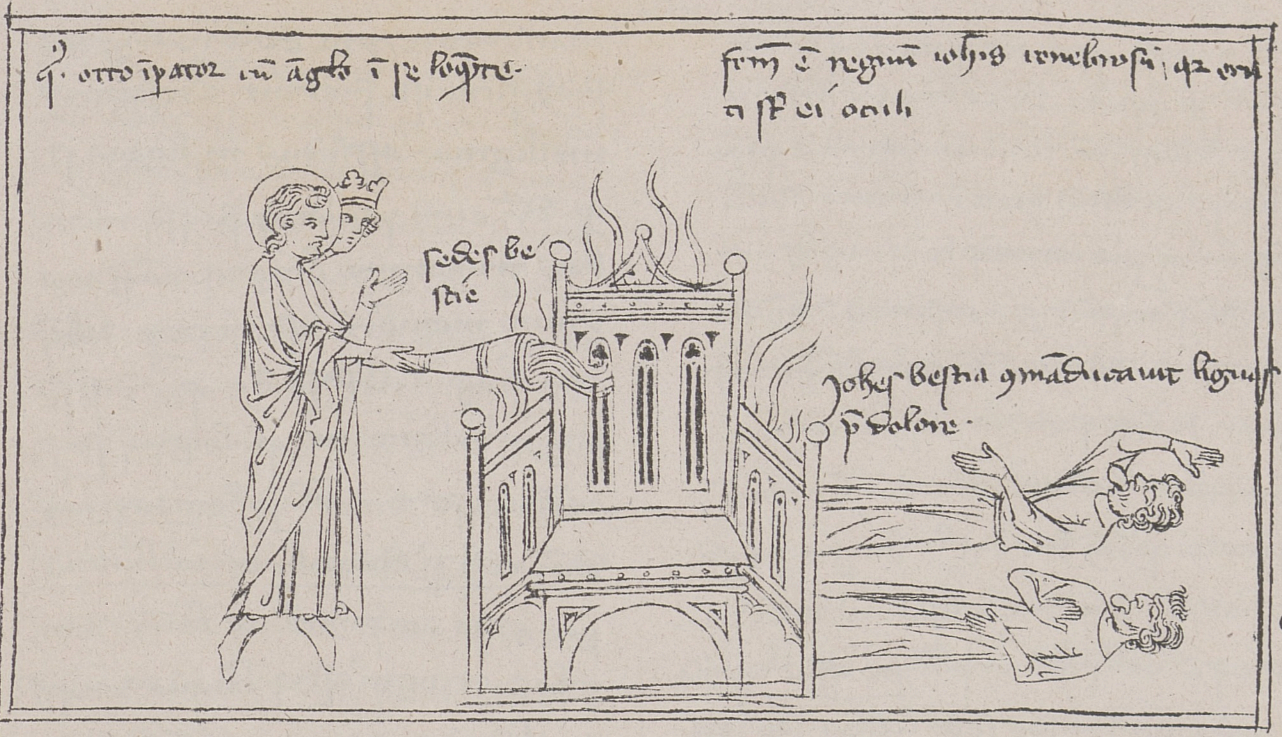

t. 6. angelus qui erat gregorius papa. a
angelus dum exsiccavit quod circa annum domini
millesimum. ax. sedit. fudit phialam
.i. iram suam in flumen illud magnum eufraten
.i. in romanum imperium quod est regnum prin-
cipalium mundi, sicut eufrates est fluvius
e paradysi, et exsiccavit aquas eius. aquas sc.
populi sicut dicit angelus. aquas quas vidisti
sunt populi. iste gregorius exsiccavit aquas .i.
fecit ut multi principes regni cum ceteris
populis subiectionem imperatoris hominia re-
nunciarent et cum exsiccavit. ut prepararetur
via regibus ab ortu solis .i. ut episcopi
qui sunt reges per se ac subditos regimine,
et sicut dicitur. fecisti nos deo nostro regnum et

sacerdotes. ut via pateficta fieret que ab ortu
solis venit domini. a tempore namque constantini
imperatoris ubi dicitur quod christianis sol sive lumen
fuisse ortum. quando episcopi ceperunt regnare se-
cundum dicebatur. veniet et est a deo venit
qui dicit vobis timentibus nomen meum orietur
sol iustitie. Intentio per quam hec exsiccatio facta
est fuit ut episcopis pararetur via libere ingrediendi
et eligendi in eorum concedendi. quare imperatores
habuerunt per potentiam investituram ut nullus
canonice consecraretur nisi prius per eosdem investitus
fuerit. Super dictam exsiccationem .i. subtractio-
nem populi dicitur in hystoriis imperium romanorum
non posse recuperare. Mirum quo possit
a basileo rex appellari post supradictum

modum quia pietate caret. Quamquam non regit nam. Ex tunc predicatores faciendum est quod ait dominus dicens. Super cathedram moysi sederunt scribe et pharisei, omnia que cumque dixerint vobis servate et facite, secundum opera vero eorum nolite facere.

Et audivi vocem magnam de templo dicentem septem angelis. Ite et effundite septem phialas ire dei in terram. Et abiit primus et effudit phialam suam in terram. Et factum est vulnus. Angelus quarto effundens phialam in solem et datum est illi affligere homines estu et igni.

Quartus angelus phialam suam effudit in solem, et datum est illi estu affligere homines et igni, cum septem angelis in templo exierunt, plagas de civitate quinque angeli designant. Sic intelligitur via regibus ab oriente solis

uers solis

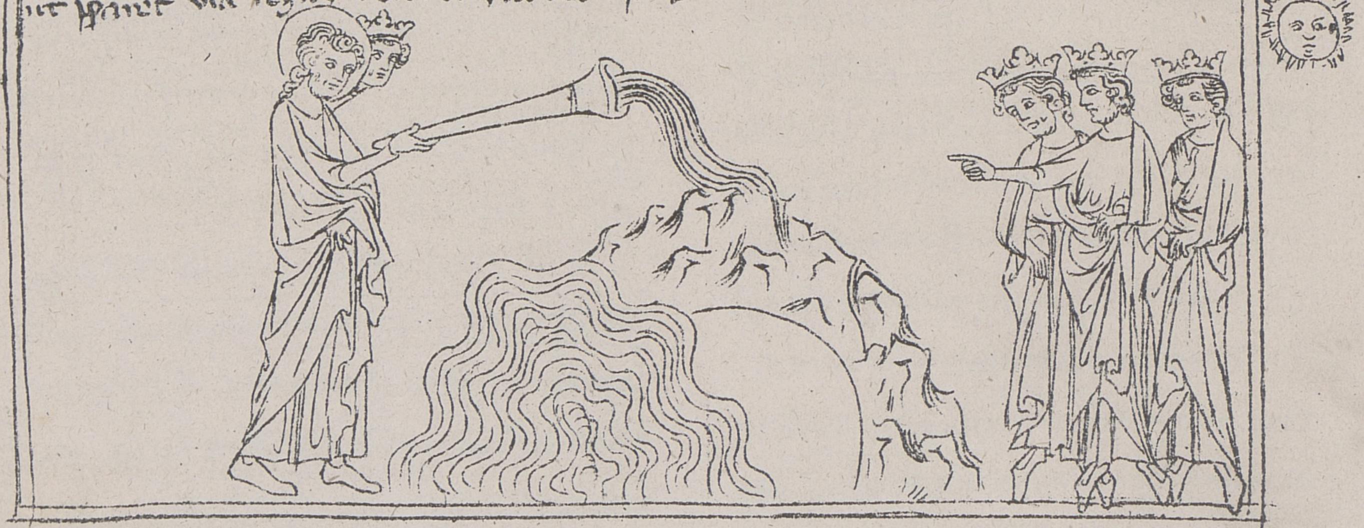

Hic exponuntur isti .vii. angeli. Et vidi post hec et ecce apertum .i. revelata sunt misteria ecclesie in qua Christus habitat et que ad honorem dei militat, templum tabernaculi .i. scripture aperte sunt que de deo vera testantur testimonium .i. que continentur in veteri et novo testamento exierunt .vii. angeli, et qui vere aperta eius exibunt predicationes et reprehendent male operantes. habentes .vii. plagas, iudiciales sententias .vii. per universitatem damnandorum cum ostendissent illos angelos habere potestatem plagandi, dicturus quas plagas ipsi sunt illaturi, preponit tamen quod ostendit illos dignos esse qui plagas illas sunt passuri. scilicet quia omnia misteria ecclesie sunt revelata omnibus volentibus intrare quia isti malo merito suo non possunt intelligere, de templo. per illos qui sunt ecclesia confirmaverunt vestiti firmitate a vitiis, lapide magno .i. Christo vel innocentia, candidis virtutibus et precincti circa pectora .i. refrenantes et malas cogitationes zonis aureis .i. vinculo caritatis, et unum ex .iiii.or animalibus quia quod illi predicabunt, ex institutione patrum scripturarum habebunt. qui omnes unum dicunt, quia unum docent. Dedit .vii. angelis .i. fecit eos capaces continentia illuminantes divina sapientia .vii. phialas aureas .i. corda plena iracundie dei vindictis in scelera peccatorum.

ic tangit hystoriam veteris legis et i
pletum est templum quia quamvis tunc omnibus fidelibus
omnia erunt aperta tamen infidelibus erunt clausa
et obscura fumo .i. obscuritate a maie-
state dei .i. potentia dei et de virtute eius
et nemo .i. de reprobis quia qui claudit et
nemo aperit poterat introire templum .i. in-
telligere dei occultum iudicium quare alios
elegit alios reprobat donec in fine mundi
aperte cognoscent sed vel in morte vel etiam
donec omnis dampnatio malorum completa sit
in iudicio quia peccata constat non intituros.
Donec consumarentur .vii. plage .vii. angelorum
et audivi vocem magnam .i. divinam in-
spirationem de templo .i. de excelsis cum
isti angeli iam predicent et apta sit quod
predicant et cum quidam in morte recusant
habent plagandi oportunitatem et in hoc di-
vinam amonitionem ite et effundite .vii.
plagas ire dei plenas .i. vos qui homi-
nes estis quod ad vos pertinet et in malis dampna-
tionem exercete in terram .i. in terrenos et
abiit primus angelus et effudit phialam
suam in terram .i. iudiciariam potestatem dei in
pena eos dampnandos annunciat et factum
est super perductos vulnus sevum ac pessimum
.i. dampnatio nociva et est inseparabilis
in hominibus qui habent caracterem bestie qui sunt
sedes antixi et in eos qui adoraverunt

ymaginem eius .i. conformes ei.
Et .2us. angelus in officio effudit phialam
suam in mare .i. illos qui sunt ... et
et factus est sanguis .i. dampnatio illis illata in
pro sanguine quem effuderunt tamquam mortui non
congregent ab illa dampnatione et omnis anima
vivens mortua est in mari .i. omnes consentientes
qui vivere videntur quia aperte non persequuntur sed per
consensum dampnabuntur ut pharisei.
Et .3us. angelus effudit phialam suam super
flumina et super fontes aquarum .i. pseudo apostolos
antixi qui scripturis maiores vel minores
dampnabunt et factus est sanguis .i. pariter simili-
dampnabuntur pro sanguine quem effuderunt
corporali vel spirituali. In sexto sigillo vel
in sexto angelo supra loquitur de ... de malis
sed hoc ideo quia ostendebat ... tribu-
latos ... si et ubi erat
aliquid boni verbum de dampnatione malorum
hic ... ponebat et exortationem
patientium. hic vero tantum loquitur de plagis
quas ipsi ... malis et audivi angelum
predicatores sed apostolos aquarum dicentem .i. in-
telligi ... predicatores qui ... videntur
facientem non ... hec deo attribuentes affirma-
tes quod iuste fiet. Iustus es domine ... verum
non ponit quia in proximo verum intelligit
qui erat et qui es ... iudicasti .i. per
nos illos dampnasti quia sanguinem

sanctorum minorum et prophetarum .i. maiorum
effuderunt et sanguinem eis dedisti bi-
bere .i. eternam penam pro effusione sanguinis
eorum puniendam per delectationem. ut digni sunt
ut qui gladium facit gladio pereat.
c. Et audivi .i. quod magis dicit discipuli
affirmant alterum angelum dicentem .i. disci-
pulos eorum et quod dicant sic vere et non domine
deus omnipotens ex magna affectione quia utitur
sermone ad deum. vera .i. quod puniuntur
efficatia. et iusta iudicia tua. iustum enim
est quod sanguinem fudit videam bibat sed
c. Et quartus angelus effudit phialam suam
in solem .i. in antichristum qui se dicit solem
mundi. et datum est illi .i. a deo permissum
est antichristo estu .i. maiori tribulatione
affligere homines et afficere. et estuaverunt
homines .i. defecerunt in illa que de tribula-
tione estu magno tiore antichristi victi.
et blasphemaverunt nomen dei dicentes
iniuste est deus qui permittit nos tribulari.
habentes potestatem super has plagas .i. potestatem
quia quibus vult dat. quibus vult amovet
neque penitentiam egerunt .i. non resipuerunt
et si corde dolerent non sed ausi confitere
ut darent illi gloriam
c. Et quintus angelus effudit phialam
suam super sedem bestie .i. super omnes quibus ille
sedet. et factum est regnum eius ipsa sedes
tenebrosum .i. magis excecati sunt. et ma-
ducaverunt linguas suas .i. refecti sunt
alter malo sermone alterius. pre dolore
pro invidia quam habent erga sanctos. blas-
phemaverunt deum celi dicentes ipsum esse
magnum pre doloribus .i. illatis plagis
per quas excecantur. et vulneribus suis que ipsi
sibi fecerunt contra dicturoe linguarum,
et non egerunt penitentiam ab operibus suis
c. Et sextus angelus effudit phialam suam
in flumen illud magnum eufraten .i. mos
diminuit affluentias. vide effusione phia-
le super istos et ipsos non corrigi sed in
maiorem excecationem precipitari. et
siccavit aquam eius .i. predicabunt eos siccam
sed affluentiam mundi. ut pararetur via
regibus ab ortu solis .i. a christo qui vere
verit lucem. se manifestare
c. Et vidi de ore .i. verbis draconis
.i. regis persarum qui volebat fideles de-
vorare ut draco. sic ieremias ex persona
dicit de nabuchodonosor. comedit
et devoravit me et absorbuit
me quasi draco. et de ore .i. de verbis
bestie .i. regis babylonis qui est regum
sedis egypti qui bestialiter vivit. sed

apli. cretenses mendaces male bestie et de ore pseudo prophete, quod et tunc prodierunt in mundo spiritus tres immundos qui occupabant latera ipsorum fidelibus in modum ranarum i. sicut rane hominibus cetere auferunt ita isti fidelibus cetere auferent. Notandum quod sicut angelus per aves predicatores designat philosophos, ita hic per ranas designantur demones qui in populo infidelium velud rane in aquis morantur. Sunt enim spiritus demoniorum facientes signa. Ipsi quippe demones quos inhabitabant faciebant ut cetera signa hec ut quod fecerunt mulierem plenam nominibus blasphemie sedere super bestiam coccineam habentem capita .7. et cornua .10. quod erat signa sicut Iohannes antea videat signa dicens cum signum magnum apparuit in celo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius, et iterum visum est aliud signum magnum in celo ecce draco magnus et rufus habens capita .7. et cornua .10. ipsi etiam signa victoria fecerunt quod reges de quibus dicitur de victoria confidebant et procedit ad reges totius terre i. totius terre illius de quo predicta dicuntur. Congregare illos in prelium ad bellum, ad diem magnum dei omnipotentis. Dies dei magna erat dies quo ipse dampnationem ipsorum magnificabit laudatur et dominus. Ipsi namque dixerunt sedeo ut regina et vidua non sum, ideo quod audita est vox dicentis, ideo in una die venient plage eius et mors et ignis comburetur quia fortis est dominus qui iudicabit illam, et ita ipsi magnificabant deum dicentes laus et gloria et virtus deo meo quia iudicavit de meretrice magna. [ecce?] Venio sicut fur. Filius enim hominis sicut fur ita in nocte veniet quod proximo et qui ex improviso cotidie homines moriuntur. Ideo tunc dominus specialiter dixit ad fideles illos qui magnam afflictionem passi sunt ad passuri erunt a sarracenis, deinde a thurcis, beatus qui vigilat. Vigilat namque qui ad aspectum veri luminis mentis oculos apertos tenet, et qui quod putat operando exsequitur et qui a se torporis et negligentie tenebras expellit. Hinc scriptum est vigilate iusti et nolite peccare, et custodit vestimenta sua i. innocentiam baptismatis ne nudus ambulet sine bonis operibus et videant turpitudinem eius i. peccata ipsius et ne displiceat in convivio celesti videat eum non habentem vestem nuptialem, et tunc precipe ligatis manibus et pedibus, proiciatis in tenebras exteriores.

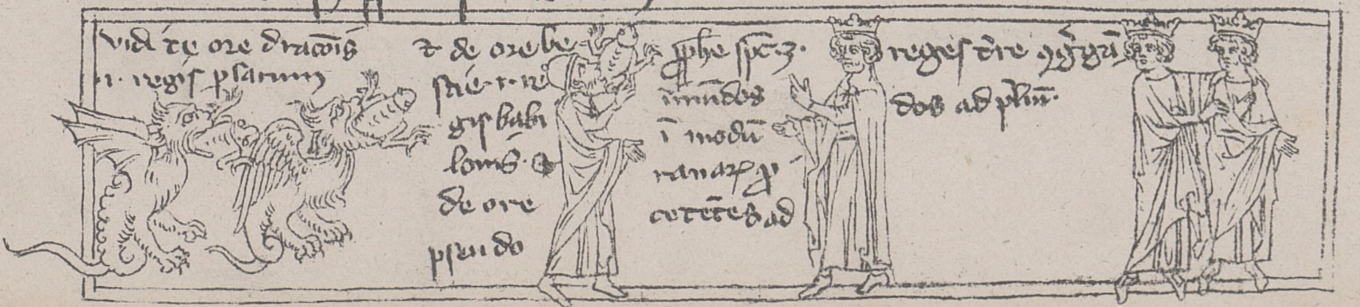

et congregavit eos. Prius dicebat de spiritibus pluribus, nunc dicit quasi de uno, sicut dicitur ad multos spiritus quasi ad unum dixit. Ex nomine tamen est ... in ipsa unitas includitur. Legio enim nomen est, quia multi sumus. Iste spiritus congregavit reges egypti et persica regna persarum authui-cas. in locum qui vocatur hebraice ermagedon quod interpretatur latine consurrectio. Hoc est terra in qua dominus mortuus fuit et nos omnes in illo, terra in qua surrexit a mortuis et nos in eo consurreximus omnes. sicut paulus dicit. Si consurrexistis cum christo que sursum sunt querite etc. Igitur per hystorias terra repromissionis sancta minime redemptionis et fidei cultum duplici captivitatis iugo gravatur. Solimitius erat per perulsu et opprimentum sarracenorum thuricorum multo tempore plebs cuius sorte multatur. quas et crucesignati per omnia miserias zelo patiuntur vix cuius in excepto credibile est.

c. t. Alexius agens qui erat alexandri imperator constantinopolitanus in cuius maiore parte regni predam barbari diffusi sunt. effudit phialam suam in aerem. Iste fudit cor suum per phiala in aerem, hoc est in apostolum. Certum in aera locuptes postulans auxilium ut ira dei iracunde plebis unde et misit ad urbanum papam et subditos eius qui ab ipso sicut aer a sole illuminabantur, rogans ipsum apostolicum ut subveniret ei, et obtestans totum si fieri posset occidentem, quod iam ex integro christiana professione censeretur. Sibi in adiutorium advocari, et promittens se perfecta nostra placiturum, terra marique ministrare. Et exivit vox magna de templo. i. a romana ecclesia, et a throno. i. a sede apostolica. Unde dicit hystoria in concilio apostolicus et viri romana ecclesia dicens factum est, pro eo quod fecit ipsi qui uno ore dixerunt ad alexium factum est sicut rogasti, liberemus phenomenis ... et tunc sunt. Et facta sunt fulgura magna. per fulgura intelliguntur miracula que tunc quasi innumerabilia facta sunt. Inter cetera namque miracula duo castra in aere sunt conspecta, que congredientes diu certabant, alterum cum cruce non modicum fiebat quod prevale videbatur, et in aliud victor existens residebat. Quidam in castris pastoribus vigilabat civitatis speciem se vidisse in aere, diversas et turbas diversis ad eam partibus cum peditibus quod castrensium ... processisse. Huic similia scribit iosephus in desolatione hierosolimorum. Et per fulgura veloces nuntii designantur.

qui supradcā terribili fama tra illustrabant
sic homines designati per quos alia erant ibant et
reuertebant in similitudine fulguris chorusca-
tis. et voces, per voces designant voces
quibus summo crucem predicabat terris marie, qui fecit
urbanus papa et multi cum eo. Mox quidem per hy-
storiam multis militibus in lacrimis resolutis
barbarorum linguarum planctibus et aliis le-
uatis, in hoc eius doctrina conuersi in remissio-
ne omnium condonata peccatorum si renunciarent
omnibus que possidebant crucem post Christum [illegible]
portantes, pelicatibus cum christianis fuerunt au-
xilium. Cui responsione a recta animis
omnium designata sunt ad plures crucis centum
milia virorum in domini militia. Nonnulli
et crucis signaculum gererent in frontibus
uel in vestibus seu in quolibet loco corporis
diuinitus impressum videbant, ipsorum se signa-
tione ad eandem domini militiam perscriptos
credebant, et tonitrua et choruscationes et
fulgura a christianis et romanis que tonitrua
excelsa intonarent, et terremotus magnus
factus est qualis nunquam fuit ex quo homines fuerunt
super terram talis terremotus sic magnus. Per
terremotum designatur conuersionem hominum in-
ducere sic commoti. Unde in libro machabeorum
quando antiochus commotus fuit quod iudeos de-
[illegible] commota est terra super habitantes in ea. et
talem terremotum sicut de quo hic narratur

hystorie in memoriam et aliis hystoriis
que scripta sunt ab initio seculi. Dominus namque populi
dicatorem ipse legatum singulis ad gentem mi-
ssis propagata eius contra mox orbem
cunctum sic fama commouit, ipsa per dictum
mirabile est ipsum oceani limite velo-
citate conspecta singulis, insularum et ala
ssibus maria ipsa in celestis regis militia
redundare fecit. Nam ut verisimile conuin-
cta ignotos effudit oceanus populos, cuius
non dicam mores et habitus sed nec lingua ipsi
homines litoris hiberni uel de ipsi marmo-
ris agnoscet exercitus namque quo congregatus
fuit absque militibus puerulorum ac mulie-
rum multitudine incredibili transmittam est
quod habere 300 milia pugnatorum, absque
eis quos godefridus et petrum sicut scimus. Dicit
alius quod eadem expeditione interfuit, quod qui-
nquo sepe valebit 600 milia ad bellum
valentiam esse estimabat. Cui dicit in-
super si omnes quos de domibus suis egressi
deuotum iter ceperant adessent, procul dubio
sexagesies centum milia fuissent, hos nota
commotos fuisse experimentum et item hic et
ubique augebatur condicio centum et signatorum
nusquam, et ut hec libanum in hec expeditionem
tot fluxerit vir [illegible] uel potius inforinan
videbatur mundum et a domina mix pro
paganos commotos fuisse et quesisse ad 30

dicens. Et facta est civitas magna in tres partes. Civitas tripartita signat superbos fideles ecclesie dei qui sub duce
glosa dicta est de ea civitas dei. predicta fideles signata que fuit civitate antequam suorum divisa est
in tres partes. prima namque exercitus fecerunt est per dictam godefridum ducem ductorem, alii exercitus fecerunt est
potentium comites exercitus fecerunt est godefridum ducem lotharingensem, suosque fratres baldewinum et eu-
stachium et alios principes. Et civitates gentium ceciderunt ... superbia ... fideles que preerit,
ceciderunt sub dominum eorum. Et babylon magna venit in memoriam ante deum dare illi calicem vini
indignationis ire eius. Per babylonem notatur regnum persarum ... a rege magne babylonis
que est in mesopotamia, de qua predicta dicit, mulier quam vidisti est civitas magna babylon
habens regnum super reges terre. Et quia ... civitates gentium in conspectu dei ceciderunt, venit et in me-
moriam ante deum, ut superiori regno daret calicem vini, id est penam indignationis ire eius, quam iuste
promeruit. Alibi in bona significatione accipitur memoria babylonis, ubi dominus dicit: memor
ero rahab et babylonis scientium me. Ecce ... rahab cum gentibus federa pacis iniit, ita et
gentes que cum predicatoribus federa pacis inierunt, ut in destructione iericho id est malorum qui sunt
sub in defectu ipsius per sanguinem christi que reddita erat prece. Per babylonem in diversis lo-
cis confusionis exprimuntur, que relictis viciis ... sanctitate et recognoscit per bona operationum,
et non venit cum ista babylone, licetum ... confusione ... Horum memor erit deus

Civitates gentium ceciderunt sub dominum eorum.

ut det eis bibere de torrente voluptatis sue
Et omnis insula fugit. Insule circumdantur aquis. Per-
de paganum qui in valle et in oppidis habitabat
quidam a populo christiano fuerunt per historiam.
Nam per aquas angelus populos designat. Quid autem
per insulas nisi designantur apperte in verbis prophe-
ticis. Audite insule, cum insule simpliciter
audire non possint. Et montes non sunt inventi
i. superbi et elati per historiam qui christianis po-
ssent resistere in corpore adventu domini nostri
christianos tamen inimicorum suorum per mille
milia necasse. Dicit dominus per Ezechielem. Mon-
tes Israel audite verbum domini. In hoc apparet
manifeste quod per montes homines designentur
cum simpliciter audire non possint. Et grando
magna sicut talentum descendit de celo
in homines. Grando significat iram que de celo i.
de causa descendit in homines infideles. Sic
scribitur. Ira dei sicut grando descendens.
Talentum est pondus librarum lxxii. pondus
talenti per magnitudinem videre ipsa grandi-
nis ira fuisse intelligatur. Non ponit vi-
detur istud per pondus ut cognoscatur quo
infideles affligant christianos et christianis ipsis
afflicto redderetur. Sicut dicitur. reddite
illi sicut illa reddidit vobis. Ignis vero
ab illa parte unde christiani venirent accidit
in castro maximi exercitus de magna ba-
bilonia que est in mesopotamia nuncupatur

cum ipsis. Et dicit hystoria quod ymum paganum in
tantum sit quod ignis erat ira dei et eos omnes
opertos protervire. Iste exercitus ingentes nomen dei blas-
phemaverunt quia dicitur [illegible] est occasio
per innumerabiles peccatorum multitudinem. Et blas-
phemaverunt homines deum i. male locuti
sunt de deo propter plagam grandinis i. propter plagam
ire ut videtur dei quoniam magna facta est vehe-
menter. Nam quanto validior facta est a christianis
persecutio infidelibus tanto plus illi blasphema-
verunt deum et conclusit quod cum alio modo
agentes penitentiam de operibus suis. Isti de fecerunt
more pharaonis, qui quanto plus plagas pateretur
est tanto magis cor suum obduraverit. Sic sub
grandine sunt fere et cetera. Quod fuit est
ac omnes spiritus in inferno ponendi ubi immanis
patientur penas, ex quo in hoc seculo qui plagam
grandinis sustinere non valent, quia grando est me-
dicina propter pene corporis de quo scriptum est. Ignis,
grando, nix, glacies, spiritus procellarum propter calores
corporis.

m c. xi. (Cap. XVII.)

Et venit ad me unus de vii. an-
gelis. Angelus iste per gratiam alio-
rum predicatorum qui unus extitit de vii. angelis et
iohannes tenet per certe. Et locutus est mecum di-
cens. Veni ostendam tibi dampnationem meretricis
magne que sedet super aquas cum qua fornicati sunt
reges terre et inebriati qui inhabitant terram
de vino prostitutionis eius. Et abstulit me in

desertum in spu. Angelus psona supra
dca, spatoris abstulit iohem qui gebat
psona ecce in desertum .i. i terram hie-
rusalem que erat q̄ iā deserta a za-
ms et sta erat ciuitas demoniorum
et dco spu, intellig̃ q spu ibi duct̄ ē
ut uideret, s. i aplc q dic. ⁊ sicut pe ab-
sens, spu tn̄ pns sū, gaudens ⁊ uidens
ordinē urm. Et uidi mulierē .i. reg-
nū pparū q pp maliciā sua p mulierē
merito signaliter. sedentē sup bestiam
coccineā .i. sup regē babylonis q ē i
egypto. nā regnū i pparū cu thiuicis
sup ipsū sedere sic accidit, s. q dns dic.
regnū sup regnū cadet. coccineā ap-
pellat pp effusionē sanguinis ⁊ innu-
bilia peccata quibz illa bestia fuerat cruē-
tata. plenā nōibz blasphemie. nā illa
pp i ea blasphemiis uocabat, q uoce
⁊ ope dm ⁊ suos suos blasphemauit.
hns capita .vii. i. omēs reges q sb eo
erat i syria septenario nūo cprehēdit,
sicut postea exponit dicens. vii. capita
que uidisti. vii. reges sunt ⁊ decē
cornua .i. omnes reges qui constitu-
et uitam sua dabant bestie .i. re-
gi babylonis siue egypti, postq̄ ex-
pulsus est a hierusalem et syria
unde et p̄ea dr̄. s. x. capita q̄
uidisti .x. reges st. ⁊ mulier erat
circumdata purpure et cocco ⁊
inaurata auro et lapide precioso ⁊ mar-
garitis, quia ipm regnum per-
parum quod per mulierem signi-
ficatur, ornauit de purpure et
cocco ⁊ auro et argento et la-
pide precioso et aliis innumeris
ornamentis, que xpianis abstu-
lit. ipsi credebant se habere ea
multas preciosas margaritas
.i. multas uirtutes, s3 unam ne-
glexerunt, de qua dns in eu-
angelio dicit. Simile est regnū
celorum hoi negociatori queren-
ti bonas margaritas, inuenta
una preciosa dedit omnia sua
et comparauit eam. Quod
exponens beatus gregorius
dicens, Regnum celeste homini
negociatori simile.

dr̄ q bonas margaritas q̄rēt ꝑ vnā
īuēit q̄ū videlȝ iuētā oīa vēdidit emit.
Hēa q celestis vite dulcedīe ... possi-
bilitas admittit ꝑfectē cognouit, ea q
t̄ris amauerat libent̄ cū tota deliquit. In
ꝯparatōe ei᷒ vilescūt oīa despecta, ꝯ-
gregata despicit, & ardescit ī celestibus
animus, mollis ī t̄renis liber, deforme
ꝯspicat̄ quicquid de t̄rene rei placebat
specie, qr sole margarite claritas ful-
get ī mente. habens poculū aureū in
manu sua plenum abhōiatōe & imū-
dicia fornicatōis ei᷒. Ista meretrix
hēbat poculū aureū ꝑ simulatā
sc̄itatē quā p̄tendebat exteri᷒, cū īterius
plena eēt īmūdicia, qui et adhuc
n᷒ āgel᷒ q loq̄bat̄ ī alexio.

tela mutantur ypocrite q sonat qui de
aurato, cū sit spurcicia plenus. hy-
storia nāqȝ narrat q tē chrīa q̄ sar-
racenī sepulcrū dn̄i quesit̄, diu tenuit
gr̄a, et tenuatū religīonē. Tēplum
vō dn̄i famosissimū sed regio paga-
nor᷒ religiōm reseruat̄, tantēqȝ sīt̄ ca-
put illos hēbat venatum, ut nisi
nudis et lotis pedibus intrarent, nullum
vō de xp̄ianis q̄s utiqȝ īmūdos iudica-
bant, p tot annor᷒ curricula tēpl sarrace-
nor᷒ q̄ ... tpr̄e ul
... ingredi ꝑmittebat. Nō ī eo q
alios iudicabāt īmūdos se reputabāt
iustos & sc̄os, & ī fronte ei᷒ nomē
sc̄ptū misteriū ... babylon

magna mr fornicationu̅ et abhominationu̅
tre. p̱ fronte babylonis manifestatio desig-
nat' p̄m opis. mat' naq; om̄ illoru̅
erat q̄ i iabba tra fornicati s̄t a deo,
q̄s ipe p̱ psalmistā cu̅ oibz a se fornin-
catibz p̱det. et vidit mulierē hebriā
q̄a nimis satiata de sanguine scor. s.
dei pris et de sanguine martiru̅ ihu̅
q̄ oms q̄tq̄t tnc passi s̄t i q̄fessione
dei pris et i q̄fessiōe ei filij ihu̅ xpi
q̄ ē vnct' spu̅ sco, s̄t occisi. No q̄ q̄-
mus memoriā martiru̅ p̱ hystoriam
q̄ m' int'ficē comit' cetu̅ n̄ agat. tn̄
i q̄spcu dei martires et sci existūt p̱
iabbam autem ebriā dix q̄ p̱s
occidat milios xanos et ad spectaculu̅
p̱bauerat acie gladij eor si vno ictu
posset xano amputare caput, alios po-
suerut signa ad sagittā, et ebetate in-
mia sudorūt sanguinē xanor i bap-
tismu̅ et sup altaria, et mirat' su̅
cu̅ vidissē illā admiratoē magna. ap-
rat' ē ei q̄ vidit mulierē tātis mal
afflige fideles, et n̄ ee q̄ resistet, et re-
mitt' ei poculu̅ q̄d ipa miscuit ea-
nis. Ita et simplr valde admirabilis
fuit visio ista ex q̄ ignorabat sacm̄tu
ei. i. q̄d designaret et ad q̄ fine p̱te-
det. et dix m' angls q̄re miraris

ego dica t̄ sacm̄tu. i. secretu̅ mystiu̅
q̄ adhuc te latet mulieris et bestie
q̄ portat ea h̄ns capita. 7. et cornua
. 10. q̄mvis usq; huc locut' ē agl' q̄si vel li-
gat' ex p̱ sup dā regi, cu̅ ee locutu̅,
q̄ ipse ei p̱s q̄ aut p' q̄ p̱phando
loquit', et elligat' diuisse ex p̱ a p̱
se pea ubi iohes p̄m voluit adorare,
ex p̱ a p' dix, vide ne feceris, q̄serv ei
tu' su̅ et fratru̅ tuor p̱phar et eor q̄
servant vba libri hui', cu̅ tn̄ antea di-
xisset ex p' sum in ihu̅ x̄, ego su̅ p̱m'
et nouissim' q̄ bestia. s. rege egypti,
q̄m videisti fuit rex i hierlm et n̄ ē
q̄ expulsus fiebat a hierlm a rege
p̱sar, nt' itm more p̱phico repetitur et
ascensura ē de abysso. i. de p̱fuditate
p̱fidor sarracenor q̄ i occitate
et ne dāpnatois sedentes, ei et
venies damis de obliuione q̄m tn̄
lerat s' patres, dix se de abysso
educitu̅, et i iteritu̅ ibit. ipe ei p̱mor
te init i interitu̅, ac et nō vinces init
i tribulatoem et i int'itu̅, sic q̄ de alijs dā
di'. de interiorbz eor libamt eos X
diu et mirabunt' inhitantes tra. i.
pagani, q̄r n̄ s̄t scripta noīa i lib-
vite agni. i. q̄ i etna p̱sna dei nō
s̄t p̱destinati i uitā p̱p eor malicia

a constructione mundi. Quinta est debat mun-
dum non esse constitutum p[er] certum q[uod] hic re-
pellit. Videtis bestiam que erat rex et
dominus in hierusalem et non est. q[ui]a ablata est ei
potestas. Mirabantur namque mirabantur habita-
tes in terra tam magnum dominum perdidisse
dignitate sua. hic sensus est. i. necesse est
ut apponatur sensus q[ui] h[abe]t sapientiam. Ille
s. designat. i. capita. i. montes septem
i. excellentes principes et reges. i. septem
dominus s[unt] reges q[ui] in syria cum rege egypti
capita et excellentes existebant i[n] spe[cie]
tamen de plebibus. q[ui] ceciderunt. i. dominus s[unt] re-
ges qui in illa terra primo ceciderunt s[cilicet] do-
minium regis persarum. q[ui] sensibus dedica-
ta dominus vniuersitatem malarum virginum q[ui]
oleum non tulerunt secum q[ui]a gloriam meritorum
conscientiam non habebant. p[ro] querebant ab ore
aliorum p[er] q[uam] fatuas virgines designat
in euangelio. Exemplum hierusalem est in cha-
nanea p[er] hystorias. de q[ua] iosue rex de
hierusalem cum plura dominus dixit. terra cha-
naan i. q[ui] regulos philistiim domina-
bantur. gazeos. azotos. ascholonitas.
getheos. accaronitas qui hic domina-
bantur ceciderunt. Unus est. i. sextus s. rex
persarum q[ui] erectus permansit in regno q[ui] de
usurpauit de superbos. i. regnis regis
egypti. et alius. i. q[ui] nondum venit. i.
rex egypti qui de. i. regnum fuit. q[uam]uis
ei alia regna ablata fuissent. et tamen octa-
uus fuit in regno egypti dominans p[ost]q[uam]
rediret in syriam. Unum et plura dicit. ipse
octaua est et de. i. est. Iste nondum venit ut
recuperaret regnum hierosolimitanorum.
et cum venerit oportet eum breui tempore manere
q[ui]a iste rex postquam venerat ad hierosolimita-
norum regnum recuperauit. breue tempus
permansit in eo dominans. q[ui]a eodem anno ex-
pulsus est a xpianis q[ui] tunc ciuitatem receperunt.
Ergo itum repetit quod hoc scriptum sit dictum.
bestia que erat antea rex in hierusalem et
non est. q[ui]a sic iam dominus est expulsus fuit. et
ipsa octaua est in regno egypti cum ille p[ro]-
erat bestia octaua q[ui] iterum et partem
sua illi tradiderunt. et ipsum iuuerunt
ut ciuitatem recuperaret. de quibus et di-
citur. et de. i. est. primo enim sic dominus est
q[ui] ceciderunt. et in eo loco sedit rex p[er]-
sarum cum thuricis. et rex egypti de. i.
est. i. in eo loco sedit qui ipse recuperauit
regnum a quo fuerat eiectus. q[ui] namque elo-
gatus erat in octenarium numerum redit ad
septenarium. et in interitum vadit. Ipse namque
in interitum iuit et cum fautoribus suis ex-
pulsus est a xpianis et multa de populo eius fe-
cerunt. Iste est in interitum vnitus breue
tempus in isto solo permansit non breue

tempus vivunt omnes. Roma sicut calabri
Ravenne in ora maris, ita centum annis
in die una. Et x cornua que vidisti x
reges sunt. per denarium numerum omnes re-
ges comprehendit qui invaserunt regem egyp-
ti impugnare decalogum. Nam denarius nu-
merus perfectus est. qui regnum nondum acceperunt
nondum acceperant regnum, ut a principio invasi-
erunt bestiam i. regem egypti ut defen-
derent se mulieri fornicarie i. regno
persarum. et et regnum nondum acceperunt
i. fortitudinem suam non exercebant contra inimi-
cos. Sed potestatem tamquam reges una hora ac-
cipiunt post bestiam. Illi enim qui adiuvabant
bestiam tamquam magni reges se extolle-
bant, postquam bestia expulsi fuerunt de pre-
dicto regno. Roma enim sicut spectas tu-
mas superbia paparum et eius regum. a regulo
solent reges appellari. Jam enim reges et
potentes eorum modico tempore permanserunt in
Syria, quia fiebant expulsi. Vel et dig-
nitas eorum videbatur quasi una hora
mansisse. Hii .s. reges unum consilium
habebunt i. habebant, et virtutem et potestatem
suam bestie tradent i. tradiderunt et in-
vaserunt eam recuperare regnum quod perdide-
rant. Hii cum agno pugnabunt i. pug-
nabant et agnus vincet eos .s. agnus

dominus noster ihesus vincat eos quia rex re-
gum est et dominus dominantium. ad litteram et
qui cum illo sunt vocati electi et fideles
sunt et vocati fuerunt et predicatores
vel abnegaverunt semetipsos et tu-
lerunt crucem suam post agnum et vice-
runt bestiam cum regibus adiutorio
agni. Sunt nonnulli qui non credunt salva-
ri hominem per crucem, sed quibus crux erat
data in remissionem omnium peccatorum et qui vi-
derunt agnum propter confirmationem salutis
eorum electi vocantur et fideles ut ostendatur
quod post eorum non fiat in inferno cum infidelibus
agnus vincat contra repugnantes. et apostolus
dicit omnes qui ei non obediunt cum
adhuc dicat verumtamen inimicos
meos qui noluerunt me regnare super se addu-
cite et interficite ante me. et dixit
michi aque quas vidisti ubi mulier sedet
i. regnum persarum quod per meretricem intelligitur
sunt populi et gentes et lingue. s. quod
abstulerat regnum in rege egypti in
Syria, et etiam in aliis terris occupaverat
dixit quod regnum illi sedet

et agn' uicet eos q' rex regū ē. regnū suū bestie ... .i. regi egipti

aq̄ sc̄ pp̄li & gētes & lingue.

runt et dnabant' qui sunt ppli et lingue gētes sū decē cornua q̄ vidisti de quib3 sup' dcm ē, & bestia .i. rex egypti, odiet fornicariā, q' p'dca mētr abstulerat ei pplos & gētes et desolatā faciet illā ad litt'am, & nudā faciet illā .s. p'tate q'n inuaserit eā, & carnes ei' cōmanducabunt, & ipam igni cremabunt, Xani et odio hūerūt fornicariā, .i. p'pinquos odio hui' q' cōfederati fuerūt sarracenis i afflictōem xpianor & thurcor. Vn̄ dic̄ hystoriā q' sarraceni p'miserūt xpianis si posset hierlm eripe de manib3 xpianū & thurcor regem eor frēm et amicū cū multis

sarracenis hrent Un̄ sc̄ptū inueni' xpianos carnes thurcor igni assatas manducasse siue cōmanducasse q' scitū ē. et sc̄ptū ē de deuoratōe hoīm q' dic̄ dns. Deuorant plebē meā ut escā panis. Et dic̄ gregori'. Cū p'ennes peras esuriit, saciari paruulus alienis carnib3 erat. Sc̄a ... ē q' hij q' aliene vite detractōe pascunt' alienis p'uldubio carnib3 saciant'. De cremacōe vo igni' dic̄. Cū aliorū famā iracundia cōsumūt et anichilāt ipō igne ire eos cremāt. Vn̄ et ē ... Ira tua deuorabit eos sic sapulahoc n̄ intelligant' isti carnes inimicor suor cōmanducasse & cremasse.

Deus enim dedit in cordibus eorum, id est infidelium qui regnum in Ierusalem tenuerunt, ut faciant quod illi placitum est, ut dent regnum suum bestie, id est regi Egypti, cui Christiani civitatem et gloriam suam dederunt, donec consummentur verba dei. Verba dei fuerunt que supra dicebat per angelum loquens, qui ait venit et cum breve tempus manere. Verba illa dicuntur consummata et impleta per Saracenos, quia eodem anno quo bestia, id est rex Egypti, regnum in magnum exaltat in Ierusalem, a Saracenis expulsi sunt multi quibus dedit ut in cordibus suis in mente convenirent dent regnum suum bestie, id est ut subiacerent se ei, ut regat eos de bono in bonum demum gloria in secula. Nam de ipso diabolo scriptum est quod ipse est rex super omnes filios

superbie, donec consummentur verba dei, id est ut deus dicit: omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur, reddet via … capiti corporis et membra … et vocet humiles omnes … in pascua regni celorum.

Et mulier quam vidisti. Hic iterum repetit de regno … quod volebat ostendere quod super angelus de ea dicat: Est civitas magna babylon que habet regnum super reges terre. Prius dicebat mulierem sedere super gentem et linguam que per aquas significabantur, modo dicit eam regnare super reges terre, et quod prius significabat per mulierem, nunc facit intellegi per civitatem que ex multis infidelibus civibus … congregata erat et que habebat regnum super reges terre sicut supra promissum est, ubi que reges ceciderunt … dominum … absque …

Et post hec vidi alium angelum .c. 187 (Cap. XVIII)

i. ademaru legatum sui nuncium na a /
gel⁹ nūcii⁹ mēpetat² descēdentē de ce /
lo. i. de celo. z terra illūiata ē a gl'a ei⁹
bn̄s de doctorib; dic. vos estis lux
mūdi. terra naz. i. terrena corda a
gl'a. i. a gloso doctore p̄ aglm de /
signato illūiata st̄ hnc sal'e ut cent
z ipi terrent hoies p̄ bona opa bm
alios z dn̄s p̄ eos magnificaretur.
vn dn̄s dic. luceat lux vra coram
hoib; ut vidēat opa vra bona z
glificet prem vrm q in celis e. de isto
narrat hystoria dicens. cū exercitu ja /
norz aplic⁹ venande strenuos z sapie
virū ademarz epm pfecit cū legati
dissoluendiq; ptate a lo pot romane
sedis hēditaria sua bn̄c siper exe /
da gcessit in signum celestis mili /
tie sagmate exercitū aplica benedcōne
gsignasset z clamauit ī forti voce
dicens. i. p̄dicans voce exaltata ce /
cidit cecidit babylon. cecidit naz
sp̄u z corpe s' dm̄ u demonū. z
et casura erat oib; modis ī dap /
natōem etna. z fcā ē habitatio. i.
vilitatio demonū pp pctā sua z nō
aglor. q2 pp p̄ua opa ei⁹ angli re /
cesserunt ab ipa. z custodia omīs

sp̄c imundi. i. dyabolor s' quorz dn̄o pp
pctā sua delicta fuerit dic isti q̄ cōne /
bant dum fuerit s' custodia dyabolor
a quib; captiui ducebant² ad ipsor vo /
luntatē. ita sperantib; et timatib; dn̄m
īmittet ipe dn̄s anglos ī circuitu eor
q eripiat et custodiat eos et custodiā
oīs volucris imūdi. hoīes aliqñ p̄ vo /
lucres designant² ut ibi. effraym
q̄ a aius euolauit de egypto. volucris
imūdi ī isto loco itelligunt² fuisse thu /
rci q erāt imūdi z lem deditio ī
vinum z supla z mam iactatōe ele /
ua bāt se q ut etiam q2 de ira fornica /
tionis ei⁹ biberunt oms gentes oms
gentes q s' dn̄o ei⁹ fuerūt biberūt
de vino irē. i. refecti st de ira qm̄
amitas sua hēbat erga fideles q2
expoliauit eos bonis suis et inebriauit
et satiauit gente sua et reges tre cū
illa fornicati st. reges ei tre qui nō po
tuerūt mltū nocē ecce adherebant z for /
nicati st cū meretre. i. ciuitate ista ut
vnū corp⁹ fierent z ita affligent fideles
z mercatores tre de iutute delitiar eius
qui huerunt capta p da. diuites fci st
a dbant mercatores et st qui ciam sua
venale faciut p̄ tenuis lucris capie

tis . q̄ ip̄s dn̄s dic. Q̄d p̄dest hōi si
mundū vniu̇sū lucret᷑, aīe vo sue detri
mentū patiat᷑. Et audiui aliā vocē
de celo .i. de eccia, exite de illa p̄ple
me᷒ ⁊ ne p̄ticipes sitis delictorꝫ ei᷒.
Vox ista fuit audita p̄bri cū dn̄s
p̄bri ī p̄p̄his app̄uisse dicens ei ut
p̄plm̄ suū revocaret a peccatis. Exierūt
eni ⁊ anioꝝ eloquuti sūt p̄ peccā a dn̄o
q̄ ad horā p̄dixerat auxiliū ab eis.
Vn̄ p̄ eādem p̄bru monuit eos ut
de cōfusione peccati illi᷒ exiret, ne p̄tici
pes essent delictis malo᷒ ⁊ de penis
eo᷒ nō acciperent, sꝫ p̄ p̄niām redirēt
ad ip̄m, et sic auxiliū ei᷒ p̄mererentur.
De m̄ exeundi a peccatis dic aug᷒. Q̄d
ē exire īn n̄ facere q̄ ptinet ad correc
tōem eo᷒ q̄ p̄ vniuq̄zq̄ ita q̄ salua
pace fieri pot, displicuit ē q̄ cōmisꝫ p̄
cauit, n̄ tetigisti īmundū, redarguisti,
corripuisti, monuisti, adhibuisti et
cōgruā vtitatē ⁊ q̄ nō violat discipli
nā. exisisti inde. Ide. Neqꝫ g̃ cōsetien
des sitis malo ut app̄betis, neqꝫ ne
gligētes ut n̄ arguatis, neqꝫ sup̄
bientes ut īsultantes arguatis, ⁊ de
plagis ei᷒ nō accipietis. que plage
futurē erāt illi ciuitati. Nā dn̄s ē
iudex iust᷒ qui reddet vniuiqꝫ

s̄c op̄a sua. Io monuit suos ut a
peccatis sibi caueāt. Et dic aug᷒. Cu
ius bonis maloꝝ vita displicebat
⁊ io cū eis nō īcidat ī illā dāpna
tōnē q̄ p̄ hāc vitā talibꝫ p̄paratu
rū ē, q̄ p̄ p̄ea peccātis eo᷒ dāpnabilibꝫ
parcut, dū eos hac ī suis hēnlibꝫ
⁊ venialibꝫ metuūt uīre cū eis te
paliter flagellantur. Nā si p̄ p̄ea q̄sp̄
obiurgandis ⁊ corripiendis male age
tibꝫ parcit, q̄ optimi᷒ tēp᷒ īq̄rit, ut
ip̄si deteriores metuit ne deteriores ex
hoc efficiant᷑, ut ad bonā vitām
et piam erudiendos ip̄edīat alios
īfirmos et p̄mant, vnō auertāt
a fide, nō videt᷑ ēē cupiditatis
occasio, sꝫ cōsiliū caritatis ⁊ recor
dat ē dn̄s iniquitatū ei᷒. q̄ ip̄s raui
fidelibꝫ suis dicens, reddite illi sic
ip̄a reddidit vob .i. malū q̄ īfi
deles reddiderūt xp̄ianis fideles
reddent illi ⁊ duplicate dupli
cia. Infideles naqꝫ xp̄ianos afflixerūt
ī hoc s̄clo ī aīa ⁊ ī corpe, q̄ nō
potuerūt eis obesse ī futuro, sꝫ ip̄i
affligūt īfideles duplicit̄ ī aīa
.i. ī futuro s̄clo et ī p̄nti. Similit̄
dupli ī corpe .s. ī hac vita ⁊ ī
īferno. q̄ ex auctē agūt fideles

illos occiderunt in poculo passionis ac perse-
cutionis/ quod miscuit vobis paganis miscete illi
duplum/ quia peccata eius plus quam duplum recepit ce-
terum. quantum glorificavit se et in deliciis fuit tan-
tum date illi tormentum et luctum/ quia peccata forni-
quia civitas illa usque ad celum se exaltavit,
ideo per manus paganorum usque ad infernum descen-
dit/ ubi erit luctus id est fletus et stridor den-
tium/ ut illic dentes strideant qui hic de
ebrietate gaudebant. illic oculi de-
fleant qui hic per illicitas concupiscentias vagaba-
tur. quantum illic singula quaeque membra
supplicio cruciantur, qui hic singulorum vi-
tiis serviebant. quia dicit in corde suo.
Non quod cogitationes malorum manifeste au-
diat dominus/ sedeo ut regina. id est in gloria
et honore et dignitate et vidua non
sum. quia glorabatur in regibus terre qui cum illa
fornicati sunt. et luctum non videbo. hoc
adhuc intra dicunt qui securi iacent
in peccatis nolentes converti ad deum/ quo cor-
pora spes defraudabitur. ideo in una die
venient plage eius et mors. antea ali-
quibus diebus affligebant eos paganis sed
una die id est kalendas augusti secundum hystorias
anno domini 1099. quando capta est civitas
ineffabiliter venerunt plage eius et mors,
quia eodem die pene tot contigerunt ipsis eius

mors. et dicit est. et luctus. quia qui ante in deliciis
fuerant tunc plangebant et ululabant et fames
quia ablata sunt eis victualia, et igne comburentur.
sicut legitur post occasionem fuerant aliqui quibus vita
concessa est preceptum fuit ut mortuos foras
extra civitatem et igne comburerent. quia fortis est
dominus qui iudicabit id est vindicabit illam. de for-
titudine dei scribitur dominus fortis et potens
dominus potens in prelio. et flebunt et lugebunt
super illam reges terre id est condolebunt ei animo
et corpore. qui cum illa fornicati sunt et in de-
liciis vixerunt viderint fumum incendii
eius/ aliqui corporalibus oculis quidam vero oculis cor-
dis viderunt hic et apostolus dicit. et si
corpore absens, spiritu vobiscum sum gaudens et vi-
dens ordinem vestrum. et dicit historia
de fumo et igne postquam nostri ceperunt capitur
civitatem, persona ardebat in muro lapideo,
super quam machinatores nostri turres fla-
meas fecerunt. unde fumo paulatim incre-
mentiam lignorum erumpente, fumus flammarum
procedere cepit. ut ne unus custodum intra
muros illic ultra morari posset
ces. id est fugientes propter timorem tormentorum eius
ne caperentur a paganis in tormentum
quando viderunt civitatem incendisse. et dicit
hystoria, pagani vero exercitui et qui toto
mundo sunt se irruenti attoniti audi-

cũ sua p incorp agm post' i fugã celi
re oms mirauerūt ⁊ clamauerūt dicē
tes ve ve. p repertoēm hec vehēmēp la
ga acipit̃ illa magna babylon ciuitas
illa fortis. lugebāt eni ꝙ ciuitatē illā diui
tias ⁊ vitã simul amisisse videbāt. quē
magna fuat multitudiē repletor, ⁊ fortis
i psecutoe ꝑuarior. Qm vna hora venit
iudiciū tuū. Johes i alio loco dic. Filio
li nouissima hora ē. quasi i vna hora
i. i modico tpre venit iudiciū ciuitatis
istiꝰ a dno. ⁊ negociatores tre. ad litrã
⁊ eẽ pagani illi q negocio suo p vba diui
villa emerãt ⁊ iuitati ad nuptias
venire nolebãt. flebūt ⁊ lugebunt. i.
dolebãt sr illa. qm merces eor nemo
emet ãpliꝰ neqꝫ ipi mitatores acceperūt
ad ab eis a qbꝫ diuites sti fuãnt, neqꝫ
illi ãpliꝰ ad emerūt de negociatoribꝫ.
Vñ mito lugebãt ꝙ merces eor nemo
emit, ⁊ ꝙ videbãt mudi glam decli
nare i qm sua spem posiãnt. de hac
mce sbungebãt diuites, merce auri
⁊ argēti ⁊ lapidis pciosi ⁊ margarite
⁊ byssi ⁊ purpure ⁊ serici ⁊ cocci
⁊ omē lignū tymiu ⁊ oĩa vasa eboris
⁊ oĩa vasa de lapide pcioso ⁊ eramto

⁊ ferro ⁊ marmore. sꝫ audi nemo
emet ãpliꝰ. hic maifeste demõstrat
ꝙ illi repbi ea emere volebãt, q ad
.v. s. sẽsꝰ cois erãt nẽcia. Neqꝫ eni illi
pagani ad credebãt, ꝫ ut hys delecta
rent q extiꝰ p .v. s. sẽsꝰ corꝭ ppent,
q ideo ea q nl sẽsu corꝭ sciamã ul
exterioribꝫ erãt usibꝫ accomoda desicẽ
i ista ciuitate videbãt flenerunt,
qm i hiꝰ rebꝫ oem sua ꝑspitate cẽ
deputabãt. ⁊ cynamomū ⁊ amo
mu ⁊ odoramtor ⁊ ungueti et
thuris. h qꝫ ptinet ad olfactū.
et vini ⁊ olei ⁊ simile ⁊ tritici
q ptinebãt ad gustu. ⁊ iumentor ⁊
ouiū eqrorꝫ ⁊ redar, q alio noīe
curꝰ vocant ⁊ mãcipior i. cos
q eis fuiunt sbiecti erãt. ⁊ aiar
hoīm. ipi eni acipiãt ꝑuarios ad osẽ
tiendū s ut aias pdent dneret ut
captiuos. Et p aias hoīm accipi
ant illi q se tributo ab eis redime
bant. s q i gen. aie hoīm acipiũt
r. ubi dr. septuaginta aie ĩtrue
rūt cũ iacob i egyptū, cũ ꝯ carpi
cũ ꝑspituent. ⁊ poma tua que ẽ de
sidiũ aie tue. In pomis oms fructꝰ

arboris cophendit q̄ et desidabilia fue-
rant. de qbz subiungit / discessit a te.
hoc fuit qn xp̄iani regnū corporaliter
tes in spūali depplātati sūt in locis z lig-
na z regiones vastabāt. Nā hystoria
dicit q xp̄iani hūerunt magna penuriā
lignorum / z oīa pinguia q spectant ad gus-
tum / z oīa clara preciōa a te q spec-
tat ad visū. z ampli ea nō inuenient. mer-
catores horum / qr xp̄iani in usus suos hīc re-
ceperūt / q diuites fc̄i sūt ab ea longe
stabunt .i. fugient pp̄ timorē tormentorum
eius flentes z lugentes ac dicentes ve ve
ciuitas illa babylō .i. cōfusio illa mag-
na multitudīe replorum / q amicta erat
bysso z purpure z cocco z deaurata
auro z lapide precioso z margaritis z
ceteris q̄ xp̄iani abstulerant diuitias sc̄ or-
nauit. qm̄ vna hora destitute sūt diui-
tie. Nā breue tēpus quo destituebāt diui-
tias xp̄ianis eius quasi vna hora fuit. Et
oīs gubnator rex spūalium q volebat
eas expendere pp̄ regnū celorum. z q in
locū agustū nauigat .i. q in mino-
ribus aq̄s q̄ in mari nauigabat ad aliq
locū depputatū p quos minores naute
exprimunt. z naute .s. marinarii ma-
iores / z q in mari operant .s. sic sunt cor-
sici piscatores. longe steterunt .i. fugē-
runt pp̄ timorē. z clamauerunt vi-
dentes locū incēdii eius dicentes que s
andi ciuitas similis ciuitati huic

fumus babylonis .i. cōfusi pp̄ hī g̃gari ī hierlm.

Naute videntes fumū dicūt ve ve ci-
uitas magna babylon.

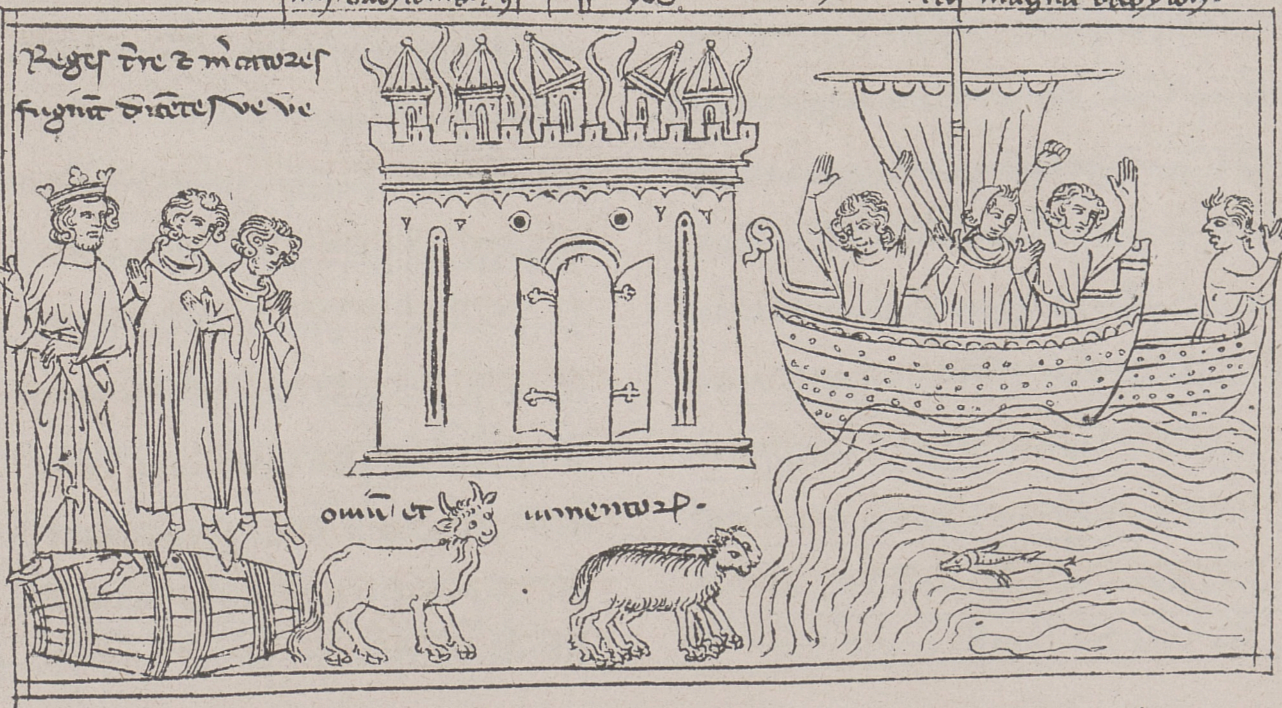

magne q. diceba[n]t nulla ciuitas illi ma-
gnitudine honore cpari pot. Dic et
de ciuitate magna hierusalem na-
chomet' q in ps confusione babylon
fuit dca/ duas ciuitates dei et scas,
et oi acceptoe dignitas. s. mecatham
et hierlm. Un et p historias pte
qn zam ea possidebat, paracem a
remotis ptibus cu orons et deuotois
ad ea venerut, et miserunt tre pul-
uere s² capita sua. i. compassenda
trenos s² mente sua. q et ad litaz
n ixgime itelli² qr sat expsse inuet²
i hystoriys moris ee ppli ille illius
ut i afflictoe capita et corpa sua ci-
nere ul tra aspgunt. et clamaue-
runt flentes et lugentes ve ve ciuitas
illa magna babylon i q diuites fa-
cti omis q hnt. i. q hebat naues in
mari de pciis ei'. Istud ad litam
itelligat². Sic ei mcatores tre
plorabant, ita simili flebat hntes
naues i mari de dapnatione ciui-
tatis magne. Fleuit ei dns sup
perituram ciuitate hierlm q no-
luit cognosce tps gre et visitatio-

nis sue. Hoc et fideles age no
cessant qn eos defleant qs ex bo-
na vita ad mores reprobos puersse
csidant. q in rebz tpalibz letant²,
honoribz extollunt², et i carnis
voluptate resolunt², q nulle ve-
ture pene formidine tenentur,
et q pace nuo hnt i hoc sclo,
ut si forte resipiscant a laqis
dyali a q captiui tenent² ad ipi'
volutate.

Exulta s² ea celu. i. eccia, quia pi'
dic qr eccia pus oppssa fuit a ciui-
tate babylone, q in cadit et et
ut s² dapnatoe ei exultaret,
et sci apli. i. vos q vice aplorum
tenetis i eccia, et pphe. De pphis
nam apls dic. Ex pte cognoscim'
et ex pte pphami', qui iudicauit
dns iudiciu vrm. s. uim de ca.
Apli et pphe hoies fuerut, et iudi-
ciu homi e, ut de i pma uerit
iudicet, sic in frm e. Ipe nam de'
e iustus iudex q peccatorem eo p
cenciens faciat malu, et pacium p
timeat noles s petrum aplm alig
pur, s oms ad pniam conuerti-

Exercitus sancti celi et sancti apostoli, id est qui eandem vitam tenent apostolorum

Et sustulit unus angelus, qui erat Gode-
fridus, cum apostolicis, quia dux exercitus christiano-
rum fuisset. Hoc est alium designantem per an-
gelos, qui ipsi unum sunt in agnicione
cum dyabolo et angelis eius et vicerunt (?)
sicut angeli Dei in celo per verba domini. Fortem
lapidem, id est fortem lapidem intellige fortem
exercitum paganorum, habentes cor durum et
lapideum, quasi molarem magnum. De hac
mola dicitur hominibus in extremitate seculi
positis. Erunt duo molentes in unum,
una assumetur et alia relinquetur.
Et misit in mare. Secundum hystorias omnium
christiani cum Iherusalem obtinuissent, venit rex
Sarracenorum cum innumerabili multitu-
dine paganorum ad hoc ut civitatem

recuperarent. Quo audito dux
Godefridus cum fidelibus obviam eis ten-
dit, et ante conflictum per solo impetu eorum
multitudinem in fugam convertit, quos obrue-
rit in mari submersi sunt ut non sint missi (?).
Isto impetu eadem angeli quasi lapis in pro-
fundo mari missi sunt pagani. Hic
est de inimicis istis beati populi in cantico
dicitur, quia demersi sunt quasi lapis in profundo.
Ipse autem est alio modo multos ex illis
interfecerunt. Dicens: Hoc impetu mittetur
Babylon civitas illa magna et ultra
non invenietur. Hoc impetu, id est eodem impe-
tu et velocitate sicut istos submersit et
interfecit, interficietur Babylon, id est
...

civitas

ciuitas preparata multitudine hominum infideli[um]
restauraret et in ea iterum audiret vox cytha-
redorum musicorum ac ceterorum que hic ponuntur.
Restauratio enim ciuitatis est plena et multi
populi qui guerrat et dissipationem eius audi in
ciuitate fuerant sunt interfecti propter quod hystoria
refert dicens. Postquam xriani receperunt hierusalem
talis hostes persecuti sunt, ut ipsi victores
in porticu salomonis et in templo equitarent
in sanguine paganorum usque ad genua eorum.
Tunc poculum quod persecutores miscuerant
xrianis fideles remiscuerunt eis in duplo.
preceptum est et tanta est victoria vincentibus paga-
nis ut corpora in frusta comminuta colli-
gerent in vasa ac exportarent et in redeunt
implerent vasa aquis ut de sanguine la-
uarent ecclesias et domos ... ac pla-
teas quamuis ulterius vestigia babylonis non
inuenirentur. Iudicatis populis qui magna fe-
cerat multitudine congregata in ciuitate nunquam
amplius est repertus sed penitus in infinitum dimissus.
Ergo hoc est quod dicitur. Et vox cytharedorum
et musicorum et tybia canentium et tuba
i. nulla ... vocis. non audietur in
ea amplius ad literam. et omnis artifex sicut
fabri et carpentarii et gemmarii et omnis
ars non inuenietur in te amplius. Lux lucer-
ne non lucebit amplius. propter dilucida in
priorum non extinguetur. et vox mole non
audietur in te. i. in te non exercent delica-
tissimum panes. et vox sponsi et spon-
se i. leticia nuptiarum non audietur in
te / ... talis deleta sunt in ciuitate
a xrianis, ut amplius inuenirentur ab in-
fidelibus quamuis eis veniret xrianis. hoc
autem vo. factum est / quia quod dicitur. quia mercatores
qui erant principes terre. mercatores eius
exaltauerunt se spoliis xrianorum qui
principes terre. et in veneficiis suis
ad literam. errauerunt omnes gentes
furor et venenum aspidum. sicut vel eorum
i. consilium iniquum per quod errare
fecerunt omnes gentes a veritate que eos
imitari nolebant. et in ea sanguis
prophetarum i. illorum qui in ecclesia aliquid propheta-
bant bona seu mala que uenturum fuerant
opera sua erant perennia. et sanctorum inuentus
est. i. dilectorum hominum qui in sanctis operibus
domino seruierunt et omnium qui interfecti sunt in
terra i. omnium deum ...
quia sanctorum qui interfecti sunt in illa terra quorum
sanguis in ea inuentus est et in ea lau-
dandus erat dominus qui iusto iudicio dissi-
pauit istam ciuitatem. Non dicit omnis

inigni ipso tempore quo ista civitas. i.
Babilonia descendet in infernum. Unde scribitur.
Ducunt in bonis dies suos, et in puncto
ad inferna descendent, qui dixerunt deo re-
cede a nobis scientiam viarum tuarum nolumus.
quis est omnipotens ut serviamus ei, aut quid
nobis prodest si adoraverimus eum.

(Cap XIX)

P ost hec quasi xpianorum cepit victoria
audivi quasi vocem tubarum multarum
i. multorum hominum exclamantium prophetarum
qui tubas voces suas in celo i. in
ecclesia, dicentium Alleluya, quia ipsi
Velud

audivi voces quasi tubarum nam xpianorum adquisita hierusalem ad hostium intonuerunt tubis.

ineffabiliter dominum laudabant. Alleluia namque in-
effabilem domini laudem designat, laus
et gloria et virtus deo nostro, quia vera et iu-
dicia eius sunt. quia iudicavit de meretrice
magna et vindicavit sanguinem servorum
de manu eius, quia sicut illi fuderant pe-
regrinorum sanguinem, sanguinem dedit eis bibere ut
digni erant. Et iterum dixerunt alleluia
primo cum dicebant alleluia laudantes
dominum pro recto iudicio suo, secundo dixe-
runt alleluia quia terram sanctam fideles re-
ceperunt, et civitatem hierusalem quam ipsi
infideles abstulerant. Unde et hysto-
ria quasi xpiani recuperassent terram acquisita
civitate et fumus tormentorum eorum i. in-
fectorum babylonis qui in missi fuerant
in infernum quorum lamentabiliter ascendit
i. non decrescit per augmentum in secula seculorum
i. in eternum. Humani similiter erit adhuc
in dampnatione reproborum omnium, et in glorifica-

tos bonorum. quia mali qui nunc exultant
et gaudent plorabunt sicut dicit dominus de
vobis qui nunc videtis quia plorabitis et fle-
bitis. vos autem de bonis ait. Beati qui nunc
fletis quoniam ridebitis. quia risus et exul-
tatio non habebit finem. et ceciderunt i.
humiliaverunt se. 2° seniores .i. prelati
et principes ecclesie. quia sicut david habuit in
terra sancta ad bellum 2° principes stabula-
rii, unde numerus designat hic prin-
cipes ecclesie quoniam regnum domini nostri ihesu
christi in ecclesia per universam multiplicatum sicut ipse
in batam fuerunt primo per hystorias
gygantum 300 pugnatorum cum agno pro cru-
ce a quibus 12 separatis remanent 288.
quot habuit david cum 12 armatorum
pugnatorum scribuntur misisse et iudeos in-
fecisse qui et in zizania a deo semi-
tas et flores pres comparantur et eam ducto-
ris eorum post mortem ... in penis
ubi hoc scribuntur 12. augustinus dicit omnes
christianos virgines esse et probat hoc per apostolum
qui eos desponderit uni viro virginem
castam exhibere christo. et ipsi .i. domini
videntes sepe appellantur christiani. etiam
ipsa ecclesia qui dicit christianos dicitur tunc

2° moyses fuisse qui eduxit olim iu-
deos duxit de egypto. plura dicitur mul-
tos populos adduxisse exitu christianorum
qui ad mare venerunt. Nam in fide
liberis multiplicatur regnum domini nostri
ihesu christi filii david. et 2° aulica in
quibus illi intelligunt qui predicatores et
doctrina. 2° evangelistas imitati sunt
et imitantur, sicut apostolus loquitur dicens.
opus fac evangeliste. et adoraverunt
sedentem super tronum .i. deum qui sic possidet
ecclesiam dicentes amen .i. verum est iudica-
tum quod iudicasti de meretrice magna
et alleluia .i. laudate dominum qui sua de
tribulatione eripuit ecclesiam et induxit
eam in ierusalem .i. in visione pacis. et
exivit vox de trono .i. de illis predictis
dominum super omnes magis ... regnare se reg-
nasse et de tanta tribulatione eripuisse
et de romana sede. dicens laudem
dicite deo nostro omnes servi eius tam in
celo quam in terra. et qui timetis deum pu-
silli et magni quoniam regnavit dominus
deus noster omnipotens. In hoc vox ista omnes
fideles comprehendit, ut nulla vox si-
leret, sed omnes concinaret in laude

dei p magnis bn̄ficiis suis s̄ dicens
In ista voce pōt intelligi immensa laus
salvatoris que erit illic in regno celorum
a sanctis pro eterna eorum glorificatione cum de
temporalibus beneficiis tam magnifice
sit laudatus.
c Et audivi vocem tamquam tube ma
gne. i. legati qui in hierusalem perant
christianis, qui sic tuba exaltaverunt vocem
suam. Et sic vocem aquarum multarum. i. populorum
multorum. quia aque multe populi multi. na
anno dni. mcc. quando ingentes fau
et hierusalem ab omnibus qui fuerunt in ori
ente christianis maximeque qui vel antio
chie vel in syria vel achaie vel palestina
residebant peregrinis, et sic vocem toni
truorum magnorum. i. magnorum
eporum et qui dicunt mirabiliter super popu
lum in verbis suis tonat. Sic super
voces romanorum magnanimiter
hortabantur homines, ut cum christianos eri
perent a babylone, cum quidem reges forni
cati sunt terra sunt ipsi erepti de tribu
latione exhortantur unice in laude dei
propter nuptias agni. Romani namque
tonitrua excelsa intonant. Pro
quo venerat predicat populis hierusalem
actum est ut quamplurimis adiacentibus re
gionibus concederent epi, quia autem exce
pulsis erat voces alta et per totum deo ore
laudabat dominum. Gaudeamus et exulte
mus quia et illi fuerunt gaudentes et cu
rantes et exultantes, et gaudebant in hy
storias visibiles eternas mysticas
prophetas. Letare hierusalem. Surge et
illuminare hierusalem, et demus gloriam deo
quia venerunt nuptie agni. Nemo
simplex credat tonitrua alta dixisse
et exultasse et gavisa fuisse, cum nubes
ac tonitrua non habeant spiritum in
tellectualem sed insensibilia sint. Neque credat
ea aliquid de nuptiis agni audivisse vel verba
nunciasse, sed per superdictum modum hec in
telligant. Iam enim est quod in orbe sancta
fide fuerunt nimium de nuptie que in ea
fornicati sunt reges cum meretrice magna,
quibus nuptiis destructis ut vox sponsi
et sponse ibi non audiretur apud rete
dei ibi sancte fuisse nuptie agni. Nup
tie in sacro eloquio nuncupantur et re con
iunctio. Unde est illud simile est regnum
celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo.
Item dominus dicit. Desponsabo te michi in
fide et iudicio, et desponsabo

te m̄ i iusticia et iustificacōibz et desponsabo te m̄ i fide. xp̄c i cruce desponsauit s' eccām ita fideles in eadem fide, cum cruce q̄m tulit →

uirrte, gauisi fuerunt se et nup̄ sunt
agno et uxor ei' p̄parauit se ut plebem
p̄ bona op̄a dño gratam et ce'r mat'
mundicie et castitatis sic sup̄dicta
meretrix fuit mat' fornicationū terre
na i breui multitudo gentiū baptiza
ta e' p' multas dietas, et lota e' san-
guine agni et filii ei' effusi. mulier
p̄t ea decent ornamenta formationibz
suis sic datū e' uxori fideli a sponso
suo agno a q' om̄e datū bonū pre
dit q'd sequitur. et datū e' illi ut op'i
at se byssinū splendens candidū
q'd sit byssinū n̄. ap'it eū subiungit.
byssinū eī sc̄ iustificationes scōꝝ
Splendens hoc e' ut luceat aliis iu-
sticia et bona op̄a ipsoꝝ sic i alio
loco dñs dic'. Sic luceat lux ura
coram hoibz ut uideat bona op̄a ura,
et glorificent patrem urm q' i celis est.
Candidū dic', ut ipi n' i q'rant
t'rena et obfuscata mercede p' sua
iusticia p' gl'am dei. Vn' illi q' in
gl'am ab hoibz q'runt dic' dñs.
qui faciūt op̄a sua ut uideant'
ab hoibz, amen dico uob' receperūt

macule contra. Et dixit mihi angelus: scribe, ut ad noticiam posterorum veniat. Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. Quia supra ad nuptias fornicarie accesserunt inebriati sunt de vino prostitutionis eius, referunt sunt multi qui ad nuptias agni accesserunt carne et vino, i. sanguine et corpore agni. Alteri fugerunt videntes destructionem malarum nuptiarum. Sic multi vocati per predicatores cum cruce accesserunt ad nuptias agni et in anima

sanata sunt atque mundata sicut caro a malis nuptiis corrupta est tota in prostitutione sua. De hac vocatione etiam ubi agnus qui est rex regum dicit minimas dicit. Quia cum illo vocati et electi fideles. Infideles fuerunt qui venerunt ad nuptias fornicarie ut inebriarentur vino et oleo et pignoribus, quia una die venerunt plage eius et mors et fames. Sic ubi cum cruce sunt vel aliis modis vocamur ad cenam agni que cena in ista vita pregustatur et tamen post vitam istam in eterna in celo non deficiet. Ubi

satiabimur cum apparuerit gloria domini et de torrente voluptatis sue eos potabit. Et quo gaudium eis preparavit quod oculus non vidit nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Et dixit mihi: hec verba dei vera sunt. Nullus ambigat quin hec verba dei verissima erunt. Nam sicut verba danielis vatis impleta pene omnia videmus

ac aliorum prophetarum, ita vatis impleta sunt et implentur verba apocalipsis domini nostri Ihesu Christi qui est verus deus et homo, ac dominus et exstitit spirituum et prophetarum. Et cecidi ad pedes eius ut adorarem eum. Et dixit mihi: vide ne feceris, conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Ihesu. Hic Iohannes et angelus prophetas assumunt. Pro. Iam supra

dixit angelus, ego sum alpha et o. primus
et novissimus, ondit se in hoc loco in-
ssum in figura xi. cum ipsa prius considerat quam
liber ne se debeat adorare. Nondum
quia idem pedes huius dicit quia veniens
ex aere corpus assumpsit. aut quod vide
i. cave ne feceris quia conservus tuus sum, et in
nullo plus quam tu in doctrina quia missus
sum ad docendum, non solum conservus tuus sum sed
omnium fratrum tuorum fidelium. s. hominum me
credulitate et profitentium, habentium testimonium
i. fidem ihesu, ubi adhuc tacendum est quia
cum sepe in veteri testamento legatur an-
gelos ab hominibus fore adoratos, nec
quisquam inhibuerunt ex parte. postquam autem deus
assumptum hominem super celos levavit,
angelus ab homine adorari timuit,
quem super se regnare cognovit. Et quod
ne adorari debeat, ondit quod adorare
eum oporteat, subiungens inquit, deum adora
qui dicit noli adorare me quia in verba
deprimo, sed illum in cuius potestate appareo. testi-
monium enim ihesu est spiritus prophetie. quasi diceret prophetie
loquitur per testimonium prophetiis, sed pa-
rare prophetia ista a spiritu sancto revelata
testimonium est ihesu xi. quem ondit eum

in celo, ac in puncto eam unum corpus
hic a quo procedunt. i. cornua et i.
oculi in omnem terram. i. septiformis gratia
spiritus sancti, quamvis ipse leo et agnus in puncto
sub speciebus panis et vini lateat, quia in
tellem huius libri retinuit quando deo sibi
placuit. Et quod sic adhuc testimonium
non [illegible] usque in eternum vitam huius libri
non invenietur.

Nunc exponuntur ista de dracone
et bestia et pseudo prophetis [illegible]
vide de ore draconis. i. de spi-
ritu diaboli, et de ore bestie. i. de
verbis antixi, et de ore pseudo prophete
i. de verbis apostolorum antixi, spiritus tres
immundos. i. omnes ipsos qui prima
malicia docendi per spiritus immundos,
vel ipsos demones quia in cordibus
aliorum generant in modum ranarum
rane in luto morantur, et garrule
per et aliis quiete auferunt. Sic isti
et superbia saluti talium, sed mox re-
cadent. Sunt enim spiritus demoniorum
vel immundi, facientes signa. i. mi-
racula, et procedunt ad reges totius
terre huius mundi. congregare eos.

plus quam infideles ad diem magnum
dei omnipotentis pro malo suo quia cito
ducentur ad diem iudicii futuri ne-
cesse venio, ut venit quasi ipse testa-
tur. sic sunt dormientes opprimen-
tur. beatus qui vigilat. i. qui sollicitus est de salute
sua. et custodit vestimenta sua. inno-
centiam in baptismo acceptam. ne nudus
a virtutibus ambulet. i. resurgat. et vi-
deant scilicet turpitudinem suam. i. peccata
sua. et congregabit illos in locum. i. fa-
ciet illos habere fiduciam in antichristo qui est
refugium omnibus volentibus fugere scilicet
fidem veram. et ad quem glomerantur
omnes mali diversarum sectarum. qui vocatur
hebraice hermagedon. i. mons furum
vel mons globorum. i. antichristi.
Et septimus angelus effudit phialam suam
in aerem. i. quo diabolus quorum locus aer est,
et exivit. i. manifestabitur vox ma-
gna. i. magna de templo. de celo
a throno quasi certa a deo accepit dicens
factum est consummata sunt omnia finis mundi
adest et facta sunt ab illis mali, ut ab
illis. i. bonis angelis fulgura. i. mi-
racula, et voces de effectu effusio-

num phialarum blandicie et tonitrua
i. comminationes et terremotus factus est ma-
gnus qualis numquam fuit. i. mali movebun-
tur quod sedes ex quo homines fuerunt su-
per terram talis tremor tam impetu qu-
alitate sic magnus in quantitate oppresso
super quia angeli phialas effundunt,
supponit quibus congregat ipsis mali
per effusionem ipsam. scilicet qui hic quod potuerunt
repugnabunt quia ab illa effusione
accipiunt incrementum, sed tamen destruen-
tur et impleuntur per ipsam dampnationem
et per peccata sua quam ipsi addunt. dampnata
est civitas ipsa, et divisa est poena
dominicaque pro mixto iudeis scilicet et gentibus,
et flagris. et facta est civitas, et divisa
est poena. i. quam ante legem, et sub lege, et post
legem magna per cumulo vitiorum
in tres partes et civitates gentium ce-
ciderunt. i. omnes collectores malorum
in gravatione prima manentur ceciderunt
et babylon magna quae cum vidi sup-
natos per singulos partes reflexi prim-
dos. venit in memoriam ante deum
i. deus recordatur est pecca corporis, quorum prius
videbatur oblitus. dare illi calicem vini

dignationis ad hoc ut dicit est
mensurata p delectatoibz q̄ habuerit
i mundo. mecum q̄ procedit ab illo d-
dignatione, et omnis insula fugit. i. genus
fluctibz s͡t. et montes. i. alta ii uirtuth
no s͡t inuenti i tormentis antixpi. hoc vidi
q̄ omes p deo afflicti i mundo ii uirtu-
tibz eminetes respectu harr penaz
modicum passi s͡t. q̄ i uita sua uita-
uerunt gloriam ipsoz, et io no s͡t i-
uenti i penis eoz, et grando magna. i.
eterna pena q̄ gaudet, sic talentum
descendit de celo i homines. i. ponderosa
et mensurata. talentum pondus e. 120.
libraz. medium. 12. minus qd de
medio hic dicit q̄ peccatores i. 12. li
in gnis n effugiet hanc vindictam. et
blasphemauerunt homines dm pp pla-
ga grandinis. illi patietes i inferno
poenam grauius sciant se p merito puni-
ri. dolebunt tn q̄ de tantum poenare
habent p plagas eis iferuntur, qm ma-
gna facta e vehementer.

c Et venit unus de .7. angelis qui
habebat .7. plagas et locutus e mecum

angelus q̄ hic p⁹ doctus e iohem dicens
cum despexissz plagas q̄ iferent pecca-
tores ppe antixpi et dampnatoem eterna
qm inde patientur magni mouet
attende cas ipsius dampnatois, qi dicit.
ondi vob qd i illo futuro fiet. n⁹
cauete vobis vos i pnti q̄ ide dyabolus
q̄ tunc ita aperte decipiet. decipe m-
ut condic et eadem intentione quo
illos ducet duce. veni p intelli-
gentiam, et ondam t dampnatoem
meretricis magne. i. cam dampnatois
malorum. qui relicto creatore for-
nicantur cum demone, ydola colendo
terrena amando, immundicie pmendo.
Meretrix ista magna. i. antixps et ma-
li qui ppe erunt, q̄ iam sedet
s. aquas. i. iam regnat s. malos
pntes, quorum dominus ipse e caput. q̄
sedet s. aquas multas. i. regnat s.
ppl̄os multos q̄ attrahunt ad se lu-
xuriam, bn dnō ad vob dicit-
cum s. dyabolus i lubris erit, qm vinus
qrum sem i lubis e decipit, et i
umbilico dum mulieres qrum semen

z ĩ umbiliko de capite. Vn ppha ad hierlm
qͤ adulterare dic. m de ortus .i. ĩ hoc
tpre n̄ e pos umbilic tu. .i. n̄ refrenasti
luxuriam cū q̄ fornicati st reges t̃re .i.
principes sclī, z inebriati st q̄ habitant t̃ram
de ebrius nichil timet, sic et t̃reni ha-
antes ita excecabunt amore t̃re, ut n̄
deum diligant, n̄ penas metuant. De vi-
no delectationis pstitutionis eius .i. fornicationis
manifeste. z abstulit me ĩ desertum in spu
.i. ĩ corda reproborum. z vidi mulierem sedē-
tē .i. illos molles q̄ cuncta q̄ pctm accipit
assimilant. q̄ hunc deus fundamenti q̄ est
sanguinem ī se z ī suis, uel q̄ sanguine
fundunt, uel eloqa dei male intelligunt. sup
bestiam coccineam scorum rubicundam, plenam
nominibus blasphemie, q̄ dum male q̄ fa-
ciunt deo n̄ displicere, habentē capita .A. .i.
.q. spus cups z pecta errorem z tū de Antix
p̄ q̄ .i. dyabolus homines duc ad pctm. z
cornua .x. .i. decem regna q̄ erunt tpre
Antix. p̄ q̄ alia intelligunt. z mulier
erat circūdata purpura .i. regali veste, q̄
dicit se reges et decipiant insipientes
z coccino, q̄ ostendat ac iusté volentes
z aurata auro, q̄ dicat sapia illuminati
videbuntur. z lapide pcioso .i. caritate

qm dicat se hr̄e. z margaritis .i. aliis
uirtutibus. habens poculum aureum ĩ manu sua
.i. diuinā scripturā q̄ potant fideles ad sa-
lutē hr̄e ĩ manu sua .i. ĩ pluris exponibus
plenum abhominatione .i. q̄ p̄ illas exponens
delectr ab hoib; q̄ immundicia car-
nis docet, z fornicari a deo. z immundicie
sue .s. fornicationis. z ĩ fronte ei9 scriptum
misterium .q.d. quamuis tal habilis ad dea
pctum cum fideles ne desperent q̄ hr̄e ĩ
fronte .i. ĩ manifesto signum q̄ ... est
misterium, scilicet Babylon magna .i. confusio
magna. mater fornicationum z abhominatio
num terre .i. dux exempli fraudū parū, p̄ quibz
t̃rem a salute fidelium repellimur. z vidi
mulierem ebriam. s. pctm bibit et p̄ pctū
dampnatū. de sanguine .i. uel desperata dum
deu p̄ effusione sanguinis, ut p̄ minijs
doloribus veniat ubi sit. scorum .i. mi-
norum, z de sanguine martirum ihu .i. illorum
q̄ timet testari xpm ihm dnm. z mirat
sū cū vidissē eā. s. mulierem admiratione
magna z dixit m angelus cur miraris.
qi dicit noli mirari sz intellige q̄ dic.
hic hr̄ illorum q̄ vident malos ĩ mundo
exaltatos, mirantur cū audiunt penas
q̄ ipsi mali puniuntur z cū sca sit pu-

meriti q̄runt q̄re deꝰ ita pmittit
eos exaltari · ꝗ docent tollere illa ·
exaltatoem datam ad maiorē excecaꝯ
tionem / et ꝑ ipsis ꝑ̄pi eterna dampnatio
ne · ego tibi dicā · i · reuelabo tibi ita ut
possis tollere patientie · i · ad significat
mulieris et bestie q̄ portat eam / videt
mulierem q̄re pmittant isti mali et dicā
q̄ fuit eos portare ꝗ ē incognitum nobis de
ctis q̄ hꝫ capita · vij · ꝛ cornua · x · ꝗ be
stia · i · dyabolꝰ q̄ bestiales facit quem vidisti
ante aduentum xp̄i · vel audisti / ꝯ fuit ꝛ nꝯ
ē / ꝗ nata ꝯ inīs ꝑdidit / ꝛ ascensura
ē ꝗ tp̄e antixp̄i ptātē recipiet de
abysso locum habebat ꝗ malos inueniet
et in interitum ibit · i · mortuo antixp̄o ap̄lꝰ
locum nō habebit · ꝛ mirabuntur inhitantes
terram / cum viderint mali ptātē sui ita
annichilatā dolebunt nō q̄ penitentes
ꝗ tm̄ admirantes · Adā si in obedientia ꝑ
seuerasset / ꝗbus oēs ad nullam voluptatē
veniret · ꝗ ꝑ peccm̄ ita corrupta sunt / ut iā
naturalē sit lenia / sapora / canora / odo
rifera / p̄i / pulc̄ q̄rere · ipsi sunt · vij · reges
ꝑ q̄s hoīes dyabolꝰ in prīcipia regnat · ꝗ ip̄e
fuit eam q̄re corrumpunt hij · vij · qui

samaritane in mēta succedit error ·
na pp̄ dyabolum hꝫ si ptāt iā nō
ꝗbus ꝗ errori ipunit · de q̄ dñs /
ꝗ mic hꝫ nō ē tuꝰ bñ ꝗ ē ipse
erroris / qui ē adulte in domo carnis
mee / ꝗ legimꝰ ē ipse domus q̄ ꝑat
· q̄ ꝗbus oēs ut dñs in domo ꝑmis
sunt · ꝗ sp̄m [illegible] assimet in
etatis [illegible] assimet · scripti sp̄
scripta noua in libro vite a ꝯstitutioe
mundi videbūt bestiā q̄ erat ꝛ nō ē
ꝑ ost hꝫ ē ꝗ [illegible] q̄ hꝫ sapiam ꝗ r
hunꝰ pene potestas vobis cauete · vij · ca
pita · vij · montes sunt · ꝛ ꝑ hꝫ · vij · ergo
dyabolꝰ hoīes in ꝯbellū sic q̄s mulier
sedet · i · in q̄bꝰ in q̄bꝰ [illegible] isfideles
ꝗ ꝑ hc eade regnat ipsum ꝛ reges vij
sunt · q · [illegible] ꝛ vnꝰ ē · i · in ma
tura etate / ꝛ alij nōdum venit · i · antixp̄s
q̄ maxie violentia faciet ptāte ꝛ in
abysso / ꝗ io nō ē tamdiu / ꝗ ꝛ cum venerit
oz eum modicū tp̄e ꝛ bestia q̄
erat ꝛ nō ē ꝛ ipsa octaua ē ꝛ de
· vij · ē / ꝗ simplr̄ sc̄e · ꝛ in interitum vadit
ꝗ sinite pumeti / ꝛ x · cornua q̄ vi
disti · x · reges sunt / q̄ regnum nōdum

accipiunt tempore antichristi ut Daniel dixit
erunt .x. regna quorum reges in cornibus no-
tantur. sed potestatem tamquam reges .i. non vere re-
ges sed tyranni una hora accipient .x. non
timeatis post bestiam .i. sedebunt a capite suo
[illegible] hii unum consilium habent .i. negandi Christum
et honorem et potestatem suam quam habebunt in se
et quam habebunt super alios bestie tradent
quia illi omnia attribuunt hii cum agno pug-
nabunt verbo et opere ut fideles sibi subtrahant
et agnus vincet illos faciendo suos consta-
tes et alios dampnando cum suo capite .i.
antichristo quoniam dominus dominorum est unus et multos
ad unitatem fidelium et rex regum .x. re-
ges vincet et qui cum illo sunt ab eterno vo-
cati per predicationem electi et fideles exe-
quentes opera et dixit michi aque quas vidisti
ubi meretrix .i. antichristus sedet iam regnat
per ministerium populi sunt et gentes et lingue
.i. potentes mali ex diversitate hominum col-
lecti et .x. non delectis eius conformari quia
Christi qui non adherent ei quem per dolebunt
et .x. cornua que vidisti in bestia hii odi-
ent fornicariam diabolus hoc potestate faciet
ad decipiendum. hanc per deo completo numero
bonorum quia pro ea temptatio non habebit locum
et desolatam facient illam et nudam. solutum

diabolus per deo malorum quia per deo completo numero
ipsorum et carnes eius .i. tormentabunt per de-
lectationibus eius que concorda sunt manducabunt
.i. delectabuntur in dampnatione diaboli et ipsam
carnem cremabunt quia cum ipsis et peccatis
eorum punietur diabolus deus enim dedit mitto
quia mali motus suis excitavit eos deus
in corda eorum permisit libero arbitrio ut
faciant quod illi placitum est super bestie ut dent
regnum suum bestie .i. permittant se regi
a diabolo donec consumentur verba dei opere
compleantur de permissione primi capituli per pe-
nam .i. donec boni et mali promissa
recipiant et mulier quam vidisti est
civitas magna .i. multitudo magnorum
que habet regnum super reges terre qui maxime
superbiunt. In hac .vi. visione agit de
ultimis penis quas patientur ipsi in inferno
[illegible] .i. finem peccatis et primum de babylo-
ne ostendit post ea de bestia et pseudo-
prophetis, tandem de ipso diabolo, in quo finis
post istam dampnationem excecatum est quam
predicatam dicit ut maior fides habeatur
et post hec vidi alium angelum .i. Christum des-
cendentem in carne de celo de claritate
patris habentem potestatem magnam cum patre per
divinitatem per humanitatem vero nunc data

ē in oīs ptas. & c̄. Et tra .i. ecclā illu-
minata ē pulsis tenebris ignorancie
a gla ei⁹ .i. a glosa p̄dicatoꝝ. Exclama-
uit .i. p̄dicauit cū forti uoce dicens
q̄d dix̄ effcu nō carebit. Cecidit ceci-
dit babylon magna. bis dic̄ cecidit
ꝑ duplā dampnatōe aīe & corpis. uł
qr carnalis puniet̄. Et fca ē habitaclm de-
moniorū & custodia oīs spc īmundi. qr
custodit se diab̄ uł ipe diab̄ custodit
cā d'. Et custodia oīs uolucris īmunde.
Demones ipis motibz ꝑ carnis
illecebris sc̄ īmundi. ꝑ mētis elatōe sc̄
uolucris. uł qr ꝑ hūc aera discurrūt.
& ipa babylō ē custodia eoꝝ īmu. & hoc
id. qr de ira fornicationis ei⁹ ꝑ q̄ ira
cit̄ de⁹. biberunt omēs gentes. alij de
oībz gētibz. & omēs reges tre cū illa
fornicati st̄ .i. p̄ncipes scli. & merca-
tores tre. q̄ aīas suas uendūt [illegible]
[illegible] & de uirtute diuiciarū ei⁹ diui-
tes facti st̄ .i. de peccatis ꝑ q̄ acq̄rūt
diuitias. qr [illegible] aut̄ [illegible] aut̄
[illegible] diuicias futurā illā dap-
nationem. supponit amonitionem ad
p̄sentes.
Et audiui uocē aliā de celo di-

centē .i. diuinā inspiratōem. Exite de
illa ꝑpłs me⁹. opa ei⁹ ne faciatis. &
ne particeps sitis delictoꝝ ei⁹ faciētibz
ne p̄bentis assensū delictoꝝ. & de pla-
gis ei⁹ nō accipiatis. qr dissimiles eritis
ī uita. nō eritis similes ī pena. qm
puenerūt pcca ei⁹ ꝑ modicū tēpis sc̄
est q̄ uita .i. ꝑ mōtū accipiet usq̄
ad celū usq̄ ad cōspectū dei. ꝑ ipm
tormentū. & recordat̄ ē dns iniquitatū
ei⁹. q̄ uidebat̄ oblit⁹ cū pmitteret
parū. reddite illi sic̄ ipa reddidit
uobis .i. tribulacionem q̄ turbabamini
clamāt. sc̄ uos inuria mea iudicate
in illā. Et duplicate duplicia .i. aīe &
corpi maiores penas inferte. qr ipi
uobis aīa & corpe ꝑ opa ei⁹ .s. q̄ ipi i
sc̄ p̄cauerit. i poculo q̄ miscuit uobis
miscete illi duplū .i. sic̄ uobis tormenta
intulerit. sic̄ uos illi uro iudicio. q̄ntum
glificauit se ī delicijs suis. qr alij plus
alij min⁹ cū dispositōis hui⁹ repetita
tm̄ date illi tormentū ī corpe. & luctū
ī aīa. qr ī corpe suo nolens penitē-
re dic̄. Sedeo q̄ nō mouebor regina
honore & dignitate. & uidua nō

sunt quia haec consolationem in temporalibus et
luctum non videbo, ideo quia non praevidet
futura mala, in una die venient
plagae eius, id est in die iudicii: mors scilicet
absentia vitae, et luctus quia hoc quod habet
[illegible]sit, et fames quia deo qui est refectio ca-
rebit, et igni comburetur quia fortis est deus
qui iudicabit eam, et nullis precibus flexi-
bilis, et flebunt, id est dolore in animo patien-
tur, et plangent se dolorem corporis osten-
dent super illa quia in illa fuerunt fundati
reges terrae, id est principes saeculi qui cum illa
fornicati sunt et in deliciis vixerunt, id est
illi qui bene rexerunt dignitatem suam et
alii tamen fornicati sunt cum illa dole-
bunt quia numquam similes illi fuerunt, cum
viderint fumum incendii eius, cum viderint
patriam suam ultra modum exaltatam, lon-
ge stantes voluntate propter timorem
tormentorum eius dicentes: vae vae civitas
illa babylon magna, civitas illa for-
tis, quoniam in una hora venit iudicium
tuum, et negotiatores terrae plorabunt
et lugebunt super illa quoniam merces eorum
nemo emet amplius, quia illa prius do-
lebunt in quibus suam deputabant

prosperitatem. merces auri et argenti et la-
pides pretiosi et margaritae et byssi et
purpurae et serici et cocci et omne lignum
thyinum et omnia vasa eboris et omnia vasa de
lapide pretioso et aeramento et ferro et mar-
more et cinnamomum et amomum et odo-
ramentorum et unguenti et thuris et vini et
olei. In auro intelligitur sapientia, in argento
facundia, in lapide pretioso et margaritis
pseudochristianos, in bysso simulata religio-
ne, in purpura martyres haereticorum, in seri-
co integritate carnis ad oppressionem corrupte-
mentis, in cocco crudelitas simulatae cari-
tatis palliata, in ligno thyino mentis obsti-
natio simulata constantia, in ebore simulata
virtutum pulchritudo, in aere fidei recta for-
ma per fidem praedicatio, in ferro acumen decep-
tionis, in marmore simulatae perfectionis
fortitudo, in odoramentis pigmentorum et thu-
re orationes vel ordines figurantur, quae simu-
lantur in orationibus vana sedulitas haereticae
per unguentum divinitas incarnata quae in Christo in cuncta
per spiritum sanctum lenitate pseudochristianorum asperitas
simulatur, et vini et olei, id est novi testa-
menti quod inebriat, et similae et tritici, si-
milae et tritici amisisse se simulant,

cu zizania et paleas amiserunt. et in-
mittere et ouium et equorum et redarum et
mancipiorum et animarum hominum et poma tua
desiderii anime tue. Iumenta eloquor sicut
quod cum psalmista dicit. Ut iumentum factus sum
apud te. Oues sicut quod dicit. Ecce ego mitto
vos sicut oues in medio luporum. per equos et
redas i. currus accipe predicatores. Jeronimus
hebraicum dicit. Pater mi currus
et auriga eius. per mancipia clericos qui se mancipa-
uit se seruiendo, ut ubi se dolent amisisse
iumenta et equos et redas. i. quos fortes deputa-
uit ad aliorum portanda onera, cum debi-
les ad omne bonum amiserunt. Poma
i. fructus sanctorum, et ipse uerbere omnia se
habere simulans discesserunt a te et omnia
pinguia tua. Jn pinguibus pagina dicitur in
aliter. et preclara perierunt a te et amplius illa
non inuenient mercatores horum, qui diuites
facti sunt ab ea longe stabunt uolentes propter
timorem tormentorum eius flentes ac luge-
ntes monebuntur affectu super eam. et dicentes
ve ve ciuitas illa magna que amicta
erat bysso celesti desiderio purpura et
cocco simulando se regem et deaurata
in auro diuina sapientia et lapide precioso i.

caritate et margaritis quoniam una
hora destructe sunt tante diuitie.
et omnis gubernator et omnes qui in locum na-
uigant. i. qui ad eam descendunt sicut ut
aliqui spatium et naute et qui in mari operantur
de longe steterunt et clamauerunt
uidentes locum incendii eius dicentes que
similis ciuitati huic magne. quasi sunt
sic exaltati sic ita florentes in mundo.
et miserunt puluerem super capita sua
i. concupiscentiam terrenorum super mentem
uel per fortitudine penitentes, et clama-
uerunt flentes et lugentes ac dicentes
ve ve ciuitas illa magna in qua diui-
tes facti sunt temporalibus omnes qui habent na-
ues in mari de precio eius. i. pretia quia
una hora desolata. post personam hanc
damnationem futuram ipsius mouent
exultare ut gaudet deus iudicio uel
quia huius damnationis sequetur eorum remuneratio
exulta super eam celum. i. angeli et sancti apostoli
et prophete uel primi patriarche quoniam iudi-
cauit deus iustum iudicium de illa. i.
ut illa damnauit iniuste damnabitur
iuste. et sustulit unus angelus i. christus fortis
lapidem. i. dura corda hominum. quasi

molare magnū, q2 p mūdans volūtur et misit i mare .i. i infernū dicēs hoc i petu mittet babylon .i. sic i hac figura vides ut quo plꝰ exaltati st, tanto grauiꝰ cadent. illa magna ciuitas q2 ulla i nūc ulla. z ultra iā nō inueniet sic quidā heretici putant q̄ dampnati post mille annos debeant liberari. z vox citharedorū z musicorū z tybia canentiū z tuba nō audiet i ea amplꝰ. nulla iocunditas ꝑ luctꝰ et dolor erit eis, z ois artifex ois artis nō inueniet i ea amplꝰ. Nūc ad ꝑpriam babylonē loquit de suo casu quasi condolens inspicit eā nūc ad auditores vertit ut fideles exhortetur. et vox mole nō audiet i ea amplius. .i. nō exhibent delicatissimi panes, et lux lucerne nō lucebit i eā amplꝰ z vox sponsi z sponse .i. leticia nuptiarum nō audiet adhuc i te o babylon. q2 mercatores tui erant principes terre q2 illi dares aurū p terrenis nimia ꝑtate exercuerunt, q̄ iā pati nō possit. z io q2 i veneficiis tuis .i. persuasionibꝰ errauerunt omnes gentes, quidā de oībꝰ z i ea sanguis iustorū z ꝓphetarum inuentꝰ z maiorū vindicta inuenta ē. et omniū q̄ interfecti st i terra dāpnatōez malorum videt completā sic a ꝑ audierat complendā. ad̄ siungit q̄ de ista dāpnatoe sci exultent, sic monuit erat ad exultandū i ipsa illa, exultate sup eā celū, p q̄ illi ꝯ gaudiorum tollitur pena eorum.

Post h audiui quasi vocē magnā .i. exultatiōem, tubarū multarū i celo .i. illorum qui fuerūt tube dicentiū alla q̄ ē ahys humanis vbis inexplicabilis, io dicit alla q2 laus ē dei nri .i. q2 talia nobis fecit vnde anthonomasice eū laudare debemus laus ul salus, et glā inmortalitas, z virtꝰ inpassibilitas, deo nro, q2 vincat dyabolū z io laus ē ei q2 vera z iusta iudicia eiꝰ st vnicuiqz ꝑ merita reddendo, q2 iudicauit de meretrice magna q corrupit i prostitutiōe sua z vindicauit sanguinē seruorū suorum de manibꝰ suis requirēs eū. z iterū dixerunt alla. per hoc iteratiōem debemꝰ intellige laudē eternā. et fumꝰ eiꝰ .i. lacrimosus luctꝰ ascendit i scla sclorum, nō decrescet ꝑ augmentabit, p hoc indicat q̄ eternalit dāpnati sunt. z ceciderunt .xx. iiii^or seniores et .iiii^or. aīalia z adorauerunt deū sedē

te sunt tamen. i. non minores solum9
de hac dampnatione laudaverunt dominum,
sed et illi maiores qui in causa fuerunt iu-
dices et doctores aliorum / Dicentes amen
i. verum est quod dicitur ita fiat (?) et alleluia. Et
vox. i. admonitio de throno de illis quibus dictum
fuerat exivit ad audientiam omnium dicens
laudem dicite omnes servi eius et deo nostro lau-
dem dicere est bene operari / et qui timetis eum
casto amore pusilli. i. qui nequeunt ad
altiora penetrare misteria, nec dei possunt
implere consilium / Vide omnia et per quae me et
magni / et audivi exultationem filii (?) vide
omnia et per quae me quasi vocem tube multe
qui fuerunt in mundo nunc exultant in celo.
Tuba bonos confortat / malos terret. Et
sicut vocem aquarum multarum quia de multis
populis collecti sunt et sicut vocem tonitruorum
magnorum quia terrebant ipsos fratres exul-
tatio. dicentium alleluia quoniam regnavit dominus
deus noster omnipotens qui antea regnavit in
pi (?). Ostensa letitia quam habuerunt sancti de
dampnatione malorum / supponit aliam letitiam
ipsorum de salvatione sua quam habebunt. Gau-
deamus … (?) … / et exulte-
mus in corpore glorificati / et demus gloriam

ei. i. ab eo reputemus nos omnia habere. quia ve-
nerunt nuptie agni iuncta est certa (?) … et uxor
eius preparavit se. i. ipsa causa fecit se ydoneam
ut reciperet. Et datum est illi ut se possit
preparare / ut cooperiat se quod est mundi /
byssino. i. iustificationibus splendenti
candido quia nulla macula fuscatur conscientia
corporis. Locutus de futuris nuptiis in-
tat ad eas pertinentes dominus dicit. Et dixit mihi
scribe beati qui ad cenam agni nuptiarum
vocati sunt. Et dixit mihi haec verba dei vera sunt
verba dico non mea, sed dei vera. Et cecidi
ante pedes eius ut adorarem eum. quia ma-
iora me intellexi, iste credere per (?) fuit (?)
Et dixit mihi Vide ne feceris conservus tuus
sum et fratrum tuorum. quasi diceret. ego et tu
et omnes fratres tui unum dominum habemus
veteri lege non prohibuit se adorari.
sed post ascensionem domini videns suum se ex-
altatum hominem timuit ab homine ado-
rari. habentium testimonium Iesu. i. quod
prophete dixerunt perhibet testimonium
Christo Iesu / adora. testimonium Iesu est spiritus
e Et vidi celum. i. … prophetie
apertum. i. quod continebat in se revelatum
et certe. i. in eum deum est quod alibi …

equm tertium regnu hierlimoru
sic p eqs albos et rufos qs vidit
zacharias ppha regna designabant
Istd regnu n fuit nigru neq ru-
fu neq pallidu sic supius ondebat
s albu et candidu fonte baptisma
tis et opibz lucis. Et q sedebat sr eu
i. sup illa dignitate q erat bal
dwin rex hierlimor q ibi pmus
latinor rex extitit ano dni 1100.
Vocabat a deo et hoibz fidelis et vx
ad litam et cu iusti iudicat. Iste rex
cu iustia iudicauit fideles et regno
et pugnat. Ipe pugnauit bellu dni
9 paganos cu iusta. In hoc appt q
adhuc ranam ibi iustu bello hearit
n ifideles q ibi occupauerunt terminos
ocdentaliu. Ocli aut ei ut flama ignis
ocli i facie maxie lucet. Aspectu
ei et memoria fuit paganis qsi fla
ma et ardor ignis. Qa de ipo pbit
q pagani aliqn i bello a facie ei sic
cera a facie ignis liquescebt et i ca
pite ei diademata multa. Singulis
ei victorijs single corone auree et
glie une s attribuebant. Qa sicut
hystoria narrat ut maior paga

nis xanor timor icaret baldewin
rex e coronat. Dein assiri et capa
riam ciuitates maritimas debellauit
cessisq ibi sarracenis regnu suu re
gis babylonie dapno dilatauit et sepius
de sarracenis victor extitit. Hns nom
scptu q nemo nouit n ipe. Mulier
sup bestia sedebat i fronte sua sciptum
misteriu hoc babylon magna mat
fornicationu terre et iste eiq nomen
q erat prius fideliu oclauit ab hua
nis fauoribz sic illa misteriu iniquitatis
i fronte reuelauit. Vn et dns sapit ut
q faciat dext nesciat q huanu fauo
re simist. Et vestit erat veste aspsa sa
guine i. sangine sarracenor qr ve
stes et arma sua sr aspsa sq q sepius
cu eis pflixit. Et sic mulier extitit
ebria de sangne scor ita vestimentu
istius aspsu fuit sangne foc paganor.
Frequt neq soler q sangne asperguit
et effudunt asspsi sanguine vel san
guinolenti nuncupantur. Vn et iudea
bestia cruenta appellata e p pp sangnis
effusione. Et vocabat nom eius vbu dei.
Quidt hebat sciptu nom dei patris
et nom agni. Filij ei i frontibus

fuimus & verum de quibus dicta dixi. Et nomen eius in frontibus eorum. Ipse per verbum dei suppeditat crucem & sperant in deum & verbum dei imprimunt & ex multis operibus demonstrant, per verbum vocatus est verbum dei.

Exercitus qui in celo id est in ecclesia sunt sequebantur eum in equis albis. Horum exercituum sunt similitudine in ecclesia exercitus hospitalis sancti Iohannis & militum templi & domus Theutonicorum.

et ipsum verbum patris loquitur dicens: Qui viderit verba sua cum nomen dei meruit nomine meum nomen. Et exercitus qui in celo id est in ecclesia sunt. Nominantur qui non dico exercitus qui in celo fuerint, sed sunt qui in presenti tempore sunt. Et adhuc de illis de quibus diximus per exercitus in ecclesia sequebantur eum in equis albis id est in corporibus mundis que ab illicitis re-

frenabantur & stimulo caritatis ut cum calcaribus ad bonum excitabantur. Equum non semper accipitur ad litteram. Sicut ubi dicitur: Via fecisti equis tuis, cum ipse tamen equis non solet a tempore quo vocantur sancti fideles cum agno per crucem nisi in presenti non desierunt hi exercitus in ecclesia ad auxilium terre sancte. Jam -

dem balduinum regem intrantes ex
aliis fidelium secuti sunt fratres hospitalis
sancti iohannis qui habitum regularem suis corporibus
susceperunt ac suis vestibus crucem albam
affixerunt. qui et largitate elemo-
sinarum modico tempore ut principes terre
ditati sunt. isti perseuerantes cum in deuo-
tione et humilitate ac ceteris uirtutibus.
Rex iherusalem caput suum sepulcri domini se-
pulcri tuba et ipsius seruituti se perpetua-
liter obligauit, et isti fratres regule sub-
tam secundum solemnem professionem se spiritali-
obligabant ac domino spiritaliter militabant.
Nulli dubium quin et isti qui iam erant in
temporalibus ditati sequerentur regem cum ce-
teris exercitibus, prout dicitur in hystoria. rex
balduinus aggregato undique exercitu a
maiore usque ad minorem. vix possibi-
le videatur quin ipsum sequerentur qui ditati
ut domini terre principes fuerunt
tempore predicto. Quidam deuoti homines
de exercitibus eorum [illegible] iam
dicti regis secuti sunt eum descendentem,
et appellati sunt fratres milicie templi. dic
post [illegible] modico tempore
secuti sunt martires. quod quidam affirmat
designatum esse per sedentem in equo. isti

et pro defensione terre de sanguine ihesu
[illegible] professi sunt. hospitalis predicti fratres
ad eorum imitationem armis materialibus
utentes tam corporaliter quam spiritualiter domino
militant. per plures vero annos in hystoria
dicitur. placuit domino prudentie predictis domi-
bus similibus addere tertiam sic tre ad modum
nouam velud ex duabus predictis composita,
qui infirmos et peregrinos et alios sicut fratres
hospitalis sancti iohannis in hospitali suo, quod dicitur
sancte marie theutonicorum in iherusalem re-
cipiunt, eisdem cum omni deuotione ac pietate
necessaria sufficienter [illegible] nichilo-
minus professione et regula [illegible]
ut fratres milicie templi tam in bello quam in
[illegible] obseruant. Non quod hic dicitur de spiritali
milicia qui ex hystoria antiquorum et tota
[illegible] dum corporali milicia maiorum vesti-
bus bysso induta. Et byssum ad literam non
accipiatur [illegible] in eo quod ait byssi-
num sunt iustificationes sanctorum. iusticia sanctorum
deo reddere quod tenetur. Vnde hii deuote
pauperibus infirmis ministrantes, reddebant
domino iusticiam quam eis exhibuit. Vnde dominus
ait, et dum ex minimis meis fecistis
sunt michi fecistis. Et quia dominus sanguinem pro
ipsis fuderat in recompensatione professi sunt

& eo ipsum sagitte fundere quia postea multi
fuderunt. quod dicitur, quia ad alia gen
cia q ipsum spectabat, elemosinas
est salutis de qua dns dic. date elemo
sinam & omnia munda sunt vobis. rex autem sti
crucis istas pacis dixit die & ipsi frequenter
& cum amice iaduit ondetes quod sic
exaltatus i celo .i. i ecclesia existens. unde quasi
non dnm familiarem imitantur i eterno
i celo familiares ei adhebunt. Rex autem
iuste iudicavit ac pugnavit ut ita a
ihesu dono eius dans formam ipsis ut
ipsum sequantur & cum iustitia iudicat ac pug
nent. Et de ore eius procedebat gladius
ex utraque parte acutus. gladius qui procede
bat de ore .i. ex iussu eius quicquid vole
bat erat ex utraque parte acutus quia inter
ficit hostes medullos corpore et ani
ma ortuo hostes i quibus non erit spes.
ut i ipso percutiat omnes gentes que inimici
eius fuerunt sepius gladio afflixit alios
terrore, alios morte. unde idem gla
dium habebat pacis, ut ipso percutit omnes
gentes que manibus suis appropriaret. & ipse
reget eos i virga ferrea. unde supra. vi
cum dabo regere gentes i virga ferrea

sic ego accepi a patre. quod virga ferrea
patis mentabilis iste q predictus
rex gentes regebat. & ipse calcat
torcular vini furoris dei omnipotē
tis quia ipse q' i torcular contrivit ini
micos dei qui furore suo de quo vino
refecti erunt i penis eorum. unde dns dic
infidelibus gentibus dispexistis omne
consilium meum, & increpationes meas ne
glexistis. ego quoque i interitu vestro ri
debo & subsannabo cum vobis quod time
batis advenerit. & habebat i vestimento
.i. i corpore & i femore suo. i. mag
i femore quasi i alio loco supponē
quam dicimus scriptum non atramento sed
spiritu rex regum & dns dominantium
dns in. ihc non habet tamen i femore
neque i pectore scriptum rex regum sed ipse
est rex regum & dns dominantium
sic supra patet. ubi dicitur agnus vincet
eos quia rex regum est & dns dominantium.
Et sic bestia i eadem tota constituta
erat plena nominibus blasphemie quia
blasphemavit regem regum & dnm
dominantium, ita iste rex quem dnm confitebatur
habebat spiritu scriptum rex regum &

dns duarum, & hoc i corpe, ꝫ ma
xime i femore p castitate. Na
salomon p incontinentia exprobrat
dicens: inclinasti mulieribus fe
mur. tuu, misisti stulticia ad
posteros tuos. Alibi aut dda rex me
lior eo dicit dno: Tu possedisti
renes meos. Hic intelligitur dns
ducatuu & rex regu femin. ista
possedisse. O q amanda e i femore
castitas, ex q dns ipe aiam & corp
puru a fornicatoe possidet. signat
Na incorruptio pximu facit ee deo.
& vidi aliu angelm. Alibi ci
agelus supdcus erat dda egregi pdi
cator & mgr dni arnoldus noie
patriarcha i hierlm ut scribit. Sta
te i sole. Iste n sedit i corpe, ꝫ
stetit i sole, i. opabatur bonu qd in
telligebat. Na p sole intelligentia acci
pit sic ibi q scribit q adhuc ipi di
cturi st de iustis. hi st q aliqn
huim? derisu & i silitudine ipi
nos insensati vita illoz estimabimus
insania vita illoz si honore. ecce
quo cputati st int filios dei, &
int scos sors illoz e. Ergo erravimus
a via veritatis, & iustic lumen n luxit
nob, & sol intelligence n e ortus nob.
& clamavit voce magna dicens q
dicato oibz avibz q volabat p me
diu celi. p aves hoies designat,
sic ibi, Effraym qi avis avolabit
ex egypto qsi columba de assiriis. dicit
itaq i isto loco hanos appellat i ce
sti vita gaudetes, q bn p mediu
celu volare memorant, qz non
terrenis rebz inhebant more alioz
terrenoz, ꝫ mte celestia cteplaba
tur. venite cgregamini i expeditioem
ad cena magna dei oipotentis
i. ad guiniu magnu q deus omps
preparavit fidelib ipis, ut manducetis, i.
ut satiemini de penis pciroz hoim
& ut gladius vr devoret carnes
regu & carnes tribunoz & carnes
fortiu & carnes eqq & sedetiu i
ipis, & carnes oim liberoz ac seruoz
& pusilloz & magnoz q fuerit de
exitu bestie de q dicitur. Iste ei pdi
cator int cetera nuciavit domus
dicens: Ecce paganoz hic dei nuu

a' diem hestini cplegaros ablata baticinia phibetis demonia nostri eorum phia hoc anno deletis hierlin fidei desti neda, et quod oibz nephandis horribilius dictu e, ipam dnica glosi sepulcri petram frustatim confringendum, sicque carnes hic ad mare delatam in remotissimo et quod nusquam a xanis restaurari possit pelago submergendam co, per hac ca oms xanos quos portar, ortat e in plurimis hic bestia de qua dicitur.

qui unus euolauit ex egipto.

— et vidi bestiam .i. regem egypti qui bestialiter vivit, vel nostri apli tanquam
ses mendaces male bestie; et reges terre cum illo et exercitus eorum congregatos ad
faciendum prelium cum illo qui sedebat in equo .i. cum rege baldewino qui sedebat in solio regni hierosolimorum, et cum exercitu eius .i.
quod omnes fideles qui in terra sancta cum ipso fuerunt. Nulli dubium quin predicti fures qui
dno spiritali militabant, ac ut proprie terre dirutores erant, in medium auxilium
corporali regi prebuerunt. ut in quadam loco dicit hystoria. Rex collecto
undique exercitu a maiore usque ad minorem et cetera. Iste namque rex balde
winus eiecerit ... anno regni sui
tantos illos paganos exercitum ipsum regnum ipsum inolabat, in eo quod deus
inuolabat, aues pectoris conderant, ut
quoniam ydolorum responsis de victoriam certificatis, ipsi a... quam antea numquam
resisterent, ut a conspectu eius sic certa

a facie ignis requiescent, et apprehensa est
bestia .i. rex saracenorum et cum illo
pseudo propheta qui fecit signa coram ipso. pseu-
do prophete fuerunt ministri demoniorum
qui probabant et ydolorum responsis et certifi-
cantes eos de bono exitu belli et afflic-
tionibus christianorum qui fecerunt signum vi-
ctorie coram eis, sicut de iuda macha-
beo legitur, qui prius ondit bonum exitum
belli s. quod eis dedisset victorie signum,
huius signis medulos deceperunt sicut supra,
quibus seducebat eos qui acceperunt carac-
terem bestie .i. fidem eius quod perdidunt
victoriam et qui adoraverunt ymagi-
nem eius .i. ymaginem ydolorum de quibus
ydolis iam dictum est. hii duo vivi missi
sunt in stagnum ardens sulphure. be-
stia enim et pseudo propheta sicut supra dictum
est apprehensi sunt s. in astutia sua, quia ex
responsis demoniorum seducebant
exercitum et reges terre, sicut id quod dicit dominus.
apprehendam sapientes in astutia eorum
et predicti vivi .i. non interfecti cum ceteris
missi sunt in stagnum ardens sulphure
ab angelis .i. in infernum, sicut id descendat
in infernum viventes. et ceteri qui non au-
fugerunt occisi sunt in gladio sedentis
super equum .i. baldewini regis, qui procede-
bat de ore eius .i. de eius verbis. nam iste
iussit exercitum suum ut occiderent per gla-
dium eius inimicos et omnes aves .i. christiani
quos per aves designavit sicut supra dictum est,
saturati sunt de carnibus eorum .i. refecti
sunt de pena quam caro eorum patiebatur
non dicitur tamen quod saturati sunt de penis
quas patiebantur nunc in spiritu in perditione.
Cena restat post prandium, sicut affectio
ysta superdicta ubi mentio post sequitur
est. Nota quod hic sit ordo preposterus. primo
enim occisi sunt iacobini homines in gladio se-
dentis super equum, et postea bestia et pseudo
prophete missi sunt in stagnum ardens sulphure
dicitur enim in alio loco qui posterius ordo de-
claratur ubi dicitur libri aperti sunt et iu-
dicati sunt mortui ex hiis que scri-
pta erant in libris secundum
opera eorum. Et dedit ma-
re mortuos suos, et infernus
dedit mortuos suos. Cum mare
et infernus mortuos suos dederunt
tunc mortui iudicentur.

Vidi bestiam et reges terre congregatos i[n] p[re]liu[m] cu[m] illo q[ui] sedebat i[n] eq[u]o albo et cu[m] ex[er]citu ei[us]. Volucres satiati s[un]t de carnib[us].

-a. Lit[tera]. Deo de dapnatione babylonis, et exultatione q[ua]m i[n]de h[ab]ebu[n]t s[an]c[t]i, supponit dapnationem anticristi et ap[osto]lor[um] ei[us], q[ui]a c[um] ibi et app[re]hensa e[st] bestia. Isti q[ua]re dapnabu[n]tur q[ui]a pugnabu[n]t c[ontra] xp[istu]m q[ua]ntu[m] poteru[n]t, et xp[istu]s eos potuit vincere q[ui]a ta[n]ta[m] h[abe]t potestate[m] s[u]p[er] dimitate et humilitate q[uod] nullus ei possit resiste[re] et id[e]o cu[m] debem[us] i[m]mitari, eu[m] ip[s]e amonitione[m] i[n]ponit dice[n]s, Et vidi celu[m] ap[er]tu[m] .i. revelata myst[er]ia q[uod] ho[mo] posset asce[n]dere celu[m], et cognoscere d[eu]m. Et ecce eq[u]us albus et q[ui] sedebat s[u]p[er] eu[m] iste app[ar]uit caro vid[e]l[icet] xp[ist]i portans v[er]bu[m] dei ad bellu[m] c[ontra] dyab[o]lu[m]. Vocabat[ur] fidelis q[uia] p[ro]missa adimplet. Et verax q[uia] ip[s]e veritas et v[er]acis factis. Et cum i[n]stitia iudicat q[ui]a unicuiq[ue] iux[ta] op[er]a sua reddet. Et pugnat i[d est] s[em]p[er] c[ontra] dyab[o]lu[m]. Oc[u]li aut[em] ei[us] .i. dona sp[iritu]s s[an]c[t]i sic flama ignis q[ui]a co[m]bu[ru]nt vicia et accendu[n]t ad amore[m] dei et illuminant. Et i[n] capite ei[us] .i. i[n] divinitate, dyademata multa q[ui]a p[er] ca[put] ip[s]e et sui coronant[ur]. H[abe]ns nom[en] scriptu[m] q[uo]d nemo novit [nisi] ineffabile, n[isi] ip[s]e et sui p[er] eu[m]. Et vestit[us] erat veste asp[er]sa sanguine .i. carne passa uel cetera q[ue] i[n] martyrib[us] occidit[ur]. Et vocabat[ur] nom[en] ei[us] v[er]bu[m] dei. Ip[s]e dix[it] et f[ac]ta s[un]t .i. p[er] q[uem] o[mn]ia p[ri]mo f[a]c[t]a p[er] q[uem] mu[n]do se nu[n]ciaui[t]. Et ex[er]cit[us] qui s[un]t .i. fideles c[ontra] dyab[o]lu[m] dimicantes, i[n] celo .i. i[n] ecc[lesi]a

sequebantur eum .i. imitabantur eum . in equis albis
.i. in corporibus mundis que ab illicitis refrenantur
& stimulo caritatis ad bona intituntur
vestiti bissino . i. iusticia albo & puro & uti
mundo a criminali macula | & de ore ipsius
procedit gladius acutus . gladius ē verba sua sententia
iudicans puras cogitationes mentis & illici
tos motus corporis | vel veteris & novum te
stamentum | ut in ipso percutiat omnes gentes
quasdam ad mortem quasdam ad vitam . & ipse
reget eos scilicet de virtute in virtutem
malos de vicio in vicium | in virga ferrea
inflexibili iudicio scilicet iusticia | & ipse calcat
torcular vini | torcular .s. mortem que
ab irato deo primo homini pro peccato illata
ē & reges destruxit . vel torcular
tribulationis q. .i. in quo pravos scilicet calcat
deus amplius | quia deus ade peccati ultus
furiose in propagationem eius extendit .
ex furore vini in calario dei ponendi
qui potati sunt erunt vino furoris dei omni
potentis & habebat in vestimento .i. in huma
nitate & in femore suo ut denotet de
ea progenie eorum primum fuisse scriptum
Delebile rex regum .i. eorum qui se &
aliorum regunt & dominus dominantium

.i. qui dominium exercet super subditos .
& vidi alium angelum stantem in sole | predi
catores stantes in apostolo . ostensa dignitate X
per quam diabolum expugnare potuit prodit ad
monitionem de pena q. d. hunc isti tali
adherere debentes & clamavit voce mag
na .i. intentione dicens omnibus avibus .i. fi
delibus qui agiles & leves sunt in promotione
bonorum operum per catholicam fidem | qui volant
.i. celestia contemplantur per medium celi . per
catholicam fidem venite bene operando
congregamini . in eadem fide non diversas hereses
sequentes sicut mali vel diversis pabulis inun
di | ad cenam magnam dei .i. ad ipsum
deum qui vobis erit refectio | ut manducetis
carnes regum & carnes tribunorum
.i. delectemini in cruciatu ipsorum tam
maiorum quam minorum . & carnes fortium
in corpore | & carnes equorum subditorum alibi
& sedentium in ipsis .i. prelatorum & carnes
omnium liberorum qui sunt sibi iusticia vel a co
pulatione carnali . ac servorum iniquitatis
vel copule carnis | & pusillorum ac ma
gnorum & vidi bestiam .i. antixpm q. dicat
multum debetis cum pellion ut ad hanc
cenam venire possitis . quia non bene purg

nativitas dyaboli succumbens quod mirum par est
nocere nobis eum tam diu, ideo Christus superare potuit
et reges terre, idest apostolos eius, et exercitus eorum, idest
omnes ei pertinentes congregatos ad faciendum
prelium cum illo qui sedebat in equo et cum exercitu
eius, idest contra Christum et suos blasphemiis et tribulatione
et miraculis. Et apprehensa est bestia, idest contra-
rie primita, et cum illo pseudopropheta, idest disci-
puli eius, qui fecit signa coram eo quibus se-
duxit eos qui acceperunt caracterem bestie,
idest in eum crediderunt, et qui adoraverunt
ymaginem eius. Vivi missi sunt in stagnum ignis
Antichristo et sui apostoli maiores penas patien-
tur quam alii assecle dicti illius qui vivi combu-
rentur ardentis sulphure propter tenebras. Et ceteri
occisi sunt gladio sedentis super equum qui pro-
cedit de ore ipsius, idest sequaces eorum mino-
rem penam patientur, ut illi qui erunt occi-
si, idest ad dampnationem occasi mundo vivent deo.
Et omnes aves saturate sunt carnibus eorum,
idest omnes sancti delectati sunt de pena eorum, ut
de psalmo

c. 20. (Cap. XX)

Et vidi alium angelum qui fuit celes-
tis, quia angelus domini exercituum secundum auctoritatem
Malachie prophete qui dicit: Labia sacerdotis cu-
stodiunt scientiam et legem requirunt ex ore eius
quia angelus domini exercituum est. Descendentem
de celo, idest de ecclesia, habentem clavem abyssi.
Sicut et ex auctoritate beatus Petrus habebat clavem
regni celorum, ita habebat et a domino cla-
vem abyssi, idest potestatem claudendi por-
tas inferi ut non prevalerent adversus eam.
Et cathenam magnam in manu sua.
Cathena fuit ... potestas liga-
ndi quam habebat a domino, ut quicquid solveret
super terram solutum esset in celis et quicquid liga-
ret per cathenam istam in terra ligatum esset
et in celis. Et apprehendit draconem, idest Hen-
ricum imperatorem contra regis ... nomine
quia iste appellabatur draco, sicut per prophetam dicitur
ad Pharaonem: Ecce ego ad te Pha-
rao rex Egypti, draco magne ser-
pentem antiquum, quia iste consilio et instinctu
serpentis antiqui quam plures elapsi sunt a fide et
iuramento quod fecerant patri Henrico imperatori
cum rebellabat. Iste etiam dicitur serpens
sicut per scribitur: Exacuerunt linguas suas
sicut serpentes. Quamvis multi eum laudent
et patri eius ... in eo quod rebellaverunt
patri, tamen manifeste erat contra preceptum
domini dicentis: Honora patrem et
matrem, et item: Qui maledixerit
patri aut matri morte moriatur. Qui est
dyabolus et sathanas. Dyabolus interpretatur

deorsum fluens. Sic namque dyabolus deorsum fluxit a celo in tenebras, ita iste quartus deorsum fluebat a celo .i. ab ecclesia, quia per excommunicationem eiectus est de ipsa. Sathanas interpretatur adversarius, quia ipse quartus fuit adversarius dei patris et patri carnali et apostolico. Non est mirum quod hunc hominem dominus dyabolum et sathanam appellavit, quia iudam qui dyaboli voluntatem implevit, dyabolum vocavit dicens: Nonne ego vos 12 elegi et unus ex vobis dyabolus est? Et beato petro quia ei in aliquibus adversabatur dixit: Vade retro me sathanas. Et ligavit eum per annos mille et misit eum in abyssum. Eadem clave et eadem cathena hunc papa silvester quartus ipse fuit. Nondum [illegible] plures pro una gingit sicut ibi quo dicitur post mortem iezabel alios per iezabel quidam designavit dicens: hec adversum te quia permittis mulierem iezabel que se dicit prophetissam docere et seducere servos meos fornicari et manducare de ydolatiis. Et tamen quia reprimi potuerunt qui iezabel bona replica actione secuti sunt, iezabel illius iniqua memorati quibus videlicet primum corpus gravi mores unum faciunt.

et si loca et tempora sciderunt. Sic et illic geminantur predicta duo apostolica bona significantur in unam personam redacti. Tempore namque pape silvestri ligatus est dyabolus et in membris suis .i. in ex[com]municationibus persecutionibus ne manifeste affligeret ecclesiam per pristinum modum flagitanter in abysso .i. in occulto falleret quos posset. Et quia hic apostolus in maxime membro .i. in quartone potens est regnare, qui huius venerandam eiusdem et sibi libera electione componendi, cum ablata est potestas, recte ligatur dicitur mille annis .i. tempus quo restabat ut non essent impleta mille annis a tempore sancti silvestri, ut per se per toto accipiatur in ista magna alligatione more sacre scripture. Ipsud et predicta manifestius dicitur ubi ait: ut non seducat amplius gentes donec consummentur mille anni. Non dicit ut ab illo tempore impleantur mille anni sed donec consummentur mille anni qui dum adhuc sua tempora erat [illegible]. Nondum quia mille anni alibi ligatus perhibetur esse sathanas, non possunt facile accipi simpliciter quia plus quam mille ducenti anni transacti sunt a passione domini, non predicta dicitur seviebat erga martyres usque ad sanctum silvestrum. Et

clausit. i. potestatem eius die dei illi interdixit
ex quo in exterioribus membris eum ligavit et
signavit super eum. s. papa per privilegium super
henricum imperatorem in quo diabolus potestatem suam exer-
cuit, ut extra quod ipse habebat lateat illum
a. investituram episcoporum et ceterarum dignitatum spiritualium
lateat illum. dicit quod circa quod sibi ipso eius fu-
erunt, non erat licitum concordiam non prius ad
penitenciam regis veniret et investiturant ab
ipso. Et aliam quam agebat contra supra potentem
hystoriam quae spirituum et canonicam insti-
tutionem. Anno domini 1122. discordia
ista sedata est a calixto papa et cum privi-
legio ipsius signata. Et ipse imperator fecit
dicens inter cetera. Ego henricus imperator
deo et sanctis eius apostolis petro et paulo et domino
papae calixto sanctaeque romanae ecclesiae dimitto
omnem investituram per anulum et baculum.
et concedo in omnibus ecclesiis electionem
et liberam consecrationem ut non seducat a
plerumque [illegible] modo. donec con-
sumentur. i. mille anni de quibus in di-
xerunt post hoc eum solum modico tempore. i. i
causa quod in spiritu dyabolus exivit ad manifestas
blasphemias et persecutiones et tota inten-
tione serviet non clero. De alligatione

dyaboli dicit augustinus in libro de civitate dei
alligato diabolo in non penitus extra vitam
temptacionem quam potest vel ut dolo
ad seducendum homines in parte sua cogendo
violenter fraudulenterve fallendo
quod si permittatur in tanto longo tempore ac tanta
infirmitate multorum plurimos tales ipse
deo [illegible] ut multi fideles deicerent, et
ne crederent impediri quod ne fieret alli-
gatus est. Tunc autem solvetur quando et breve
tempus erit. Nam tribus annis et mensibus sex
legitur totis suis suorumque viribus seu-
turus et tales erunt cum quibus ei bellige-
randum est ut vinci toto eius impetu insidiisque
non possint. Si autem numquam solveretur, minus
appareret eius maligna potentia minus
sanctae civitatis fidelissima patientia proba-
retur. In eodem libro dicit. Et misit in abys-
sum. i. in impiorum corda, non quod diabolus ibi
antea non erat, sed ideo illuc dicitur missus, quia
exclusus a credentibus plus cepit impios
possidere. Plus namque possidetur a diabolo
qui non solum est alienatus a deo verum etiam
gratis odit servientes deo. Clausit super eum
denique et inclusit ei ne possit exire
i. vetitum transgredi. signavit autem

q addiderit in signo casse videtur quia occultum est volunt quod pertineat ad partem dyaboli et qui non pertineant. hoc quippe hoc solo prius latet quia videtur stare utrum sit casurus et qui videtur iacere utrum sit surrecturus incertum est.

a Hic. Post damnationem babylonis et antichristi et presencium apertorum supponit damnationem ipsius dyaboli et supponit eam quia [illegible] et ipse qui damnabitur et qui possit cum vincere ille qui in humili adventu potuit illum ligare quando voluit glorificatum de eo destructio poterit.

c Et vidi alium angelum id est christum descendentem de celo id est humilis factus in carne habentem clavem abyssi. abyssus tenebrosa sunt corda impiorum ubi ipse dyabolus quasi dominus [illegible] presumit et residet. et cathenam magnam in manu sua id est invictabilem potentiam qua omnia constringit et apprehendit draconem operatione passionis et virtutis violenciam nocendi. serpentem antiquum per fallaciam

antiquum, quia a principio mundi nocuit qui est dyabolus [illegible] plures et sathanas adversarius et ligavit eum id est potenti virtute frenavit eum. Vel sicut in abraham et aliis fidelibus dyabolus sunt ligati sic in istis partibus sed in illis ligavit [illegible] futuri [illegible] istis [illegible] veniens ligavit. per annos mille id est a tempore [illegible] usque ad annum [illegible] quo tempore post homines [illegible] et misit eum in abyssum quia eiectus a fidelibus in malis cepit [illegible] hinc in evangelio legitur [illegible] in portas et clausit id est [illegible] occulto dei iudicio. Quid clausit [illegible] et videtur et verum [illegible] ignoravit. sic dyabolus verum aliquos [illegible] possit ignorare [illegible]

d'oc[?] dei iudicio permittitur non dei
ab aliis de malis · quibus est sic annexus
et signavit sic illum .i. sigillum posuit
.i. signum crucis quod cum sic superat, ut a
fidelibus repellatur. ut non seducat amplius
gentes donec consummentur mille anni. Et ideo
Beati ad x, et per dies ita constitutum. Postea
oportet illum solvi ut recipiat potestatem una
cum hominibus adiectis etc. modico tempore
et iam non tenditur.

Et vidi sedes. Una sedes fuit cathe-
dralis sedes beati petri, in qua apostolicus sedet.
altera sedes erat imperii romanorum super
quam imperator sedet. De quo dicatur et sederunt
super eas. Innocentius papa .2. et lotarius imperator
romanorum et iudicium datum est eis a
domino. per quod reges regnant, et iusta decer-
nunt legum conditores. sicut dicit dominus per sa-
lomonem. Per me reges regnant et le-
gum conditores iusta decernunt. Unde et
ihesus christus qui aliquando separavit iudicium cesa-
ris a iudicio suo dicens, Reddite que
sunt cesaris cesari, et que sunt dei deo, ex quo
diabolus ligatus fuerat in membris suis ondit
dominus ministros suos papam et imperatorem non
duo iudicia habere, sed unum quo regerentur
ecclesia, quia non duo iudicia, sed iudicium
datum est eis. hec due persone rege-
bant ecclesiam, et in eis sicut est impletum est
quod gelasius ad imperatorem anastasium dic(it)
loquens. Duo sunt quibus imperator auguste quibus
principaliter hic mundus regitur. auctoritas
sacra pontificum et potestas regalis. Ut
manifestius appareat concordia imperatoris
lotarii, qui anno domini 1129 sedit
et pape innocentii dicit historia. Conve-
nerunt cum apud barum die sancto penthe-
costes, et papa missarum solemnia celebra-
vit, astantibus imperatore, principibus
et episcopis, supra sanctum monasterium sancti ni-
colai corona aurea de celo descendit
sicut quasi columba super thuribulum cum incen-
sum ferebat quod pendens duo cerei ardentes vide-
bantur. Ex quo patenter est significata concordia
regni et sacerdotii. Et vidi sedes et sederunt super eas
iudicium datum est illis.

a ...licet. Vidi in tempore huius ligationis ecclesiam ad bonum operandum ita solutam, et in hoc eodem tempore illos qui pro Christo moriuntur, vidi statim gloriam intrare, nec usque ad ipsos descendere, sicut Abraham et ceteri prophete descenderunt, quamvis iusti fuerunt.

c Et vidi sedes et sederunt super eas. ligato dyabolo vidi fideles solutos et minores prelatis suis obedientes, et prelatos iudicare in subditos. Et iudicium datum est illis, hoc est quod iniunctum est eis hoc iudicium. c Et animas decollatorum ... vidi propter testimonium Jhesu. hoc erat tempore Conradi regis, qui anno Domini 1138 sedit, quod tunc rex Babylonis magnam persecutionem christianis intulit, et civitates eorum cepit, et multos fideles occidit propter testimonium Jhesu, quod confitebantur verum Deum et hominem esse in una persona. propter illam persecutionem negare contempserunt, et propter animae decollatorum.

verbum Dei. Papa preterea cum eo fecit, scilicet Eugenius, crucem predicare beatum Bernardum abbatem, qui annunciavit devote et voce magnifica fidelibus verbum Dei. Tunc magna expeditio facta est contra Sarracenos, quam et Conradus rex et rex Francie Ludowicus, ac multi principes perrexerunt. Postquam vero illa perplexa multitudo ad... a paganis pene tota periit, et propter verbum Dei, sicut exposita est hystoria plenius, continua multa diversis modis interfecta, quorum bene per decollationem designatur. Quamvis certa eorum martyrum memoria non agatur, nec reliquias corporum eorum veneretur, quia aliquorum martyris victoriam in ecclesia memoriam peragit, ac reliquias honorat, tamen Johannes vidit animas eorum a Domino coronari, et coram patre suo confiteri, eo quod ipsi confessi fuerunt verbum Dei perhibentes testimonium Jhesu usque ad mortem

a hic. et alias decollatorum propter testimonium
Ihesu .i. humanitatis et propter verbum dei .i. di-
uinitatem quam confessi sunt. De bestia et de yma-
gine eius quere in glosa. Et eos qui non
vidi quod non adorauerunt bestiam. Bestia ista
erat falsa paladyn bestialiter viuens
qui in hystoria bellica nuncupatur. Iste anno
domini 1186 per hystorias ciuitatem hierusalem
abstulit christianis et non solum terram sanctam sed
omnes fere regiones ciuitates et muni-
tiones per circuitum egypti usque mesopotamiam
terrae plus quam 20 dietarum cum a-
liis sarracenis captiuauit, multos
quos cepit et afflixit, ut iohannes innuit
occisos illos vidit qui propter illam tribulationem
deum non negauerunt, non venientes post
eam bestiam adorauerunt. neque
ymaginem eius. ymago sua et aliorum
sarracenorum fuit ymago machome-
ti, quam per hystoriam adorare consueuerant
et adhuc tempora sua. Sed quia quod imitatur
mores eius de quo diximus est eius ymago.
De hac ymagine dicit apostolus. Sicut portauimus ymaginem terreni portemus yma-
ginem celestis. neque acceperunt caracterem
eius in frontibus suis .i. non acceperunt fidem
illius nec manifeste confitentur eam. Istos

vidit iohannes et ipse dominus deus, propterea super-
uit eis mercede eterna. Quibus a domino
quasi a deo dilecti videntur quod dicit Ego
cognosco oues meas et cognoscunt
me mee, et nemo potest eas rapere de
manu mea. neque in manibus suis
.i. non confitebantur eam in operibus suis. Quibus
habitant fideles ubi sedes prius erat
sathane .i. soldanus regis babylonie
qui hierusalem quam dominam gentium ac principem
prouinciarum nouiter tenebat sub tributo.
lamentabiliter vociferantibus ecclesiis christia-
nis. hierusalem hierusalem conuertere ad dominum
deum tuum. Que postea conuersa est ad
dominum deum et christum suum per maius
christianorum tempore frederici imperatoris secun-
di. Tunc per quem sedibus restituta est a be-
stia .i. a soldano babylonis ciui-
tas hierusalem sancta et alie ciuitates
quarum ipsa ciuitas princeps est ut domina sic
est bethleem et ciuitas brandi et
ciuitas nazareth et terra tota
thuronis et cetere alie partes regionum,
et omnes qui adhuc tenebantur
captiui a bestia absoluti sunt ne
amplius seruiant cogerentur
bestiam adorare.

ymago Machometi sed alii intellig[unt] per hoc dicta ymago bestie, cum tamen dum antea tempora eius fuisset adorata a Sarracenis, et erat simpliciter ymago Machometi. Sed Fredericus qui pugnavit pro regno Christi et absolvit a captivitate christianos sicut fidelis ut putabatur imperator et a Gregorio papa appellatus est dilectus filius ecclesie ymago bestie potius ipse quam deo eciam in tantum christianorum Sarracenorum et imitator morum eorum. Quem non estimamus per voluntatem suam posse affligere catholicos que sacerdotes regnabit. Sed cum non deviantes et ei non obedientes sed sancte romane ecclesie respiciens deo oculis divine misericordie. Hec est in alio loco in libro isto designavimus quod scripsimus, quamvis ceteri amyratus huius mundi nichil affligunt, non credimus. Et cetera.

Et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis. Non est dubium quin fideles regnent cum Christo mille multiplicia spacia annorum. Vixerunt enim spiritualiter cum Christo sed in apostolis vivificati sunt cum Christo qui surrexit [illegible]. Et ante mille annos de quibus diximus. Sed post tempora Constantini imperatoris vixerunt et regnaverunt corporaliter et manifeste super terram. Nam antea fremebant gentes et reges terre convenerunt in unum adversus dominum et adversus Christum eius. Et ipse dominus tempore passionis sue dixit: Regnum meum non est de hoc mundo. Si ex regnum meum esset de hoc mundo, ministri mei

declararent iudeique et non sperarent ut exspe-
ret iudeis. Et postea quam ... ad eleyuncta-
plicata sunt sicut dicitur audiunt iohes voca-
tione. Secundum eum regnum huiusmundi deci-
mum, et pereas ... cum eo et regnabunt in perfecta secula
rum. Non solum isti mille annis et ad reges
terre ducebantur propter martyres, et in-
terficiebantur ab eis propter testimonium Christi
sicut ipse dominus predixerat eis. Et hic reges
qui spaliter ... carnales et vitia regunt
et reges ad horam regnaverunt et regna-
bunt cum domino donec consumentur mille
anni, a tempore constantini, quando pax reddita
est ecclesie, quamvis multas tribulationes patiatur
mundus. Non dicitur quod aliquis rex solus cum
eo regnaturus sit, sed regnabunt cum eo
plures. Secundum veritatem hystorie fuerunt a pri-
mo anno regni david mille anni donec
ad nativitatem domini, a quibus .lxx. annis
subtractis quibus iudei fuerunt in captivitate
babylonis secundum zachariam prophetam qui dicit.
Domine deus quousque non misereberis civitatibus
iuda, iam ecce .lxx. annus est, remanent
mille anni a david usque ad adventum
domini, quibus successores sui regnabant. Unde

iohes ponit mille annos quibus christum
regnare cum christo qui sedet in solio david
patris sui, sicut alia multa in hiis regnis
gaudent. Quamvis iam adeo tempore iudei mul-
ta mala passi sunt sicut christum in suis mille
annis. De successoribus david et sibi ... a
tempore suo usque ad transmigrationem stabat
regnum in succedentibus sibi regibus. De po-
sterioribus vero regibus dicit augustinus in libro de civitate
dei. Primus apud iudeos aristobolus rex
et pontifex factus est, deinceps ... ex quo
a babylonie captivitate reversi sunt, non
reges sed duces fuerunt. Quamvis et
qui rex est possit dici princeps a principa-
tu imperandi, et dux eo quod sit ductor exercitus,
sed non eo more quo etiam principes et duces
sunt et dici reges possunt et alios reges
iudeorum possederunt usque ad adventum domini.
Et attendant homines quod tribulationes passa
sit ecclesia in quibus mille annis, non timent
tribulationem propter destructionem ecclesie
et regni domini nostri ihesu christi et sunt terra-
cum adhuc multo graviores tribulationes
immineant ... adeo tempore assare
maiorem tribulationem roma caput ecclesie

sepi' no a xpis regibz sz a barba-
ris z infidelibz capta e/ primo naz
ab alarico de q scribit aug'. p'ea a
generico/ item a totyla capta e. de
q scribit gregori' p'ea aut capta est
.ie. annis ab hodoackare q diu fide-
les affligit/ tn pseverant regnum
dni nri ihu x multiplicatu sup
terra/ cui' regni i celo usz i etnu
n erit finis. qius multa mala
ia passa sit ecca a barbaris/ et
adhuc patiat si q hois gurunt/
n tn unq ea destructa ab ullo
pplo ul tyranno pstq firmata n-
iadu mille anni/ qs alicis dic q
xanni regnatur sit si tra. huic
rom gardat daniel bn' de ma-
ioribz pphis. dicat et alibi ppr
q ou metoem scorsz de x reg-
nis designatis p auru et argentu/
es/ z feru adiecit. In diebz reg-
nor illor suscitabit deu celi reg-
nu q i etnu n dissipabit z regnu
eu alti n dabit. Cu naz qssuma-
rent dies regnor illor suscitauit

deus regnu xanor. Si pplo alti no
dabit regnu eor/ tn n pvalet sa-
racenis/ neqz pthis/ neqz medis/ neqz
psis/ neqz tartaris/ ac ponit nulle
gen/ sz modico tpe aliqi affliget
iuctan z p'ea item letana restaurat
hoibz/ et alti mortuor n vixerunt p-
cor q i psis sit morti dum sinant
mille ani/ h exponit aug' dicens
ptellendu e q eo tpe n vixerit q
tunc debuerunt ad vitam. s. de morte
transcendo/ z io cu dies aduenit q
fiet z corpm r/ n ad vita de mo-
numtas pcedet/ sz ad iudiciu z dap-
natoem. s. que sa mors diatur-
h et e r. pma. neq ppr dicit pma
n cet. 2. pma q r e q sit i aia-
q e de infidelitate ad fide redire. 2.
aut erit i die iudicij qn resurgent
cu corpibz ternu venturi. De hac
pma rone q fit i iuteriori hoie ait
apls. Si resurrexistis cu xo q sursu st
sapite. q ipm vbis alis posuit ali-
bi dicens. vt qadmodu xs surrexit a
mortuis p glam pris/ sic z nos i

nominare vite ablutem? hic est et [illegible]. Surge qui dormis et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus. Et dominus in euangelio ait: Amen dico vobis venit hora et nunc est quando mortui audient vocem filii dei et qui audierint vivent. Hora enim veniet in die novissimo quando mortua corpora voce domini audita resurgent cum diabolis suis. Et nunc est quando anima que peccavit et mortua erat audit per predicatores vocem dei et per primam resurgit. Verbum domini quo mortuos in peccatis excitat a [illegible] de quo dicimus magis exiit iam in 30 annis quod nunquam sit auditum tanto temporis spacio ab ortu solis. Unde et ipse tempus istud vocatur prima novitas quo homines in eo a peccatis resurgunt, sed plures permanent in morte, quod sic dominus testatur: Lata est via que ducit ad perditionem et multi ambulant per eam, et arta est via que ducit ad vitam et pauci inveniunt eam. Beati et sancti qui habent partem in resurrectione prima. Et si omnes perfecti esse non possunt, non in eadem claritate futuri sunt. In hys secunda mors non habet potestatem. Beati et sancti qui habent partem in hac prima resurrectione, in [illegible]

corpus eius est. Ipse autem princeps eius est qui non solum a morte que in peccatis est renunciat, verum et in eo quod vivunt permanebit. In hys igitur secunda mors non habet potestatem, hoc autem in eo quod dum vixit in corpore non renuit amore dei, in quo eum peccatis retinebat, ut sic [illegible] resurrectionis principes fiet, atque in eo potestatem secunda mors non habet. Credimus et iudeos esse venturos ad hanc resurrectionem quam Ezechiel dicit esse educturos vos de tumulis vestris antequam veniat Gog. Per mille annos de quibus dicimus venerint homines ad resurrectionem primam per bona opera, quamvis non regnarent super terram et magna patientia tribulatione quibus supra premissum est quod deus abstergat omnem lacrimam ab oculis eorum regnantibus ipsis in eternum. Sed erunt sacerdotes dei patris et Christi filii et regnabunt cum eo mille annis. Ipsi namque regnabunt cum eo et super terram mille annis. Sed ipsi quod dicit dominus: Fecisti nos deo nostro regnum et sacerdotes et regnabimus super terram. Quamvis sacerdotes et episcopi a quibus [illegible]

qui in sordibus sunt et iuxta dei permissio-
ne sordescunt adhuc, et nocentes no-
ceant adhuc affligantur tamen non conformi-
ens tali nocentium qui nomen quod possit
habere. ... quod in primitiua ecclesia fuerunt qui
inpaciebantur fideles. Tunc et sub terra
absondebantur, officiumque diuinum et capi-
tula celebrabantur in criptis sub terra, sicut le-
gitur ubi quod corpus sancti marcellini pape
interfectum, ac sancti gerini, claudii, et
aliorum romane in plateis ... diebus
et dimidio scilicet diebus 35. ad terrorem
populi ... ... sepulta iacent.
Tunc non fuerunt ecclesie tribulationes quatuor
dimidio anno scilicet annis 10. persecutio
grauissima vexabat ecclesiam, et cessauit
episcopatus rome annis 7. mensibus 6. diebus
24. sed ... anni sunt bis quatuor dimidio
anni. ... quatuor dimidio anno fuit ... anni
afflictiones ecclesie. ... quandocumque
ecclesia tribulationes patiatur a tyrannis
ac ab infidelibus accedat si persecutio
valeat ... illi qui ipse dominus passus
est et alii sancti in ecclesia primitiua. Non
potest imitari scriptura dicens. Si sus-
tinemus et conmoriemur, si compatimur et

conregnabimus. si negauerimus ille nega-
bit nos, et ipse fidelis permanet seipsum
negare non potest. Iohannes fecerit ecclesia susti-
neat tribulationes quadruplicibus regnum primus
regno celesti negatur. ubi dolor et
pluralitatem sentiatur ac dominus eiusdem
desperatur ut adueniat coniugatur regnum
nunc suum. Post christi regnare incipiunt
dicit hystoria quod cessauit episcopatus rome
anno uno et uno mense hoc fuit post
paulum papam primum, et quod cessauit post
agathonem annum et dimidium et mense.
Nondum quod non dicitur ubi est erit sacerdos qui
solus romanus pontifex scilicet erunt sacer-
dotes dei pluraliter et regnabunt cum
eo, cuius episcopatus rome diu cessauit,
eorum tamen quod adhuc fiat apostolica mag-
nanimitas regnantes, cum ceteris episcopis
sub terra, qui sunt designati per 24 se-
niores et maiori dignitate conprehendimus
principari per 24 sacerdotes et principes
seniores regnauerunt sub regno dauid,
sicut ... ... sedet in
... hodie anno domini 1294 quo cessa-
uit episcopatus ... eligeretur dominus
innocentius papa quartus qui nunc sedet, quinto

an pene tot libris fusis consumatur. Non
sic iohes ponit hic ciuitatem nouam
hierusalem, ita habuit dd's sibi ciuitatem
terrestrem hierusalem, et sic ponit .xxiiii. homines
designatos per .xxiiii. animalia que fuerunt
scriptores euangeliorum, sic dd' habuit .xxiiii.
scriptores psalmorum, quorum plures eu-
angeliste possent uocari, uidelicet cum
sanctis apostolis qui fecerunt euangelia. Johes
quoque .xxiiii. ponit seniores, sic dd' habuit
.xxiiii. principes [illegible]. hic non clauem
sancte dd'. i. qui sua ordinauit regnum
suum ut per eam aperiret suas regnum filii
cum ihesu xpi. Dauid habuit [illegible]. 80.
200. computatos [illegible] et salo-
mon principes, sic iohes ponit his
centum .xxiiii. milia qui sunt simul com-
putati. iadeo modo [illegible] a dd'
usque ad xpm fuerunt mille anni preter-
quam .40. anni captiuitatis iudeorum,
sicut et nos [illegible] impleri [illegible] mi-
lle annorum cum xpo regnantium super terram,
que tempore sancti silvestri initium sumpserunt.
cum xpo regnare ceperunt, de quibus
restat adhuc plus quam .40. anni,

quamuis sit impleti. Et dominus uult super
adde huic modo sic actis que sic dd's
fuerunt. habundantiam attribuit ut
homines spacium habeant [illegible] a [illegible]
in sua conspectu omnipotentia. Nam mille
anni ante oculos eius sicut dies una,
et unus dies sicut mille anni. Sicut
petrus aperit. hoc unum vos non
lateat [illegible] quia unus dies apud dominum
sicut mille anni, et mille anni
sicut unus dies. Non tardat promi-
ssum sicut quidam tarditatem existimant,
sed patienter fert propter nos, nolens
aliquos perire sed omnes ad penitentiam con-
uerti. Et quia alii uult exponere mille
annorum a hoc [illegible] ea incipiat quod
dicit. Millenario modo uniuersitatem per-
fectione sua hoc quibus sic [illegible] tempus
exprimitur quo pacto antiquus hostis suis
uiribus [illegible] pauco quidem tempore, sed multa
que nos [illegible] laxat [illegible] quia non potest timere
tempus [illegible] cordibus omnes [illegible] aperta.
Nunc uero dicit absoluit [illegible] blandicie
lingua [illegible] malicia [illegible]

tatis qui quod sic teget abysso simulatoris
Gregorius scripsit a barbaris gentibus in-
pediri, ut pene exercere exponere non
valeret. Nam longobardi pagani in
padum conscierant, et ubi sacerdotibus ac-
clamato mundus gladio feriatur aspi-
ciens quibus percussionibus cotidie in-
cecat populus videtis. Cum hoc in uno
tempore per agitur. Ecce depopulate ur-
bes, cassa castra, ecclesie et monasteria
destructa, in solitudine agri reddi-
ti sunt. Et premente populo auctores
mortis existunt, cum debuerunt ductores
esse ad vitam, et nos cum pravo turba
prostrata est, et faciente nostra negli-
gentia ad vitam erudita non est.
[ ] unus dominus est de pro regno ipso vero
magnitudinis regni esse cum rex
salomone maior est quod dicitur. Ecce plus
quam salomon hic. Cum salomon rep-
rehendit homines qui hoc modicum reg-
num non placuit, in eccl. dicens. Noli quod
dicas. quid putas esse est quod priora me-
liora fuere tempora quam nunc sint. Stulta
enim est huiusmodi interrogatio. Contra
eum parva erat premeres dic, cum

tum totus mundus sub uno Dei cultu creato-
ri servire debuisset, cum et reipublice
omnesque demones in exhibitione honoris
servire non desisterent, cum et omnes
sponte omnia eorum ad nutum obedirent.
Naturale est cum hominibus, ut laudato-
res temporis acti semper existant, ac vitu-
peratores presentis. Dicente Augustino. Existimat
tempora ea que suis temporibus insolita acci-
derunt, pro alia retro tempora accidere
non solere memores. Sumus nos in scrip-
tis plusquam octingentos episcopatus catho-
lice ecclesie legisse, absque illis qui erant
sub patriarcha Constantinopolita-
no. Verum si ducenti episcopatus omnino de-
struerentur, et tot populi interficerentur,
adhuc non esset necesse dum interroga-
ri, si quis interrogetur est ab illis qui per
universum mundum querant dictis, si luca-
dine si in tempore hoc restauratis regnum
ipsius, quod tunc simpliciter non fuit restaura-
tum, et modo videtur. Sunt etiam
et multiplicatum. Augustinus
illis qui exprobrabant propter magnam tri-
bulationem esse in orbe, dicit, cum
multi iam interfecti sint, multi

multarum mortium foeda va-
rietate consumpta, hoc si est fe-
rendum omnibus qui in hanc vi-
tam procreati sunt, utique co-
mmune est. Hoc scio neminem
fuisse mortuum, qui non fuerit
aliquando moriturus. Finis autem vite
tam longam quam brevem vitam hoc
idem facit. Neque enim aliud melius
et aliud deterius, aut aliud ma-
ius et aliud brevius est, quod iam pariter
non est. Quid autem interest quo mor-
tis genere ista vita finiatur, quando ille
cui finitur iterum mori non cogitur,
Mala mors putanda non est, quam
bona vita precesserit. Neque enim
facit malam mortem, nisi quod sequitur
mortem. Non itaque multum curan-
dum est, ut hiis qui necessario mori-
turi sunt, quid accidit ut moriantur,
sed quo moriendo ire cogantur. Et
item. Multa itaque christianorum corpora
terra non texit, sed nullum eorum quisquam
a celo et terra separavit, quam tota re-
plet presentia sui, qui novit unde

respexit quod canitur. Ac per hoc quando
ista cadaveribus christianorum in illa magne
urbis strage Rome, vel etiam aliorum
oppidorum vastatione defuerunt, nec
vivorum culpa est qui non potuerunt ista prebere
nec pena mortuorum qui non possunt ista sen-
tire. Sed multi christianorum in captivi-
tatem ducti sunt. Hoc sane miserrimum
est si aliquo duci potuerunt ubi
deum suum non invenirent. Addidit et
stupra commissa non solum in alienis
matrimoniis, virginesque nupturas,
sed etiam in quasdam sanctimoniales. Sed si
non amittitur corporis sanctitas manente
animi sanctitate etiam corpore oppresso, sic
amittitur et corporis sanctitas violata
animi sanctitate etiam corpore intacto. Propterea
animi permanente per quam etiam corpus sanctificari
meruit, nec ipsi corpori aufert sanctitatem
violentia libidinis aliene, quam ser-
vat perseverantia continentie sue. Et item
ponit tunc quare deus solo punit
bonos cum malis dicens. Placuitque
divine providentie preparare in posterum
bona iustis quibus non fruentur

iustis et mala impijs quibus nō fr̄ueniēt bona. Ista vō trīa bona et mala utrisq; voluit ee cōmu|nia ne ꝙ bona cupidi appetant. que mali q̄z hīe cōmunia.

Sedent et regnabunt cū xpo mille ānis a tpre silueſt et ysta tm̄. i. anno dn̄i. cū xp̄o.

Sedent sacerdotes cū xp̄o mil. i. epi et regnabūt cū eo mille ānis de quib⁹ adhuc p̄dixi. ut. ſd explicā.

Innocentius p̄p̄. xi

Et nō ſtmi et q̄ hoies resurgūt a mortuis

Fides et ſpes q̄ hīt xp̄m i nūe p̄mia.

ne mala turpiter deuitentur quibus et boni
plerumque afficiuntur. Nam si nunc omne peccatum
manifesta plecteretur pena, nichil ultimo
iudicio seruari putaretur. Rursus si nullum
peccatum nunc puniret aperte diuinitas,
nulla esse diuina prouidentia crederetur. Similiter
in rebus secundis si non eas deus quibusdam pe-
tentibus euidentissima largitate concederet,
non ad eum ista pertinere diceremus. Itemque si
omnibus eas petentibus daret, non nisi propter talia
premia seruiendum esse arbitraremur illi.
nec pios nos faceret talis seruitus, sed potius
cupidos et auaros. Hec cum ita sint,
quicumque boni et mali pariter afflicti sunt,
non ipsi distincti non sunt, quia distinctum non est
quod utrique perpessi sunt. Manet enim dissimili-
tudo passorum et in similitudine passionum,
et licet sub eodem tormento non idem est uirtus et
uitium. Nam sicut sub uno igne aurum fulget,
palea consumitur, et sub eodem tribulo stipule
comminuuntur, frumenta purgantur. nec ideo cum
oleo amurca confunditur, quia eodem presso
pondere premitur. Ita una eademque uis irruens
bonos probat, purificat, eliquat, malos
dampnat, uastat, exterminat. Unde in eadem
afflictione mali deum detestantur atque blas-
phemant, boni autem precantur et laudant. Unde

hinc possumus uerba augustini de ciuita-
te dei quod quoniam omnes fideles sacerdo-
tes uocantur quicumque sunt membra unius regis
et pontificis christi, quibus petrus apostolus dicit. Vos
estis genus electum, regale sacerdotium. Re-
ges ipsi sunt qui in se et subditis motus carna-
lium cogitationum bene regunt. Sacerdotes qui
se ipsos carnificant ut deo hostia fiant.
Beatus iohannes audiuit deum de celo dicen-
tem, qui uicerit faciam eum sedere in throno, sicut ego
uici et sedeo in throno eius. Postea uidit agnum
stantem tamquam occisum in medio throni et seniorum
et quatuor animalium, id est in medio ecclesie sue, sed quod
ipse agnus dicit. Ecce ego uobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummationem seculi.
Non dixit mortuum sed tamquam occisum, quia christus
resurgens a mortuis iam non moritur, mors
illi ultra non dominabitur. Beatus iohannes sicut
dictum est uidit agnum stantem tamquam occisum,
quia sub speciebus panis et uini idem agnus qui
natus est de uirgine maria, qui occisus erat
in cruce et sepultus, et tertia die resurrexit a
mortuis et ascendit in celum et sedet ad
dexteram dei patris, in medio ecclesie cotidie
misterio occiditur et immolatur, et stat ut
melius adiunare possit tollens peccata
mundi, qui non dedignatur pro nobis mori

suorum et per seipsum visitare infirmiores,
cuius est regnum celi terreque. Non enim
imperatores pape et alii per se ut regnarent,
fecerunt ut subditi in regno genua
flecterent, ac ipsorum ymaginem ado-
rarent, sicut in nomine et in presentia com-
regis Ihesu Christi qui est electus patris. Sic ipse
de eo dicit: Ecce puer meus electus quem
elegi, et qui est secundum apostolum ymago dei in-
visibilis in celis ac in terris adoratur,
omneque genu ei flectitur celestium,
terrestrium et infernorum, et omnis lingua christia-
norum confitetur quia dominus Ihesus Christus qui sic ad-
huc in medio ecclesie sic humiliare dig-
natur in gloria et in regno est dei patris.
Seniores qui regnant cum ipso semper ca-
dunt, id est humiliant et humiliabunt se ipsi,
cantantes canticum novum ex auctoritate
eiusdem novi testamenti libro dicentes: Dig-
nus es domine accipere librum et aperire sig-
nacula eius quoniam occisus es et redemisti
nos deo in sanguine tuo, ex omni tribu et
lingua et populo et natione, et fecisti nos
deo nostro regnum et sacerdotes et regna-
bimus super terram. Istis senioribus ceterisque
fuerunt similes agnus qui in medio eorum stat
quem cum magister prophete adorat, quem faciunt

enim legisse quod mirabatur magister prophete reve-
lat apocalipsi sua, quam dedit illi deus
palam facere servis suis, omnibus dico eis qui expectabunt
sicut cito, quia non est inventus in celo, neque in terra,
neque sub terra qui possit aperire librum et solvere
signacula eius, nisi ipse leo qui vicit mundum,
resurgens a mortuis, ut daretur ei omnis potestas
in celo et in terra, qui est de tribu iuda, radix
david, qui claudit et nemo aperit, aperit et
nemo claudit, qui in tenebris lucet, et in-
fidelium tenebre eum non comprehendunt. Qui in
medio ecclesie sue stat cotidie adiuvans
et reficiens mundansque ipsam a peccatis san-
guine suo. Et tamen ad dexteram dei omnipoten-
tis sedet cum patre illi et spiritu sancto, cui vivi-
dico in celis potestas ut benedictio et claritas et
sapientia et gratiarum actio, honor, virtus et fortitudo
in secula seculorum amen. Quod prophetavit etiam per
dixit dominus noster Ihesus Christus mittens per angelum
suum testificari ecclesiis repetitur impletum quia
ad hoc tempora pertinet de illa prophetia et certa
adhuc implentur ut nos ex quo factum est cog-
noscamus credamus. Dicit enim ipse in ascensio-
ne sua discipulis dixit: Hoc dico vobis priusquam
fiat, ut cum factum fuerit credatis. Et
ipse dominus noster Ihesus Christus gaudet in verbis
suis per nos in eis confirmans fidem nostram

sic ipse discipulos confirmavit. Dicit
enim circa de lazaro. Lazarus mortuus
est, et gaudeo propter vos ut credatis quia non
eram ibi. Quod tum pater fuit quod mortuum
suum hominem absens sciunt. Ita non valde
gaudet propter mundum cum multa futura dixe
runt prophetiae fuerint. ut in eo quod cognoscit suum
credat et sciat cum eo deum verum fidelem
in omnibus verbis suis, sanctum in omnibus operibus suis.
et credens vitam habeat in nomine ipsius. Dominus
noster ihesus christus in euangelio dicit de arbore
fici accipite parabolam. cum iam rami provenerint
et folia enata fuerint, scitis quia prope est
estas. Ita et vos cum videritis haec omnia im
pleta, sicut quod praedicta fuerant, scitote quia prope est
in ianuis regnum dei. Hinc homines qui videt
pene omnia impleta quae praedicta fuerunt, prepa
rent se operibus bonis et maxima devotione
ad occursum regis eterni.

Hic. Et vixerunt et vicerunt diabolum et
et regnabunt in futuro secundum hoc presenti s.
ex quo mense sic vixerunt cum christo et regna
verunt cum christo mille annis et c. i. dias
ab illo. i. in anima mortem. mortuorum non
vixerunt donec consummentur mille anni. i.
eternas patientur penas et in hoc presenti sed
quia statim moriuntur. Haec est resurrectio prima.

ad gloriam illius quae erit simul in corpore
et anima. beatus quia beatitudinem consequuntur
et sanctus quia in ea erit sine macula. Qui habet partem
in resurrectione prima, et si omnes prophetie esse non
possunt in eadem claritate futuri
sunt. Sed quia dyabolus ita legitur est a
peccatis ita resurgunt homines et quia ipsi
mortuis statim anime feruntur eterna re-
quie in hys. Secunda mors non habet potestatem quia in
illo angelabuntur quia de collatis dixat
de aliis minoribus hoc dicit. Sed erunt hic
et in futuro sacerdotes dei et christi. i. eternas
laudes offerentes trinitati et humanitati,
et regnabunt cum ipso in melius sicut reget
cum illo. i. cum trinitate et humanitate
et cum consummati mille annis
fuerint mille anni de quibus supra dixi
mus, non cum credimus ea quae dicentur an
tequam impleantur solvetur sathanas.
Dyabolus in antichristo de custodia sua et exi
bit ad seducendas nationes quae sunt in
quatuor angulis terre gog, gog dicitur tectum,
magog detectum. Super istum locum
summus expone sanctus augustinus sic dicens.
Ad hoc ergo tunc seducet, ut in hoc
bellum trahat. Nam et antea mundum
quibus poterat per mala nitia et varia

seducebat. Exibit aut ut dem
e i apta psecutoem de latebris
et iiprioz odioz. H ei erit no
uissima psecuto nouissimo imi
nete iudicio qm ista eta toto
orbe trax patiet. Vnusqsq. ci
uitas ab unusqsq dyab ciuitate
qitaeiaz erit usq scd tra. Getes
qppe iste qs appellat gog et magog
n sic st accipiede tanq sit aliq
i aliq pte trax barbari astituti
siu qs qda suspicant gethas et
massagethas ppt has hoz nom
pmas siu aliqs alios alienigenas
et a romano iure seiunctas. Toto
naqz orbe trax signati st ysti ee
cu dcm e nances q st i t. agunt
tre, caspz sbicat ee gog et magog
qz interpretationem nom ee yp nu
gog tectu et magog de tecto.
tanqz dom et ipe pcedit de domo.
getes g st i qbz dyl nclud i abysso
supi intelligebamr ichsu. et ps pauca
tectu naqz st ep i eis nuc icluda
et qsim tegit inimici aliq et de te
cto ipe erunt q i aptu odiu de

opto erupture st. hystoria dicit
scithia sic et gothia a magog filio
iaphet e gnoiata q oli igns fuit st
usqz ad mare caspidu deducta e. Int
qd mare et monte caspidu et getes
fortissime gog et magog ab alexa
dro magno iclusi fuerunt. Ex his
tris multe getes st egsse sic bactri
am et pthi dini et goti. Non d
q illi q de thytya et gothya ab ori
ente usqz ad occidentales regiones
egssi st et vi occupaneri ut p hysto
rias orbe et q ad lrm origine
traxisse dnr a magog n appellabant
magog sz gothy siu gethe jo mi
omis qs atix sunctes orbe seducet
gog et magog intelligunt notari ma
nifeste a pplo. Sic ei ppr magnitudine
babylonis caldea assyria et mesopo
tamia i eius nom tnsibat ita multitu
dine pplor q p eze venturi st cu
magog et atix. i. q ex iudeis hoibz
origine trahebz a magog siu aliqs
q eis ysenct intelligant i magog
nom tnsire cora deo. P eze. pse
et ethyopes et lybies venient cu eis.

hybres .i. illi de affrica et gomer ex
quo galathe .i. galli et tubal .i. hyspa-
ni, hac quidam ex eis ytalos suspicantur.
mosoc .i. capadoces. ipsa enim non una sola
gens ut augustinus ultimo affictura
erant, sed multi ex quatuor partibus terre eis an-
xiliantes. Tunc est dictum erit tribulatio qualis
non fuit neque erit. sed hoc quidam expo-
nunt de preterito. plures autem de futuro.
Eusebius namque in ecclesiastica hystoria de
hierusolimorum desolatione dicit. Signum est
huius hystorie adhibendi domini vocis,
quibus ipse salvator talia secutura predixit.
Ve autem pregnantibus et nutrientibus in illis
diebus. Orate autem ne fiat fuga
vestra hyeme vel sabbato. Erit enim
tunc tribulatio magna qualis non fuit
ab initio seculi neque erit. De illa tribu-
latione et de antichristo dicit sibilla inter
alia. In diebus illis exurget princeps
iniquitatis de tribu dan qui vocabitur
antichristus. hic erit filius perditionis et ca-
put superbie et magister erroris, plenitu-
do malicie qui subvertet orbem et faciet pro-
digia et signa magna per falsas simulatio-
nes. Deludet autem multos per artem
magicam, ita ut ignem ei de celo
mittere videatur. Et per pauca dicit. Cum
cessavit imperium romanorum tunc reve-
labitur manifeste antichristus, et sedebit
in domo domini in hierusalem. Regnante
namque eo egredientur duo viri claris-
simi helyas et enoch ad annunciandum
domini adventum, et antichristus occidet
eos, et post tres dies resuscitabuntur.
Tunc erit persecutio magna qualis
non fuit antea, nec postea subsequetur,
abbreviabit autem dominus dies illos
propter electos. Hec multorum sanctorum testimo-
niis comprobantur. Augustinus etiam dicit
ad hanc maximam tribulationem finalem,
et loquitur nunc certa. qui vos ait. et
ascenderunt super latitudinem terre, et
circuierunt castra sanctorum, et dilectam
civitatem non utique ad unum venisse
vel venturi esse significati sunt qui uno aliquo
loco futura sit castra sanctorum et dilecta
civitas, cum hec non sit nisi christi ecclesia
toto terrarum orbe diffusa. atque
per hoc ubicumque tunc erit, que in omnibus
gentibus erit. quod significatum est nomine
latitudinis terre. ibi erunt castra

scorum. ibi erit deo dilecta ciui-
tas eius, ibi ab hominibus inimicis
suis, et quia ipsa in omnibus persecutoris
illius unanimitate cingetur, hoc est
in angustias tribulationis arctabitur,
urgebitur, ut maliciam deserat sua
que vocabulo est appellata castrorum.
In libro machabeorum tale dicitur fu-
isse persecutio ut nemo sim pli-
se iudeum confiteretur. Ecce ita fuit
oppressus populus ecclesiarum. Tunc temporis
maxima tribulatio ventura erit,
et inquisita tormenta exercebuntur in corpo-
ribus hominum per antichristum, tunc rema-
nebunt tot electi, ut nomen castrorum
obtineant, sicut iam dictum est. Nos vero
per id nobis revelatum est civitatem
dilectam dicamus esse ordinem
fratrum minorum et predicatorum in qua ciui-
tate adiuuat unusquisque fratrem alium, ut sit
ciuitas firma per salomonem qui ait.
Frater qui adiuuatur a fratre est tamquam ciui-
tas fortis. Et dominus predecessores
eorum apostolos dicat. Non potest ciuitas
abscondi supra montem posita. Ista
ciuitas habet scripta in fundamentis nomina
.12. apostolorum, quia iam dicti fratres magis pre
ceteris hominibus, operibus et verbis vitam et
doctrinam apostolorum imitantur. hec est quam an-
tichristus affliget cum ceteris fidelibus.
De ista dilecta ciuitate adhuc plura
dicentur. Et descendit ignis de celo
et devoravit eos. celum est ecclesia,
a qua ignis furoris dei descendet super
ministros suos fideles, et devorabit
eos qui pre adiutores antichristi, sicut
ipse dominus per ezechielem qui hic idem concordat
cum iohanne, manifeste loquitur dicens.
Et erit in die illa, in die adventus
gog super terram israel, ait dominus deus, as-
cendet indignatio mea in furore
meo et in zelo meo et in igne ire
mee locutus sum. Et item. Ecce ego
super te gog principem capitis mosoch
et tubal et circumagam te, et reducam
te, et ascendere faciam te de lateribus
aquilonis et adducam te super montes
israel, et percutiam arcum tuum in ma-
nu mea sinistra, et sagittas in ma-
nu dextera deiciam. Super montes

israhel cades tu et omnia agmina tua
et populi qui sunt tecum feris et avibus
omnique volatili et bestiis terrae dedi
te ad devorandum. Et ideo de igne
furoris qui descendet ab ecclesia et a deo
per ministros suos infectos christianos. quasi si pau-
ci essent quo possent ista perficere. In afflictionem
magog dicit ipse dominus. Et immittam ignem in ma-
gog et in his qui habitant in insulis confidenter.
Et iterum dicit dominus ad ezechielem. Tu ergo fili hominis
haec dicit dominus deus. Dic omni volucri et uni-
versis avibus. Supra dictum est de avibus quae vola-
bant per medium caeli, id est christiani qui volabant
pennatis virtutibus et congregati sunt
contra bestiam, ita congregabuntur
fideles contra exercitum antichristi. Dic
convenite dicit dominus. cunctisque bestiis agri
id est omnibus qui adhuc ex parte bestialiter
vivunt in agro huius mundi, id est in ter-
renis actibus vacabantes qui adiuvabunt
christianos convenite properate, concur-
rite undique ad victimam meam
quam ego immolo vobis. Istud convivii ce-
na domini vocabatur. Victimam grandem
super montes israhel ut comedatis carnem
et bibatis sanguinem. Carnes fortium
comedetis et sanguinem principum terrae bi-
betis et carnes arietum agnorum hircorum
taurorumque altilium et pinguium omnium et come-
detis carnem in saturitate et bibetis san-
guinem in ebrietatem de victima mea quam
ego immolo vobis et saturabimini super mensam
meam de equo et de equite forti et de universis
viris bellatoribus ait dominus. Tunc et occi-
detur exercitus ille, scilicet quem de ipso congregatum fuit
in terra sancta, sicut supra exercitus bestie occisus
est circa quem congregati sunt fideles pene eisdem
verbis sicut hic narratur. Et postea subiungit:
Et ceteri occisi sunt de gladio qui procedebat
de ore sedentis super equum et omnes aves
saturatae sunt de carnibus eorum. Et dyabolus qui
seducebat eos. Dyabolus erat antichristus qui
voluntatem dyaboli faciet. sicut in dictis dyaboli
dictum est a domino quod dyaboli voluntatem implevit
sicut lucifer qui est dyabolus assimilari voluit deo ita
ille assimilari cupit deo et in templo dei sedebit
ostendens se tamquam sit deus. quod dum sibi non fiat
super omnes sine et occisus missus est id est mittetur in
stagnum ignis et sulphuris ubi bestia et
pseudo propheta cruciabuntur die ac nocte in secula
seculorum. Bestia et pseudo propheta sicut supra diximus
quod apprehensi sunt et missi in stagnum ardens
sulphure, id est in infernum ubi sulphur ignem

ardoris et fetoris intolerabilis gravat in quo missi fuerint diabolus ubi prius bestia et pseudo propheta cruciabuntur die ac no-
cte i. spacio quod fuit in die lucis habitabunt et ipsi in nocte i. in tenebris exterioribus penas patientur quod utrumque permanebit
a . Lit. Gog tectum et Magog i. detectum i. omnes persecutores diabolici se tegentes et tandem ad apertum [illegible] sola
tam persecutorem pandentes [illegible] ad literam has duas gentes prius seducat et per eas ad alios perveniat [illegible] usque descen-
dat a deo de celo et devorabit eos. reperiemus [illegible] et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris
ardentis et fetentis ubi bestia et pseudo propheta cum diabolo et suis in penis simul et cruciabuntur die ac nocte in
secula seculorum i. omni tempore et continue quod imperfectionem illa et victoriam [illegible] dominus ad illos qui [illegible] apostolum [illegible]
dei dicens et faciet propheta [illegible] corpus a die illa et deinceps et item die et habitabunt [illegible]
sua confidentes in eminenti [illegible] Quando fiet de iudeis.

Solvetur Sathanas de carcere i. diabolus et antichristus et seducat eos quorum numerus sicut arena maris Gog et Magog
fiet tribulatio qualis non fuit.

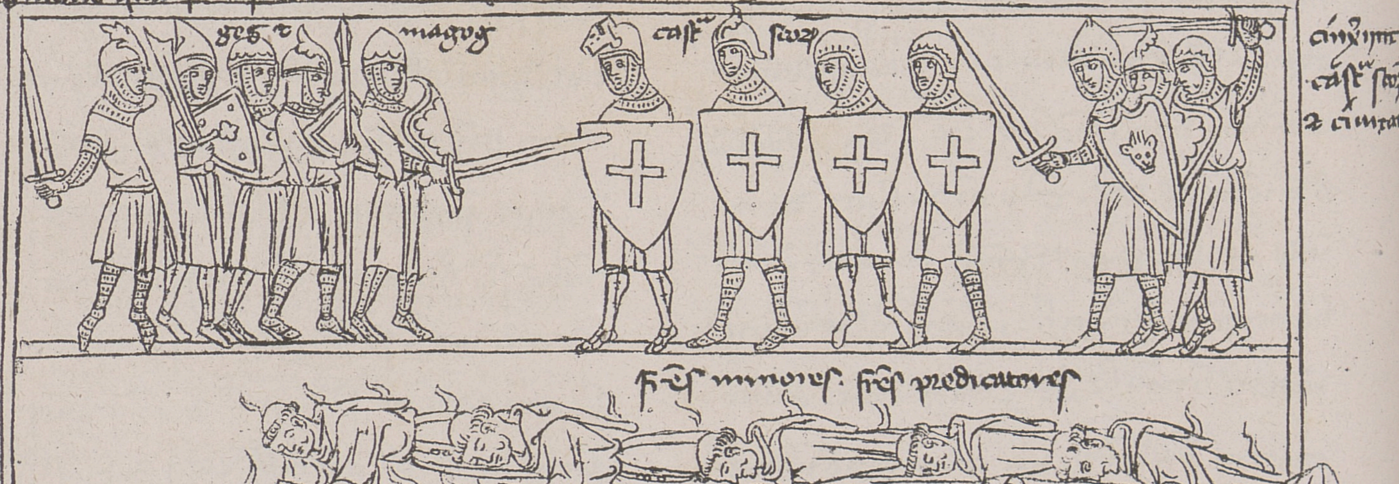

Enoch. post 3. dies resurgunt

conversis ad fidem et de viliis ramis et de toto mundo in consumatione seculi. Et in die adventus filii hominis edebant, bibebant, et uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem qua intravit noe in archam et venit diluvium et perdidit omnes. Similiter sicut factum est in diebus loth. edebant et bibebant, emebant et vendebant, plantabant et edificabant. Qua die autem exivit loth a sodomis et pluit ignem et sulphur de celo, et omnes perdidit. Secundum hoc erit qua die filius hominis revelabitur et cetera.

Et vidi thronum magnum et candidum et vidi sedentem super eum. i. deum qui residet et regnat super angelos et sanctos velud in throno, nam angeli eum portant et est sicut vide super dictum. Alium habitat in throno sedens super illos. Magnum dicit quia omnes angeli cum eo videbunt. Candidum vero quia maiores sunt qui iudicabunt cum domino deum. Habere vestimentum splendens candidum per quod significantur purificationes corporum. A cuius conspectu i. presentia fugit terra et celum et locus non est inventus ab eis. Quia non tunc finem in. i. angelus cum de vivis et mortuis iudicaturus, sed cum sedere dixit in throno sedente, a cuius facie fugit celum i. aer et terra sed per quandam purgationem mutatione tunc esse desinet hoc celum et hec terra, quod sequitur celum novum et terra nova mutatione quia nam ... quemadmodum transibit habitus mundi huius et apostolus ait: preterit figura huius mundi. Nolo vos sine sollicitudine esse. Figura quae preterit, non natura. Sed hijs augustinus nobis ostendit. Et vidi mortuos magnos et pusillos. i. peccatores tam maioribus quam minoribus iniquitatibus involutos, stantes corporaliter in conspectu throni, quia sancti.

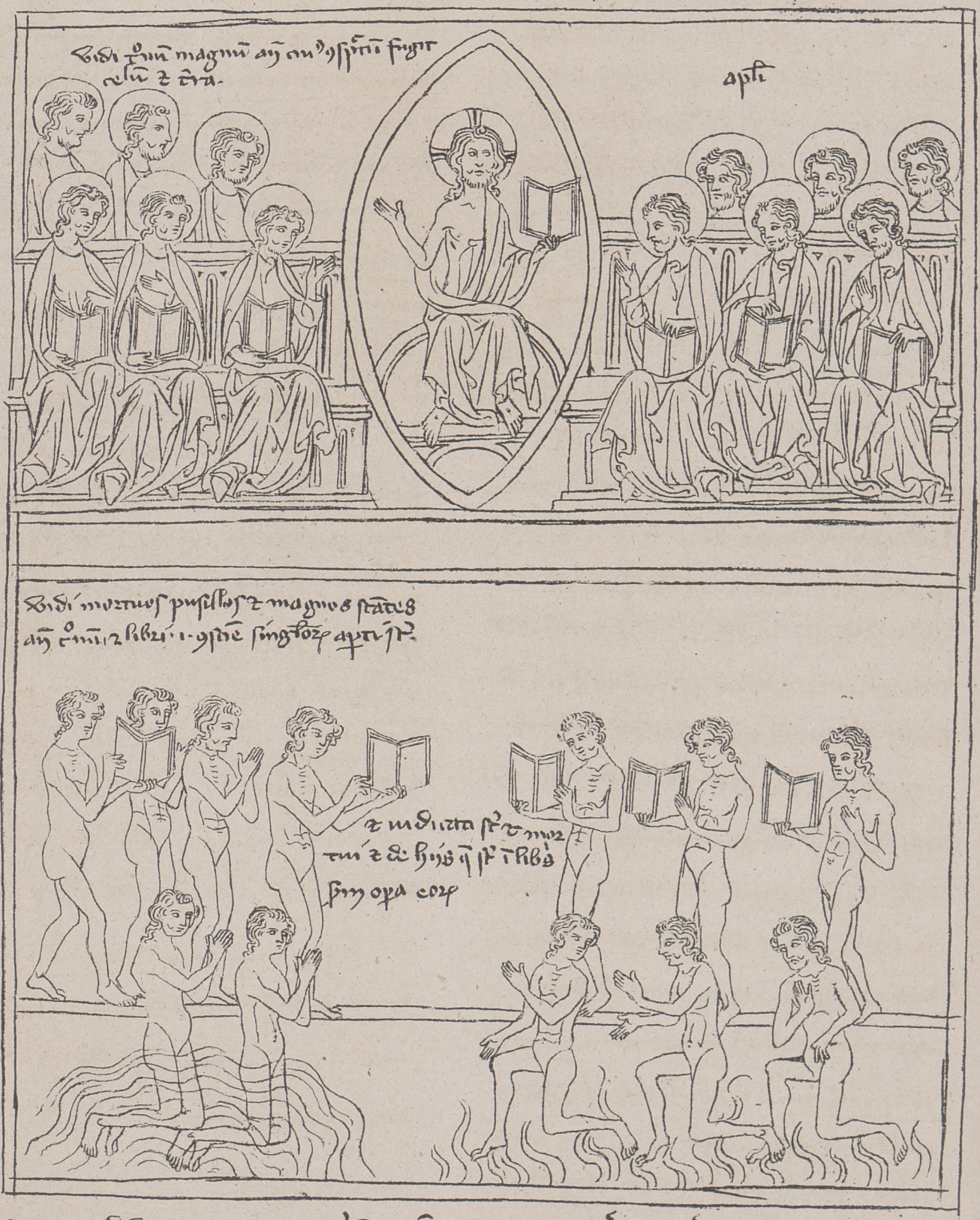

oio ꝯspicient uita singloꝝ et libri aperti
st. ꝑ libros singloꝝ ꝯsciē intelligunt. Ric.
apls dic de gentibz. Cum eni q legem n hnt
ipi s st lex q ondunt opus legis scptu i cor-
dibz suis testimoniu reddēte illis ꝯscīa
ipsoꝝ cogitationu inuice accusantiu aut et
defendentiu i die q iudicabit ds ꝑ
euangliu meu ꝑ ihm xpm dnm nrm.
Et i alio loco de libro dr. Claudi ipsi
ꝑcepta dei tui et ea i corde tuo qsi i libro
scribe. Et alius liber apertus est q ē uite. i. i quo
tenent homes ꝑdestinati ad etna uita.
liber uite designat libꝝ memorie dei
q de memoria eoꝝ hēt q eu in ti-
ment et iplent madata eius, et nomē eius
i memoria hnt ut ꝯfiteant d cora
hoibz. qꝝ noīa ipe ꝯfitebitur cora pre
et angelis eius. De isto libro dr malachi.
ad. Scptus ē liber monumenti cora eo timen-
tibz dnm et cogitantibz nomē eius. Et iudi-
cati st mortui ex his q scpta st i libris eoꝝ
s opa eoꝝ. q aliis maior, aliis vo mi-
nor pena dabit. Et dedit mare mor-
tuos suos q i eo erant. Hoc eu fieri
qn libri apiant. Mare et flumina et oia
stagna suos q i his mortui tenentur.
dabunt ut resurgant. Istud ē q eos

q edunt ꝑ n resurgant qui i aquis
demergunt, et mors carnis et infns
dederunt mortuos suos q i ipis erant.
i. dabunt tunc corpa qu diu mortuoꝝ
q i eis tenent. et iudicatum ē de sin-
gulis ꝑ eoꝝ iudicabunt s opa eoꝝ
et infns et mors. hic ꝑ mortem
accipit diabls cuius inuidia mors intrauit
i orbē terraꝝ. Recte aut ꝑ infernu
oms repbi figurant, q malis opibz pa-
ctu fecerunt cu inferno, et sedi iniqui
percusserunt cu morte. i. cu diabolo qui
nō ꝑ ppria dnit. percussimus fedus cu
morte et cu inferno fecimus pactum.
Isti oms missi st. i. mittent i stag-
nu ignis. hoc ē i ꝓfunda dapnatio-
ne. et qui no ē inuent i libro uite
i. i memoria dei q ē uita scoꝝ eu
inuisus scptus. Ric. et i alio loco dr
de reprobis. Deleantur de libro ui. et cu
iu. n scribant. missus est i stagnu ignis
hoc ē ꝑ dnm i alio loco dicet. Ibunt
mali i igne etnu, q paratus ē diabolo
et angelis eius.

Et vidi celum novum et terram novam. Primum enim celum et prima terra abiit. Hoc est per innovationem mutata sunt et a pristina figura recesserunt, unde apostolus: preterit figura huius mundi. Hic est Augustinus: qualitates mundana elementorum corruptibilium qualitates que corporibus nostris corruptibilibus congruebant ardore penitus interibunt atque ipsa substancia eas qualitates habebit que corporibus immortalibus mirabili mutatione conveniunt, ut scilicet mundus in melius innovatus apte accomodetur hominibus etiam carne in melius innovatis. Quamvis electi exultent de novo celo et nova terra, tamen inestimabiliter magis gaudebunt de visione dei. Quem videbunt ut ipse ait: Celum et terram ego impleo. Et iam super homines in celo thesaurus hoc non possit omnis capere. Unde dicit Augustinus: Apostolus Atheniensibus loquens cum magna de deo dixisset et que a paucis posset intelligi: quia in illo vivimus movemur et sumus, et adiecit: et sicut et quidam vestrum dixerunt. Et mare iam non est, id est pristinum modum. Huic simile angelus super loquitur dicens: et tempus amplius non erit. Hoc est quod intelligi quod tempus amplius non fieret per malum seu per bonum. Nam si tempus amplius non fieret, quo staret quod mox angelus subiungit dicens: Sed in diebus vocis septimi angeli cum ceperit tuba canere consummabitur misterium dei. Unde sic exprimitur: si tempus non fiet amplius quo venient dies septimi angeli, cum dies sit tempore non

extat. et in alio loco dicit. Mirabuntur inhabitantes terram videntes bestiam que fuit et non est. et non erit bestia, quo videant eam. et item ait, bestia que fuit et non est et ipsa octava est et de septem est et in interitum vadit. Quomodo ista fient si bestia non esset? Nam interim omnia ad magnum diem veniet et innovabit ipsum deus quia nova fecit omnia.

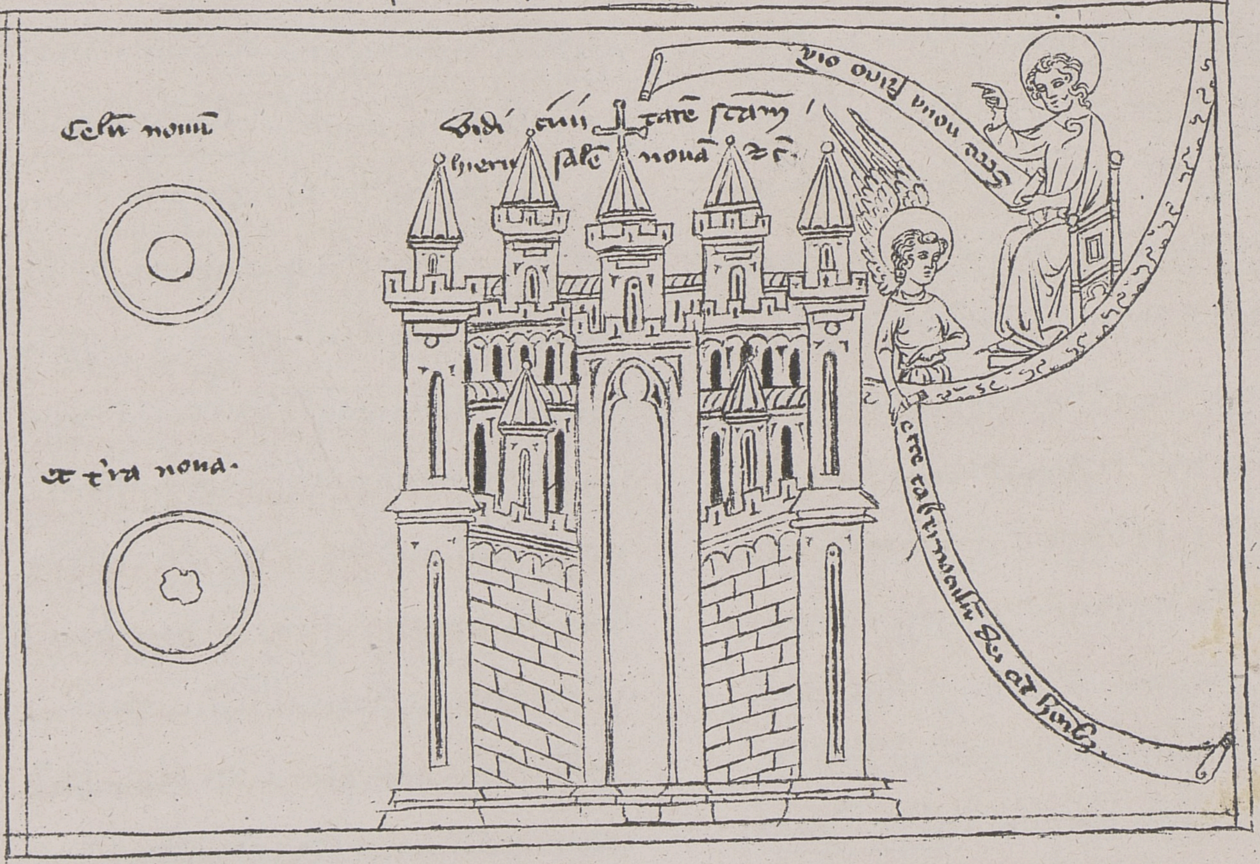

Et vidi civitatem sanctam Iherusalem novam. i. civitatem fidelium que exuit veterem hominem et induit novum qui secundum deum creatus est. Vidi descendentem de celo a deo. Descendit de celo ut resumant corpora sua. i. ut ad iudicium in visione pacis cum ipso veniant. Venient et ipse cum tabernaculo et precio nostro descendet cum eis in voce tube. Mare de quo ita dictum est dedit mortuos suos ut sursum ascendant ad iudicium, et mors et infernus dederunt mortuos suos, qui erant item sursum ascensuri, qui peccata minime deorsum [illegible] igne eterno. Hic sunt designati per Iherusalem per iudicium cum resurrexerint corporibus, ut more apostoli fiat ascendent in celum et vitam eternam possidebunt. De qua ait ipse [illegible]

ascēdē ī celū, ꝑo nouū, faciet as-
censū corꝑ cū corpibꝫ, ut tunc
duplicē stolā possideat, qz ipe
noua faciet oīa, q̄ et cū ascēdit
ī celū ut paret ex loco, z dr̄ ip-
Volo pr̄ ut ubi ego sū z ipi sint
mecū. Et omē datū optimū z
omē donū pfcm q̄ ciuitas ista edi-
ficata ē desursū descēdēs a pre
lumīū. Vel dr̄ hierlm q̄ de celo as-
cēdit dr̄ destructa eē a deo in
pphiā z sedisse sic vidua q̄ ex-
titit dna gentiū, z egssū ab ea
oēm decorē eius, demgratas facē
eius pr̄ oculos eius. Econtra dr̄ de
ista celesti hierlm Vidi eā paratā
a deo sic̄ sponsā ornatā viro suo
Vn̄ ī alio loco dr̄ de ornamento
isto. Datū ē illi ut opiat se byssi-
no splendēs candidū. Byssinum
eī sūt iustificatōes scōꝝ Dns naqꝫ
mīt cetā ad moysē ait. Edifica-
bo tabnaclm z hitabo ī medio
filioꝝ isrl, eroqꝫ eis deus z scient
qz ego dns deus eoꝝ q̄ eduxi eos

de tra egypti, z manēm int illos
z eem deus ipoꝝ. Vn̄ hic intendedū
q̄d simile illi dicunt angli de tab-
naclo z hoibꝫ q̄ sūt tēmis dei. Et
audiui vocē magnā de tro. ī magna
gratulatōem angloꝝ Ecce ecce tab-
naclm dei cū hoibꝫ. corpus z huani-
tas xi ē tabnaclm q̄ erit cū hoibꝫ
scīs. Et p corpus tabnaclm n̄ poss de-
signari, aplus nequaqm diceret. Na zqu-
sim ī hoc tabnaclo ingemiscim grā-
uati. Ezechiel audiui vox de dextri
hierlm dicens. Fcus ē dns hierlm
qui inimicus z demollitus ē tabna-
culū suū. Et sic iudei sicut hue-
runt tabnaculū, pea templū. ita
pea ī hierlm dr̄ de templo z templū
eius deus z agnus, z hitabit cū eis
Ezechiel dixerunt scā int gentes Non
addet ultra dns ut hitet ī eis qui
erat de antiqua hierlm. z ipi ppls
eius erunt glorificates eu z n̄ delin-
quent n̄ blasphemabunt dnm sic
fec̄ isrl. z ipe deus cū eis p diuinita-
te erit corpus deus ī eternū eos no

abiciet quasi peccatorem presertim erat
provocatus eos in eo quod non est deus. Illa autem
herbam dixit. defecerunt pre lacrimis
oculi mei. Et hic de isto dicit et absterget
deus omnem lacrimam ab oculis eorum. de in
fectione et morte illi multa dixit
sed hic ergo et mors ultra non erit i. post
resumere corpora sua. Illa dixit conversus
est in luctum chorus noster, sed hic dicit quod nec luctus
non erit, neque clamor erit ultra. Illa
dixit, O vos omnes qui transitis per viam atten
dite et videte si est dolor similis sicut
dolor meus. sed ergo hic dicit neque dolor
erit ultra quia prima abierunt, quia in priori
seculo hec omnia sustinent. Sed cum renovatum
fuerit celum et terra, tunc et ipsi etiam reno
vabuntur et neque supradictas passiones
sustinebunt. Et dixit qui sedebat in throno
i. deus omnipotens qui hec predixerat, Ecce nova
facio omnia ea. s. que superius dicta sunt, videlicet
quod celum et terra renovabuntur.
Et dixit mihi scribe. i. commenda ut ad
notitiam perveniat posterorum hec verba. s. que
ab initio istius libri scripta sunt et sunt omnia
fidelissima et vera, quia a deo dicta processe
runt, ac si diceret. Ideo in cordibus memorie

arcius commenda ipsum quod locutus est de tota
fidei summa, ac de tota spei fiducia
perstruxit. Et dixit mihi factum est, i. ita certum est quod fiet
i. complebuntur omnia que superius dicta, quia certa
omnia tempore suo complenda erant, quasi iam facta sunt,
dum superatis hostibus firmantur, et cum ipsa
omnia futura preteritis maneant. Unde est illud
fac quod futura sunt nosse possimus [illegible]
factum est quod ex magna parte cognosci
mus impleta, prophetia ista narrant
faciendum. Ego sum alpha et o. ini
tium et finis, non quod initium habeat in
tempore vel finem, sed quia ab illo cuncta sump
serunt initium et in ipso resumunt terminum.
Sed aut iam dixerat per angelum dicens in apo
calypsi, ita nomine suo voluit dicere
Ego sum alpha et o. quia hoc nobis innuit
ut non intelligamus neque ad angelum pertinere,
neque ad Iohannem, pertinet quod in hac reve
latione continentur. Ego sitienti dabo de
fonte aque vive gratis. s. miseris et esurien
tibus pertinent fons aque. De quo idem deus dic
[illegible] qui esuriunt et sitiunt iusticiam et cetera. fons aque
vive est spiritus sanctus [illegible] et filius
esse [illegible]
Sitientibus quod deus semper dabit in re

innuacionem. In cuius complemento eius refecto sacietatis eterne. quo fonte sitienti ps. desiderans ait. Sitivit anima mea ad deum fontem vivum. De quo fonte qui biberit vitam eternam habebit. haurido ex deo habebit vitam eternam que est deus. Unde ipse dicit. hec est vita eterna. Gratis iste fons datur fidelibus, hoc est sine ullis precedentibus hominum meritis. Qui vicerit, scilicet diabolum, carnem et mundum, possidebit hec que supra dicta sunt, et ero illi deus pater, et ipse erit mihi filius. Quemadmodum in deum efficiuntur filii dei fideles. hic quidem per fidem, illic autem per manifestacionem. Unde Iohannes in epistola sua dicit. karissimi nunc filii dei sumus, nondum ex apparuit quod erimus. Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus, quoniam videbimus eum sicuti est. Timidis autem, id est qui propter metum tormentorum graviora hic in seculo mandata dei delinquunt, et incredulis, id est infidelibus gentilibus et hereticis et execratis, id est illis qui post peccata abluunt et peccata delectationibus carnis credunt redeuntes ad execrabilia peccata, sicut canis revertitur ad vomitum. Hii alio loco canes appellantur. et homicidis simpliciter vel

odio. Unde ipse Iohannes dicit. Qui odit fratrem suum homicida est. et fornicatoribus tam spiritualibus quam carnalibus immundiciis obligatis, et veneficiis simpliciter et etiam magis qui incantationes peragunt, et ydolatris, id est qui simulacra hominum mortuorum vel ymagines rerum creatarum pro deo colunt, et etiam qui divitias ultra modum amant. Unde paulus. et avaricia que est ydolorum servitus. et omnibus mendacibus, ubi dicit omnibus ostendit esse genera mendaciorum. Nam secundum aug. octo sunt genera mendaciorum, sed nullum est in quo peccato careat. Unde scriptum est. Os quod mentitur occidit animam. Et iterum perdes omnes qui loquuntur mendacium. Cum ergo non est peccatum si pro veritate vel pro iusticia perficiatur, dicitur sit quod nullum mendacii genus inultum remanebit quod hic non fuerit per penitentiam emendatum aut aliquo opere misericordie. Pars eorum erit in stagno ardenti igne et sulphure, id est in profunda inferni dampnacione, ubi semper sunt ignis et sulphur. quod est mors secunda. Prima enim mors fit in corpore, secunda autem erit simul in corpore et in anima. et tunc ibunt sicut dominus dicit in evangelio mali in ignem eternum, iusti autem in vitam eternam. Et dixit. Ego

de glorificatione sanctorum locutus est de pe-
na malorum quam fecerat aperte si debent
glorificari vel puniri, quod hic aperte ostendit
dicens Videlicet. Et vidi thronum id est ecclesiam
magnum per multitudinem, candidum per im-
mortalitatem et impassibilitatem, et sedentem
super eum id est christum regnantem in illa, qui hanc
destructionem faciet a cuius conspectu id est
presentia fugit ad litteram terra quam ignis
ascendet ·14· cubitis super altiorum
montem et celum id est aer et locus per priorem
statum non est inventus ab eis. Et vidi mortu-
os magnos et pusillos stantes corporaliter
in conspectu throni, quia sancti omnes conspicient multa
singulorum et libri aperti sunt id est conscientie singulo-
rum omnibus que aperte erunt. Et alius liber
apertus qui est vite id est christus qui tunc omnibus appa-
rebit potens et suis dabit vitam vel
liber presentia dei, quia tunc aperte scient
mali se non predestinatos ad vitam quam
in mundo [illegible] permittebat. Et
iudicati sunt mortui id est mali ex
hiis que scripta erant in libris id est per comparatio-
ne sanctorum ipsi dampnabuntur quia le-
gerunt in illa quod agere noluerunt per opera

eorum quia alii maiori alii minori pe-
na dabitur. Et dedit mare mortuos
suos qui in eo erant id est corpora mortuorum.
Et mors id est dyabolus et infernus id est laci
tenebrarum dederunt mortuos qui in
ipsis erant id est animas mortuorum et iudicati
sunt singuli secundum opera ipsorum. Et infernus
id est positi in inferno et mors id est dyabolus
missi sunt in stagnum ignis. Hec est mors secunda
id est dicendo: Cavete vobis a morte prima
scilicet hac secunda. Et qui non est inventus in libro vite scriptus
id est ad vitam eternam predestinatus missus est
in stagnum ignis. Hac visione dicta
de innovatione elementorum et glorificatione sanctorum
describens multa per que sancti ita glorificari s[illegible]
sic dicens. Et vidi celum novum
id est aerem innovatum et terram novam inno-
vatam aeris et terre dubitabile non est
quin per ignem purgabitur de aqua dubitatur
nam purgationem in [illegible] dicitur.
Primum enim celum et prima terra abiit
id est status ille in quo prius erant aptus non est
[illegible]. Et mare iam non est per priorem sta-
tum. Et ego vidi civitatem id est ecclesiam
iam in omnimoda [illegible] id est

fuerit q hec futura hierusalem. Deum q pax e plene videtur nouam inmortalem inpassibilem descendentem de celo, q intellig quicquid boni h certa se sola gra dei accepisse. a deo parata sic sponsa ornata viro suo, dic sponsus pmittit munera sponse amplius ea ducat, sic x eccle fidem et virtutes et bona opa amplius in gloriam suscipiat. Cum dixisset se vidisse innovationem celorum et glorificationem sanctorum, q incognitum erat et invisibile videtur apponit autem sanctorum primum q h c et audiui vocem anni | predicantem ciationem magnam, q de sedis ait de throno dicentem. i. ab illo in sedis de prius sedis ecce tabernaculum dei cum hominibus. i. in eius deitate q in eadem gloria erit humanitas x in qua nubitantur et homines cum mutatione rone vsi. et habitabit cum eis et sic de eterna gloria erit sic et suis. et ipsi ppti eius erunt. i. in nullo offendetis q non ee potest dum sunt in carne et ipse deus erit cum eis. i. p diuinitatem et. pinpus eis eorum deus q nunquam ab eis repelletur q nunquam peccabunt. et absterget deus omnem lacrimam ab oculis eorum q in ibi gloria et nulla tristicia q in utrumque sint posse esse q continua rerum diuersa e. et mors ultra non erit, ut ne erunt lacrime q non erit cum lacrimarum .i. dissolutio anime et corporis vel separato a presentia dei vel quicquid separat a deo, neque luctus gemitus fletus, neque clamor aliquis commoto vel iracundia, neque dolor erit ultra sanitatis et tensitudis q prima abierunt. i. q non e locus eorum, cum non sit peccatum de q h procedunt. Postea autem sanctorum de hac innovatione post autem e et dixit q sedebat in throno | ipse deus ecce noua facio omnia super dicta. et dixit scribe in corde tuo et aliorum. q. d. quicquid omnium sunt e non de hac innovatione q veritate pretium fiem e, qz ipsi sunt h scribe q h verba fidelissima sunt. i. habilia quibus sic q sit adhibeatur. et vera q complebuntur. et dixit mihi factum e. completa sunt q completa fierunt, ego sum alpha et o. initium et finis. q. d. hac innovationem facere possum q ego dum et omnia in me consumabuntur. Ne quereret quod post illam innovationem futurus esset dicit de nil restare faciendum q in illo statu

permanebunt. Jubet scribere et aliis annun-
ciare supponit hortationem ut omnes ad
hanc innovationem laborem ponant. Ego
sitienti dabo. i. desideranti de fonte aque
i. mentem qui fuit principium omnis beatitudinis
vite que venit sine gratis i. per solam gratiam
qui vicerit. hi dabo sitienti ad horam. hec per-
severanti possidebit. i. sine fine obtinebit
hec omnia videlicet immortalitatem. Et ero
illi deus. i. eterna pacietas (?) et ille erit mihi
filius. Timidis autem. i. illis qui timore pe-
narum fidem accipere fugiunt vel acceptam
delinquunt et incredulis. i. de hac inno-
vatione desperantibus et execratis. i. exacer-
batis (?) et homicidis et fornicatoribus et
beneficiis et ydolatris et omnibus mendacibus
quibus mendacium in usu est [illegible] illorum. i. parti-
cipatus illorum vel illorum erit in stagno
ardenti igne et sulphure quod est secunda mors.
Et venit ad me unus de vii angelis
habentibus phialas vii plagis novissimis
hec post diem novissimum dicitur de civi-
tate hierusalem que tunc in die novi-
ssimum est bonis operibus edificanda. que
post diem novissimum veniet nox in qua

nemo potest operari. Et loquitur hic
in ultimo libro huius iohannes de civitate
hierusalem sicut ezechiel in ultimo libro de
civitate ponit. Nam et ipsi circa ini-
tium voluminum suorum ubi vide-
runt celos apertos in visione aliam
gerebant. Ecce per eam quod diximus
per civitatem hierusalem designatos esse
que circa diem iudicii edificabitur
sicut locuti sunt. Quod iohannes plane
ostendit post narrationem civitatis
dicens inter cetera. Qui nocet no-
ceat adhuc et qui in sordibus est sor-
descat adhuc et iustus iustitiam faciat
adhuc et sanctus sanctificetur adhuc. Quod
absque ambiguitate circa diem no-
vissimum esse constat. Et dicit ideo
Ecce venio cito et merces mea me-
cum est reddere unicuique secundum opera sua.
Hec manifeste sic ostendit post edi-
ficationem civitatis venturum
ad iudicium. Angelus iste erat
innocentius (?) ... angelus domini exer-
cituum secundum malachiam prophetam qui venit
per vocationem et clamorem in ministerium (?)

sacerdotale summi pontificis. Angelus
iste venit ex septentrione mundo fide-
lium. Nam septentrionalis mundus pro universitate
ponitur quia primus sedibus .i. diebus voluit.
et in quadam translatione dicitur vocata. Non
sedibus pepercit .i. cum alia translatio di-
cat / non sedibus pepercit plurimos. Iste
est apostolus solet in scripturis suis per sep-
tentrionalem mundum universitatem designare.
habentibus phialas dicit. phiale sunt va-
sa munda et placida per que designantur
munda corda et placida data sapientia
iam doctorum apostolorum. Quales iste primus
habuerit phialas .i. corda quibus plagis
infidelium et repletorum in scripturis suis
plenarie reperitur et locutus est mecum
dicens veni spiritu non corpore / ostendam tibi
sponsam uxorem agni. Angelus iste per a
apostolicam vocat iohannem qui typum gerit
fidelium / ostendens ei electos qui appel-
landi erant sponsa et uxor agni,
et tempore iam dicta apostolica fidelibus mani-
festaturi, et sustulit me in spiritu
in hoc manifestum est quod iohannes hic in
spiritu vidit. Unde omnes qui volunt in-
spicere civitatem istam oportet esse ad in-
tuitionem eius sustolli in spiritu non oculis
carnalibus in montem magnum et altum
et ostendit mihi civitatem sanctam hierusalem
novam. Unde et ezechiel in monte ostensa est
civitas. Per montem designatur qui re-
plet magnitudine totum mundum et est
omnis exercitus altissimus / super quem iam desursum
fideles edificantur. De isto monte dicit
daniel / lapis abscisus de monte sine
manibus crevit in montem magnum et
replevit universam terram. Civitas dicitur quasi
civium unitas. Per istam civitatem
designantur fratres minores qui per hystoriam
vitam apostolorum imitantur et predica-
tores qui apostolum paulum in predicatione se-
cuntur. Isti omnes hierusalem vocantur quia
ad visionem pacis eterne iam tendunt.
Nova dicitur quia exuentes veterem hominem
induunt novum qui secundum deum creatus est. Unde
sicut spiritualiter sancti dicitur ut exuat
veterem hominem / novum assumentes. De
sancto dominico dicit hystoria quod ipse tamquam
civitas super montem posita delectabile
cunctis sanctitatis speculum exhibebat.
sancto quoque francisco hystoria narrat quod
arma sunt celitus data ut ipse vel

alt david de inimicorum opprobrio liberaret
hierusalem cum est salutatorum a deo reve-
lata. s. deus det nobis pacem. franciscus utebatur
in predicatione et ad viros et mulieres ob-
viantes et discordantes ad pacem reduxit.
ut manifeste in religione sua hierusalem que
visio pacis interpretatur est, appareret. De
suo quod per offerte beato athomo dicit hystoriam
miraculorum gratia luce radiante
fidelium excitatur devotio, et edificantur
deo hierusalem, nova diffusionis usibus
reparatur ecclesia. Non dicit quod in toto
libro raro in aliquo vocabulo tam ma-
nifeste concordet textus cum hystoria
sicut in hierusalem nova. Quare iadam fratres
duorum ordinum per unam civitatem possit
designari ostendit rex salomon qui in ie-
rusalem regnavit dicens frater qui
adiuvatur a fratre est tamquam civitas fortis.
Et dominus ad predecessores istorum apostolos
dixit. Non potest civitas abscondi supra
montem posita. Quod religio ista per spon-
sa designetur ostendit hystoria que dicit.
Beatus franciscus interrogatus si vellet uxorem
ducere respondit. Nobiliorem,
pulchrioremque quam umquam videritis ducam,
que ceteris forma preminet, et sapientia cunc-
tos excellit. Et hec est immaculata
sponsa dei est vera religio quam sumpsit,
hec vocatur religio iadaorum fratrum
sponsa agni, de qua dominus ait, despon-
sabo te mihi in fide, desponsabo te mihi
in iustitia et miserationibus. Et est uxor
agni vocata quia per hanc franciscum ac
sanctum dominicum dominus ecclesiam suam fecun-
davit prole ampliavit. Ista dicitur des-
cendens de celo. i. de vita, quia de humi-
litate descendit in infimum gradum per
dominum pre ceteris fidelibus. Unde est dicit
hystoriam de fratribus sancti francisci. Hec
est religio pauperum crucifixi. Et ordo
predicatorum quos fratres minores appel-
lamus. Vere minores et omnibus huius temporis
regularibus in habitu et nuditate
et mundi contemptu humiliores. Scriptis
dicitur simplices quia quasi descendissent de
celo, et ipse rohes humilia et cicerus
de terra qui de celo audivit vocem
domini, asside hic ostendit in quo ordo fratrum
per hoc. Dominus namque ad quandam civitatem

dix. Nunquid tu capharnaum usque
ad celum exaltabis. usque ad infernum
descendes. Glo. Isti qui se plus ceteris
non humiliant et minores existunt,
in celo erunt qui aliis exaltabun-
tur et maiores erunt. Unde dicit
dominus per lucam. Qui minor maior-
ce erit, sit minimus. Nomen
istius ciuitatis quam ponunt de no-
uissimo tempore per eundem modum
descensuram esse de celo, potest pro
omnibus qui retracto tempore venerunt mundum.
Unde ait. Qui vicerit scribam super eum
nomen ciuitatis noue Jherusalem que
descendit de celo a deo meo. Et
ita erit ut unusquisque eorum uno
nomine Jherusalem appelletur, de qua ea
supra diximus. Habentem claritatem dei
quia deus per ipsos clarificatur. Unde dicit
dominus in ewangelio Johannis. In hoc clari-
ficatus est pater ut fructum plurimum
afferatis et efficiamini mei disci-
puli. Nemo exprimere potest a toto
opponitur in claritate et lumine
istius ciuitatis in qua in odio habetis
fratres. Unde dicit. Qui dicit se in lumine esse
et fratrem suum odit, in tenebris est usque ad
huc. Qui diligit fratrem suum in lumine est et scan-
dalum in eo non est. Qui autem odit fratrem
suum in tenebris est et in tenebris ambulat
et nescit quo vadat quia tenebre obceca-
uerunt oculos eius. Et lumen eius simile lapidi
precioso tamquam lapidi iaspidi sicut cristallum.
Qui lapis est firmus viridis et puri-
tate plenus. Sic isti per professionem suam
firmi in fide qui virent caritate et in operis
perfecti et pura confessione nichil celan-
tes, et per puritatem cristalli notantur.
Et habebat in sua ciuitate murum sicut
de muro, ita hic videlicet in sua dicens
habens murum magnum et altum. De
structura huius muri in dicitur in hy-
storia. Super constitue fundamentum ciui-
tatis structura nobilis fratres, in qua sunt
lapides ex omnibus mundi partibus coadunati
pro in Jherusalem specialiter. Unde fratres desi-
derant alios per murum designantur, qui
magni sunt in uirtute alios et altiores

vocantur. unde quibusdam per prophetam dicitur. Non fecistis ex adverso, nec opposuistis vos murum pro domo dei. Ezechiel in suo edificio ponit 12. portas. unde et iohannes in apocalipsi ait habens portas 12. Per portas designantur porte iustitie 12. apostolorum, ut intrantes in eas se posse iustificatores 12. apostolorum imitari. De portis huius dicitur. Aperite michi portas iustitie. Neemias edificatis muris veteris hierusalem dixit ita curam. Postquam edificatus esset murus recensui ianitores. unde et hic mentio fit de custodibus portarum. Et in portis angelos 12. Per angelos intelliguntur doctores quibus precipitur (?) ... tria data recipere fratres et inducendi ad imitationem 12. apostolorum. Sicut enim muros ingredi volentes intrant (?) ad portam, sic alii fratres ingredi volentes hanc civitatem intrare oportet ad portas et custodes earum ut per eas inducantur. In confirmatione regule ad litteram sanctus franciscus 12. fratrum primo ingressus est has 12 portas iustitie, qui fratres per angelos designantur, sic supra angelo dicitur

primam agere quod nullo modo de spirituali angelo dicitur. Et nomina scripta que sunt nomina 12. tribuum filiorum israhel. Ab oriente tres, ab aquilone porte tres, et ab austro porte tres et ab occasu porte tres. Ezechiel de portis sue civitatis sic dixit. A septentrione porta ruben una. porta iuda una, porta levi una. Ad plagam orientalem porte tres, porta ioseph una. porta beniamin una. porta dan una. Ad plagam meridianam porta symeonis una. porta ysachar una. porta zabulon una. Ad plagam occidentalem porte tres. porta gad una. porta asser una. porta neptalim una. Per 12. tribus israhel designantur homines universi ad fidem qui dispersi sunt ad orientem, occidentem, austrum, et aquilonem. Quibus scribit iacobus apostolus dicens. Iacobus servus ihesu christi 12. tribubus que sunt in dispersione salutem. Omne gaudium existimate fratres cum in temptationes varias incideritis. sci-

ecclesie per tribulacionem paciam oportet pacientia autem opus perfectum habeat ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes. Nota hoc filiorum israel scripta non atramento sed spiritu in portis civitatis nove hierusalem que est sub regno ihu xpi filii david. Dic iudei glantur nova eorum scripta in portis veteris hierusalem, ad quarum visionem isti fures intrabunt. Nomina ista civitatis sunt omnis iudeorum, gentesque probentur qui fide vicerunt mundum per superdictum modum. Duodenarius et numerus portarum per quas mundi pars quaternario numero comprehendit predicatores qui ex omni parte sunt qui sunt innatores 12 apostolorum per quos fides trinitatis sancte trinitatis per quadripartitum mundum diffudit. huic loco satis concordat hystoria, ut per verbum dominum, multi ab oriente et ab occidente ab aquilone et austro venient et recumbent cum abraham, ysaac et iacob in regno celorum. Et in alio loco dicit dominus. Oportet primum predicari evangelium in toto mundo et tunc veniet consummacio quam ista sponsa

et uxor agni dicit et clamat in orbe per quas predicaciones ubi dicitur et sponsa dicat veni. Quod per nota 12 tribuum filiorum israel misticie designacio superdictum est.

Et murus civitatis habens fundamenta 12, de quibus fundamentis prea dicitur singulariter in speciebus preciosorum lapidum. In utraque per lapides designatur et in ipsis fundamentis nomina 12 apostolorum et agni. In medio et predicacione apostolorum continetur in illis qui fundamenta ipsius civitatis extiterunt. Unde gregorius pp. 9. scribit universis ecclesie prelatis, cum qui recepit prophetam in nomine prophete, mercedem prophete recipiet. Mittimus dilectos filios et fratres minores qui more apostolorum semina seminabunt diversas convenit regiones eo devocius venerari [illegible] qui salutem fidelium propriis affectibus ardentius sitiunt, ut vobis apud dominum eximie augeatis cumulum meritorum etc. Et de isto dicitur in hystoria quod iste ordo predicatorum hic apostolorum et de fratribus [illegible] gla qui dignus hic pro nomine ihu contumeliam pati et predicatores vocatur apostoli.

missi · qr ꝑ aplm · Quō ꝑdicabūt
n̄ mittant · nom̄ agni · i · xp̄i q̄ ozcē
fundamentū om̄ bonoꝝ opm̄ hēbant
sc̄ptū spu c̄p imitata sūt ac imitan-
dū docuerūt · B̄ ap sc̄m̄ fr̄ncescū
nom̄ agni et passionis ei⁹ ē sc̄ptum.
Vn̄ dn̄r hyspanie · Resultat i eo sc̄a
crucis et passionis agni im maculati
q̄ lauit om̄ia mundi. Nonds ꝑ sic
apli sequunt alijs ꝑre aplm paulū,
ita sc̄us fr̄ncisc⁹ imitator aploꝝ
alijs spacio tp̄is ꝑcedit sc̄m̄ dn̄i-
cū q̄ sic cū suis aplm paulū. paulus
dic. Nichil min⁹ feci ab hijs q̄ sūt
sup modū apli. hundantius hijs oibz
laboraui. Sacos q̄ nūc videt ex q̄
dns m̄ tot suscitauit imitatores
aploꝝ. n̄ suscitass imitatores pauli
apli. Quoꝝ ordinū dissō ei pla-
cuit i ꝑnitiua ecc̄a. sic paulus apls
locū .12. dr̄ possidet int aplos
ita hic imitatores ei⁹ apli vendi-
cant locū hre i portis et funda-
mēs, et i noibz aploꝝ et ordine
ꝑus appbato. et q̄ loqbat mecū
ꝑ erat ꝑp̄ honori⁹ q̄ successor
erat sc̄pta apli. Solet nāqz ulibi
pluries i vna religione, sic ubi dn̄s
ꝑ mulierē iezabel appellauit. Eze
dic vir q̄ sua metiebat ciui-
tatē hrē calamū mensuris ꝑ vt
aplus hēbat mensura harundinea
aurea vt metiret ciuitatē i lo-
gitudinē et latitudinē, et portas
.i. illos q̄ alios i hac religionē
introduxit, et mūrū .i. defenso-
res alioꝝ. ꝑ harundinē dn̄a
sc̄pta intelligit ꝑ q̄m mensurat
hac ciuitatē ꝑ mensura regule
q̄m ondit ei dn̄s. Quia ū haru-
dine sc̄ibit recte sc̄pta sc̄a ꝑ
harundinē intellr ab efficiente .i.
videlz ꝑ efficit. Mensura harundi-
nea aurea dr̄ ꝑp̄ claritatem
dic sapne q̄ i pluribz locis auro
figurat. Vn̄ ē decipitur sic aurū

scripturam. In civitate ezechielis quadrata scribitur in qua-
dro porta. Unde scribitur hic: et civitas in
quadro est posita ab apostolo ut ordinate
operaretur per quatuor mundi partes dilata-
retur. Unde dicit hystoria quod alii missi
sunt ad orientem, alii ad occidentem,
alii ad aquilonem, alii vero ad austrum,
ut equaliter universis hominibus annunciarent.
et longitudo eius quanta latitudo. per la-
titudinem caritas exprimitur, per lon-
gitudinem vero ipsius caritatis perseveran-
tia. latitudinem caritatis dixit
apostolus extendi usque ad inimicos hiis
verbis: diligite inimicos vestros, bene-
facite hiis qui vos oderunt, et orate pro
persequentibus et calumpniantibus vos. De
perseverantia vero adiecit: Qui autem
perseveraverit usque in finem hic salvus erit.
Et mensus est civitatem per stadia de ha-
rundine. 12. milia. Per stadium locus
cursus accipitur. Millenarius numerus
perfectus est. Unde per 12. milia stadia
perfectus numerus apostolorum designatur, sive
via predicatorum hoc numero comprehenditur.

qui predicatores et apostolos imitantur. Et dicit
hystoria quod plures fuerunt qui non solum vitam
sed et vestigia apostolorum sunt secuti. Ysaias
qui in laudes cum civitate ista gaudebit
et dicit: Erit minimus in mille. i. fratres
minores per viam humiliationis sue acquirunt
perfectionem, et parvulus in gentem fortissimam
i. ad bellandum aereas potestates. Lati-
tudo et longitudo et altitudo eius equalia
sunt. Iustum etenim est ut edificatores
huius civitatis in quantum in latitudinem cari-
tatis perseverant equaliter in tantum spem eter-
ne retributionis ad deum elevare conen-
tur. Et mensus est muros civitatis 144.
milia cubitorum. 12. discipuli quos
misit dominus sine sacculo et pera et
calciamentis ut operarentur in messe
sua habebant 144. cubitos quibus manus
adherebant. i. quibus corporis duo brachia
per que labor corporis figuratur. quorum quia bini
et bini mittuntur unde ut in messe
domini operentur. ducitur iam apostolicum et
duodenarius numerus duodecies du-
ctus centesimum et quadragesimum quartum numerum co-

sumat. in q(ua) m(u)lta p(ro)x(imo) optato .12. ap(osto)lor(um)
exprimi(tur). mensura hominis q(uae) e(st) angeli
hic ponit(ur) vo (quia) s(ecundu)m cubitum dicat(ur) et
ulna brachia. Mensura etiam hominis que
appa(ru)it eze(chie)li in mensura civitatis sue
consumata e(st) per cubitos. Que mensura
fuit hic ap(osto)li qui extiterunt angeli(s)
domini exercitum sed per sup(er)ius p(ro) sacerdotes
ceteros p(ro)p(ter) hoc angeli dicebantur. Ideo
cubitos ponit ut more p(ro)phetico lo(quen)-
tur. Vide(tur) q(uod) m(u)lt(a)s p(ro) m(u)lta p(ar)tes u(m)q(uam)
excedentes duodenarium numerum et
multa mu(n)di custodes earum in ista
civitate exi(s)tunt ult(ra) hanc descriptio-
nem et p(ro) ea in minimum excedit cubitos
et maius etiam in messe domini labora-
tes cum iudicum multorum cubitorum minus
videntur et certa q(ui)dem promissa sunt in
reedificatione hierusalem que consistit ab
ezechiele descriptum. Sed non dicit q(uod) ipse duorum
[illegible] obsequium eorum superhundat p(ro)-
missio et iudeis magnitudo promi-
ssionis ipse [illegible] scribit(ur). Unde dic(it)

ioh(ann)is [illegible] terra promisit deus
filiis isr(ae)l in exitu de egypto, quam
nunquam possederunt, quia indignos se fe-
cerunt, in [illegible] promisit
eam, et promissionem sibi fec(it), ut sic
postea confundent(ur) iudei ex hoc q(uod)
non meruerunt habere eam et dolent
se amisisse. Eodem modo in reversione
de babylone, multa promissa sunt
eis pax et habundantia et omnis copia
quam numquam habuerunt. Et eodem modo dico
hic de templo quod ibi describitur ab ezechiele
tam pulcrum templum, ut iudei viden-
tes et audientes tantam pulcritudinem
templi magis doleant et confundantur
de hoc quod habere non meruerunt propter iniqui-
tates eorum. Unde dicitur infra in eodem
Fili hominis ostende domui israel tem-
plum ut confundantur ab iniquitatibus
suis. Sane secundo potest dici quod per hoc
templum quod describitur significare multa
prophetia quod templum restauratur et cultus
templi, sed maior gloria templi

describit qualiter fuerint per predicam-
tionem. et eodem modo dicit de omnibus pro-
missionibus que facte sunt ei ita excellen-
tes quales numquam fuerunt, sic de altari
et cultu eius et sic de dimensione eius,
aliisque multis que in hoc libro memorantur.
Principaliter autem ad spiritualem intellectum
omnia referuntur. Ergo sicut domum ecce in-
deus per ministerium subiecta sit promis-
sio edificationis, ut christianus per bona
opera superhundet corpus edificans pro-
missio. et erat structura muri eius
i. fortior aliis monumentis ex lapide
precioso iaspidis. i. ex lapidibus vivis
ex virtute fide catholica que per viridi-
tatem iaspidis designatur. ipsa vero civi-
tas aurum mundum simile vitro
mundo. Per aurum designatur mundi-
cia sanctorum operum que ostendit mundo.
Per vitrum vero puritas et mundi-
cia ipsorum operum. Dicit namque dominus in
evangelio. lucerna corporis tui. i.
totius tue operationis est oculus tuus i.
mentis intentio. Si oculus tuus simplex
fuerit. i. intentio pura et simplex totum
corpus tuum lucidum erit. et si ab hominibus
ad ostensionis fere videaris. Si autem
nequam, corpus tuum tenebrosum fuit. i.
si prava intentio precesserit et pravum corpus
sequitur, et si ad iustum videatur vel
erit, Vide ergo ne lumen quod in te est
tenebre. i. ne ipsa que anime lumen est,
viciorum tenebris fuscetur. Si ergo corpus
tuum lucidum erit non habens aliquam partem
tenebrarum erit lucidum totum. i.
si bonum bona intentione facias non
habens in tua conscientia aliquam partem male
cogitationis, et sic lucerna fulgoris
illuminabit te. i. hic et in futuro gratia
lucis donaberis. De vitreo auro et
cristallo et ceteris lapidibus preciosis
qui super fundamentum dominum nostrum ihesum
christum edificant, dicit apostolus. Alius super-
edificat aurum lapides preciosos et c.
fundamenta muri civitatis ex omni
lapide precioso ornata. fundamenta
ipsius civitatis erant beati prophete et sancti
doctores et ceteri cum eis super quorum

doctrina et christus constat muri civitatis
que fundamenta omni lapide precioso id est omnibus
virtutibus erat ornata. De sancto dominico
virtutibus
dicit historia, quod fuit tamquam vas omnibus
lapidibus preciosis ornatus. Amplius dicit
quod historia de sancto francisco narrat. Pon-
tifices iudeorum habuerunt in vestimentis
.12. ordines lapidum preciosorum, quibus domino
erant desponsati, secundum illud: Desponsabo te
michi in fide. Unde ista sponsa agni or-
nata est .12. lapidibus preciosis in fun-
damentis, et est ornata est preciosis gem-
mis in portis et in muro. Et sic dispersi
sunt lapides sanctuarii veteris heretici in
capite omnium platearum, sed hic ordina-
te ponuntur lapides a primo fundamento
usque ad duodecimum. Fundamentum pri-
mum iaspis. Iaspis est viridis et de-
signatur christus qui est viridis, quia in evange-
lio se dicit lignum viride, super quod fun-
damentum edificavit semper franciscus.
Unde dicitur in historia in certa preroga-
tiva hac ignorans semper respiciens christum.

fundamentum enim aliud nemo pot-
est ponere preter id quod positum est, quod est christus
ihesus. Hic dominus in illo loco ubi aliquod
edificium antea inchoatum consumma-
vit. Cunctique enim edificium christi non fuit
fundamentum destruere. Secundum saphirus
qui lapis similis est celo, quia percussus
radiis solis ardentem emittit ful-
gorem, per quod accipitur ardor carita-
tis. Unde statim historia subiungit
de virginibus deo dicatis devo-
tissimis ancillis christi, quas etiam sponsi
amor in eis accenderat sicut est sol
iustitie. Ubi et preciosissimarum mar-
garitarum nobilem narratur struc-
turam surrexisse. De caritate dicitur:
Unde omnia in eis viget virtus nimie
ac continue caritatis. Unde mentio
hic circa initium fit de caritate,
sed quia et martyrium nil existere facit.
Iste lapis tertius designatur sic, per pri-
ma virtute quasi ad honorem, est enim
.2. quasi ad primum fundamentum

qd' hystoria fatur fore dnm nrm ihm
xpm. Tercius calcedonius, q lapis colore pal-
lenti refulget, p q notat humilitas q i
corde lucet s foris despicat. Un dicit
hystoria. 2a. reuelat humilitatis gemma 2a.
qa ad hoies s 3a qa ad primu fundamentu
dnm nrm ihm xpm. Qui cu sit gemma hu-
militatis ceteras virtutes aggregat qa q pullion i
ventre portat. Quartus smaragdus. omne vi-
rens superat sua viriditate smaragdus lapis
et iste fuit lapis senios opposite mot. Un
hystoria. 3a. gemma dicit esse virginitatem
q p'ta omes lascivios superat mot. sic
omne virens superat sua viriditate sma-
ragdus, q lapis e 4e. qa ad primu funda-
mentu q ponit hystoria. Un hic me-
tio fit de castitate virginitatis, q icor-
ruptio pximu fac esse deo. Quintus sar-
donix. q lapis e tricolor, niger in
ymo, i medio candidus, z rubeus i su-
premo. hystoria 4a gemma dicit esse pau-
pertate q tn e. q. qa ad dnm nrm
ihm xpm. p paupertate i corpe exis-
tebat niger et despcte q spiciebant
spm, z ipo spu p apl'm candescebat
z movebant de die i die. In sup-
mo vo gradu cora ocul' dni rubi-
cudi z martyres fuerut. Septimu
e e. Qui effudit sangne z q fraude
fac mercenario, frer s. Quato magis
iste q se p dnm defraudabat tpalib,
opib; z ipo sanguine sanguis effusores
dnr. qr narrat hystoria q extreme
nouitati vict' z vestit' vix aut nq
satisfacient. Na voluntaria paupertas
i cora deo martyriu. Sextus sardius
q lapis est rubre spem git. In hy-
storia q. lapis dr esse tacitrnitas z ab-
stinentia, s a primo fundamto e 6. Iste
nanq vehemte taciturnitate s adeptus
p dnm nrm ihm xpm q i forta fera
taurus ouis ad occisione duct' e z q-
agn' cora tondete obmutuit. P ru-
bore lapidis designat q abstinentia
tm affligemt corp', ut posset dice
cu ppha. pellis nra qe cliban' ex-
usta e a facie tepestatu famis, h in
memoria dnice passionis posse st.
et septimu e. Panis egentiu vita pau-
peris, z q defraudavit illu vir sanguinu
e. Un iste q seipas defraudabant
pane hoies sanguinu existebat, q
abstinentia et humilitas e martyriu
Septimus crisolitus. q lapis ut auru

fulget

fulget. Unde sexto loco ponitur lapis patientie, quia tunc est septimum prima fundamento. Unde per aurum patientia designatur, quia igne certius tunsionibus splendidior redditur. Sic homines patientes in tribulatione probationes efficiuntur. Unde dicitur: Sicut aurum in fornace electos probavit dominus. Et rursum scribitur: Igne probatur argentum, et in fornace aurum, et homines receptabiles in camino humiliationis vel tribulationis. Octavus berillus quia lapis est viridis et pallens, per quem sancti signantur despecti in contemplatione positi, quorum et hoc spiritu proficit, ac in dia contemplatione viriditas [illegible] et [illegible] affligitur carne ac pallescat. Tunc non proficit virtus spiritualis nisi sequens carnalis infirmitas. Hystoria autem gemma contemplatione fore commemorat, quia tunc est octava [illegible] ad primum fundamentum, quia eadem hystoria dominum nostrum [illegible] dicit. Nonus topazius, quia omnium lapidum colores gerit. Unde et nomen habet, quia pan dicitur, et invenitur in insula que topazion nominatur, et signat sanctos omnibus virtutum coloribus fulgidos. Unde nono loco ponitur. Lapides separatos dicitur in

hystoria quo ordine fratrum minorum fecit sanctus Franciscus, ut fideli dispone in eis congreget omnium virtutum fabrica spiritualis. Ipsi sunt pauperes rebus effecti et virtutibus sublimati, quia quidam stolidi inquit: Nemo potest divitias et virtutes possidere. Decimus crisoprassus. Crisoprassus lapis est viridis, auri reque mixture, et purpureo colore renitet. Cum a plebanus hystoriam quidam de lapidibus posuit et dominabus, dixit vitam in statutoribus eorum alius opus [illegible], quia nunc est hic 10. loco [illegible] ferendum, quia et sanctus Franciscus [illegible] ordinem fratrum minorum vitam pauperum ordinavit. Per purpuream quia regum est [illegible] designatur regnum celeste, quia in adeo dominus paupertate sunt [illegible] [illegible] nam est emitur tali paupertate regnum. Per viriditatem lapidis notatur virginitas et castitas eorum quia mittunt altas radices et ramis [illegible] germinabunt, et a vento temptationis non movent a loco suo integritatis. Ergo de spurcicia dicitur quia non mittat

altas radices et sit unum ex his quae germinabitur a vento cito commovebuntur.
Per aurum notatur caritas quae ceteras virtutes excellit sicut aurum alia metalla.
hanc fulgentem gemmam castitatem et caritate certa ammirans ait. O quam pulchra est casta generatio cum caritate. Undecimus iacinctus qui est ceruleus coloris, nubilis in obscuro, et rutilat in sereno. Per istum designatur ordo penitentium qui undecimo loco consistit. Nam secundum hystoriam sancti Francisci post ordinem fratrum minorum, pauperum dominarum, ordinem istorum constituit. Iustum est de penitentibus quod propria ceruleum colorem induat. Et lapis ad colorem celi propriis radiis pollens perfecte sic lacrime penitentium divina gratia illustrantur et sic lapis iste serenitatem sic quos spirituales imitari de serenitate conversationis qui exhylarescunt ad caliginosum sunt, et qui contristantur et obfuscantur applicandas religiosis hominibus inter seculares moventur et instructos eos esse, ut sciat gaudere cum gaudentibus, et flere cum flentibus sua aliorum peccata. Duodecimus amethystus qui lapis tribus coloribus principaliter designatur, id est purpureo, violaceo et roseo. Per istum lapidem ipse beatissimus Franciscus designatur qui alios tres ordinavit, et ideo hunc duodecimo loco posuit. Quia ut hystoria gemma dicit est. Per purpuram que est regium indumentum designatur regnum celorum, quod per paupertatem sanctus Franciscus suisque imitatoribus promittit. Unde eisdem dicit. Hec illa celsitudo altissime paupertatis quae vos heredes et reges regni celorum instituit. Per violam vero quae una est de humillimis minimissimisque floribus humilitas sancti Francisci designatur. Nam hystoria de eo dicit quod inter minores minimus extitit. Per roseum colorem martyrium accipitur. Primum namque fundamentum dominus noster Jesus Christus habuit quod rubeum, ita iste ultimum fundamentum eiusdem domini signata portavit. Unde inter cetera in hystoria de sancto Francisco scriptum est. Oculata fide ostendit insertum reperitur in quo agni immaculati sanguis per quinque foramina manans lavit crimina mundi.
Et porte 12 et 12 margarite per singulas. In qualibet porta inscribe

existunt .12. margarite. Unde duodecim .12. margarite sunt .144. per quas designatur minimum et primum .144. cubitorum et manuum quod in muris ipsius civitatis operantur. Christi enim labor in tam excelsis videtur lapidum primum labor et fides quorum apostoli in .12. articulos qui in .12. angulorum dimiserunt, et quibus homo absque de hijs portis intrare omnino oportet credere. Et singule porte erant ex singulis margaritis. Signum est ut porte ingressus sit margarite, i. in regionem celi introitum et primum iustificationum meritum per eas more .12. apostolorum, ut sit solum in portis appareat modus. .12. discipulorum per .144. cubitos laborantes sunt et illi qui assignant ad singulas virtutes .12. apostolorum singula premia eorum adipiscantur. Et vnusquisque .12. apostolorum singulariter aliquem articulum fidei verbis expressit, per quod credunt in scriptura in dominum, sed verba distinctionum fidei et retribucionum per margaritas a domino designatur qui ait: Nolite margaritas mittere ante porcos. Et platea civitatis aurum mundum tamquam vitrum pellucidum. Per plateam que a latitudine ita vocatur, grece platon latine latum dicitur sapientes designatur in latitudine caritatis moratur, per aurum mundum quod est tamquam vitrum pellucidum designatur munditia et puritas cordis eorum, quod suis operibus ex animo desiderio alter alterius studio dilectionis manifestat. In hystoria sancti Dominici dicitur per aurum sanctitatis quod interius rutilabat ostendebat foris. Possunt etiam mala in operibus illorum negotia omnia videri in speculo mundissimo considerare. Unde dicit hystoria. :—

Tunc cum modico adeo multiplicati sunt fratres minores, per hoc est aliqua xenam provinciam in qua aliquis de fratribus suis non habeant. Quod in se ipsis videtur in speculo mundissimo nulla sanctitatis preceptum oculi inspicientium reperitur. Et faciem canibus qui adversus istam sanctam civitatem latrant, detrahentes et lacerantes famam eorum per mala que videntur in reprobis, que sunt ipsis in conspectu hominum admissentur et non in conspectu dei. Et istam sanctam civitatem vituperant quod etiam bona in malum interpretantur. Nam omnia prosperitates solent corrumpere mores. Et de hijs canibus dicit iohannes: foris canes, multi quidem de ipsis contradictores amplitate ordinis fratres nostros

cos blasphemat ordines quam religionem
non ex corde susceperunt. Unde petrus apostolus
fertur dixisse ad clementem. Hic est qui re-
ligionem ex corde non suscepit, non
solum eam cepit ferre non posse, abiciens
quam susceperat, sed quasi pro excusatione infirmi-
tatis sue incipit viam religionis sue
blasphemare, et male loqui de hiis
quos neque sequi aut imitari potue-
runt. Nemo credit fornicatores esse
vocatos uxorem agni, neque eos qui sunt
ex parte diaboli, de quibus dicit dominus. Vos
ex patre diabolo estis, et desideria patris vestri
vultis facere. De talibus errant scru-
tatores malorum sicut usque in aliis scrip-
turis invenimus, i. de paleis et zizania,
contra quod iohannem prophetam examine de
puro tamen prophetasse, qui quotiens semper de re-
ligionibus loquebatur, quorum aliqui valde sunt
corrupte, frequenter dixit de bonis ma-
los permixtos, quod est in sua visione non
poterit falli. Tanta namque sicut dicit
augustinus distantia est inter iustos et pravos,
sicut cepit inter celum et terram. Et templum
non vidi in ea. sicut ergo in civitate dona.
dominus est deus omnipotens templum illius et agnus
i. quod civitas ista edificatur ex lapidibus
vivis, non videt in ea templum quod ipsi habent
ecclesias ad divina misteria celebranda. Tem-
plum enim illius dominus deus omnipotens et agnus quia sunt
ipsum templum maius templo salomonis
dominus loquitur in euangelio. Non legistis quod
sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant
et sine crimine sunt. Dico autem vobis quod templo
maior hic est. Nondum quod hic mentio
fit de templo et sole, et luna et nocte.
Dicit namque hystoria quod fratres minores
ab inicio ecclesias non habentes tunc est religio
simplex templum non videt, sed postea habu-
erunt ecclesias. Unde in sequenti capitulo mentio
fit de nocte et luna et sole. Non dicit
sed templum non vidi quod sic dixit ut postea
habuerunt ecclesias, cum tamen ut a propheta
posset appellari templa sicut templum. mag-
ister derides eam quia dicit sed templo maiore,
In quo templo in isto seculo et futuro ipso deo
et agno disponit eum omnibus suis pure,
iohannes non cernebat hunc solis hic neque
lune, quia spiritu ducet esse in morte et in ipso spiritu
videt fundamenta preciosis lapidibus ornata
et portas et murum de iaspide et civitatem
auream. Ista omnia melius apparebat oculis car-
nalibus in hunc hora dicere. Sequitur. Et civitas
non eget sole neque luna ut luceat in ea

na claritas illuminabit eam et lucerna eius
est agnus. De maioribus claritatibus scribitur.
Sicut luna plena in diebus suis lucet,
et sicut sol refulgens sic iste (ille) refulsit in tem-
plo dei. Hii sunt qui aliis hominibus ut sol et
luna in exemplis bonis operibus extiterunt horum
claritas non indiget quia tante perfectionis homines
fuerunt, qui per cetera ipsum agnum filium dei
sunt imitati in exemplis. Dominus namque dixit ad patrem
claritatem quam dedisti michi dedi eis. Et
item. Ego sum lux mundi, qui sequitur me non
ambulat in tenebris sed habebit lumen vite.
Johannes baptista erat lucerna ardens et lucens,
sed dominus qui dixit. Ego habeo testimonium maius
Johanne. Iohannes illuminabit eos in hoc seculo
et cum aliis sanctis in futuro. De vera hierusalem
dicitur. Ambulabunt gentes in lumine tuo et re-
ges in splendore ortus tui. Sic et vere
hic dicitur. Et ambulabunt gentes in lumine eius
istud autem simpliciter accipitur de iudeis
et aliis quia bona opera lucent coram hominibus,
quia gentes fideles in hoc seculo existentes
accipiunt ab ipsis bonorum operum exemplum ut am-
bulent de virtute in virtutem. Quoniam malos
oculos habent. i. invidi non possunt istius lucis
radios sustinere, sicut ipsum oculi non
possunt huius solis splendorem videre sed gravi-
bescunt et reverberantur eius fulgore. De

huiusmodi dicitur in marco dominus. De corde
hominum male cogitationes procedunt adulteria,
fornicationes homicidia furta ava-
ricie nequitie, dolus inpudicicia oculus
malus blasphemie superbia, stulticia.
omnia mala hec ab intus procedunt et coinquinant
hominem. In hoc loco per oculum malum de-
signatur invidia. Et reges terre afferent
gloriam et honorem suum in illam. Reges
dicuntur qui corpora sua et aliorum bene regunt.
Et ad hanc reges terre qui cum christo regnant
mille annis post devotionem afferunt et
exhibebunt gloriam et honorem in illam.
Non tres reges Colonie qui sequuntur stellam ita
viderunt dominum nostrum ihesum christum stellam. Qui
ait. Ego sum stella splendida et matu-
tina. Sed per ipsam viderunt eum cum regibus
fidelibus et in veritate deum diligentium sal-
vatorem et in eius quasi tribus lapidibus lucerna
in ea acceperunt afferentes gloriam et honorem
in illam et benefaciunt pauperibus sumentibus
in ea deo, quia erit ipsi deo factum quod aiunt.
Quamdiu uni ex minimis meis fecistis, michi
fecistis. Et vocabitur civitas ista alio
nomine ab antiquo s. nova hierusalem et non
erit a phariseis delicta, sic illa que portavit
dominum destructa est, ut non derelinquetur
in ea lapis super lapidem. Sed et reges

inspexerunt ei. Et porte eius non claudentur
per diem. Videatur modo si hoc sit in terre-
stri hierusalem impletum, immo vaticinium
ysaie. Et non erit nox illic. i. nox ig-
norantie et infidelitatis. De qua nocte
et die dicit apostolus. Nox precessit, dies
autem appropinquabit. Abiciamus ergo opera tene-
brarum, et in die honeste ambulemus. Congruus
in istis quod si porte inferi [?] mihi erigat se
adversus portas in statu huius civitatis, tamen non
prevalebunt adversus eam quin fideles habeant
refugium et auxilium ex ea. Si autem ne-
cessitas haberent sufficientes milites et ar-
ma, non fuisset necesse ut clausissent portas
terrestris hierusalem usque ad calorem solis, sic
ista habet. Unde dicitur in hystoria de sancto
francisco. Videbatur ei domum plenam habe-
re militaribus armis, clipeis, lanceis,
et ceteris apparatibus. Cumque ad subitum rerum
eventum stupet, responsum [?] est ei omnia hec ar-
ma sua fore militumque suorum. Et quidem
pulcre satis et optime militum arma
tenuerunt quia fortem armatum militem pug-
naturi, ut qui alias dudum ab infestatione [?] ini-
micorum expulsio liberet hierusalem. Hec hysto-
ria quidem. Nunc spiritualibus celestibusque ar-
mis defendit celestem hierusalem, sicut olim
dudum materialibus armis defendit hie-
rosolimam antiquam. Veniet nox, replicis [?],

quam nemo potest operari secundum evangelium
sed dicitur quod dies habet horas 12. Ex hoc
micat tamen [?] in eternum illuminabit civitatem
istam, ideo [?] quod semper stabit et ideo porte
istius civitatis non claudentur sed postquam ipsam
civitatem sponsam suam agnus introducat in re-
gnum celorum, claudetur hostium, tunc venient
iniusti dicentes: Domine domine aperi nobis. Et respondebit
eis dicens: amen amen dico vobis nescio vos.
Quia cum non ingrati [?] bonis operibus tunc et ing-
rabuntur [?] et afferent gloriam et honorem gentium in
illam. Homines qui per gloriam sanctam [?] et honorem inde
gentes huius seculi sepulti introducunt in illa
ut intelligatur quod ipsi prius propter deum reliquerunt
seculum et quod illi magnum extimaverunt [?] ab aliis, ut more
eorum dixerunt vanam gloriam pluresque honores
contempserunt. Non intrabit in illam aliquod coinquinatum
et faciens abhominationem. i. omnis qui dyaboli
suggestionibus consentiunt et se foris vestibus
et moribus suis ostendunt propter favorem hominum
non puritate cordis, neque [?] aliquo mundo
et placido appellantur. Qui certum [?] dei prosequentur
et eam probra [?] opprimunt et qui abhominatione
fornicationis coinquinantur nullo modo intra [?]
agnum vocantur. Cum [?] quod [?].

Nom ciuitas huiusmodi hierlm ꝓbet ꝑ ꝓp omn
q̃ oli videmt mudū. Qđ ds ecta hierlm
vocabit

ſſū ꝺ adimplet a fre tangꝫ ciuitas firma
fres mmones.

Ciuitas aurea ſcta ihu ſalu
de q̃bz reꝑbis dr. ꝙ uo ebſtet
ratū ē aurū.

ꝓbra
tores.

Dedy dr i z agm
ſſt rectores q̃s de
ho macui ſa . m
hitat de q̃bz dr ſſapiẽ
z ſplēdi & dr ne ꝓcedet
ad platea . i . ad ſſplicia
rus

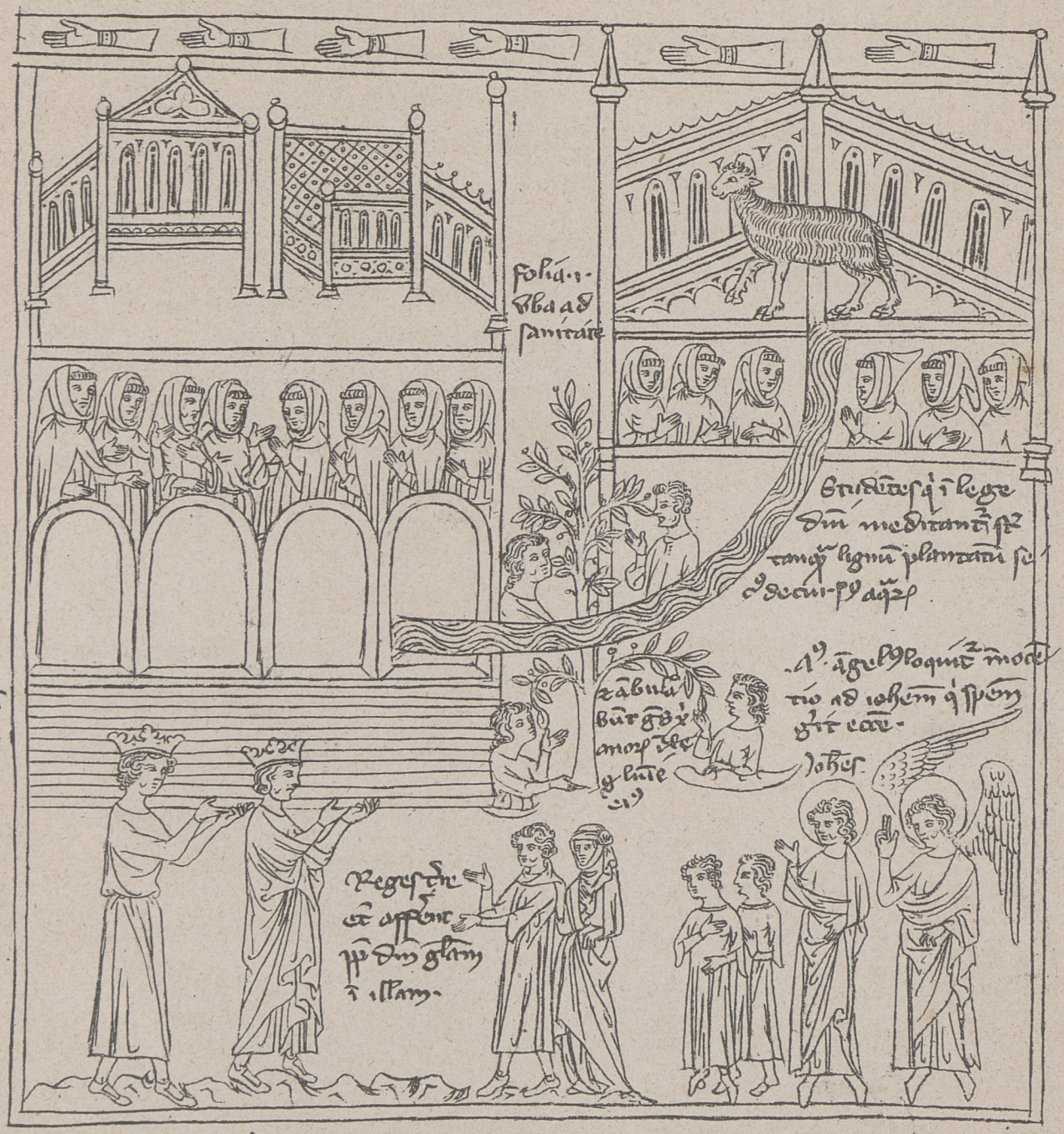

12. fri
mita .

mos magnꝰ et altꝰ

bona de iustis dixit in euangelio adaet de iniquis sed de illis, non de omnibus dico. Ego scio quos elegim na hic verba dei non loquitur de omnibus sed de bonis tantum. – et medietatem non mi- bit in ea. i. iudices mediam ac qui in eo delantur quia dominus per dot facientes hypocres medietatem non qui scripti sunt in libro vite agni. i. in presentia domini nostri ihesu xpisti. s. qui omni- mente casto timore ne peragunt ma- la, et pura dilectione cogitant nomen eius ut faciant bona. unde ait per prophetam. Scriptus est liber monumenti coram eo timentibus dominum et cogitantibus nomen eius. Scriptus iohannes qui spiritu ista dicebat, ubi locus de malis in hoc loco. qui in ipsis tam ho- minum iustis admiscentur, qui in sorte dyaboli erunt, qui super ciudit per ypocri- tatem designatos, plurimis illa replebat ecclesiam de quibus eiectis unde iohannes de reprobis qui tempore suo de ecclesia egressi erant scribit antixpistos esse appellans hiis verbis. Nunc antixpisti multi facti sunt ex nobis prodierunt sed ex nobis non erant. Nam si fuissent ex nobis mansissent utique nobis- cum, sed ut manifesti sint quia non sunt ex nobis. Ezechiel vidit aquas egredientes de templo a latere dextro, et post a dom

ci, aquis iste egrediuntur ad annulos zabuli orientalis, et descendunt ad plana deserti et intrabunt mortuum mare et exibunt, et sanabuntur aque maris, et iterum. Super torrentem orientem in ripis eius ex utraque parte omne lignum pomiferum, non defluet fo- lium ex eo, nec deficiet ex eo et non deficiet fructus eius, per singulos men- ses afferent primitiva, quia aque eius de sanctua- rio egredientur, quia est sed verba domini locus folii eius, et erit fructus eius in cibum et folia eius ad medicinam. De hiis aquis dicit quidam, et fundamentum in [illegible] vivos, et post autem veniunt ad orientem facientes torrentem in quo propheta transivit primo usque ad talos, 2° usque ad genua, 3° usque ad renes. De hiis aquis et de multis lig- nis, et qui descendunt in mortuum mare, et de piscibus et piscatoribus, multis aliis michi aperiuntur sunt per [illegible] repletum esse [illegible] permissionis [illegible] super eum modum devenerunt patres ne talia esse [illegible].

Et ostendit mihi fluvium aque vite (Ca splendidum tanquam cristallum procedentem de sede dei et agni. i. de illis qui sunt [illegible] istos iustos plenos sapientia [illegible] et hoc qui [illegible] sunt cherubin qui interpretatur

plenitudo sue. Sedet sic sapientes
istos. Ps. 1. Qui habitat in domo sedes sup
illos. Et ecclesia in medio est sedes sapie(ntie)
de ipsis fluit tamquam flumen aque splendida
doctrina sapientie quia sapientia aque assimilatur.
Ps. 1. Torrens redundans fons sapientie.
De isto fluvio dicit Hystoria sic illumina-
ti amoris replens omnia vasa cui debul-
lebat foras. Et in novissimo tempore novus
evangelista quasi unus de paradisi fluminibus
in toto orbe fluenta evangelii
pia mitigatione diffundit. Et isto simili
dicitur. Effundit fons sapientie sic latitudi-
ne cordis eius quod ipse secta aliis effundit
hominum ... humane ... deerat,
hoc in eo dicit gratia illuminata homini ...
supplebat. Et adhuc multi sunt erunt
sana doctrina efficientes ... doctrina est
doctrina ... quam acceperunt
isti credentes in domo et agnus qui dixit
Qui credit in me flumina de ventre eius flu-
ent aque vive. hoc autem dixit de spiritu sapientie
sue et intellectus quod isti accepturi erant
credentes in eum. Quia sapientia et ... puritate
et soliditate ... assimilatur nec ...
... veto doctrine hereticorum ...
et ab omni sue rectitudinis inquinat

In aliis autem verbi ... veto
doctrine in medio platee eius. i. in ... mundi ...
siphantur quod laicorum via credunt. Ezech(ie)le
dicitur pene hinc similiter sic descende-
runt ad plana deserti. Rectitudine
sapientie est in medio tendat non declinans
ad dexteram neque ad sinistram. Et ex
utraque parte fluminis lignum vite afferens
fructus 12. per menses 12. Ex una
parte expone intelligimus studentes
fratrum minorum, ex alia parte studen-
tes predicatorum quorum in lege meditantur
die ac nocte. Mercede quasi ... doctrina
fluit instruunt ne declinent ad
dexteram ut ad sinistram. Ista lig-
na ... Ps. 1. Qui in lege domini
meditantur die ac nocte erunt
tamquam lignum quod plantatum est secus de-
cursus aquarum quod fructum suum dabit
in tempore suo et folium eius non defluet
et omnia que faciet prosperabuntur. hic vero dicitur
de hiis qui apprehendunt sapientiam lig-
num vite est hiis qui apprehenderit eam etc.
Isti afferunt fructus 12. bonorum operum
12. mensibus. i. per singulos 12. menses
anni ... 12. apostolorum. ... de supradictis
... dicit Ps. ... fratres minores

noie aplorum prouida scia ubi
dei diuisas et venit regiones et
de fco diuino dicitur q bonum fructum
attulit deo q aplorum n sit frau
dat gla. et folia lignum ad sanita
tem gentium, q sunt ipsi me pcaris. ysa i°.
Omne caput languidum et omne
cor merens, a planta pedis usque ad
verticem n e i eo sanitas, vulnus et
liuor et plaga tumens n e, cui
n cura medicamine. et c. P fo
lia lignum accipiuntur vba horum ppi
cium, p q gentes sanantur. de quibus
folijs i hystoria sci dnica dicitur. s
spualem fructum vborum folijs pbebat.
hic rursum dicitur. lingua sapientum
e sanitas. s supdictum modum desce
dunt videns ligna, fructus et folia,
et aqua q debuit mortuum mare
transire et ad zabuli tumulos p
venire et alia multa ß iste fluuius
sapie transit magnum mare, et p eum
usque ad orbe dilatatur et vadit ad
mortuorum tumulos i pctis ut p
ea audiant voce filij dei et exsurga
tur mortui ad vitam ppria.

plus magis supabundat fidelibus i ag
certis hijs pnottatis q describatur in
deis i ezechiele pmissis. Et oe maledictum
n erit i ea, aplus sc oli fuit i ueri
hierlima, de q dicitur. quod fcm est
merx cunctis fidelibus, ppea precit
dns tabnaclum suum, et maledictum
i ea sublatum erit et sedes dei
et agni erunt i illa. Sedes dei dnt
q deus sedebit i ipsis, et p eos alios
iudicabit. S psalmista. Illic sederunt sedes i iu
dicio sedes sup dom. d. i. sup 12. tribus filiorum
ysrael q iudicabunt, p i°. Vos q reli
quistis oia et c. usque sedebitis sup sedes
iudicantes. 12. tribus ysrael, et serui eius
seruient ei ex hoc nunc usque i eternum
aium cui n sunt faciunt oia q precepta
sunt p humilitate cum actis aplis igitur,
dicimus inutiles sumus, quod debuimus
facere fecimus. Et videbunt faciem eius. i.
ppriam illius. facie eius cui nahbus vo ut
nemo vidit unquam, ß hic q sspu ambulat
sspm videt deum. Vnde aplus dns igitur.
Vos cognoscitis patrem et vidistis eum
et et ipse aplus videbunt eum ppeam
iohes igitur. karmi nunc filij dei sumus,

videndum ei appareat quia erimus similes
quando cum apparuerit similes ei erimus quia videbimus eum
sicuti est. Et nomen eius scriptum in fronti-
bus eorum. id est nomen eius manifeste appa-
rebit coram hominibus ut dominus nomen eorum
confiteatur coram patre suo et angelis eius. Et
nox. id est ignorantia ultra non erit, quia
tanta sapientia illustrabuntur ut non sit in eis
possibile ut nocte, ut ad tenebras fallacis
doctrine ipsos inclinet. Psalmus. Nox sicut
dies illuminabitur sanctam. Et non egebunt
lumine lucerne neque lumine solis. Ipse
enim iohannes lumen habuit solis pro tenebris
reputaverit, in quem dicitur. Dimittite
lux in tenebris lucet. et tenebre eam non comprehenderunt.
Nam terre erat ut lumen solis hic
iterum quia sol nulli quia obduit istos
interim obtenebrare et obfuscare
sanctitate, ut indigeant illorum operum
illustratione quia ut lucerna quasi hic portant
loco lune et solis refulgent in templo
dei. Dicitur sancti quod isti ecclesie cum mul-
tas persecutiones patientur pro pluri-
bus que de eis exierunt sed non sunt ex
eis tante persecutionis homines habebunt
quod non indigeant aliorum exemplis que de illis ad

ipsius voluntate sanctificata illuminabit. Unde
sequitur. Quoniam dominus deus illuminabit illos ex
hoc modo et usque in perpetuum. et pro modica
temporis perpetuitate quam modo sustinent,
merentur ut fiant participes promissum regule
ipsorum in eternum habeant regis regni
celorum. Unde subiungitur. Et regna-
bunt in secula seculorum cum deo et dixit
michi. scilicet angelus quia cetera omnia debatur hec
verba. id est que tempus conscribi et sic fidelissime sunt
vera quia adimplebuntur et fidelissima sunt
id est habilia quibus fides adhibeatur.
Et dominus deus spirituum prophetarum qui verba de-
lectis ecclesie, quia ille qui habet in patre
eterna sancti spiritus per quem locuti sunt prophete
misit me angelum suum ostendere
servis suis non regibus non philosophis, non
servis timore. que oportet fieri cito quia non
post remanent inexpleta. Cum ad
contracta tempora spectat omnia et cito. Ut
dem hec est impleta et pauca restant
adhuc implenda. In hoc intelligendum
omnibus quod cito veniet iudex. Unde sequitur.
Ecce venio velociter. Venio cito sicut quia
ipse dicit. Beatus hic est dixit quod custodit
id est opere complet verba prophetie huius libri

dic angl̄s ioh̄i sic ioh̄es ꝯmendat
suis discipul. q. d. n̄ ꝑꝑ me sta c̄ h̄
amonito m̄ s̄ ut vos m̄ c̄tatis. ⁊ ego
su ioh̄es q̄ ṁch̄ vob̄ fr̄ n narrare
ꝯsuem, q̄ audiui v̄ba ⁊ vidi h̄. i. f̄
guras ⁊ pq̄ vidisse ⁊ audisse cecidi
. i. h̄miliaui me ut adorare an̄ pedes
angli q̄ m̄ h̄ ondebat q̄i p hac ca.
⁊ dix̄ m̄ h̄ vide ne feceris qz ꝯseru̇
tu sū ⁊ friū tuoz ꝑphaz. i. p̄dica
tiu. et aly̆ ꝑphe fuerunt p̄ nouo te
stamēto, q̄z ꝯseru̇ c̄ angl̄s. talia nō
meruerunt multi āt q̄ ꝑphe audire
⁊ coz q̄ s̄uat. i. p̄dicatib̄z obediam

v̄ba ꝑphie lib̄ hui̇ ꝯm adorā. hic dat nob̄
itellig̃ q̄ x̄ h̄ō ī venatore delicam̄
cu h̄re n̄ tn̄ cu s̄ dn̄ adorare, ⁊ ꝑ ob
suantia v̄boz lib̄ purificatoem agelōz
ꝯseq̄. ⁊ dix̄ m̄ ne signaūis i. sigillau̇s
s̄ pala oib̄z v̄ba ꝑphie hui̇ lib̄ tp̄s
ēt ꝑꝑe ē ī q̄ optcat adimple fiis; di v̄ba hui̇
lib̄ n̄ cent signata, cur ita dicet, v̄ba
q̄ n̄ signaurm̄ v̄ba ī q̄ agn̄ nob̄ reue
lare dignat̄ ē, h̄ q̄ volūt adhib̄ fide
grās referāt ipi agno dn̄o nr̄o ih̄u
x̄po, qui ī celo et ī t̄ra dn̄ium
habet.

Nocēs noceat adhuc
⁊ sordens sordescat

Veni cito ad reddendu vnicuiq̄ s̄ opa sua.

p̄ edificatoem nouā h̄ier̄lm dic se
dn̄s venire ad iudiciū.

corp⁹ q̄ supsit de virgine sic q̄ neq; i
celo neq; i t'ra neq; sub t'ra q̄s valebit
nisi q̄ d̄s pot vitare libri illius. Ceci
vo q̄ n̄ adhibet nob fide videat si
ad optat oc̄s ee q̄ i tenebris palpita
tes sep⁹ ide repetetis z nisi ad sup
dem ordine capitulor̄ ipletur p̄ue
mētes. Qui nocet noceat. i. q̄ mala
ifinit bonis ip̄ara adhuc. Vn̄ i da
niele d̄r. Impie aget ipii. Cra fi
ne lib' sūt. Et q̄ i sordib; ē sordescat
adhuc i ip̄a negātia. q̄ possz obici.
q̄ malū ē ēt ap̄are mal' aug'ut
certo puniendi. Deinde ē s' ne io cess
q̄ iustū ē. Et q̄ iust⁹ ē iustificet ad
huc. i. bonū q̄ferens aliis ip̄ensi⁹ q̄ficiat.
Et scūs i sc̄s sācificet adhuc. Istud
mag² ip̄e videt' hys nouissis diebz
q̄uenire q̄ mali recto iudicio dei ac
cep̄nt p'tate ap̄li nocedi. Vn̄ mltē
tribulacōnes exurgent i mūdo. Sz i ip̄is
tribulacōibz videbunt' cla'itate sup
gredi op̄a sc̄oz alior̄ t'pm. Hic
manifeste ondit' q̄ suprad̄ca ciuitas
noua hierlm edificada sit an di
em nouissimū q̄ mox sequit'.

Ecce venio cito. s. ad iudicandū.
vel t'p⁹ huc ē q̄ veniet velociter
z merces mea mecū ē reddē vni
cuiq; s'm op̄a sua. Sz oīm p'ls aliq̄ min⁹.
q̄ ego sū alpha z o. io possū facē
p'm⁹ oīm rez, z nouissim⁹ oīm
creaturaz. Initiū a q̄ oīa cepunt
et finis i q̄. De p'ncipio. a. q̄d
ē p'ncipiū elor ap̄ grecos. dic
iohes. In p'ncipio erat v'bū, z p
ip̄m oīa fc̄a sūt. De o. q̄ ē finis
elor ap̄ grecos q̄ ē a p'nci
piu, vbū caro fcm̄ ē z hitauit
i nob. In hys tot⁹ salutis n're
sūma q̄sistit. ut i morte xp̄o
p̄fc̄i dicat z vacat huanitas.
Bti q̄ lauat. vel s'c̄o lauat stolas
suas. i. corp⁹ z aīam ut sit p'tas
eoz i ligno vite. s. ut possint
p' desid'iū frui dño n'ro ihu xp̄o
q̄ sic dic' i alio loco lignū vite de
Q'a dixat noces noceat sor
desquz sordescat, ne q̄s mal' dicat
cu sim mal' cur penitem. Dic.
no solū sūt bi q̄ maiores receperūt
p'fcom̄ē sz et illi q̄ q̄nmanerūt

stolas suas quas in baptismo acceperunt si eas
laverunt corpus confesse peniteat. et per por
tas .i. per fidem doctorum intrent in civita
tem supernam. alii. ut intrant per portas
usque intrare in civitatem .i. ut intrant
super se scribi nomen civitatis scilicet nove
hierusalem. foris canes .i. oblatran
tes et inmundi et venefici ad horum.
et impudici homicide et ydolis servientes
et omnis qui amat audiendo et facit .i. in
venit mendacium. ego ihesus misi an
gelum meum testificari vobis hec in
ecclesiis. quod dicit liber per angelum
per suam dignitatem, non est per auctorem
ipsius .q.d. omnes auditores sciant
quod ego ihesus misi eum et non est ceterum.
quia ego sum genus ab eo genitus et ra
dix .i. sustentamentum david .q.d.
ego sum radix david quia sumpsit ex
me initium per cationem et ego sum genus
david quia ex illo in fine temporum carnis
mationem sumpsi. stella splendida
.i. magna, et matutina .i. magna
claritas annuntians diem .i. futuram
venditionem per incarnationem in mane
statim. stella ista orta est ex iacob
et de david ut iudei edomi prophetam

illa in eo stetit dilecta ad deum et veniet
david et erit super eze. scilicet eos quos regnaturus
in perpetuum super i. et david servus meus princeps
eorum in perpetuum erit. convenisse per humani
tatem celestis vero patri et spiritu sancto secundum divinitatem.
hic est sedit testimonium caritatis et
fidelium qui id debitis recipe quia sponsus
et spiritus .i. caritas que per puritatis ex
cellentia dicitur spiritus. et sponsa .i. fideles
dicunt veni ad nostra libera et gaudia
regni celorum. dominus qui est spiritualis sponsa
fidelium qui deum clamavit venite ad
me omnes qui laboratis et onerati estis et ego
reficiam vos. verbum dominum exivit mag
nifice de civitate nova hierusalem super
descriptam que appellatur sponsa et uxor agni
et invitans hominibus dominus ut veniret ad
cenam nuptiarum agni. hec vox audita
est magis ... 30. annorum qui
antea nunquam ... audita eius
spatio quasi. ipsa est adhuc dabit
multiplici voce sua, et per evangelium
generabit deo plebem novam et qui
audit .i. intellectu dicat alijs veni
et qui sitit veniat et si cum quibus secundum
tempus ille vivat qui sitit .i. desiderat
et est qui sitit justitiam et qui vult accipiat

agnum et non est labor quia sola voluntas
sufficit vite glorie .i. Christi pro mercede.
Hec aqua est ipse deus de qua psalmista. Sitivit anima
mea ad deum fontem vivum, de quo psalmista
saciabimur cum apparuerit
gloria tua. Et de torrente voluptatis
sue eos potabit. Contestor ego, quia an-
gelus testificans est in similitudine. Omni audienti
verba prophecie huius libri. Principium cum dat verum
posuit pro se, pro angelo pro Christo, pro ter-
tium, pro fidelibus. Quia quosdam sciebat esse
alios, qui suis erroribus fundas addere
vel demere, supponit excommuni-
cationem. Si quis apposuerit ad hec, apponet
super illum deus plagas scriptas in libro isto
et si quis diminuerit de verbis libri prophecie
huius, auferet deus partem eius de ligno vite
et de civitate sancta et de his que scripta
sunt in libro isto. Dicit qui testimonium perhibet
istorum, quia ego exercito et Christus in eandem ex-
citat, etiam amen quia vera sunt omnia et immu-
tat excitationem et cavete vos quia ego
venio cito amen. Confirmato apostoli verba
Christi. Veni domine ihesu, conversio ad deum remu-
nerandum. Gratia domini nostri ihesu Christi cum omnibus
vobis amen. Gratiam optat fidelibus suis

quam nemo potest resistere in opere bonus ex
[illegible] a libro.

Et venit ad me unus de vii an-
gelis habentibus phialas plenas vii pla-
gis novissimis et locutus est dicens mecum
veni .i. applica intellectum. Ostendam tibi
sponsam agni et sustulit me in spiritu in
montem magnum et altum. Christus mons quia
minimum fuit, magnus quia totum
mundum replevit, altus quia inscrutabilis et
super illum montem ostendit eorum fundamen-
tum Petrum et ostendit michi civitatem sanctam
hierusalem descendentem de celo .i. per eam
mentes dicta hierusalem non a se habet sed
a superius .i. a gratia dei. A deo habentem
claritatem dei .i. cognitionem de
deo, lumen eius simile lapidi pretioso
.i. patrem lucem pro modo suo filius Christo
qui sunt in opere firmius et lucis [illegible]
tibus, tamquam lapidi iaspidis dum est
viridis. Sic ecclesia viret in fide et
in ea firma est. Sicut cristallum pura con-
fessione, et habebat murum magnum
et altum .i. Christus defensorem qui magnus in
[illegible] alius [illegible] defensores
aliorum qui magni [illegible]

ne veniant. Habens portas .12. i. patriarchas per quorum exempla alii ad fidem introducuntur. Et in portis .i. in fide et in vestigiis patriarcharum angelos .12. i. apostolos. Et nomina scripta, que sunt nomina .12. tribuum filiorum Israel quia omnes fideles sunt Judei et qui in scriptis in prophetis quia omnes fideles constant in dilectione patrum. Ab oriente porte tres .i. a quibus sol iusticie oritur et in hiis portis tres quia hiis primum fides Trinitatis nunciata est a prophetis. Et ab austro porte tres .i. a claritate fidei que est ab adventu Christi. Et ab aquilone porte tres .i. pro aquilone frigide gentes que postmodum crediderunt. Et ab occasu porte tres .i. ab ultima etate mundi quando per Heliam et Enoch fidem Trinitatis suscipient. Et murus civitatis habens fundamenta .12. i. fides Christi que munit ipsam civitatem habet .12. patriarchas per quos fundatur quia illi primi hanc fidem tenuerunt et in illis inventum est cum quo ad fidem accedunt. Et in ipsis .12. i. in memoria et predicatione eorum nomina .12. apostolorum quorum fidem ipsi tenent illi

neutrum intellexerunt et pronunciaverunt. Et qui dixerunt neutrum et qui loquebatur scilicet angelus in persona Christi mecum .i. ad meum placitum habebat mensuram harundinem auream .i. divinam scripturam dei sapientie completam que tangit et illustrat corda fidelium ut metiretur civitatem .i. ut per mensuram daret meritoribus intelligentiam. Et portas eius .i. illos qui alios introducunt ad fidem. Et murum eius .i. defensores aliorum. q.d. vidi civitatem munitam et ornatam et non omnes eius esse candidi ut sed secundum unumquemque per sui nostri. Et civitas in quadro posita est quia lata sunt fides spes caritas operatio que ita sunt quia quis credit tantum sperat quantum sperat tantum diligit quantum diligit tantum operatur. In quadro quia robusta fides longanimis spes ampla caritate efficax opere vel .4. i. Christi principales virtutes quia una non debet excusare aliam in homine. Prudentia appetendi bonum et vitandi malum, temperantia ut a voluptatibus se homo retrahat. Fortitudo ut quod intelligit operetur. Debet iustitia ut sic suos

act⁹ capet ne nimis sursu' ut sapiens
d' videat'. longitudo eius tanta e videlz
fides ut longanimitas, et tanta et latitudo
i. caritas i. qua diligit tam amat' & mi-
sterie civitate. i. minorum eam de
harundine aurea. & stadia. 12. milia.
Stadiu locus cursus & notat desideres
ad bravium, longitudo. i. quod perfectio sit in
fide & unitate ex 12 mundi partibz &
latitudo. i. caritas & altitudo. i.
spes ut contemplatio et eius hac sit & mensus
e minor eius. i. defensores aliorum
.144. cubitorum cubitus in quo maius opa-
tionem significat, mensura hominis que est angeli,
m'x bram onde angelum apparuisse s'
ipse hominis ut aperte demonstret eum q'
significabat verum angelum. i. dei filium
& verum hominem fuisse. Dixat i har
civitate esse muros & portas & fu-
damenta, & ipsos inter se alios maiores,
alios minores. hic expressit mundi qualis
sit talis ipsa civitas, & fundamentum
& porte & erat structura muri
eius ex lapide iaspide i. si ad structur
ut sit defensor aliorum hoc h' ex s'
de quo firme tenet & predicat,
quem iaspis viridis significat. ipsa vero

civitas. i. minor eam ex auro mundo
simile vitro mundo. aurum sapientiam de-
notat vitrum fidei puritatem q
ore premit quod corde credit. fundamenta
muri civitatis. i. prophete omni lapide
precioso ornata. i. omni genere virtutum,
ut imitatoribz quod vitam eorum or-
nant. fundamentum primum iaspis iaspis
viridis viorem fidei immarcessi-
bilem significat. 2ᵘˢ saphirus quod similis e
sereno celo quod percussus radijs solis
ardentem emittit fulgorem significat
altitudinem spei sanctorum qui quanto
in celo est, quod et a vero sole illuminati &
inovati ardentius eterna querunt,
& alios querere docent. 3ᵘˢ calcedonius
quod quasi pallens ignis lucerne nitet
& fulget & significat flammam carita-
tis eterne, qui in abscondito lucem agit
sz cum alijs presentibus mox appet
quod fulgoris habet in se. scalpentibz re-
sistit ictu solis ut digitorum attritu
excandens ad se paleas trahit. i. a
nullo queunt vinci immo fragiliores
ad se trahunt. q'. smaragdus quod ni-
mie viriditatis super herbas & frondes
& frigore & sicitate viremitz. i. fortis

eidē fidei int' adu'sa q̄ frigore
signant' confessio q̄ q2 p euāgeliū
exterta inotuit q̄ d̄r p euāge/
liū. q' sardonix int' sardonix
int' uirtutes humilitas ipsen' niger/
i medio candid9, supi9 rubeu9. i.
sc̄i passione rubei medi9 candidi,
ꝗ s' p humilitate despecti. q̄ q2 ex i/
firmitate corporis despicit' ꝗ h. sc̄/
sibꝫ agit'. q̄. uocat'. vi. sardi9
q̄ ē sanguinei coloris martirū glā
signat. vi. ē q2 x. vi. sc̄a crucifix9
vii. crisolit9 q̄ ut aurū fulget,
scintillasq3 ardētes emittit. i. spūa/
les uite miracla p(re)dicantes aurū
ē suprna sapīa scintill' exhorta/
tio uł ēt miracla signant',
p q2 p sp̄m sc̄m fit. viii. loco poit'.
viii. berill9. berill9 ē pfū fulgetū
opatio ut ēt aq̄ sole p(er)cussa refvl/
get. q̄ habit' aut̄ ȳ sexagulū po/
liat' foris qm ex angulor9 repcussi/
one splendor acuit' aq̄ sp̄m hoi'
signat. splēdor sol' diam sapiam.
q̄ aplis fulget. ꝗ ē pfc̄e hūana
ut dia lucet sapia, ī opibꝫ q /

sumet'. pfc̄o opm p sex ītellit'.
cū hoc mūo op9 mūdi fcm̄ sit. uni
manū tenēt9. q2 q̄ sc̄o uigr' ei9 hu/
patoe auedit'. q' topazi9 ꝗ tāto rarior
tāto p(re)ciosior uicolor ex auro ⁊ ethe/
rea claritate, maxie uirēs cū sple/
dore solis tagit'. supas om̄ ge/
mar9 claritates, ī aspc̄u suū sin/
glarit9 p uocas aspicient9. ꝗ si po/
lis obscuras. suū reddit9 clariorem.
⁊ mo9 eo ē clari9, regibꝫ int' di/
uitias gteplatiuā signat uitam.
qm̄ sc̄i reges oibꝫ opm diuitijs ⁊
gēmis uirtutū pfulget, ⁊ i ea ma/
xime metes dirigunt, ⁊ tanto
apli9 ꝗto frequētia gra illustrat9 ⁊
ex interna caritate aure9 color ex dul/
cedīe gteplatōis ethere9 q̄ attētu sibi
sepe uilescit. uix ēt pot a9 sunt agi
dolorībꝫ, ⁊ tīglla mete celi gaudiā
itueri, ⁊ sic ī octaua actiua uita,
sic ī nona gteplatiua, q̄ ē agloꝝ,
q9 sr. 9. ordies. 10. crisopassus
q̄ uiridis aureqꝫ mixture ē, ꝗā
ēt pm pure cū guttis aureis,
⁊ nasc̄it' ī īdia, ⁊ signat eos q̄

virore eterne pace caritate mentem
& aliis purpuram martyrii ondunt.
& quia ex diu sciat i idia .i. ... ortu
solis, & quia cum x regnare expectant
i denario mo sit, & decalogum iple
bit p dilone q. g. fiut. In copa
sso g ops margarum idicat & primum.
11us. iacinctus, qui cum aere mutatur, i sereno
perspicuus, nubilo marcescit, idicat
doctores ad alta levatos, & p infir
mos condescendentes. 12us. ametistus
qui e purpureo mixto colore viole et
rose lenit quasi flamas fundit pur
pureus color ut decor celestis regni hi
tum viola statum verecundiam rosa per caropam
signat morte qui mit adusque sit i summo.
qui non mi mit se & ad persecutores et
flamas caritatis ifundunt. signat
ergo ametistus celestis regni semper me
moriam i humilium aio.

Et .12. porte .12. margarite sunt
per singlas quia dixi ee .12. portas &
cum ita sint .12. ille .i. introductores ad
fidem eternitatis ex quatuor mundi partibus per
singlas .i. per istructionem singlarum
sunt margarite .i. imitatores eorum,
qui de quatuor mundi parte ad fidem eterni
tatis vocantur sunt splendidi virtu
tibus & singule porte ex singulis
margaritis quia ad hoc ut esent
porte operavit ee margaritas.
& platee civitatis .i. ipsi simpli
ces laxi in mundo mentes aurum
mundum .i. mundi a criminali ma
cula tamquam vitrum lucidum .i. nullas
sordes i se celantes ut per post
mali i operibus illorum negantia sua
videri i specto cognoscere & templum
non vidi i ea, hic locus orationis &
ablationis qui ibi locum non habent.
& non ei de ope templum illius .i.
omnimoda reges & agnus preciam
dei sole & luna sibi et plene
deus illuminabit eos, nam claritas
dei illuminabit eam .i. divinitas & lucerna
na eius e agnus .i. lumen gratie s. deitate
tate .i. humanitas ad alios illumina
tionem & ambulabunt gentes .i. tanta
erit lux i futuro que usque ad finem
mundi ambulabunt gentes .i. promone
buntur de bono i melius i lumine eius .i.
i ipse eius lumen ut per radios agnicio
tionis eius que ia habent. & reges terre
.i. illi maiores qui regere tenentur

suam. afferent ad similitudinem victorum qui spoliant in suas urbes ferunt gloriam suam .i. acquisitos per quos coronabuntur et honorem in illam .i. puritatem conscientie et porte eius non claudentur per diem hoc est in futuro, in presenti aliquando per tentationes peccatorum ut fures intrant et occultant. Nox enim .i. locus ibi dicatur, quia ibi deus perpetua est omnis noctis aufert; nox enim non erit illic in ipso futuro. Et afferent .i. representabunt deo patri gloriam .i. glorificatam gentes et honorem gentium in illam .i. puritatem consciarum gentium. Vel de honestate civitatis, ne quis plus sit ad aliquid hominem gradum pertinere presumet, determinat qui sunt intraturi, quia nec: Non intrabit in illa aliquod coinquinatum cum aliis per consensum et faciens abhominationem .i. aliquod criminale, et mendacium mendacium facit qui delectatur in mendacijs, non nisi cum his. Nisi qui scripti sunt .i. quod per singula nemo intrabit nisi qui scripti sunt in libro vite agni .i. in presentia dictationis vel unitatis vite agni qui presunt nobis in se eius habitantibus per quem dabitur. Postquam statum civitatis, dignitatem et muros et fundamenta ostendit, describit rationem per quam de civitati obviat in presenti et maxime in futuro. Et ostendit mihi fluvium aque vive splendidum .i. aquam affluentem scilicet cum claritudine in ipse aqua notatur per ablutionem baptismi ad hoc premisse, tamquam cristallum qui eternaliter fulgebunt. procedentem de sede dei et agni .i. de illis in quibus deus principaliter sedebit, quod in illis maxime est et per instructionem eorum minores coronabuntur. In medio platee eius .i. in civitate eorum qui latiori via incesserunt et ex utraque parte fluminis lignum vite, circa flumen .i. in hac vita huius lignum vite .i. corpus christi sanguine christi in quo reficiuntur ultra flumen .i. in futuro habebimus ipsum presentem. Vel per circa flumen accipiamus corpus ante baptismum, per ultra post, ut sint per utrasque ut denotemus fideles in veteri et in nova lege salvatos in utroque quod presignavit moyses qui dux filiorum israel usque ad flumen iordanis, et ibi navi qui de flumine iordanis dux eos in

terrae promissionis afferens fructus 12.
i. prophetas et apostolos sive doctores per
quos mundus fert fructificationes, per sin-
gulas aetates vel assidue per menses
singulos reddens fructum suum. lignum
vitae reddens fructum suum per 12 men-
ses i. per 12 apostolos, quia Christus dies et
apostoli horae vel menses, ut ibi dicitur:
Nonne 12 horae sunt diei? q. d. vos
estis in subditis, et in praedicando Christi vobis.
et alia ligna sunt ibi reddentia fru-
ctum suum. s. sancti qui reddent per merita
praemia suis subditis et folia ligni i. prae-
cepta Christi quae tegunt et ornant fructum,
ad sanitatem gentium simplicium. et
omne maledictum non erit amplius. i.
obstructio gratiae non erit amplius et sedes
dei et agni in illa erit. i. certa ali-
quis sedet deus civitas et homo est in illa.
et servi eius non timoris sed dilectionis
servient ei. nullo modo inquietabuntur et vi-
debunt faciem eius non in aenigmate
ut nunc sed facie ad faciem et nomen eius s.
agni in frontibus eorum. i. in aperto sic-
ut in aperto confessi sunt. et nox ul-
tra non erit. i. aliqua ignorantia, et

non egebunt lumine lucernae. i. doct-
rina veteris legis, ut aliquando indige-
bant doctoris praedicatoris, neque lumine
solis. i. doctrina novae legis, ut
aliquando sunt praedicatoris, quoniam
dominus deus illuminabit illos, quia repu-
gnat ad esse lumine aliorum, et reg-
nabunt cum deo in saecula saeculorum.

Cetera intelligantur ut superius di-
ctum est.

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY UKF 10

Geo. 5

722